

กรมอัยการ

รวมกฎหมาย

ที่ประชาชนควรรู้ เล่ม ๒

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมาย
แก่ประชาชน (สคช.) กรมอัยการ

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961127983

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระบรมราชาบาท

พระราชทานแก่นักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ณ ศาลาดุสิตาลัย

๗ สิงหาคม ๒๕๑๔

“กฎหมายบ้านเมืองนั้น โดยหลักการ มีไว้สำหรับรักษาความยุติธรรมและความสงบเรียบร้อยในแผ่นดิน ด้วยการจัดสรรอำนาจสิทธิเสรีภาพแก่บุคคลโดยถ้วนหน้าและเสมอหน้า แต่ตามความจริงที่เป็นอยู่ปรากฏว่าในบางเรื่องบางกรณี การใช้กฎหมายมักไม่ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามหลักการอันเป็นเจตนาที่แท้แน่ อาจนำไปสู่ความยุ่งยากและความร้าวฉาน ซึ่งเป็นความเสียหายและเป็นอันตราย ผู้มีหน้าที่ในด้านกฎหมาย จะต้องคิดอ่าน กระทำกร ให้กฎหมายได้เป็นปัจจัยผดุงความเที่ยงธรรมและสงบสุขอย่างแท้จริง”

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

คำนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราช รัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงมีพระบรมราโชวาทไว้ตอนหนึ่งว่า “กฎหมายบ้านเมืองนั้น โดยหลักการมีไว้สำหรับรักษาความยุติธรรมและความสงบเรียบร้อยในแผ่นดิน ด้วยการจัดสรรอำนาจสิทธิเสรีภาพแก่บุคคลโดยถ้วนหน้าและเสมอหน้า แต่ตามความจริงที่เป็นอยู่ปรากฏว่า ในบางเรื่องบางกรณี การใช้กฎหมายมักไม่ได้ผลสมบูรณ์ตรงตามหลักการอันเป็นเจตนาที่แท้หนัก อาจนำไปสู่ความยุ่งยากและความรำวฉาน ซึ่งเป็นความเสียหายและเป็นอันตราย ผู้มีหน้าที่ในด้านกฎหมายจะต้องคิดอ่านกระทำการให้กฎหมายได้เป็นปัจจัยผดุงความเที่ยงธรรมและสงบสุขอย่างแท้จริง”

พระบรมราโชวาทดังกล่าว แสดงว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเล็งเห็นว่าการใช้กฎหมายเพื่อดำรงความยุติธรรมในบ้านเมือง เป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่ง

รัฐบาลได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าว จึงได้มอบหมายภารกิจให้กรมอัยการ ซึ่งเป็นหน่วยราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในกลไกของการใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือเบียดเบียนกัน อันเป็นการขจัดการเอารัดเอาเปรียบและความไม่เป็นธรรมทางสังคม กรมอัยการได้สนองนโยบายดังกล่าว จึงได้จัดตั้งสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งคือ ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน อันจะช่วยให้ประชาชนได้ทราบถึงสิทธิหน้าที่ของตนตามกฎหมาย รวมทั้งกลไกของการใช้กฎหมาย ทั้งนี้เพื่อขจัดความไม่รู้ทางกฎหมาย และเพื่อป้องกันมิให้ประชาชนผู้ยากไร้และสุจริตต้องถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกกดขี่ข่มเหงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม อันเป็นการคุ้มครองรักษาความเที่ยงธรรมและความสงบสุขในแผ่นดิน

สำหรับการจัดพิมพ์หนังสือคู่มือกฎหมายที่ประชาชนควรรู้เล่มที่ ๒ ที่สำนักงาน
คุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนได้จัดพิมพ์ขึ้นนี้ ได้รวบรวมปัญหา
ต่าง ๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่ประชาชนทั่วประเทศ ได้ไปปรึกษาหารือ
สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) ประจำจังหวัด
ต่าง ๆ มาจัดทำเป็นรูปคำถาม คำตอบ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจถึงวิธีการใช้กฎหมาย
เพื่อแจกจ่ายแก่ประชาชนไว้ศึกษาปัญหากฎหมายด้วยตนเอง ซึ่งได้ใช้ภาษากฎหมาย
อย่างง่าย ๆ เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจ หากผู้อ่านท่านใดประสงค์จะทราบ
หลักกฎหมายอย่างละเอียดลึกซึ้งมากกว่านี้ ก็ให้ไปหาหรือ ณ สำนักงานคุ้มครองสิทธิ
และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนประจำจังหวัดซึ่งตั้งอยู่ ณ ที่ทำการอัยการจังหวัด
ที่ท่านมีภูมิลำเนาอยู่ กรมอัยการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือรวมกฎหมายที่ประชาชนควรรู้
เล่มที่ ๒ นี้ จะอำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชนเป็นอย่างยิ่งสมดังพระบรมราโชวาทและ
เจตนารมณ์ของรัฐบาลกับกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวข้างต้นทุกประการ

อนึ่ง ในการจัดพิมพ์หนังสือครั้งนี้ กรมอัยการได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก
กรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งได้จัดสรรกระดาษที่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล
แคนาดาในโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบทมาให้กับกรมอัยการใช้ในการ
จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ กรมอัยการจึงขอขอบพระคุณกรมการศึกษานอกโรงเรียนไว้ ณ
โอกาสนี้ด้วย

โกเมน ภัทรภิรมย์

(ศาสตราจารย์ ดร.โกเมน ภัทรภิรมย์)

อธิบดีกรมอัยการ

คณะผู้จัดทำ

นายสหาย ทรัพย์สุนทรกุล
นายสถาพร อำนวยพานิชย์
นายพิจิตร โอภาสนวคุณ
นายจิระ พรรณราย
นายนิพนธ์ ภิญโญ
นายนันท์ศักดิ์ พูลสุข
นายประนต ผ่องแผ้ว
นายพงษ์ศักดิ์ แก้วกมล
นายกิตติ ทิศธรรม
นายธำรงค์ มณีทอง
นางวิมลศรี รักษาพล
นางสาวจิรวรรณ วุฒิกลตระกูล

นายศรัทภัย มุสิกธรรม
นายยง วัฒนสิน
นายเมธา ผกาชล
นายสัตยา อรุณธารี
นายวันพร บุญช่วย
นายสมชาย คูวิจิตรสุวรรณ
นายปราโมทย์ นพศิริ
นายชูชัย อักขระ
นางพวงเพชร ดำรงค์มงคลกุล
นางสาวพรทิพย์ ปรียากนิตพงศ์
นายอภิชัย ไทยเที่ยง

คณะทนายความอาสา สคช.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

สารบัญ

	หน้า
๑. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	
๑.๑ ละเมิด	๓
๑.๒ ซ้ำขาย	๑๕
๑.๓ ขายฝาก	๓๓
๑.๔ ให้	๔๓
๑.๕ เช่าทรัพย์	๔๕
๑.๖ เช่าซื้อ	๔๕
๑.๗ การกู้ยืม	๕๓
๑.๘ จำนอง	๖๕
๑.๙ จำนำ	๗๑
๑.๑๐ เชื้อ	๗๕
๑.๑๑ ทรัพย์สิน	๘๓
๑.๑๒ ที่ดิน	๘๗
๑.๑๓ ครอบครอง	๑๑๕
๑.๑๔ มรดก	๑๔๓
๒. กฎหมายอาญา	๑๗๕
๓. พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ	๒๑๑
๔. พระราชบัญญัติป่าไม้	๒๒๓
๕. พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์	๒๓๓
๖. พระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร	๒๓๕

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ละเมิด

ถาม โคกระบือหลายเจ้าของต่างปล่อยเลี้ยงไว้ไม่มีใครดูแลเกิดชนต่อสู้กันตัวหนึ่งตาย ฝ่ายเจ้าของตัวที่ตายจะเรียกร้องเรียกค่าเสียหายจากอีกฝ่ายหนึ่งได้หรือไม่

ตอบ โคกระบือที่ปล่อยเลี้ยงไว้โดยอิสระ เกิดชนต่อสู้กันเองโดยมิได้เกิดจากการยั่วหรือเร้าจากบุคคลใด ๆ ให้ต่อสู้กัน และโดยปกติสัตว์ตัวนั้นไม่มีวิสัยตุร้าย เจ้าของวัวตัวที่ทำให้วัวตัวอื่นตาย ย่อมไม่ต้องรับผิดชอบเพราะไม่อาจคาดหมายได้ว่าจะเกิดความเสียหายขึ้น

ถาม ทำนาโดยใช้ยาปราบศัตรูพืชปรากฏว่าสัตว์เลี้ยงของผู้อื่น เช่น โค กระบือ เป็ด ไก่ เข้าไปหากินในนาแล้วตาย เจ้าของนาจะผิดหรือไม่อย่างไร

ตอบ เจ้าของนาหรือผู้ทำนา ย่อมมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สินของตน และกระทำการใดเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนได้แต่ต้องไม่รบกวนสิทธิของผู้อื่น โค กระบือ เป็ด ไก่ เป็นสัตว์เลี้ยง การเลี้ยงสัตว์เจ้าของย่อมต้องใช้ความระมัดระวังในการเลี้ยงด้วย เช่น มีคนควบคุมดูแล หรือผูกล่ามไว้มิให้ไปทำความเสียหายแก่เรือกสวนไร่นาของผู้อื่น แม้จะมีการปิดประกาศเตือนว่าแปลงนาใช้สารเคมีหรือไม่ก็ตามการที่สัตว์เลี้ยงผู้อื่นถึงแก่ความตาย เพราะไปหากินในไร่นา เจ้าของนาย่อมไม่มีความผิดไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เจ้าของสัตว์

ถาม เลี้ยงสุนัขไว้ที่บ้านซึ่งมีรั้วรอบขอบชิด มีคนรู้จักเข้าไปในบ้าน โดยมีได้บอกเจ้าของบ้าน สุนัขกัดผู้นั้น เจ้าของสุนัขผิดหรือไม่ หรือหากสุนัขหลุดออกจากบ้านไปกัดคนเดินถนนเจ้าของสุนัขจะผิดอย่างไร

ตอบ จะเข้าบ้านใครก็ต้องบอกกล่าวเรียกเจ้าของบ้านก่อน หากไม่รู้จักกับเจ้าของบ้านและเข้าไปโดยไม่มีเหตุสมควร ผู้เข้าไปจะผิดอาญาฐานบุกรุก แต่หากรู้จักเจ้าของบ้านหรือคนในบ้านแต่เข้าไปไม่บอกกล่าว ถูกสุนัขกัด จะเรียกร้องค่าเสียหายจากการบาดเจ็บไม่ได้เพราะ เจ้าของสุนัขเขาใช้ความระมัดระวังแล้ว แต่หากเรียกบอกแล้วเจ้าของสุนัขไม่ดูแลสุนัขกัดคนเข้ามา เจ้าของสุนัขย่อมต้องรับผิดชอบสุนัขหลุดออกนอกบ้าน เพราะเจ้าของละเลยไม่เอาใจใส่ สุนัขไปกัดผู้อื่น เจ้าของนอกจากจะต้องใช้ค่าเสียหายแล้ว ยังเป็นความผิดทางอาญาอีกด้วย กรณีเช่นนี้ยังใช้ได้กับผู้เลี้ยงสัตว์ร้ายชนิดอื่นเช่น เสือ หมี เป็นต้น

ถาม เลี้ยงสุนัขไว้ในบ้าน เปิด ไล่ เพื่อนบ้านเข้ามาหากิน สุนัขกัดเปิดไล่ตาย เจ้าของสุนัขจะต้องรับผิดชอบหรือไม่

ตอบ เปิด ไล่ เป็นสัตว์เลี้ยงเจ้าของจะต้องคอยดูแลมิให้ไปหากิน หรือค้ำยี่เยี้ยทำความเสียหายแก่พืชผล ในที่ดินผู้อื่น สุนัขก็เป็นสัตว์เลี้ยงหากไล่กัดเปิดไล่เหล่านั้นในเขตบริเวณบ้านเจ้าของสุนัขแล้ว เจ้าของสุนัขไม่จำเป็นต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เจ้าของเปิดไล่ เพราะเจ้าของได้ใช้ความระมัดระวังในการเลี้ยงสุนัขอยู่แล้ว หากสุนัขไปไล่กัดเปิดไล่ของผู้อื่นซึ่งหากินอยู่นอกบ้าน เจ้าของสุนัขย่อมจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย

ถาม สภาพที่ดินตามปกติเป็นที่ต่ำที่สูง เมื่อฝนตกน้ำจะไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ ต่อมาเจ้าของที่ดินแปลงหนึ่งซึ่งอยู่ในที่ต่ำได้ถมดินล้อมรั้วทำให้น้ำไหลไปไม่ได้ จึงเกิดน้ำท่วมขังในที่ดินผู้อื่น เจ้าของที่ดินที่ถมดินจะมีความผิดอย่างไร

ตอบ ปกติเจ้าของที่ดินในที่ต่ำจำเป็นต้องรับน้ำซึ่งไหลตามธรรมชาติจากที่ดินสูง การที่เจ้าของที่ดินที่อยู่ในที่ต่ำถมดินล้อมรั้วปิดขวางทางน้ำ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ที่ดินข้างเคียง เจ้าของที่ดินซึ่งได้ถมดินล้อมรั้วกันทางน้ำย่อมต้องรับผิดชอบใช้ความเสียหาย นอกจากนั้นเจ้าของที่ดินต่ำยังต้องเปิดที่ดินและรั้วให้น้ำจากที่ดินสูงไหลผ่านที่ดินต่ำได้ด้วย (ฎีกาที่ ๓๕๔/๒๕๙๑) และคำว่าที่ดินสูง ที่ดินต่ำนี้หมายถึงที่ดินสูงต่ำตามธรรมชาติ หาใช่ที่ดินสูงโดยการถมขึ้นเองไม่ (ฎีกา ๑๕๖๘/๒๕๐๕)

ถาม เจ้าของที่ดินที่สูงซึ่งอยู่ต้นน้ำปิดน้ำไม่ให้ไหลผ่านตามลำธารสาธารณะ ไปยังที่ดินปลายลำธารซึ่งอยู่ที่ต่ำกว่า ทำให้เจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ต่ำกว่ามีน้ำไม่พอใช้ทำนาทำสวน เจ้าของที่ดินที่ปิดน้ำจะผิดกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

ตอบ ตามกฎหมาย เจ้าของที่ดินซึ่งอยู่สูงกว่าจะกั้นน้ำเอาไว้ใช้ได้เท่าที่จำเป็นแก่ที่ดินของตนเท่านั้น จะปิดน้ำไม่ให้ไหลมาตามลำธารสาธารณะ เป็นเหตุให้เจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ต่ำกว่าได้รับความเดือดร้อน เพราะไม่มีน้ำใช้ไม่ได้ การที่เจ้าของที่ดินซึ่งอยู่สูงกว่าปิดน้ำจึงฝ่าฝืนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. ๑๓๓๙ ผู้ได้รับความเสียหายฟ้องขอให้เจ้าของที่ดินสูงระงับการกระทำได้

ถาม นาย ก. และนาย ข. มีที่ดินติดต่อกัน ที่ดินของนาย ก. มีต้นมะม่วงอยู่หลายต้น และได้มีกิ่ง ก้าน ของต้นไม้ดังกล่าว ยื่นล้ำเข้าไปในที่ดินของนาย ข. นาย ข. ได้บอกนาย ก. ให้ตัดกิ่งไม้แล้ว นาย ก. ไม่ยอมตัด นาย ข. จะตัดเองได้หรือไม่

ตอบ ที่ดินซึ่งมีเขตติดต่อกันมักมีปัญหาเกี่ยวกับ ต้นไม้ กิ่งไม้ รากไม้ รุกล้ำกันเสมอ ตามกฎหมายในกรณีรากไม้รุกล้ำ นาย ข. สามารถตัดรากไม้ได้เลย โดยไม่ต้องบอกกล่าวนาย ก. แต่ถ้าเป็นกิ่งไม้ยื่นล้ำเข้ามา นาย ข. จะต้องบอกให้นาย ก. ตัดก่อน ถ้านาย ก. ไม่ตัดในเวลาพอสมควร นาย ข. ก็มีอำนาจตัดเองได้

ถาม กรณีนาย ก. ปลุกไฟ เดิมปลุกไว้ห่างจากแนวเขตประมาณ ๑ เมตร แต่ต่อมา กอไฟได้ขยายแตกหน่อ รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของนาย ข. นาย ข. จะตัดกอไฟในส่วนที่รุกล้ำเข้ามาในที่ดินได้หรือไม่ หรือจะขุดหน่อ หรือตัดใช้ประโยชน์ได้หรือไม่

ตอบ สำหรับปัญหาดังกล่าวข้างต้นแยกตอบเป็น ๒ กรณี กล่าวคือ กรณีกอไฟรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของนาย ข. นาย ข. จะตัดโดยทันทีไม่ได้ จะต้องบอกกล่าวเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินติดต่อให้ตัดภายในเวลาอันสมควร ถ้าบอกแล้ว เขาไม่ตัด นาย ข. จึงจะตัดเอาเสียได้ ส่วนหน่อไฟ ถ้าแทงยอดล้ำเข้าไปในที่ดินนาย ข. นาย ข. ตัดหน่อไฟและเอาหน่อไฟไว้เสียได้ (ตอบโดยอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๔๗ ซึ่งเป็นบทใกล้เคียงอย่างยิ่ง)

ถาม ขับรถโดยประมาทชนคนบาดเจ็บหรือตายจะต้องรับผิดชอบอย่างไร จะเรียกร้องให้คนขับชดใช้ค่าเสียหายได้หรือไม่

ตอบ ผู้ขับรถจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังในการขับขี่ หากประมาทขาดความระมัดระวังชนผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บ ผู้ขับจะต้องรับโทษทางอาญา กล่าวคือ

ถ้าขับรถประมาทชนคนตาย กฎหมายกำหนดโทษไว้ว่า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ขับรถประมาทชนผู้อื่นได้รับบาดเจ็บสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ หากขับรถประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากผู้ขับขี่จะต้องรับโทษทางอาญาแล้ว ฝ่ายผู้ตายหรือผู้บาดเจ็บ อาจฟ้องคดีแพ่งเรียกให้ชำระค่าสินไหมทดแทนได้อีกด้วย ค่าสินไหม

ทดแทนในกรณีนี้ก็ ได้แก่ค่าเสียหาย ค่าทำศพ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ในการทำงาน ค่าขาดไร้อุปการะตามกฎหมาย

ถาม รถชนโคกระบือบนถนนบ่อย ๆ เจ้าของโคกระบือมักจะเป็นฝ่ายผิดเสมอจริงหรือไม่

ตอบ ตามกฎหมาย ห้ามมิให้เลี้ยงสัตว์ในบริเวณทางหลวง และห้ามมิให้ ชี ฉูง ไส่ต้อนหรือปล่อยสัตว์ไปบนทางในลักษณะกีดขวางการจราจร และไม่มีผู้ควบคุมเพียงพอ ฉะนั้น หากกรณีรถชนโค กระบือที่ข้ามถนนกีดขวางการจราจร และไม่มีผู้ควบคุมคอยจูงหรือต้อนแล้ว เจ้าของโคกระบือย่อมต้องรับผิดชอบในกรณีที่รถชนโค กระบือ แล้วได้รับความเสียหาย แต่ฝ่ายผู้ขับรถไม่จำเป็นจะต้องเป็นฝ่ายถูกเสมอไป หากเห็นอยู่แล้วว่า โค กระบือ กำลังข้ามถนนในระยะห่างเพียงพอที่จะห้ามล้อ หรือลดความเร็วและเพิ่มความระมัดระวังในการขับรถได้ แต่มิได้กระทำ กลับขับรถเร็วโดยไม่ระมัดระวังแล้ว ฝ่ายคนขับรถก็เป็นฝ่ายผิดเสียเอง เพราะประมาทปราศจากความระมัดระวัง

การขับรถและการ ชี ฉูง ไส่ต้อนสัตว์ไปตามทางหรือให้ข้ามถนนนั้นทั้งฝ่ายผู้ขับรถ และฝ่ายผู้ควบคุมสัตว์มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายทั้งสองฝ่าย และต้องถ้อยทีถ้อยอาศัยกันด้วย การชี ฉูง หรือ ไส่ต้อนสัตว์กฎหมายกำหนดให้ผู้ชีหรือควบคุมสัตว์ ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยรถ โดยอนุโลมเท่าที่ใช้ได้ ฉะนั้นการชีหรือควบคุม โค กระบือ จึงอนุโลมว่าเป็นการขับรถเหมือนกัน จำต้องใช้ความระมัดระวังเช่นเดียวกับการขับรถสรุปได้ว่า ชีกระบือ ก็เท่ากับขับรถแก่่ง มีกระบือ 1 ตัว ก็เหมือนมีรถแก่่ง 1 คัน

ถาม รถเล็กชนกันกับรถใหญ่ คนส่วนใหญ่เข้าใจว่ารถใหญ่ต้องเป็นฝ่ายผิด เป็นความจริงหรือไม่

ตอบ ไม่จริงเลย รถเล็กหรือรถใหญ่ก็มีโอกาสผิดได้เท่า ๆ กัน ทั้งนี้เพราะการ ขับรถไม่ว่ารถเล็กหรือใหญ่ ผู้ขับขี่ก็ต้องปฏิบัติตามกฎจราจรมิใช่จะขับ กันตามใจชอบ ทั้งต้องขับรถด้วยความระมัดระวังไม่ประมาท ไม่ใช่ ความเร็วสูง ไม่เมาสุราขณะขับขี่ ดังนั้นการจะดูว่าใครถูกใครผิด ย่อม ต้องพิจารณาจากสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว โดยทั่วไปเมื่อรถเล็กชนกับรถ ใหญ่ ตามสภาพย่อมเกิดความเสียหายกับรถเล็กและผู้ขับขี่อย่างมาก เพราะรถใหญ่มีขนาดและน้ำหนักมากย่อมจะหยุดได้ช้ากว่ารถเล็ก การ ขับรถตัดหน้ารถใหญ่ เช่นรถบรรทุกของหนักในระยะกระชั้นชิด รถขนาด ใหญ่ย่อมห้ามล้อหยุดไม่ทัน หากคนขับรถบรรทุกได้ใช้ความระมัดระวังดี แล้ว แต่ไม่อาจห้ามล้อได้ทัน เหตุที่เกิดขึ้นย่อมเป็นความผิดของรถ ขนาดเล็ก

ถาม ต้นไม้ของนาย ก. สัมทับบ้านนาย ข. พังเสียหาย นาย ก. ต้องรับผิดชอบ ประการใด

ตอบ ตามปัญหาแยกพิจารณาดังนี้

(ก) ถ้าต้นไม้ล้มเพราะนาย ก. ตัดฟันโดยเจตนาที่จะให้ล้มทับบ้าน นาย ข. หรือตัดฟันโดยเล็งเห็นผลว่าต้นไม้อาจล้มทับบ้านนาย ข. ถือได้ว่า นาย ก. มีเจตนาทำให้ทรัพย์สินนาย ข. เสียหาย นาย ก. มีความผิดฐานทำ ให้เสียหายตาม ป.อาญา มาตรา ๓๕๘

(ข) ต้นไม้ล้มเพราะความประมาทเลินเล่อของนาย ก. เช่นตัดฟัน ต้นไม้โดยไม่ระมัดระวัง หรือปล่อยปละละเลย ต้นไม้ของตนจนล้มโค่น

ทับบ้านนาย ข. เช่นนี้ถือได้ว่านาย ก. ประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย หรือแม้มิได้ตัดพินต้นไม้นี้แต่บกพร่องในการปลูกหรือค้ำจุนต้นไม้นี้ หากต้นไม้นี้ล้มทับบ้านนาย ข. นาย ก. ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้นาย ข. ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ หรือมาตรา ๔๓๔ แล้วแต่กรณี

(ค) หากต้นไม้นี้ล้มเพราะเหตุสุดวิสัย เช่นพายุพัดล้ม ฟ้าผ่า น้ำท่วมฉับพลัน เช่นนี้ เป็นเหตุไม่อาจป้องกันได้ นาย ก. จึงไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น

ถาม อ่างน้ำสาธารณะ สร้างด้วยเงิน กสช. นาย ก. ใช้สิทธิสูบน้ำ จับปลา เพื่อประโยชน์ส่วนตัว นาย ก. จะมีความผิดหรือไม่

ตอบ อ่างเก็บน้ำสาธารณะ เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินประเภทสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๐๔(๒) การใช้ทรัพย์สินนั้นจึงต้องใช้ร่วมกัน หากนาย ก. สูบน้ำไปใช้ตามกฎระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ที่วางไว้ก็ย่อมกระทำได้ แต่หากการใช้ทรัพย์สินนั้นใช้เพื่อประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว และทำให้ผู้มีสิทธิอื่นไม่สามารถใช้ทรัพย์สินนั้นได้ย่อมถือได้ว่านาย ก. ใช้สิทธิเกินส่วนของตนอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิบุคคลอื่น ซึ่งนาย ก. จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย

สำหรับปลาในอ่างเก็บน้ำสาธารณะ ประชาชนมีสิทธิจับนำไปประกอบอาหารได้ เว้นแต่จะมีกฎเกณฑ์เงื่อนไขขตกงกันไว้ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขขตกงนั้น

ถาม นาย ก. ไปทำไร่ข้าวโพดในที่สาธารณะ นาย ข. นำโคไปเลี้ยงในที่ดังกล่าวด้วย ปรากฏว่าโคของนาย ข. กินข้าวโพดที่นาย ก. ปลูกไว้

นาย ก. จะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนาย ข. ได้หรือไม่ และนาย ข. จะฟ้องนาย ก. ว่าบุกรุกทำไร่ในที่สาธารณะได้หรือไม่

ตอบ ที่สาธารณะหากเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันเช่นที่รกร้างว่างเปล่า ที่ชายดิ่ง ท่ง เลี้ยงสัตว์ บุคคลทั่วไปจะอ้างว่าเป็นเจ้าของ หรือมีสิทธิครอบครองไม่ได้ ประชาชนทุกคนมีสิทธิใช้ประโยชน์ได้ แต่ผู้ใช้ประโยชน์ก่อนมีสิทธิ ดีกว่าผู้อื่น ฉะนั้นการที่นาย ก. ไปทำไร่ปลูกข้าวโพดอยู่แล้ว โคของนาย ข. ไปกินข้าวโพดของนาย ก. ทำให้นาย ก. ได้รับความเสียหาย ดังนั้น นาย ก. จึงย่อมจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนาย ข. ได้ ส่วนนาย ข. จะฟ้องร้องนาย ก. ว่าบุกรุกทำไร่ในที่สาธารณะนั้นย่อมจะฟ้องไม่ได้ เนื่องจากนาย ข. ไม่มีหน้าที่ดูแลที่ดินสาธารณะ จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย

ถาม นายเฮงขายรถยนต์ให้แก่ผู้ซื้อและได้รับชำระเงินเรียบร้อยแล้วแต่ยังไม่ได้โอนทะเบียนกัน ทะเบียนรถยังมีชื่อของนายเฮงอยู่ ต่อมาปรากฏว่าผู้ซื้อ ขับรถคันดังกล่าวไปชนคนตาย ฝ่ายญาติคนตายจะฟ้องนายเฮงให้ชดใช้ ค่าเสียหายได้หรือไม่

ตอบ นายเฮงขายรถยนต์ให้กับผู้ซื้อไปแล้ว โดยได้ชำระเงินและส่งมอบรถยนต์ แก่ผู้ซื้อไปแล้ว กรรมสิทธิ์ในรถยนต์ย่อมโอนไปเป็นของผู้ซื้อแล้ว แม้ รถคันดังกล่าวยังมีได้โอนทะเบียนกัน นายเฮงก็ไม่ใช่เจ้าของรถอีกต่อไป ทะเบียนรถยนต์เป็นเพียงหลักฐานการควบคุมยานพาหนะและแสดงว่าได้ เสียภาษีประจำปีแล้วมิใช่หลักฐานการแสดงกรรมสิทธิ์ ฝ่ายญาติคนตายจึง ไม่อาจจะฟ้องให้นายเฮงชดใช้ค่าเสียหายได้ แต่เพื่อป้องกันปัญหาที่จะ เกิดขึ้นเมื่อขายรถแล้ว ควรจัดการโอนทะเบียนเสียให้เรียบร้อยด้วย

ถาม นาย ก. เป็นลูกจ้างนาย ข. ทำหน้าที่ขับรถขนส่งสินค้าให้นาย ข. นาย ก. ขับรถไปชนนาย ค. ได้รับความเจ็บ แล้วยนาย ก. ทิ้งรถหลบหนีไป นาย ค. จึงไปเรียกให้นาย ข. เจ้าของรถใช้ค่าเสียหายและค่ารักษาพยาบาล แต่นาย ข. ปฏิเสธไม่ยอมจ่ายอ้างว่ายังจับนาย ก. คนขับรถไม่ได้จะทำอย่างไร

ตอบ แม้ว่านาย ข. จะไม่ได้เป็นผู้ขับรถชนนาย ค. แต่นาย ข. เป็นนายจ้างของนาย ก. ย่อมต้องร่วมกันรับผิดชอบกับนาย ก. ในการชดใช้ค่าเสียหายให้กับนาย ค. เพราะนาย ก. ได้ขับรถขนส่งสินค้าในกิจการค้าของนาย ข. แม้นาย ก. ลูกจ้างจะหลบหนียังจับตัวไม่ได้ นาย ข. นายจ้างก็ยังคงต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ นาย ค. อันเป็นการชดใช้ทางแพ่ง แต่ในทางอาญานั้นนาย ข. นายจ้างมิได้เป็นผู้กระทำผิด เพราะมิได้เป็นผู้ขับรถจึงไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ชอบาย

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ข้อขาย

ถาม นาย ก. ขายที่ดินให้ นาย ข. แต่ไม่ได้ขายต้นไม้ในที่ดิน นาย ข. ได้ตัดต้นไม้ในที่ดินที่ซื้อขาย นาย ข. จะมีความผิดหรือไม่

ตอบ โดยหลักแล้ว ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๘ ไม่นับต้นไม้เป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไว้ นั่น เจ้าของที่ดินเป็นเจ้าของต้นไม้ด้วย แต่ในกรณีนี้ถ้ามีข้อสัญญาในการซื้อขายที่ดินว่าต้นไม้ยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขาย ถ้า นาย ข. ตัดฟันต้นไม้ นาย ข. มีความผิดฐานทำให้เสียหาย ตาม ป.อาญา มาตรา ๓๕๘ และต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ นาย ก. ด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

ถาม ก. และ ข. ตกลงซื้อขายกระบือ ๑ ตัว ราคา ๕,๐๐๐ บาท ไม่ได้ทำสัญญาซื้อขายและจดทะเบียนการโอน กำหนดชำระเงินภายใน ๑ เดือน นับแต่วันทำสัญญาซื้อขาย เมื่อครบกำหนด ข. ผู้ซื้อไม่ชำระราคาค่ากระบือ ผลทางกฎหมายจะเป็นประการใด

ตอบ การซื้อขายกระบือหากกระบือตัวนั้นเป็นสัตว์พาหนะ การซื้อขายต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นเป็นโมฆะ ตาม

ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ กรณีนี้ การซื้อขายจึงเป็นโมฆะ นาย ก. มีสิทธิติดตามกระเบื้องของตนคืนจาก นาย ข. ได้

ถาม ก. ขายไม้เถื่อนให้ ข. เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท แล้ว ข. ไม่ชำระค่าไม้ ก. จะฟ้องเรียกเงินคืนได้หรือไม่

ตอบ การมีไม้โดยมิชอบด้วยกฎหมายไว้ในความครอบครองเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ การซื้อขายไม้ดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมายและขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน สัญญาซื้อขายเป็นโมฆะไม่มีผลบังคับใช้ ก. ไม่อาจใช้สิทธิทางศาลฟ้องบังคับให้ ข. ชำระราคาไม้เถื่อนได้

ถาม ก. ขายที่ดิน ๑๐ ไร่ให้ ข. จดทะเบียนการโอนเรียบร้อยก่อนโอน ข. บอก ก. ว่าจะขายที่ดินคืนให้ ก. ๓ ไร่ เมื่อ ก. ต้องการ ต่อมา ก. ต้องการที่ดินคืน ข. ไม่ขายให้ ผลทางกฎหมายจะเป็นประการใด

ตอบ การที่ ข. ให้สิทธิ ก. ซื้อที่ดินคืนได้ ๓ ไร่ เมื่อ ก. ต้องการลักษณะดังกล่าวเป็นคำมั่นว่าจะขายที่ดินคืนให้ ก. คำมั่นเช่นว่านี้ เมื่อไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ หรือไม่ได้วางมัดจำ หรือไม่ได้ชำระหนี้บางส่วนก็ไม่อาจฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ทั้งนี้ ตามป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ ฉะนั้น ก. จึงไม่อาจฟ้องขอให้ศาลบังคับให้ ข. ขายที่ดินคืนให้ตนได้

ถาม ซื้อขายที่นาโดยทำหนังสือสัญญาซื้อขายกันเองและมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน ๑๐ ปี ข้อกำหนดดังกล่าวใช้บังคับได้หรือไม่และจะดำเนินการจดทะเบียนการโอนอย่างไร

ตอบ การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ แต่ถ้าเป็นที่ดินมือเปล่า การโอนเพียงส่งมอบการครอบครองก็มีผลสมบูรณ์แล้ว

ข้อกำหนดห้ามโอนภายใน ๑๐ ปีใช้บังคับไม่ได้เพราะขัดกับหลักกรรมสิทธิ์เนื่องจากเจ้าของทรัพย์ในฐานะเจ้าทรัพย์ทรงสิทธิ์โดยชอบที่จะโอน ขายหรือกระทำนิติกรรมใดกับทรัพย์ของตน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๖ ในกรณีที่ที่ดินมีโฉนดแม้ว่าการซื้อขายจะเป็นโมฆะเนื่องจากไม่ได้ทำหนังสือและจดทะเบียนการโอนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ตามแต่หากผู้ซื้อครอบครองมาเกิน ๑๐ ปี อาจได้สิทธิในที่ดินนั้นโดยการครอบครองปรปักษ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ ได้

ถาม เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๔ นาย ก. ขอซื้อที่ดินบางส่วนจาก นาย ข. โดยแบ่งวัดกันเอง มีเนื้อที่ ๒ งาน ๔๔ ตารางวา ต่อมา นาย ข. ขายที่ดินทั้งหมดให้นาย ค. นาย ค. ได้ทำสัญญากับนาย ก. และขอค่าที่ดินจาก นาย ก. อีก นาย ก. ยินยอมได้จ่ายเงินเป็นค่าที่ดินให้เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาทและทำสัญญาลดที่ดินลงเหลือ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา ต่อมา นาย ค. ได้ให้เจ้าพนักงานรังวัดที่ดินเพื่อแบ่งแยกโฉนด ปรากฏว่าที่ดินมีเนื้อที่มากกว่าที่ทำสัญญาไว้ นาย ค. จึงขอเรียกเงินค่าที่ดินเพิ่มอีก นาย ก. ไม่ยอมชำระผลทางกฎหมายจะเป็นประการใด

ตอบ แม้ว่าการซื้อขายที่ดินรายนี้จะ เป็นโมฆะ เพราะไม่ได้จดทะเบียนการโอนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่นาย ก. ก็ได้สิทธิในที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์แล้วตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒

การได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินของนาย ก. ถือว่าเป็นการได้มาโดยทางอื่น นอกจากนิติกรรม ซึ่งโดยหลักแล้ว ไม่อาจยื่นต่อบุคคลภายนอกผู้ได้ทรัพย์

มาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนโดยสุจริตตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ แต่ในกรณีนี้ นาย ค. ได้รู้ถึงสิทธิของ นาย ก. แล้ว นาย ก. ครอบครองทรัพย์สินนั้นมาโดยตลอดกว่า ๑๐ ปี แล้ว แม้ว่าในภายหลังได้มีการรังวัดที่ดินจะปรากฏว่าที่ดินมีมากกว่าที่กำหนดในสัญญาก็ตาม นาย ก. ก็มีสิทธิในที่ดินที่ตนครอบครองทั้งแปลง นาย ค. ไม่มีสิทธิเรียกเงินค่าที่ดินที่เพิ่มขึ้น

ถาม ย. ชายที่ดินให้แก่ ช. แต่ที่ดินเป็นชื่อของ ล. ซึ่งเป็นสามีของ ย. แต่ นาย ล. ได้ตายไปแล้ว ย. ต้องการโอนที่ดินแปลงนี้ให้แก่ ช. แต่โอนไม่ได้เพราะไม่ทราบขั้นตอนว่าจะดำเนินการอย่างไร

ตอบ ย. ต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งแต่งตั้ง ย. เป็นผู้จัดการมรดกของ ล. ผู้เป็นสามีซึ่งตายไปแล้ว เมื่อศาลได้มีคำสั่งตั้ง ย. เป็นผู้จัดการมรดกแล้ว ย. ก็เอาคำสั่งศาลไปโอนที่ดินให้แก่ ช. ได้

ส่วนวิธีการยื่นคำร้องต่อศาลนั้น ย. ก็ต้องไปว่าจ้างทนายความให้ดำเนินการให้ หรือหาก ย. เป็นคนยากจนก็อาจขอให้พนักงานอัยการแห่งท้องที่ซึ่ง ย. มีภูมิลำเนาให้ดำเนินการให้ก็ได้

ถาม นาย ง. ได้ซื้อที่นามี น.ส.๓ จากนาย ก. ในราคา ๔๐,๐๐๐ บาท แต่ยังไม่ได้ออน เพราะนาย ก. ตายเสียก่อน โดยให้ น.ส.๓ แก่นาย ง. มายึดถือไว้แทน และนาย ง. ได้เสียภาษีมาแล้วเป็นเวลา ๕ ปี ถ้าบุตรและภรรยาของนาย ก. ต้องการที่นาคืนจะมีสิทธิทำได้หรือไม่เพราะเหตุใด

ตอบ กรณีตามข้อเท็จจริง การซื้อขายที่นามี น.ส.๓ ระหว่างนาย ง. กับนาย ก. โดยไม่ได้ไปจดทะเบียนที่อำเภอ เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย สิทธิครอบครองในที่นาดังกล่าวจึงยังเป็นของนาย ก. อยู่ แต่อย่างไรก็ตาม การที่นาย ก. ได้ส่งมอบที่นาให้แก่ นาย ง. แล้ว ถือได้ว่าเป็นการโอนไป

ซึ่งการครอบครองตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๗๘ และถือได้ว่านาย ก. สละเจตนาการครอบครองให้แก่ นาย ง. แล้ว ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๗ ซึ่งทำให้การครอบครองของนาย ก. ได้สิ้นสุดลง ดังนั้นบุตรและภรรยาของนาย ก. จึงไม่มีสิทธิเรียกเอาที่นาคืนได้อีก

ถาม นาย ก. ซื้อที่ดินแปลงหนึ่งจากนาย ข. โดยทำหนังสือสัญญาขึ้นเอง และวางมัดจำไว้ในสัญญาตกลงกันว่า นาย ข. จะไปจดทะเบียนโอนให้แก่ นาย ก. ภายใน ๓ เดือน สัญญาที่ทำขึ้น จะมีผลใช้บังคับได้หรือไม่ และหากนาย ข. เปลี่ยนใจไม่ยอมไปโอนให้ นาย ก. ตามสัญญา แล้วจะอย่างไร

ตอบ การทำหนังสือในลักษณะนี้เป็นการทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดิน เมื่อได้ทำเป็นหนังสือไว้ สัญญาจึงมีผลบังคับใช้ได้ นาย ก. และนาย ข. ต่างมีหน้าที่ปฏิบัติตามสัญญา เมื่อตกลงกันว่า จะโอนภายใน ๓ เดือน หากนาย ข. เปลี่ยนใจไม่ยอมโอนให้ นาย ก. ก็อาจจะไปฟ้องขอให้ศาลบังคับให้ นาย ข. โอนที่ดินแก่ตนได้

ถาม นาย ก. ตกลงขายทรัพย์สินให้นาย ข. มีการวางมัดจำบางส่วน ต่อมาถึงกำหนด นาย ข. ผู้ซื้อไม่ชำระราคาส่วนที่เหลือ นาย ก. จะริบมัดจำได้หรือไม่

ตอบ การซื้อขายโดยมีมัดจำ มัดจำย่อมเป็นประกันการที่จะปฏิบัติตามสัญญา และมัดจำนั้นถ้าไม่ตกลงเป็นอย่างอื่น กฎหมายบัญญัติว่า ให้ริบถ้าฝ่ายวางมัดจำละเลยไม่ชำระหนี้ ทั้งนี้ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๓๗๗, ๓๗๘ ฉะนั้นเมื่อนาย ข. ผู้ซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญา โดยไม่ชำระเงินส่วนที่เหลือ นาย ก. ผู้ขายมีสิทธิริบมัดจำนั้นได้

ถาม นายดำและนางสาวแดง ได้ออกเงินคนละครึ่งซื้อที่ดินหนึ่งแปลง โดยมีชื่อในโฉนดทั้งสองคน เมื่อนายดำและนางสาวแดงต้องการที่จะแบ่งที่ดินดังกล่าวออกเป็น ๒ ส่วน โดยนายดำต้องการที่จะแบ่งตามยาวแต่นางสาวแดงต้องการที่จะแบ่งตามขวาง และต้องการด้านนอกซึ่งติดถนน ส่วนด้านในให้เป็นของนายดำ ปัญหาจึงมีว่านายดำและนางสาวแดงจะต้องแบ่งที่ดินอย่างไร จึงจะเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย

ตอบ ที่ดินแปลงนี้ นายดำและนางสาวแดง ได้ออกเงินซื้อที่ดินมาคนละครึ่ง ดังนั้น นายดำและนางสาวแดงจึงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งสองคน โดยที่นายดำและนางสาวแดงมีสิทธิ์ในที่ดินแปลงนี้เท่า ๆ กัน การแบ่งที่ดินจึงควรแบ่งให้เท่ากัน นายดำและนางสาวแดงตกลงแบ่งกันได้ ก็ให้ไปแบ่งกันที่สำนักงานที่ดินจังหวัด โดยทำการแบ่งแยกทางโฉนดที่ดิน หรือจะตกลงกันขายทรัพย์สินแล้วเอาเงินที่ขายมาแบ่งกันก็ได้ แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้ ก็ให้ดำเนินการฟ้องร้องทางศาล ๆ จะสั่งให้เอาทรัพย์สินนั้นออกแบ่งตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ถาม นาย ช. ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินแปลงหนึ่งกับนาย จ. โดยนาย ช. เป็นผู้ซื้อ ในวันทำสัญญาได้ตกลงซื้อขายที่ดินในราคา ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยนาย ช. ยอมวางมัดจำไว้ ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยกำหนดจะโอนที่ดินตามสัญญาและวางเงินส่วนที่เหลือภายในอีก ๑ เดือนนับแต่วันทำสัญญาจะซื้อจะขาย เมื่อถึงเวลาผู้ขายไม่ปฏิบัติตามสัญญา นาย ช. จะทำอย่างไร

ตอบ ตามปัญหา เมื่อนาย จ. ผู้จะขายไม่ปฏิบัติตามสัญญาคือ ไม่ยอมไปโอนที่ดินตามสัญญาให้แก่ นาย ช. ตามกฎหมาย นาย จ. เป็นฝ่ายผิดสัญญา จะซื้อจะขาย มีสิทธิ์ฟ้องต่อศาลบังคับให้ นาย จ. ไปจดทะเบียนโอนขายที่ดินตามสัญญาแก่ตนได้

ถาม นาย ข. ตกลงซื้อบ้านของนาย ก. ในราคา ๕๐,๐๐๐ บาท โดยวางมัดจำไว้ในวันทำสัญญาด้วยวาจาเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท โดยนาย ข. ตกลงจะรื้อถอนบ้านออกไปจากที่ดินของนาย ก. ภายใน ๓ เดือน ถ้าครบกำหนดแล้วนาย ข. ไม่มารื้อถอนบ้านตามสัญญา นาย ก. มีสิทธิที่จะขายบ้านดังกล่าวให้ผู้อื่นได้หรือไม่ และนาย ข. มีสิทธิได้รับเงินมัดจำคืนหรือไม่

ตอบ กรณีตามข้อเท็จจริง เมื่อ นาย ก. ขายบ้านให้แก่ นาย ข. โดยให้นาย ข. รื้อถอนภายใน ๓ เดือน เป็นการซื้อขายสังหาริมทรัพย์ หากใช่เป็นการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ไม่ ถึงแม้จะทำสัญญากันด้วยวาจาก็มีผลบังคับกันได้ตามกฎหมาย ดังนั้น กรรมสิทธิ์ในบ้านได้โอนไปเป็นของนาย ข. แล้วนับแต่ทำสัญญา ดังนั้น นาย ก. จึงไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในบ้านนั้นอีกต่อไป จึงไม่มีอำนาจเอาบ้านดังกล่าวไปขายให้ผู้อื่นได้อีก ส่วนในเรื่องเงินมัดจำนั้น ถ้านาย ข. ผู้ซื้อไม่ปฏิบัติตามสัญญา นาย ก. มีอำนาจรับเงินมัดจำคืนได้ แต่ถ้านาย ข. ได้มีการปฏิบัติตามสัญญา นาย ก. จะต้องส่งเงินมัดจำคืนให้แก่ นาย ข. หรือถือเอาเป็นการใช้เงินบางส่วนเมื่อ นาย ข. ชำระเงินให้แก่ นาย ก. ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๓๔๐

ถาม ก. ทำสัญญาจะซื้อที่ดินแปลงหนึ่งจาก ข. โดยผ่อนชำระให้เป็นงวด ๆ เมื่อครบกำหนดตามราคาที่ตกลงซื้อกันคือ ๕๐,๐๐๐ บาท ข. ไม่สามารถโอนที่ดินให้แก่ ก. ได้ เพราะที่ดินถูกธนาคารยึดเนื่องจาก นาย ข. นำที่ดินดังกล่าวไปจำนองกับธนาคารไว้ เช่นนี้ นาย ก. จะเรียกร้องเอาเงินคืนจาก นาย ข. ได้หรือไม่เพียงใด

ตอบ การที่ นาย ก. จะซื้อที่ดินจาก นาย ข. โดยมีหลักฐานทำเป็นหนังสือชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อผ่อนชำระเงินครบตามที่ตกลงกันแล้ว นาย ข. ไม่สามารถโอนที่ดินให้เพราะที่ดินติดจำนองและถูกธนาคารยึดขายทอด

ตลาดแล้วเช่นนี้ นาย ก. สามารถฟ้องเรียกเงินคืนจาก นาย ข. พร้อมให้ นาย ข. ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ไม่สามารถโอนที่ดินให้ได้อีกด้วย

ถาม นาย ก. ได้นำโฉนดที่ดินไปยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อจดทะเบียนขายให้แก่ นาย ข. เจ้าพนักงานที่ดินได้รับคำขอและทำหนังสือสัญญาขาย และจดทะเบียนให้ตามแบบราชการ โดยนาย ก. แจ้งกับพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้รับชำระเงินครบถ้วนแล้ว ความจริง นาย ก. ยังไม่ได้รับเงินครบถ้วน เนื่องจากนาย ข. ยังเตรียมเงินมาไม่ครบ ขอให้ นาย ก. โอนกรรมสิทธิ์ให้ก่อนและรับปากว่าจะนำเงินส่วนที่ค้างมาชำระให้ในภายหลัง นาย ก. เชื่อใจและจดทะเบียนขายที่ดินให้นาย ข. ไปโดยมิได้แจ้งข้อตกลงดังกล่าวให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบ ดังนี้ หากภายหลัง นาย ข. ไม่ยอมจ่ายเงินและอ้างว่าได้ชำระเงินให้นาย ก. ครบถ้วนแล้ว ดังนั้น นาย ก. จะฟ้องบังคับให้นาย ข. ผู้ซื้อชำระเงินได้ไหม

ตอบ การซื้อขายที่ดินนั้นกฎหมายบังคับให้ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และตามปกติก็จะมี การชำระเงินครบถ้วนแล้วก่อนวันจดทะเบียนหรือในวันจดทะเบียน ทางปฏิบัติผู้ขายและผู้ซื้อจะนำหลักฐานไปยื่นต่อเจ้าพนักงานที่ดิน เพื่อดำเนินการทำหนังสือสัญญาซื้อขาย และจดทะเบียนให้ ก่อนจดทะเบียนเจ้าพนักงานที่ดินจะไต่ถามว่ามีการชำระเงินครบถ้วนแล้วหรือยัง และในแบบสัญญาขายที่ดินยังระบุไว้ว่า “ผู้ซื้อได้ชำระและผู้ขายได้รับเงินค่าที่ดินรายนี้เสร็จแล้ว” ดังนั้นเมื่อนาย ก. มิได้แจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบว่ายังมิได้รับชำระเงินครบถ้วน เจ้าพนักงานที่ดินจึงจดทะเบียนให้ไปโดยระบุในสัญญาซื้อขายตามแบบสัญญาว่า มีการชำระเงินเสร็จแล้ว แสดงว่านาย ก. ผู้ขายยอมรับว่านาย ข. ผู้ซื้อ

ได้ชำระเงินค่าที่ดินทั้งหมดให้ผู้ขายแล้วในวันทำสัญญา การซื้อขาย อสังหาริมทรัพย์ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ ผู้ขายจะนำพยานบุคคลมาสืบว่าในวันทำ หนังสือสัญญาขายที่ดินผู้ขายยังไม่ได้รับชำระเงินค่าที่ดิน เป็นการนำสืบ เปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในหนังสือสัญญาขายที่ดินเป็นการต้องห้ามมิ ให้ศาลยอมรับฟังตาม ป.วิแพ่ง ม.๙๔ ดังนั้น จึงต้องฟังตามหนังสือ สัญญาขายที่ดินว่านาย ก. ผู้ขายได้รับชำระราคาที่ดินครบถ้วนแล้วตาม นัยฎีกา ๑๗๐๐/๒๕๒๗ นาย ก. จะบังคับให้นาย ข. ชำระเงินส่วนที่ค้าง จ่ายไม่ได้ อีกทั้งกรณีดังกล่าวหากนำเจ้าพนักงานที่ดินไปเป็นพยานที่ศาล เจ้าพนักงานที่ดินแม้จะทราบชำระเงินไม่ครบถ้วนก็ต้องยืนยันว่าชำระ เงินครบถ้วนแล้ว มิฉะนั้นตนเองก็จะมีคามผิดเนื่องจากก่อนจดทะเบียน ที่ดินเจ้าพนักงานที่ดินจะต้องได้ถามว่ามีการชำระเงินครบถ้วนแล้วหรือยัง เนื่องจากในแบบสัญญาขายที่ดินจะต้องระบุข้อความในส่วนนี้ลงไปด้วย ดังนั้นเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนและระบุว่าชำระเงินครบถ้วนแล้วใน สัญญาซื้อขายย่อมไม่มีเจ้าพนักงานที่ดินผู้ใดมาเบิกความขัดกับเอกสารที่ ตนเองจดทะเบียน เพื่อให้เป็นผลร้ายต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนอย่าง แน่นนอน เป็นอันว่านาย ก. ก็จะไม่ได้รับชำระเงินค่าที่ดิน ทั้งที่ได้จดทะเบียนขายที่ดินให้นาย ข. ไปแล้ว

ถาม นาย ก. ได้ซื้อที่ดินที่มี ส.ค.๑ จากนาง ข. เมื่อปี ๒๕๒๔ ราคา ๖,๐๐๐ บาท เพื่อปลูกบ้านพักและได้ครอบครองมาหลายปีแล้ว ต่อมานาง ข. ได้ขออนุญาต น.ส.๓ ในที่ดินแปลงใหญ่ซึ่งรวมทั้งที่ดินที่นาง ข. ได้ขายให้นาย ก. ด้วย และนาง ข. ได้ขายที่ดินที่ขออนุญาต น.ส.๓ นั้นให้กับนาย ค. ไป ถามว่านาย ก. มีสิทธิในที่ดินที่ตนได้ซื้อจาก นาง ข. หรือไม่

ตอบ ตามปัญหา นาย ก. ซื้อที่ดินที่มี ส.ค.๑ จากนาง ข. และได้ครอบครองมาหลายปีแล้ว แม้อ่อนนาง ข. จะได้ขอยก น.ส.๓ ก็ไม่ก่อให้เกิดสิทธิครอบครองในที่ดินแปลงนี้เพราะนาง ข. ไม่ใช่เจ้าของแล้ว เมื่อนาย ค. ซื้อที่ดินแปลงนี้จาก นาง ข. แม้จะสุจริตและเสียค่าตอบแทนและจดทะเบียนแล้วก็ตาม ก็ไม่มีสิทธิอย่างใดในที่ดินแปลงที่ขายให้แก่ นาย ก. แล้ว

ถาม เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ก. ได้ตกลงซื้อที่ดินจาก ฟ. เป็นเงิน ๓๕,๐๐๐ บาท เป็นที่ดิน น.ส.๓ เนื้อที่ ๔๖ ไร่เศษ โดยได้ทำสัญญาเช่าซื้อต่อกันไว้ เพราะไม่รู้เรื่องกฎหมาย ชำระเงินในวันทำสัญญา ๑๑,๐๐๐ บาท ส่วนอีก ๒๔,๐๐๐ บาท จะผ่อนชำระให้เดือนละ ๔,๐๐๐ เป็นเวลา ๖ เดือนหลังจากนั้นอีกไม่นาน ก. ได้นำเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท ไปให้แก่ ฟ. แต่ ฟ. บอกว่าเก็บเอาไว้ก่อนจนครบทั้งหมดแล้วจึงเอามาให้ทีเดียวก่อน ต่อมาอีกปีเศษ ฟ. ได้ขายที่ดินให้กับบุคคลอื่น จึงขอลถามว่า ก. มีสิทธิได้เงิน ๑๑,๐๐๐ บาท คืนหรือไม่

ตอบ ต้องได้คืนสิครับ เพราะ ฟ. เป็นฝ่ายผิดสัญญา มีอย่างไหนตกลงขายให้ ก. แล้ว รับเงินมัดจำแล้วซ้ำยังมีการจ่ายเงินบางส่วนแล้วด้วย ยังขี้นนำไปขายให้คนอื่นอีก กรณีตามปัญหาเห็นว่าเป็นสัญญาจะซื้อขายที่ดินซึ่งตามกฎหมายนั้น การทำสัญญาจะซื้อจะขายอสังหาริมทรัพย์คือที่ดินอันเป็นทรัพย์ที่เคลื่อนที่ไม่ได้นั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ หรือได้วางมัดจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว ท่านว่าจะฟ้องร้องบังคับคดีหาได้ไม่ เมื่อ ก. และ ฟ. ได้ทำสัญญาเป็นหนังสือต่อกันซ้ำยังได้ชำระหนี้กันบางส่วนแล้วด้วย ถ้าหาก ฟ. ไม่คืนเงินให้ ก. ย่อมฟ้องร้องเอาเงินคืนได้ หรือ ก. อาจจะฟ้อง

เรียกค่าเสียหายยังได้เลย เช่น ถ้าที่ดินมีราคาสูงขึ้นภายหลังจาก 6 เดือน
ที่ตกลงซื้อขายกันเพียง ๓๕,๐๐๐ บาท เป็น ๕๐,๐๐๐ บาท ก. ย่อมเรียก
ค่าเสียหายจาก ฟ. ได้อีก ๑๕,๐๐๐ บาท นอกจากจะเรียกเอาเงิน ๑๑,๐๐๐
บาท คืน ทั้งนี้ เพราะ ฟ. เป็นฝ่ายผิดสัญญามิใช่ ก. เป็นฝ่ายผิดสัญญา

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ขายฝาก

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ขายฝาก

ถาม นาย ก. ได้ทำสัญญาขายฝากที่นาซึ่งมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) กับนาย ข. ซึ่งเป็นผู้รับซื้อฝากมีกำหนด ๒ ปี ดังนี้เมื่อนาย ก. ตายภายในระยะเวลาไถ่คืน ดังนี้ นาย ค. บุตรนาย ก. จะมีสิทธิอย่างไร

ตอบ สัญญาขายฝากคือสัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกไปยังผู้ซื้อ โดยมีข้อตกลงกันว่าผู้ขายมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินนั้นคืนได้ ถ้าผู้ขายฝากไถ่ทรัพย์สินคืนภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายฝากไม่เคยตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ซื้อฝากเลย ตามปัญหาเมื่อนาย ก. ผู้ขายฝากตายเมื่อยังไม่สิ้นกำหนดระยะเวลาไถ่ทรัพย์สินคืน สิทธิในการไถ่ที่ดินที่ขายฝากคืนก็ตกมายัง ทายาทของผู้ขายฝากก็คือ นาย ค. ดังนั้น นาย ค. มีสิทธิขอไถ่ทรัพย์สินคืนตามราคาที่ได้ตกลงกันไว้ภายในกำหนดเวลาไถ่ทรัพย์สินคืน แต่ถ้า นาย ค. ไม่ใช้สิทธิไถ่ทรัพย์สินคืนภายในเวลาที่กำหนด สิทธิในการไถ่ทรัพย์สินคืนเป็นอันระงับ

ถาม นาย ก. จดทะเบียนขายฝากบ้านพร้อมที่ดินหนึ่งแปลงให้แก่ นาย ข. เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๘ ครบกำหนดการไถ่ถอนวันที่ ๑ มกราคม

๒๕๒๙ พันกำหนดเวลาการไถ่ถอนแล้ว นาย ข. แจ้งให้นาย ก. นำเงินมาไถ่ถอนบ้านและที่ดินดังกล่าวคืน หรือมิฉะนั้นให้นาย ก. ขนย้ายออกไปจากบ้านที่ดินพิพาท แต่นาย ก. ยังคงเพิกเฉยจนถึงปัจจุบันนี้ ดังนี้ นาย ข. มีสิทธิฟ้องขับไล่ นาย ก. หรือไม่

ตอบ สัญญาขายฝากนั้น คือสัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกไปยังผู้ซื้อในทันทีแต่มีข้อตกลงกันว่าผู้ขายอาจไถ่ทรัพย์สินนั้นคืนได้ ดังนั้นเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการไถ่ทรัพย์สินคืนแล้วหากผู้ขายไม่ทำการไถ่ทรัพย์สินคืนภายในกำหนด ผู้ขายเป็นอันหมดสิทธิที่จะไถ่ทรัพย์สินคืน นาย ข. จึงมีสิทธิที่จะฟ้องขับไล่ นาย ก. ออกไปจากที่ดินและบ้านอันเป็นทรัพย์สินที่ขายฝากได้

ถาม การขายฝากและจำนอง ต่างกันอย่างไร ให้อธิบายด้วย

ตอบ คำถามนี้ดีมาก หากท่านได้ทราบถึงความแตกต่างของสัญญาทั้งสองชนิดนี้แล้ว ย่อมทำให้ท่านพันอันตรายของการขายฝากมาก

ความแตกต่างของการขายฝากและการจำนองที่สำคัญ ๆ มีดังนี้ คือ

๑) ขายฝากคือสัญญาซื้อขาย ซึ่งกรรมสิทธิ์โอนจากผู้ขายฝากไปเป็นของผู้ซื้อฝากทันที เหมือนกับการซื้อขายธรรมดาต่างกัน เฉพาะขายฝากมีกำหนดระยะเวลาให้ไถ่ทรัพย์สินที่ขายฝากคืนโดยตกลงกันไว้ในสัญญาขายฝาก ซึ่งการซื้อขายธรรมดาก็ไม่มีข้อตกลงข้อนี้

ส่วนการจำนองนั้น กรรมสิทธิ์ยังคงเป็นของผู้จำนอง (เจ้าของทรัพย์สินอยู่) ตามเดิมมิได้โอนไปเป็นของผู้รับจำนอง

๒) การขายฝากต้องเสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนเหมือนการซื้อขาย คือ ร้อยละสองบาทรวมค่าอากรอีก ๕๐ สตางค์ เป็น ๒.๕๐ บาท

แต่การจำนองเสียเพียงร้อยละ ๑ บาท

๓) การขายฝากมีกำหนดระยะเวลาได้เอาไว้แน่นอน ถ้าไม่ได้ภายในกำหนดนี้เป็นอันหมดสิทธิไถ่คืน ระยะเวลาไถ่คืนนี้ คู่สัญญาจะตกลงกันเพื่อขยายให้นานออกไปอีกไม่ได้ กฎหมายถือว่าเป็นโมฆะไม่มีผลบังคับ

ส่วนการจำนองไม่มีกำหนดระยะเวลาได้จำนองเอาไว้ แต่กำหนดเวลาได้จำนองยอมเป็นไปตามมูลหนี้เดิม เช่น หนี้เงินกู้ ๕๐,๐๐๐ บาท กำหนดชำระภายใน ๒ ปี โดยผู้กู้นำโฉนดที่ดินมาจดทะเบียนจำนองไว้เป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้นี้ เมื่อผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ภายในกำหนดก็เป็น การไถ่ถอนจำนองไปในตัว แต่ต้องไปจดทะเบียนไถ่ถอนกับเจ้าพนักงาน ด้วยจึงจะสมบูรณ์

๔) การบังคับตามสัญญาขายฝาก ไม่ต้องทำอะไร เพราะเมื่อครบกำหนดแล้วผู้ขายฝากไม่มาไถ่ถอนก็เป็นอันหมดสิทธิ์ใด ๆ อีกต่อไป เพราะกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายฝากตกเป็นของผู้ซื้อฝากอยู่แล้ว ตั้งแต่ วันขายฝาก (เว้นแต่ผู้ขายฝากจะขอซื้อคืน)

ส่วนการจำนองนั้น ผู้รับจำนองจะต้องมีจดหมายบอกกล่าวทวงถาม ไปยังลูกหนี้ก่อนจะให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควร ซึ่งต้องกำหนดไว้ในจดหมายบอกกล่าวนั้น ถ้าลูกหนี้ละเลยไม่ปฏิบัติตามจดหมายทวงถาม ผู้รับจำนองต้องฟ้องร้องต่อศาลเพื่อให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นขายทอดตลาด

๕) การขายฝากต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินที่ขายฝากให้แก่ผู้ซื้อฝากด้วย ทั้งนี้เพราะกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโอนไปทันทีที่มีการซื้อขายฝากกันดังกล่าว

ส่วนการจำนอง ผู้จำนองยังคงครอบครองทรัพย์สินที่จำนองต่อไป โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินจำนอง

ถาม ก. เอาที่นำมาขายฝากไว้กับ ข. เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท มีกำหนดไถ่ถอนภายใน ๑ ปี แต่ ก. ไม่มาไถ่ถอนภายในกำหนด หลังจากนั้นอีก ๑ เดือนจึงมาขอไถ่ถอน แต่ ข. ก็ยินยอมให้ไถ่ถอน ครั้นไปจดทะเบียนไถ่ถอนปรากฏเจ้าหน้าที่บอกว่าไถ่ถอนไม่ได้เพราะพ้นกำหนดระยะเวลาไถ่ถอนแล้ว อยากทราบว่า นาย ก. จะทำอย่างไรดีจึงจะได้ที่นาคืน

ตอบ การที่เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการจดทะเบียนไถ่ถอนให้ นั้น เป็นการถูกต้องแล้ว ทางแก้ไขก็คือต้องบอกเจ้าหน้าที่ว่า เป็นการซื้อขายกันตามธรรมดานาย ก. ก็จะได้ที่ดินกลับคืนมานั่นเอง เจ้าหน้าที่ก็จะดำเนินการจดทะเบียนแบบการซื้อขายให้คือ ข. เป็นผู้ขายและ ก. เป็นผู้ซื้อ

ถาม ชายฝากที่ดินในราคา ๘๐,๐๐๐ บาท กำหนดไถ่ถอนคืนภายในเวลา ๑๒ ปี ต่อมาผู้ขายฝากของไถ่คืน ผู้รับซื้อฝากไม่ยอมให้ไถ่คืน โดยจะขอให้ผู้ขายฝากไถ่ถอนสูงกว่าราคาที่รับซื้อไว้ คือขอให้ไถ่ถอนในราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ขายฝากเห็นว่าไม่เป็นธรรมจึงไม่ยอมไถ่ถอน จนกระทั่งสัญญาขายฝากครบกำหนดเช่นนี้จะทำอย่างไร

ตอบ ปัญหานี้มีข้อควรพิจารณาสองประการสำคัญ คือ

๑) ระยะเวลาในการไถ่ถอน ตามกฎหมายเรื่องขายฝาก กำหนดไว้ว่า ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน กฎหมายกำหนดไว้ว่าให้ใช้สิทธิไถ่ถอนได้ไม่เกิน ๑๐ ปี ถ้าคู่สัญญากำหนดไว้เกิน ๑๐ ปี กฎหมายให้ลดลงมาเป็นสิบปี จะกำหนดระยะเวลาให้มากกว่า ๑๐ ปีไม่ได้ หากเป็นสังหาริมทรัพย์ เช่น นาฬิกา รถยนต์ กฎหมายกำหนดว่าให้ใช้สิทธิไถ่ถอนภายในเวลาสามปี

๒) ราคาที่จะต้องชำระกันเมื่อครบกำหนดเวลาได้ เรียกตามภาษากฎหมายว่า “สินไถ่” สินไถ่ นั้น ถ้าไม่ได้กำหนดกันไว้ว่าเท่าใด กฎหมาย

ให้ไถ่ตามราคาที่ขายฝาก

ฉะนั้น ตามปัญหาข้างต้น คู่สัญญากำหนดระยะเวลาไถ่ไว้ ๑๒ ปี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ขายฝากต้องไถ่ถอนภายในกำหนด ๑๐ ปี จะปล่อยให้เวลาล่วงไปจนถึง ๑๒ ปี หรือพ้น ๑๒ ปี แล้วไม่ได้ ไม่มีสิทธิไถ่คืน ส่วนราคาสินไถ่นั้นหากในสัญญามิได้กำหนดไว้ผู้ซื้อฝากก็ไม่สามารถเรียกให้ผู้ขายฝากไถ่ถอนในราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาทได้ ผู้ขายฝากสามารถไถ่ถอนได้เท่าราคาขณะขายฝาก คือ ๘๐,๐๐๐ บาท เท่านั้น แต่อย่างไรก็ดี ตามปัญหาดังกล่าวข้างต้น ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญานั้น ผ่าผิดกฎหมาย เพราะเกิน ๑๐ ปี ต้องถือว่าระยะเวลาไถ่ถอนมีกำหนดเพียง ๑๐ ปี เมื่อผู้ขายฝากไม่ใช่สิทธิไถ่คืนภายใน ๑๐ ปี เช่นนี้แล้วก็ไม่มีสิทธิไถ่คืนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่ขายฝากย่อมตกไปเป็นของผู้ซื้อฝากแล้วโดยสมบูรณ์

ถาม นายเหลือ ได้ขายฝากที่ดิน น.ส.๓ ไว้กับนายแดงโดยจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมานายเหลือได้นำเงินไปไถ่ถอนขายฝากที่บ้านของนายแดงภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้และรับ น.ส.๓ คืนมาครอบครองเป็นของนายเหลือประมาณ ๓ ปีแล้ว แต่ไม่ได้ไปจดทะเบียนไถ่ถอนการขายฝาก ต่อมานายแดงฟ้องขับไล่ นายเหลือ โดยอ้างว่าที่ดิน น.ส.๓ ที่ขายฝากตกเป็นของนายแดงโดยเด็ดขาดแล้ว เนื่องจากนายเหลือไม่ไปไถ่ถอนการฝากภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ จึงขอทราบว่านายเหลือจะดำเนินการอย่างไรจึงจะไม่ให้ที่นาดังกล่าวตกเป็นของนายแดง

ตอบ ตามหลักกฎหมายแล้ว การขายฝากต้องจดทะเบียนขายฝากต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะสมบูรณ์ ในทำนองเดียวกัน การไถ่ถอนการฝากก็ต้อง

จดทะเบียนไถ่ถอนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะสมบูรณ์จะใช้ยื่นต่อบุคคลภายนอกได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ตามข้อเท็จจริงที่ตามมา หากฟังได้ว่า ได้มีการชำระเงินไถ่ถอนกันแล้ว และได้มีการคืน น.ส.๓ ให้แก่กันแล้วจริงแม้การไถ่ถอนจะไม่ได้ไปทำกันต่อพนักงานเจ้าหน้าที่การไถ่ถอนการขายฝากระหว่างกันเองดังกล่าว ก็ใช้ยื่นระหว่างผู้ขายฝากกับผู้ซื้อได้ ดังนั้น นายแดงจึงไม่มีสิทธิ์ฟ้องขับไล่ นายเหลือให้ออกจากที่นา น.ส.๓ ดังกล่าว ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๕๗/๒๕๔๘

ถาม ผู้รับซื้อฝากหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับสินไถ่เพื่อที่จะให้ล่วงพ้นกำหนดเวลาขายฝาก จะมีทางแก้ไขประการใด

ตอบ ผู้ขายฝากควรที่จะนำสินไถ่ไปวาง ณ สำนักงานวางทรัพย์ ซึ่งตั้งอยู่ที่ศาลจังหวัดทั่วราชอาณาจักร ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาขายฝากแล้วผู้ขายฝากต้องแจ้งให้ผู้รับซื้อฝากทราบว่าได้นำเงินไปวางเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๓๓ เมื่อปฏิบัติเช่นนี้ ถือได้ว่าได้ปฏิบัติการชำระหนี้เรียบร้อยแล้วเมื่อวันให้นำเงินไปวาง ณ สำนักงานวางทรัพย์ และถือว่าผู้ขายฝากได้ขอไถ่ทรัพย์คืนภายในกำหนดเวลาแล้ว และถ้าผู้รับซื้อฝากไม่ยอมไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงในหนังสือสำคัญ เช่น น.ส.๓ หรือโฉนดที่ดิน ผู้ขายฝากก็มีสิทธิ์ฟ้องศาลให้บังคับได้ แม้จะพ้นระยะเวลาไถ่ถอนไปแล้วก็ตาม

ถาม ก. ขายฝากที่ดิน เมื่อครบกำหนดไถ่ ก. มีเงินไม่พอที่จะไถ่จะขอไถ่เฉพาะส่วนที่มีบ้านอยู่จะได้หรือไม่ หรือจะขอค่าขนย้ายได้หรือไม่

ตอบ การไถ่ทรัพย์ที่ฝากต้องไถ่ทั้งแปลง กรณีจะขอไถ่บางส่วนจึงไม่อาจกระทำได้นอกจากผู้รับซื้อฝากจะยินยอม ส่วนค่ารื้อถอนนั้น หากไม่มีข้อสัญญาให้ผู้รับซื้อฝากจ่าย ก็ไม่อาจเรียกจากผู้รับซื้อฝากได้

ถาม ก.ชายฝากที่ดินไว้กับ ข. กำหนดเวลาได้ ๑ ปีต่อมา ครบกำหนดจะดำเนินการประการใดเพื่อจะได้ที่ดินคืน

ตอบ ผู้ชายฝากต้องไถ่ทรัพย์สินที่ชายฝากภายในกำหนดตามสัญญา เพราะเมื่อพ้นกำหนดผู้ชายฝากหมดสิทธิไถ่ (ป.พ.พ. มาตรา ๔๙๑, ๔๙๔, ๔๙๕)

ถาม นายดำรับซื้อฝากบ้านจากนายขาวมีกำหนด ๑ ปี ในราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยจดทะเบียนขายฝาก ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองจันทบุรี และนายขาวขออาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าวต่อไประหว่างขายฝาก ต่อมานายขาวมิได้ไถ่ถอนบ้านภายในกำหนด นายดำจึงไปที่บ้านนายขาวเพื่อแจ้งให้นายขาวออกจากบ้าน เพื่อที่นายดำจะได้เข้าไปอยู่ เนื่องจากกรรมสิทธิ์ในบ้านตกเป็นของนายดำโดยเด็ดขาดแล้ว แต่ปรากฏว่า นายขาวมิได้อยู่ที่บ้านดังกล่าว มีนางแดงเข้ามาอยู่แทน นายดำจึงแจ้งให้นางแดงออกไป นางแดงไม่ยอมออกอ้างว่าบ้านหลังนี้พร้อมที่ดินแปลงนี้ตนได้ซื้อจากนายขาว โดยจดทะเบียนซื้อขายที่สำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรีถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น นายดำจะฟ้องไล่ นางแดงออกจากบ้านพิพาทได้ไหม

ตอบ เห็นว่าแม้ นายดำจะซื้อฝากบ้านก่อนนางแดง โดยจดทะเบียนซื้อขายฝากต่ออำเภอแล้ว แต่นางแดงซื้อที่ดินและบ้านจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายที่สำนักงานที่ดิน บ้านยังปลูกอยู่บนที่ดินที่ซื้อมา ย่อมเป็นส่วนควบกับที่ดิน การที่นายดำจะก่อตั้งกรรมสิทธิ์ในบ้านแยกออกจากที่ดินโดยซื้อฝากบ้านอย่างเดี่ยวแยกออกจากที่ดิน นายดำจะต้องจดทะเบียนสิทธิเหนือพื้นดินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๐ แต่นายดำก็มิได้จดทะเบียนดังกล่าว ดังนั้น นางแดงย่อมมีสิทธิในบ้านพิพาทดีกว่านายดำ นายดำจึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ในบ้านที่รับซื้อฝาก ตามนัยฎีกา ๖๔๘/๒๕๑๑ นายดำเพียงมีสิทธิฟ้อง

เรียกเงินคืนจากนายขาวฐานลามิควรได้เท่านั้น

ถาม ก. ทำสัญญาขายฝากที่ดิน น.ส.๓ ไร่กับ ข. เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท กำหนดไถ่ถอนภายใน ๖ เดือน มีข้อตกลงกันว่าหากพ้นกำหนดนี้แล้ว ก. ไม่มาได้ให้ที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ซื้อ โดย ก. จะไม่มาเกี่ยวข้องต่อไปสัญญานี้ทำกันเอง โดยมีได้ไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ครบกำหนดแล้ว ก. ไม่มีเงินไปไถ่จึงปล่อยเลยไปอีก ๔ เดือน จึงไปขอไถ่คืน ข. ไม่ยอมอ้างว่าที่ดินตกเป็นของ ข. แล้ว จึงขอหารื้อว่าข้ออ้างของ ข. ถูกต้องหรือไม่ ก. มีสิทธิ์ฟ้องเรียกเอาที่ดินคืน โดยจ่ายค่าไถ่ถอนและดอกเบี้ยแก่ ข. จะได้หรือไม่

ตอบ ตามหลักกฎหมายแล้วถือได้ว่าการขายฝากที่ดินอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ รายนี้เป็นโมฆะเพราะมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ในขณะเดียวกันก็ถือได้ว่า ก. ได้แสดงเจตนาสละการครอบครองไว้ล่วงหน้าต่อ ข. ตั้งแต่วันทำสัญญาขายฝากกันแล้ว โดยคู่สัญญาตกลงกันไว้ล่วงหน้าว่า ภายในกำหนด ๖ เดือน หาก ก. ไม่ไปไถ่ถอนให้ที่ดินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ซื้อตั้งนั้น ข. ย่อมได้สิทธิครอบครองในที่ดินตั้งแต่วันที่เมื่อพ้นกำหนด ๖ เดือน ก. จึงหมดสิทธิในที่ดินดังกล่าวแล้ว ข้ออ้างของ ข. ถูกต้อง ก. ไม่มีสิทธิ์ฟ้องเรียกเอาคืนหรือจ่ายค่าไถ่และดอกเบี้ยแก่ ข. อีกต่อไป จึงขอให้เจ้าของที่ดินพึงระวังนะครั้นเดี๋ยวจะเสียทำนายทุนเขา เรื่องทำนองนี้เกิดขึ้นได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๔๒-๙๔๓/๒๕๑๕)

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕

ให้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ให้

ถาม นาย ก. มีที่ดินมีโฉนด ๓ ไร่ ได้ยกที่ดินดังกล่าวให้แก่นายดำ ซึ่งเป็นหลานไปแล้วโดยถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมา นาย ก. ยากจนลงไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้ นายดำได้ละเลยไม่เลี้ยงดู นาย ก. เลย ในกรณีเช่นนี้ นาย ก. จะขอที่ดินคืนจากนายดำได้หรือไม่

ตอบ การที่นายดำละเลยไม่เลี้ยงดู นาย ก. เมื่อ นาย ก. ยากจนลงและไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้ เป็นกรณีที่นายดำผู้รับได้บอกปิดไม่ยอมให้สิ่งของจำเป็นเลี้ยงชีพแก่ นาย ก. ผู้ให้ ในเวลาที่ นาย ก. ผู้ให้ยากไร้ นาย ก. ผู้ให้สามารถเรียกถอนคืนการให้ เพราะเหตุที่นายดำผู้รับประพฤติเนรคุณได้ แต่ต้องได้ข้อเท็จจริงว่า นายดำ มีรายได้พอที่จะเลี้ยงดู นาย ก. ผู้ให้ได้ด้วย ดังนั้นถ้า นายดำ ไม่มีรายได้อะไร นาย ก. ผู้ให้ ก็ไม่สามารถเรียกถอนคืนการให้ได้ แต่ถ้า นายดำ มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดู นาย ก. ผู้ให้ได้แต่ไม่เลี้ยงดู นาย ก. กรณีเช่นนี้ นาย ก. ผู้ให้ จึงจะสามารถเรียกถอนคืนการให้ได้ (ป.พ.พ. มาตรา ๕๓๑ (๓))

อนึ่ง ถ้าเป็นกรณีที่ นาย ก. ได้ยกที่ดินให้แก่ นายดำ ดังจะกล่าวต่อไปนี้ นาย ก. ไม่สามารถเรียกถอนคืนการให้ เพราะเหตุเนรคุณได้ คือ

- ๑) ให้เป็นบำเหน็จเงินจ้างโดยแท้
 - ๒) ให้สิ่งที่มีค่าการติดพัน
 - ๓) ให้โดยหน้าที่ธรรมจรรยา
 - ๔) ให้ในการสมรส
- (ป.พ.พ. มาตรา ๕๓๕)

ถาม นาย ก. มีบุตรหนึ่งคนคือ นางสาว ข. นาย ก. มีที่นาหนึ่งแปลงมีหลักฐานเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) ต่อมา นาย ก. ได้โอนที่นาแปลงนี้ให้แก่ นางสาว ข.

หลังจากนั้น นาย ก. ไม่มีรายได้อื่นสำหรับเลี้ยงชีพของตน แต่เมื่อ นางสาว ข. ได้รับที่นาจาก นาย ก. แล้ว นางสาว ข. กลับไม่เลี้ยงดู นาย ก. นาย ก. จะฟ้องขอการให้ที่นาแก่ นางสาว ข. ได้หรือไม่

ตอบ กรณีตามปัญหานี้ นาย ก. มีสิทธิฟ้องขอการให้เพราะเหตุผู้รับประพฤตินเรคุณได้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ (๓) ซึ่งบัญญัติว่า อันผู้ให้จะเรียกถอนคืนการให้เพราะเหตุผู้รับประพฤตินเรคุณนั้น ท่านว่าอาจจะเรียกได้แต่เพียงในกรณีที่ผู้รับได้บอกปิดไม่ยอมให้สิ่งของจำเป็นเลี้ยงชีวิตแก่ผู้ให้ในเวลาผู้ให้ยากไร้และผู้รับยังสามารถจะให้ได้ ดังนั้นถ้า นาย ก. ไม่ได้รับการเลี้ยงดูจาก นางสาว ข. ทั้งที่ นางสาว ข. สามารถให้การเลี้ยงดู นาย ก. ได้ นาย ก. มีสิทธิเรียกถอนคืนการให้ที่นาแก่ นางสาว ข. ได้

ถาม นาย ก. ได้ยกที่ดินให้ นาง ข. บุตรของตน โดยไม่ได้ไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ นาง ข. ได้ทำประโยชน์ในที่ดินมากกว่า ๓๐ ปี ต่อมา นาย ก. ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์นี้ให้แก่ นาย ค. บุตรอีกคนหนึ่งเมื่อ นาย ก. ถึงแก่กรรมที่ดินจะตกเป็นของใคร

ตอบ การให้ในกรณีนี้ไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การให้จึงไม่สมบูรณ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๒๕ แต่นาง ข. ก็ได้สิทธิในที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ นาง ข. จึงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ถาม ยายโอนที่ดินให้หลานแล้วจะเอาคืนได้หรือไม่

ตอบ การให้นั้นเมื่อให้ไปแล้วจะถอนคืนการให้ไม่ได้ นอกจากประพฤตินั้นคุณตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๓๑ คือ

(๑) ถ้าผู้รับประทุษร้ายต่อผู้ให้เป็นความผิดอาญาอย่างร้ายแรง หรือ

(๒) ถ้าผู้รับทำให้ผู้ให้เสียชื่อเสียง หรือหมิ่นประมาทผู้ให้อย่างร้ายแรง หรือ

(๓) ถ้าผู้รับได้บอกปิดไม่ยอมให้สิ่งของจำเป็นเลี้ยงชีวิตแก่ผู้ให้ในเวลาที่ยุ่ให้ยากไร้และผู้รับยังสามารถจะให้ได้

ถาม นาง ก. ได้โอนที่ดินยกให้แก่บุตรโดยเสน่หา ต่อมาเมื่อ นาง ก. ชราลง บุตรมิได้ให้ความอุปการะเลี้ยงดู นาง ก. ประการใด ทั้ง ๆ ที่มีฐานะพอที่จะให้ความอุปการะได้ นาง ก. จะเพิกถอนการให้ได้หรือไม่

ตอบ การที่บุตร นาง ก. ไม่อุปการะเลี้ยงดูมารดาในยามแก่ชรา ถือว่าบุตรผู้รับได้ประพฤตินั้นคุณต่อผู้ให้ ถ้าปรากฏว่าในเวลาที่ยุ่บุตรนาง ก. ไม่ให้ความอุปการะเลี้ยงดูนาง ก. นั้น นาง ก. ตกเป็นคนยากไร้ นาง ก. ก็สามารถเพิกถอนการให้ได้ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๕๓๑(๓) แต่ถ้านาง ก. ไม่ได้ตกเป็นคนยากไร้ ก็ไม่สามารถเพิกถอนการให้ได้

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

เช่าทรัพย์-เช่าซื้อ

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

เช่าทรัพย์-เช่าซื้อ

ถาม นาย ก. ได้ให้นาย ข. เช่าบ้านของตนเพื่ออยู่อาศัย โดยทำสัญญาเช่าถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมานาย ก. ได้เข้าไปเก็บผลฝรั่งซึ่งตนเองได้ปลูกไว้ในที่ดินที่ให้นาย ข. เช่าบ้าน โดยนาย ก. ไม่ได้แจ้งให้นาย ข. ทราบถึงการที่นาย ก. ได้เข้าไปเก็บผลฝรั่ง นาย ก. จะมีความผิดหรือไม่ อย่างไร

ตอบ กรณีความปัญหา ต้นฝรั่งเป็นต้นไม้ที่นาย ก. เป็นผู้ปลูกขึ้นเองในที่ดินของตนเอง จึงตกเป็นส่วนควบของที่ดินของนาย ก. จึงควรเป็นกรรมสิทธิ์ของนาย ก. ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๐๗ และการที่นาย ก. ให้นาย ข. เช่าบ้านเพื่อให้อยู่อาศัย จึงไม่รวมถึงผลฝรั่งซึ่งอยู่ในที่ดินดังกล่าวด้วย ดังนั้นการที่นาย ก. เข้าไปเก็บผลฝรั่ง ซึ่งเป็นของตนเองโดยไม่ได้ขออนุญาตนาย ข. ผู้เช่าบ้านเสียก่อนจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ หรือความผิดอาญาแต่อย่างใดและไม่เป็นการละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

ถาม นาง ก. เช่าซื้อบ้านจัดสรร ๑ หลัง โดยผ่อนชำระเดือนละ ๒ พันเศษ ในระยะเวลา ๑๐ ปี โดยมารดาของนาง ก. ช่วยออกเงินดาวน์เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท ต่อมา มารดาของนาง ก. มีสาเหตุไม่พอใจนาง ก. ผู้เป็นบุตร โดยเข้าใจว่า นาง ก. ไม่ยอมให้อยู่ในบ้านดังกล่าวด้วย จึงให้

ทนายความซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานเรียกเงินดาวน์คืนจากนาง ก. ถามว่า นาง ก. ต้องคืนเงินดาวน์นี้ให้แก่มารดาหรือไม่

ตอบ กรณีตามข้อเท็จจริง มารดาของนาง ก. ให้เงินค่าดาวน์บ้านแก่นาง ก. เป็นการให้โดยเสนหาและเงินเป็นสังหาริมทรัพย์ประเภทหนึ่งตาม ป.พ.พ. ผู้ให้จะถอนคืนการให้ได้ก็ต้องเป็นไปตาม ป.พ.พ. ในเรื่องให้ กรณีของนาง ก. มารดานาง ก. จะถอนคืนการให้ก็ได้โดยเหตุที่นาง ก. เนรคุณ เช่น ฟ้องร้องทางอาญามารดา, หรือหมิ่นประมาทมารดา, หรือไม่เลี้ยงดูมารดา ในยามชรา ฯลฯ แต่กรณีตามข้อเท็จจริงยังไม่ถือว่า นาง ก. กระทำเนรคุณมารดาตามที่ ป.พ.พ. บัญญัติไว้ มารดานาง ก. ไม่สามารถเรียกถอนคืนการให้ได้ เห็นว่าผู้ร้องคือ นาง ก. ไม่จำเป็นต้องคืนเงินจำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท แก่มารดา

ถาม นาย ก. เข้าซื้อรถจักรยานยนต์จากนาย ข. ขณะที่ยังผ่อนส่งค่าเช่าซื้อไม่หมด นาย ก. ได้นำรถจักรยานยนต์ไปขายให้แก่ นาย ค. โดย นาย ค. ไม่ทราบว่ารจักรยานยนต์ยังผ่อนชำระค่าเช่าซื้อไม่หมด นาย ข. ได้มายึดรถจักรยานยนต์คืนเนื่องจากนาย ก. ขาดผ่อนชำระค่าเช่าซื้อ นาย ค. มีสิทธิที่จะไม่ให้ นาย ข. ยึดรถจักรยานยนต์คืนดังกล่าวหรือไม่ และถ้า นาย ข. ยึดรถไปแล้ว นาย ค. จะทำอย่างไรจึงจะได้เงินคืน

ตอบ การที่นาย ก. เป็นผู้เช่าซื้อรถจักรยานยนต์และยังผ่อนชำระค่าเช่าซื้อไม่ครบ กรรมสิทธิ์ในรถยังคงเป็นของนาย ข. อยู่ การที่นาย ก. นำรถจักรยานยนต์ไปขายให้กับ ค. จึงเป็นการเอาไปขายโดยตนเองไม่มีสิทธิ การซื้อขายระหว่างนาย ก. กับนาย ค. จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามหลักผู้รับโอนไม่มีสิทธิ์ดีกว่าผู้โอน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๖ ดังนั้น นาย ข. จึงมีสิทธิที่จะยึดรถคืนได้ นาย ค. ไม่มีสิทธิยึดถือรถจักรยาน-

ยนต์คั่นดังกล่าวไว้ได้

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า นาย ค. มีสิทธิที่จะเรียกเอาเงินที่ชำระค่าซื้อรถจักรยานยนต์คั่นได้หรือไม่นั้นเห็นว่า เงินที่นาย ก. ได้รับไปจากนาย ค. เป็นการชำระหนี้โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และทำให้นาย ค. เสียเปรียบตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๐๖ ประกอบมาตรา ๔๑๒ เรื่องลามกมิควรได้ นาย ค. จึงมีสิทธิเรียกเงินคั่นจากนาย ก. ได้ โดยนาย ค. จะต้องฟ้องคดีต่อศาลให้นาย ก. ชำระเงินคั่นเรื่องลามกมิควรได้

ถาม นาย จ. มีที่ดินอยู่ต่างจังหวัดและให้นาย ง. เช่าอยู่อาศัยโดยไม่มีกำหนดเวลาไว้ถ้านาย จ. ต้องการให้นาย ง. ออกจากที่ดินดังกล่าวจะต้องทำอย่างไร และถ้าให้เช่าเพื่ออยู่อาศัยแต่นาย ง. ได้นำไปปลูกพืชผลโดยนาย จ. ไม่ยินยอมนาย จ. จะทำอย่างไร

ตอบ กรณีตามข้อเท็จจริง นาย จ. ให้ นาย ง. เช่าที่ดินโดยไม่กำหนดเวลาไว้ จึงเป็นการเช่าโดยไม่มีกำหนดระยะเวลา เมื่อผู้ให้เช่าต้องการให้นาย ง. ออกจากที่เช่าจะต้องบอกกล่าวแก่นาย ง. ให้รู้ตัวล่วงหน้าชั่วคราวกำหนดเวลาชำระค่าเช่าระยะหนึ่งเป็นอย่างน้อย แต่ไม่จำต้องเกิน ๒ เดือนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๖๖

เมื่อได้มีการบอกกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่นาย ง. ยังไม่ยอมออกจากที่ดินดังกล่าวอีก ก็ต้องฟ้องขับไล่ นาย ง. ต่อศาลให้ออกจากที่พิพาทและเรียกค่าเสียหาย

มีปัญหาต่อไปว่า ถ้านาย จ. ให้นาย ง. เช่าที่ดินเพื่อให้อยู่อาศัย นาย ง. ได้นำที่ดินดังกล่าวไปปลูกพืช เป็นการกระทำที่ผิดไปจากข้อตกลง

อันเป็นสาระสำคัญของสัญญาเช่า นาย จ. ชอบที่จะบอกเลิกสัญญาเช่า กับนาย ง. เสียได้

ถาม นาย ส. ได้เช่าซื้อที่ดินหมู่บ้านผาสุขนิรันดรโครงการ ๔ แปลงเลขที่ ๑๑๐ เนื้อที่ ๕๑ ตารางวา เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๒๙ เมื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อไปได้ ๔๑,๐๐๐ บาท นาย ส. ได้หยุดผ่อนค่าเช่าซื้อเพราะ นาย ข. ผู้ให้เช่าซื้อได้หลบหนีไป นาย ส. ต้องการเงินที่ได้จ่ายไปคืนได้หรือไม่อย่างไร

ตอบ กรณีตามข้อเท็จจริง เป็นเรื่องของการผิดสัญญาเช่าซื้อโดยนาย ข. ผู้ให้เช่าซื้อได้หลบหนีไป จึงเป็นฝ่ายผิดสัญญาเช่าซื้อ นาย ส. จึงมีสิทธิฟ้องเรียกเงินคืนได้ โดยฟ้องคดีต่อศาล และถ้าข้อเท็จจริงได้ความว่า นาย ข. ได้นำที่ดินของผู้อื่นมาให้เช่าซื้อโดยมีเจตนาฉ้อโกง หรือหลอกลวง ให้เช่าทำสัญญาและชำระเงินค่าที่ดินแล้ว นาย ส. ชอบที่ดำเนินคดีอาญารฐานฉ้อโกงกับนาย ข. ได้อีกด้วย โดยต้องร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายในกำหนดเวลา ๓ เดือน นับแต่วันรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด (ป.อาญา มาตรา ๙๖)

ถาม นาย ก. ทำสัญญาเช่าที่ดินกับนาย ข. เพื่ออยู่อาศัยเป็นเวลา ๑ ปี โดยชำระค่าเช่าเป็นรายเดือน ต่อมาผู้เช่าไม่ชำระค่าเช่า นาย ข. ผู้ให้เช่าจะขับไล่ นาย ก. ได้หรือไม่ เมื่อยังไม่ครบ ๑ ปีตามสัญญา

ตอบ กรณีตามข้อเท็จจริง เมื่อนาย ก. ผู้เช่าไม่ชำระค่าเช่าซึ่งกำหนดกันไว้เป็นรายเดือน นาย ข. ผู้ให้เช่าต้องบอกกล่าวให้นาย ก. ชำระค่าเช่าภายในเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ถ้านาย ก. ผู้เช่ายังไม่ชำระค่าเช่าอีก นาย ข. ผู้ให้เช่าย่อมบอกเลิกสัญญาเช่ากับนาย ก. และฟ้องขับไล่ นาย ก. ออกจากที่พิพาทได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๖๐

ถาม นาย ม. ให้นาย จ. เช่าที่ดินเพื่อใช้ปลูกบ้านอยู่อาศัย โดยในสัญญาไม่ได้ระบุว่าให้เช่าช่วงได้ ต่อมาภายในอายุสัญญาเช่า นาย จ. ได้นำที่ดินดังกล่าวให้นาย ก. เช่าปลูกบ้านอยู่ในที่ดินดังกล่าวด้วย นาย ม. จะดำเนินการอย่างไร

ตอบ กรณีตามข้อเท็จจริง เมื่อในสัญญาเช่ามิได้ระบุว่าให้เช่าช่วงได้ แต่นาย จ. ได้ยินยอมให้นาย ก. เช่าช่วงปลูกบ้านในที่ดินแปลงดังกล่าว ถึงแม้จะเป็นเพียงบางส่วนของที่ดินเท่านั้น ก็ไม่อาจทำได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๔๔ การกระทำของนาย จ. ถือได้ว่าเป็นการประพฤติดัดสัญญาที่ได้ทำกันไว้ ผู้ให้เช่าคือนาย ม. ย่อมบอกเลิกสัญญากับนาย จ. และฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๔๔

ถาม นาย ก. มีรถ ๖ ล้อเล็ก ซึ่งเช่าซื้อมาจาก นาย ข. อยู่ในระหว่างผ่อนค่าเช่าซื้อ โดยมีชื่อของนาย ข. เป็นเจ้าของรถอยู่ ต่อมานาย ก. ต้องการเปลี่ยนรถ ๖ ล้อมาเป็นรถ ๑๐ ล้อ โดยไปเปลี่ยนกับบริษัทอื่นจะต้องทำอย่างไรบ้าง

ตอบ จะนำรถ ๖ ล้อคันเก่า โอนขายให้บริษัทอื่นไม่ได้ เว้นแต่จะขายให้แก่ นาย ข. เองทั้งนี้ตามสัญญาเช่าซื้อกรรมสิทธิ์ในรถยังเป็นของนาย ข. อยู่ หากนำรถ ๖ ล้อไปขายให้บริษัทอื่น ย่อมเป็นความผิดฐานยกยอทรัพย์ ตาม ป.อ.มาตรา ๓๕๒ วิธีแก้ไข นาย ก. ต้องแจ้งความประสงค์แก่นาย ข. ผู้ให้เช่าซื้อรถ ๖ ล้อว่า นาย ก. ต้องการซื้อรถคันใหม่เป็นรถ ๑๐ ล้อ โดยขอให้ นาย ข. ตีราคาารถ ๖ ล้อคันเก่า หักจากราคารถ ๑๐ ล้อ แล้วผ่อนชำระเงินส่วนที่เหลือหลังจากหักออกแล้ว หรือมิฉะนั้นก็ต้องหาผู้ซื้อรถ ๖ ล้อให้ได้ แล้วนำเงินที่ขายได้ไปชำระราคาเช่าซื้อให้แก่

นาย ข. จนหมด แล้วนำเงินส่วนที่เหลือจากที่ขายรถ ๖ ล้อไปวางเป็นเงินดาวน์ทำสัญญาเช่าซื้อรถ ๑๐ ล้อกับบริษัทอื่นได้

ถาม นาย ก. ได้เช่าซื้อโทรทัศน์สี ชั้นโย ๒๐ นิ้ว ๑ เครื่อง จากนาย ง. ต่อมาภายหลัง นาย ก. ขาดส่งค่าเช่าซื้อให้แก่ นาย ง. สองงวดติด ๆ กัน นาย ง. จึงมายึดเอาโทรทัศน์สี ชั้นโยกลับคืนไป แล้วให้ นาย ก. ไปชำระค่าเช่าซื้อส่วนที่ค้างเสียก่อน จึงจะนำโทรทัศน์สี ชั้นโยมาคืนให้ นาย ก. ได้นำค่าเช่าซื้อที่ค้างไปชำระ แล้วนำโทรทัศน์สีกลับคืนมา ปรากฏว่า โทรทัศน์สีที่ได้คืนมาเป็นคนละเครื่องกับเครื่องเดิม และมีสภาพแยกว่าเดิม จะทำอย่างไร

ตอบ กรณีตามข้อเท็จจริง เมื่อนาย ก. ได้นำค่าเช่าซื้อส่วนที่ขาดส่งไปชำระแล้ว นาย ง. ยอมรับชำระแล้วมอบโทรทัศน์กลับคืนมาให้ สัญญาเช่าซื้อระหว่างนาย ก. กับนาย ง. ไม่สิ้นสุดลง เมื่อนาย ง. ส่งมอบโทรทัศน์คนละเครื่องกับที่ทำไว้ในสัญญาให้แก่ นาย ก. โดยนาย ง. รู้ ย่อมถือว่า นาย ง. เป็นฝ่ายผิดสัญญา นาย ก. ชอบที่ฟ้องบอกเลิกสัญญาและเรียกเอาเงินที่ชำระไปคืนได้ หรือตกลงให้นาย ง. ส่งมอบโทรทัศน์เครื่องเดิมให้แก่ นาย ก. ถ้านาย ง. ยอมตกลงด้วย ก็เป็นอันเลิกกัน นาย ก. ต้องผ่อนค่าเช่าซื้อต่อไป จะมาบิดพลิ้วไม่ทำสัญญาไม่ได้

๒๕
กฤษณ
๒

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ขส กัฎม

ถาม นาย ก. ได้กู้เงินจากนาย ข. ๑,๐๐๐ บาท โดยนาย ก. ได้ลงลายมือชื่อไว้ในกระดาษเปล่า ซึ่งไม่มีข้อความใด ๆ ต่อมานาย ข. ได้เติมจำนวนเงินในสัญญากู้เป็น ๑๐,๐๐๐ บาท นาย ก. จะต้องชำระเงินคืนให้นาย ข. ตามที่กู้จริง หรือตามจำนวนที่เติมไว้ในสัญญา

ตอบ การที่นาย ข. เติมจำนวนเงินกู้ลงในกระดาษซึ่งมีลายมือชื่อนาย ก. ให้ผิดไปจากจำนวนเงินที่กู้ยืมไปจริง โดยนาย ก. มิได้รู้เห็นยินยอม เอกสารที่นาย ข. ทำขึ้นจึงเป็นเอกสารปลอม ใช้เป็นหลักฐานในการฟ้องร้องคดีไม่ได้ แม้ขณะนาย ข. เขียนจำนวนเงินลงไปในเอกสารดังกล่าว นาย ก. จะเป็นหนี้นาย ข. อยู่เป็นจำนวน ๑,๐๐๐ บาท ก็ตาม นาย ข. ก็ไม่สามารถฟ้องร้องบังคับให้นาย ก. ชำระหนี้ได้เลย ไม่ว่าจะเป็จำนวน ๑,๐๐๐ บาท หรือ ๑๐,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๙๒/๒๕๒๘) เพราะตามกฎหมาย การกู้ยืมเงินเกินกว่าห้าสิบบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

ถาม นาย ก. ให้นาย ข. กู้ยืมเงินไป ๓๐,๐๐๐ บาท โดยได้ทำสัญญากู้ไว้เป็นหลักฐานครบกำหนดการชำระเงินคืนในวันที่ ๑๒ ส.ค. ๒๕๓๐ เมื่อ

สัญญาครบกำหนดนาย ข. ไม่ได้ใช้เงินคืน จนกระทั่งล่วงเลยเวลามา ๑ ปี นาย ก. จะใช้สัญญาที่ทำไว้ฟ้องบังคับนาย ข. ให้ใช้เงินคืนได้หรือไม่ หรือจะต้องทำสัญญาใหม่

ตอบ อายุความฟ้องร้องตามสัญญากู้ยืม มีกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันที่สัญญาครบกำหนดตามปัญหาระยะเวลาเพียงล่วงเลยเพียง ๑ ปีเท่านั้น นาย ก. สามารถเอาสัญญาที่ทำไว้ฟ้องบังคับให้นาย ข. ใช้เงินคืนได้ โดยไม่ต้องทำสัญญากันใหม่

ถาม นาง ก. ให้นาย ข. กู้เงินโดยทำสัญญาไว้เป็นหลักฐาน ต่อมานาง ก. ตาย และได้ทำพินัยกรรมให้แก่นาย ค. ซึ่งเป็นหลาน โดยในพินัยกรรมระบุด้วยว่าให้นาย ค. เป็นผู้รับไปซึ่งสิทธิตามสัญญาด้วย ดังนั้นนาย ค. จะมีสิทธิทวงหนี้จากนาย ข. ได้หรือไม่ ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว

ตอบ นาย ค. เป็นทายาทโดยพินัยกรรม เมื่อพินัยกรรมระบุให้สิทธิตามสัญญาตกให้แก่นาย ค. แล้ว นาย ค. ย่อมมีสิทธิที่จะใช้สิทธิของเจ้าหนี้ ติดตามทวงหนี้จากนาย ข. ได้

ถาม นาย ก. ให้นาย ข. กู้เงิน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยได้ทำสัญญาไว้เป็นหลักฐาน ต่อมานาย ข. ไม่มีเงินชำระค่าดอกเบี้ยจึงยอมให้นาย ก. เข้าทำนาแทนดอกเบี้ยเป็นเวลา ๓ ปี นาย ก. เข้าทำนาได้เพียงปีเดียว นาย ข. ได้นำนาไปให้ผู้อื่นเช่า นาย ก. จะทำอย่างไรจึงจะได้เงินต้นคืน

ตอบ กรณีที่สัญญาไม่ได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ นาย ก. สามารถทวงถามให้นาย ข. ชำระหนี้ได้ทันที ถ้านาย ข. ไม่ชำระถือว่าผิดนัดนาย ก. ต้องฟ้องนาย ข. เป็นคดีแพ่งฐานผิดสัญญาได้

กรณีที่สัญญาผู้ได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ นาย ก. ต้องรอให้หนี้ถึงกำหนดชำระก่อน เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว นาย ข. ไม่ชำระหนี้ นาย ก. ต้องฟ้องนาย ข. เป็นคดีแพ่ง ฐานผิดสัญญาผู้แต่อย่างไรก็ตาม ก่อนที่นาย ก. จะฟ้องนาย ข. นาย ก. ควรไปทวงถามให้นาย ข. ชำระหนี้ เพื่อจะไม่ต้องเป็นความกัน

ถาม นาย ก. ให้นาย ข. กู้เงิน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ได้ทำสัญญาผู้ไว้เป็นหลักฐาน ต่อมาเมื่อครบกำหนดเวลาชำระเงินตามที่ตกลงกัน นาย ข. ไม่ยอมคืนเงิน นาย ก. จะฟ้องบังคับให้นาย ข. ชำระเงินคืนได้หรือไม่ และจะอย่างไรจึงจะมีทางได้เงินคืน

ตอบ การกู้เงินเกิน ๕๐ บาท ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือจึงสามารถฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ แต่กรณีตามปัญหานี้ไม่ได้ทำหลักฐานไว้ จึงไม่สามารถฟ้องบังคับได้ แต่ถ้านาย ก. ต้องการเงินคืน ควรเจรจาให้นาย ข. ทำหนังสือรับสภาพหนี้ไว้

ถาม นาย ก. กู้เงินนาย ข. ๑๐,๐๐๐ บาท โดยทำสัญญาผู้ไว้เป็นหลักฐาน เมื่อถึงกำหนดตามสัญญา นาย ก. ได้นำเงินไปชำระให้แก่ นาย ข. เพียง ๖,๐๐๐ บาท และที่เหลือ นาย ก. ขออนุญาตภายใน ๑ ปี แต่นาย ข. ไม่ยอมและไม่พอใจ จะไปแจ้งตำรวจจับ นาย ก. ได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหาเป็นเรื่องผิดสัญญาทางแพ่ง เมื่อนาย ก. ชำระเงินไม่ครบตามสัญญาที่เหลืออีก ๔,๐๐๐ บาท นาย ข. จะต้องไปฟ้องร้องทางแพ่งเพื่อบังคับให้นาย ก. ชำระ แต่ไม่มีสิทธิ์ที่จะแจ้งตำรวจจับนาย ก. ได้ เพราะมิใช่การกระทำผิดตามกฎหมายอาญา

ถาม การกู้ยืมเงินกว่า ๕๐ บาทขึ้นไป จะต้องทำอย่างไรบ้างถึงจะมีผลสามารถ

ฟ้องร้องบังคับตามสัญญาได้

ตอบ การกู้ยืมเงินกว่า ๕๐ บาทขึ้นไป จะต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้กู้ไว้เป็นสำคัญ จึงจะใช้ฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ (ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๓)

ถาม บิดานายข้าได้กู้เงินนายแดงไป ๑๐,๐๐๐ บาท เอาที่นา น.ส.๓ จำนวน ๑ แปลงให้ทำกินต่างดอกเบี้ย ต่อมาบิดานายข้าตาย นายข้ารับมรดก ได้นำเงินไปชำระนายแดง ๑๐,๐๐๐ บาท ขอรับที่นา น.ส.๓ คืน นายแดงไม่ยอม โดยอ้างว่าบิดานายข้าได้ขายที่นาดังกล่าวให้แก่ตนแล้ว ซึ่งไม่เป็นความจริง จึงขอหารือว่าจะดำเนินการอย่างไร นายข้าจึงจะได้ที่ดินคืน

ตอบ การที่บิดานายข้ามอบที่ดินให้นายแดงทำกินต่างดอกเบี้ยถือได้ว่าเป็นการมอบหมายให้นายแดงยึดถือที่ดินไว้ในครอบครองเพื่อเก็บประโยชน์จากที่ดินนั้นซึ่งตามกฎหมายถือว่าเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง จะมีผลบังคับได้ต่อเมื่อได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๙๙ แล้ว ดังนั้น การที่บิดานายข้ามอบที่ดินให้นายแดงโดยทำสัญญากันเองไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่มีผลสมบูรณ์ให้เกิดสิทธิยึดถือไว้ในเมื่อนายข้าผู้รับมรดกซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ประสงค์ติดตามเอาคืน นายแดงต้องคืนที่ดินให้แก่นายข้าหากนายแดงไม่ยอมคืนให้นายข้าก็มีสิทธิ์ที่จะฟ้องนายแดงต่อศาลขอให้ศาลบังคับให้นายแดงคืน น.ส.๓ ให้แก่นายข้าได้

ถาม นายดำได้ซื้อขี้มูมและสังกะสีซึ่งนายดีซื้อมาไว้สำหรับปลูกเรือนของตนไปปลูกเรือนของนายดำก่อนโดยนายดำได้ตกลงกับนายดีว่าจะซื้อขี้มูมและสังกะสีดังกล่าวมาคืนให้นายดีภายใน ๑๕ วัน หลังจากนายดำได้ขี้มูมและสังกะสีดังกล่าวไปแล้วซึ่งเป็นเวลาเกินกว่า ๓ เดือน นายดำก็ยังมิซื้อขี้มูม

และสังกะสีตามจำนวนที่ยืม ไปคืนให้แก่นายดี จึงอยากทราบว่านายดีจะ
ไปรื้อสังกะสีและไม้ของตนที่นายดำยืมไปจากบ้านนายดำ ได้หรือไม่

ตอบ การยืมไม้และสังกะสีไปปลูกเรือนย่อมหมายความว่ายืมทรัพย์สินนั้น ไปใช้
อย่างถาวรเป็นการเอามาขาดทีเดียว ไม่ใช่จะเอาทรัพย์สินนั้นไปคืนอีก จึง
ถือว่าเป็นการยืมใช้สิ้นเปลือง กรรมสิทธิ์ในเรือนที่ปลูกขึ้นจากไม้และ
สังกะสีดังกล่าวย่อมเป็นของนายดำ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๖๕๐ ไม้และสังกะสีดังกล่าวจึงไม่ได้เป็นกรรมสิทธิ์ของนายดีอีก
ต่อไป ดังนั้นเมื่อนายดำผิดสัญญา นายดีจะต้องฟ้องนายดำต่อศาลฐานผิด
สัญญา ยืมเพื่อขอให้ศาลบังคับให้นายดำปฏิบัติตามสัญญา รวมทั้งให้ชดเชย
ค่าเสียหายให้แก่ตนได้ด้วย แต่นายดีไม่มีสิทธิ์จะไปรื้อเรือนของนายดำ
เพื่อเอาไม้และสังกะสีคืน เพราะทรัพย์สินดังกล่าวได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ
นายดำตามกฎหมายแล้วหากนายดียังขึ้นตื้อตึงไปรื้อเอาไม้และสังกะสี
ดังกล่าวกลับคืน นายดีก็อาจมีความผิดฐานลักทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์สิน
และบุกรุกได้

ถาม นาย ก. กู้ยืมเงิน นาย ข. โดยนาย ก. นำโฉนดที่ดินมาวางให้ยัดไว้เป็น
ประกัน ถ้านาย ก. ไม่ชำระหนี้เงินกู้ จะบังคับยึดที่ดินได้หรือไม่

ตอบ ๑. การนำโฉนดที่ดินให้ยัดไว้เป็นประกัน นั้น จะบังคับโดยการยึดโฉนด
ที่ดินนั้นไว้ไม่ได้ เพราะไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

๒. วิธีที่ถูกต้อง คือ จะต้องนำโฉนดที่ดินนั้น ไปจดทะเบียนจำนองที่สำนัก
งานที่ดินที่ที่ดินนั้น ๆ ตั้งอยู่ จึงจะบังคับตามสัญญาจำนองได้

ถ้าไม่ได้ทำสัญญาจำนองมีแต่เพียงสิทธิที่จะยึดถือโฉนดนั้นไว้
เพราะเป็นสัญญาต่างตอบแทนอย่างหนึ่ง

๓. ในกรณีที่ นาย ก. ไม่ชำระเงินกู้ ถ้าการกู้เงินนั้นได้ทำหลักฐานเป็น

หนังสือไว้ นาย ข. ต้องฟ้องนาย ก.ฐานผิดสัญญากู้เงิน เมื่อศาลพิพากษา
ให้นาย ข. ชนะคดีแล้ว นาย ก. ยังไม่ชำระเงินกู้แก่นาย ข. อีก นาย ข.
ต้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์
ตามโฉนดที่ดินดังกล่าวมาขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ได้

X X X X X X X X X X X

จำนอง

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

จำนอง

ถาม การบังคับจำนอง ทำอย่างไร

ตอบ วิธีการบังคับจำนองทำได้ดังนี้

(๑) โดยฟ้องบังคับจำนอง เมื่อจะบังคับจำนอง ผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควร อาจจะนานถึง ๑ หรือ ๒ เดือน ก็ได้แล้วแต่ ซึ่งระบุไว้ในคำบอกกล่าวนั้น ถ้าลูกหนี้ละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจำนองจะต้องนำคดีไปฟ้องต่อศาล เพื่อให้ศาลพิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองนำออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่ผู้รับจำนอง

(๒) โดยการเอาทรัพย์สินจำนองหลุด ผู้รับจำนองจะเรียกเอาทรัพย์สินจำนองหลุดได้ภายในเงื่อนไขดังนี้ ครบทั้ง ๓ กรณี

๑. ลูกหนี้ได้ขาดส่งดอกเบี้ยมาแล้วเป็นเวลาถึง ๕ ปี
๒. ผู้จำนองมิได้แสดงให้เห็นที่พอใจศาล ว่าราคาทรัพย์สินนั้นท่วมจำนวนเงินอันค้างชำระ และ
๓. ไม่มีการจำนองรายอื่น หรือบุริมสิทธิอันได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนี้ (ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๘, ๗๒๙)

ถาม การบังคับจำนำ ผู้รับจำนำจะต้องฟ้องต่อศาลหรือไม่

ตอบ การบังคับจำนำ ไม่จำเป็นต้องฟ้องต่อศาลเพียงแต่มีหนังสือบอกกล่าวให้ลูกหนี้ทำการชำระหนี้ภายในกำหนดเวลา ซึ่งได้ระบุไว้ในหนังสือบอกกล่าวเมื่อพ้นกำหนดแล้วลูกหนี้ยังไม่ชำระก็สามารถนำทรัพย์สินที่จำนำออกขายทอดตลาดได้ โดยก่อนที่จะขายทอดตลาดต้องมีหนังสือบอกกล่าวเวลาและสถานที่ที่จะขายทอดตลาดให้แก่ลูกหนี้ทราบด้วย (ป.พ.พ. มาตรา ๗๖๔)

ถาม จะทำสัญญาให้ผู้รับจำนองบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของผู้จำนองเต็มจำนวนหนี้ได้หรือไม่

ตอบ ปกติทำสัญญาจำนองแล้วเมื่อบังคับจำนองได้เงินไม่ครบตามจำนวนหนี้เงินยังขาดอยู่เท่าใด ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในเงินนั้น แต่ถ้าได้มีการทำสัญญา ยกเว้นไว้ต่างหากว่า... ในกรณีถ้าเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองออกขายทอดตลาดใช้หนี้ ได้เงินจำนวนสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระ เงินยังขาดจำนวนเท่าใดลูกหนี้ต้องรับผิดชอบในเงินนั้น... ดังนั้นจึงจะสามารถบังคับให้ชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของผู้จำนองได้

ถาม นายหมอนได้นำที่ดิน น.ส.๓ ไปจำนองไว้กับนางปิก โดยจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างถูกต้อง เป็นประกันหนี้เงินกู้ ซึ่งกำหนดชำระคืนภายใน ๑ ปี ครั้นครบกำหนดแล้ว นายหมอนไม่ยอมชำระหนี้แต่อย่างใด นางปิกจึงหารือว่าจะดำเนินการอย่างไร

ตอบ นางปิกต้องมีจดหมายทวงถามให้นายหมอนชำระหนี้เงินกู้พร้อมด้วยดอกเบี้ยภายในเวลาอันสมควร เช่น ๑ เดือน นับแต่วันที่ได้รับจดหมายบอกกล่าว ถ้าครบกำหนดเวลาที่บอกกล่าวทวงถามแล้ว นายหมอนยังไม่ชำระ นางปิกต้องฟ้องร้องต่อศาลเพื่อยึดทรัพย์สินคือที่ดิน น.ส.๓ มาขายทอดตลาดเอาเงินมาชำระหนี้คือเงินต้นและดอกเบี้ย รวมตลอดทั้งค่าฤชาธรรมเนียม

ในการฟ้องร้อง ถ้ามีเงินเหลือก็ให้คืนแก่นายหมอนไป

ถาม นาย ก. ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินจากนาย ข. จำนวน ๕,๐๐๐ บาท โดย นาย ก. เอาที่ดิน ๖ ไร่มาจำนอง แต่การจำนองไม่ได้ทำเป็นหนังสือ จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อสัญญาครบกำหนด นาย ก. ไม่ชำระ เงิน นาย ข. จะฟ้องบังคับเอาที่ดิน ๖ ไร่ได้หรือไม่

ตอบ การที่นาย ก. เอาที่ดิน ๖ ไร่จำนองไว้ แต่การจำนองไม่ได้ทำเป็นหนังสือ จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมเป็นโมฆะ ไม่เป็นการจำนองตามกฎหมาย นาย ข. จึงไม่สามารถฟ้องบังคับเอาที่ดินได้ แต่นาย ข. สามารถฟ้องให้ชำระเงินตามสัญญาได้ ถ้าได้มีหนังสือสัญญาไว้เป็นหลักฐานแล้ว เมื่อศาลพิพากษาให้นาย ก. ชำระเงินยืม ๕,๐๐๐ บาท แก่นาย ข. แต่ นาย ก. ไม่ยอมชำระ นาย ข. ก็ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีที่ดิน ๖ ไร่ นำมาขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ ๕,๐๐๐ บาท นั้นได้

ถาม นาย ก. ต้องการขายที่ดินมี นส.๓ ให้แก่นาย ข. ๑ แปลง แต่ที่ดินติด จำนองจะต้องทำอย่างไรบ้าง

ตอบ มีวิธีการอยู่ ๒ วิธีคือ

๑. ขายที่ดินไปโดยติดจำนอง ผู้ซื้อที่ดินต้องรับไปทั้งสิทธิ์และ หน้าที่ตามสัญญาจำนอง

๒. ไล่จำนองก่อน แล้วค่อยโอนขาย

* * * * *

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

จํานำ

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

จำนำ

ถาม นายแดงมีควาย ๑ ตัว ต่อมาลูกชายจะแต่งงานจึงเอาควายไปจำนำกับ นายดำ ทำสัญญากำหนด ๓ เดือน เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท โดยมีได้ส่ง มอบควายให้ด้วย ต่อมาเมื่อนายแดงป่วยไม่มีเงินค่ารักษาพยาบาล จึงนำ ควายไปขายโดยไม่ได้อบอกให้นายดำทราบ พอครบกำหนดตามสัญญา นายแดงไม่มีเงินชำระ นายดำจะต้องดำเนินการอย่างไร

ตอบ การที่นายแดงนำกระบือไปจำนำโดยทำสัญญากันโดยมิได้มีการมอบ กระบือให้แก่ผู้รับจำนำคือนายดำ กรณีดังกล่าวนี้ไม่ถือว่าเป็นการจำนำ เพราะไม่มีการส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำให้แก่ผู้รับจำนำเพื่อเป็นประกันการ ชำระหนี้ กรณีนี้เป็นกรกัยืมเงินกันตามธรรมดา ถือได้ว่าหนังสือสัญญา ที่ทำไว้ต่อกันนั้นเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืม เมื่อมีการลงลายมือชื่อผู้ยืมคือ นายแดงไว้ ดังนั้นเมื่อนายแดงไม่ชำระเงิน นายดำฟ้องบังคับการชำระหนี้ ตามหนังสือสัญญาดังกล่าวได้

ถาม การบังคับจำนำ ดำเนินการอย่างไร

ตอบ เมื่อจะบังคับจำนำ ผู้รับจำนำต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่า ให้ชำระหนี้พร้อมด้วยดอกเบี้ย (ถ้ามี) โดยกำหนดภายในเวลาสมควร

อาจจะสักประมาณ ๑-๒ เดือน ซึ่งกำหนดไว้ในหนังสือบอกกล่าว

เมื่อมีหนังสือบอกกล่าวไปแล้ว ถ้าลูกหนี้คือผู้จำหน่ายละเลยไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าวนั้น ผู้รับจำหน่ายสามารถเอาทรัพย์สินซึ่งจำหน่ายออกขายได้ โดยต้องขายทอดตลาด ซึ่งผู้รับจำหน่ายต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังผู้จำหน่ายบอกเวลา และ สถานที่ที่จะทำการขายทอดตลาดด้วย โดยการขายทอดตลาดในกรณีนี้ไม่ต้องกระทำที่ศาล

ถาม นาย ก. ได้จำหน่ายรถไว้กับนาย ข. โดยสัญญาว่าจะไถ่ถอนภายในกำหนด ๓ เดือน เมื่อครบกำหนดนาย ก. ไม่มาไถ่ถอน นาย ข. จึงขายทอดตลาดให้ผู้อื่นไป ภายหลังกาย ก. จะมาขอไถ่ถอนรถอีกได้หรือไม่

ตอบ เมื่อครบกำหนด ๓ เดือนแล้วนาย ก. ไม่มาไถ่ถอนทรัพย์สินที่จำหน่าย นาย ข. จะต้องบอกกล่าวไปยังนาย ก. ก่อนว่า ให้นาย ก. ชำระเงินกู้พร้อมด้วยดอกเบี้ยภายในเวลาอันควรอย่างน้อยเป็นเวลา ๑๕ วัน หากนาย ก. ยังไม่นำเงินมาชำระภายในเวลาดังกล่าว นาย ข. จึงมีสิทธิที่จะเอารถคันดังกล่าวออกขายทอดตลาดได้ แต่ต้องบอกเวลาและสถานที่ซึ่งจะขายทอดตลาดให้นาย ก. ทราบด้วย เมื่อนาย ข. ได้ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำหน่ายโดยชอบแล้ว ภายหลังกาย ก. จะมาไถ่ถอนทรัพย์สินที่จำหน่ายอีกไม่ได้

* * * * *

เช็ค

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

เช็ค

ถาม นาง ว. ได้ออกเช็คของธนาคาร กรุงเทพจำกัด สาขาเทพารักษ์ สมุทร-
ปราการ ฉบับหมายเลข ๐๑๔๔๑๑๔๔ สั่งจ่ายเงิน ๘๘,๒๐๐ บาท ให้แก่
นาย ก. เพื่อชำระหนี้ เมื่อเช็คถึงกำหนดธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงิน
นาย ก. ได้ร้องทุกข์และเจ้าพนักงานจับตัวนาง ว. ไว้ นาย ก. ได้รับชำระ
หนี้ตามเช็คหมดแล้วในเวลาต่อมา ขณะที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา
นาย ก. จะถอนคำร้องทุกข์ได้หรือไม่

ตอบ ตาม พ.ร.บ. ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค นั้น กฎหมายได้กำหนด
ไว้ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งนาย ก. มีสิทธิที่จะถอนฟ้องหรือ
ยอมความได้ก่อนคดีถึงที่สุด ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๓๕ และเมื่อนาย ก.
ได้ถอนคำร้องทุกข์โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องก็
เป็นอันระงับไปตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๓๙(๒) ดังนั้น นาย ก. จึงมี
สิทธิ์ถอนคำร้องทุกข์ได้และการดำเนินคดีอาญาในฐานะความผิด ตาม
พ.ร.บ. ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คก็เป็นอันระงับไป

ถาม นาย ส. ได้จ่ายเช็คไป ๑ ฉบับ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ได้ลง
วันที่ไว้ในเช็คนั้นให้แก่นาย ก. เป็นการประกันหนี้เงินแชร์และค่าของ

โดยมีข้อตกลงให้นาย ก. เป็นผู้ลงวันที่ในเช็คเกี่ยวกับรับจ่ายเงินเอง ปรากฏว่าเมื่อนาย ก. ลงวันที่ในเช็คตามข้อตกลง แล้วนำเช็คไปขึ้นเงินกับธนาคาร ธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงิน อยากรู้อยากเห็นว่านาย ส. จะมีความผิดทางอาญาหรือทางแพ่งอย่างไรบ้าง

ตอบ ในทางอาญาเมื่อนาย ส. จ่ายเช็คโดยไม่ได้ระบุวันที่ลงในเช็ค ต่อมานาย ก. ได้เป็นผู้ลงวันที่ในเช็คนั่นเองตามข้อตกลงก็ตาม นาย ส. ก็ไม่มีความผิดทางอาญา เกี่ยวกับความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค เพราะการที่นาย ส. ไม่ได้ลงวันที่ในเช็คเท่ากับไม่มีวันกระทำความผิด จึงไม่มีมูลความผิดทางอาญานอกจากเช็ค โดยไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คแต่อย่างใด

ในทางคดีแพ่ง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านาย ส. เป็นผู้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คเอง ถึงแม้ไม่ได้ระบุวันที่ลงในเช็คก็ตาม นาย ส. ก็ต้องรับผิดชอบชำระเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นาย ก. เพราะนาย ส. เป็นผู้ลงลายมือชื่อในเช็ค จึงต้องรับผิดชอบตามเนื้อความที่ลงในเช็คนั้นตาม ปพพ. มาตรา ๙๐๐ และนาย ส. จะมาอ้างว่า ตนไม่ได้เป็นผู้ระบุวันที่ลงในเช็ค จึงไม่ต้องรับผิดชอบก็ได้ เพราะนาย ก. เป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายตาม ปพพ. มาตรา ๙๐๔, ๙๐๕ จึงมีสิทธิที่จะกระทำการโดยสุจริตจัตวันตามที่ถูกต้องแท้จริง ลงในเช็คนั้นได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๙๑๐

ถาม นาย อ. จ่ายเช็คชำระหนี้ค่าแชร์ให้แก่นาย ง. เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ต่อมา นาย ง. ได้นำเช็คไปขึ้นเงินกับธนาคาร ธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงินโดยอ้างว่า โปรตติดต่อผู้ส่งจ่าย นาย ง. จะดำเนินคดีอาญาตามความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คได้หรือไม่ และการเล่นแชร์ผิดกฎหมายหรือไม่

ตอบ การเล่นแชร์นั้น เป็นเรื่องที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี

ของประชาชน จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเกิดหนี้จากเงินเช็คก็
สามารถฟ้องร้องกันได้ตามกฎหมาย

มีปัญหาต่อไปว่า นาย ง. จะฟ้องหรือดำเนินคดีอาญากับนาย อ.
ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คได้หรือไม่นั้น เห็นว่า
เมื่อการเล่นเช็คไม่ผิดกฎหมาย หนี้ที่เกิดจากเช็คก็เป็นหนี้ที่ชอบด้วย
กฎหมาย ดังนั้นการจ่ายเช็คเพื่อชำระค่าเช็ค จึงสามารถบังคับได้ตาม
กฎหมาย เมื่อนาย อ. จ่ายเช็คให้แก่ นาย ง. แล้วธนาคารปฏิเสธการ
จ่ายเงิน นาย อ. ย่อมมีความผิดทางอาญา ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิด
อันเกิดจากการใช้เช็ค นาย ง. จึงสามารถดำเนินคดีอาญากับนาย อ. ใน
ความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คได้

ถาม นาย ก. ขโมยปลานาย ข. ไปขายให้นาย ค. ซื้อไว้โดยสั่งจ่ายเช็คธนาคาร
กรุงเทพจำกัด สาขาปัตตานี โดยสั่งจ่ายเงินล่วงหน้า นาย ก. ได้นำเช็ค
ดังกล่าวขายให้นาย ง. โดยนาย ง. ไม่รู้ถึงที่มาของเช็คเห็นว่าเช็คของ
นาย ค. เชื่อถือได้ จึงได้รับซื้อเช็คไว้ในราคาอันควร เมื่อถึงกำหนดให้
เงิน นาย ค. อายัดเช็คอ้างว่านาย ข. บอกกับนาย ค. ว่า นาย ก. ขโมยปลา
ของนาย ข. มาขาย นาย ง. จะมีความผิดหรือไม่ และจะเรียกเงินตาม
เช็คได้หรือไม่ ทั้งแพ่งและอาญา

ตอบ กรณีความปัญหา เมื่อนาย ง. รับซื้อเช็คของนาย ค. จากนาย ก. โดย
นาย ง. ไม่ได้รู้ถึงที่มาของเช็คและเห็นว่านาย ค. มีฐานะการเงินเชื่อถือ ได้
จึงยอมรับซื้อไว้ จึงถือได้ว่านาย ง. กระทำโดยสุจริต จึงเป็นผู้มีตัวเงินไว้
ในครอบครองในฐานะผู้รับเงินจึงเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย ตาม
ป.พ.พ. มาตรา ๙๐๔, ๙๐๕ เมื่อนาย ง. ได้นำเช็คไปขึ้นเงิน ธนาคารได้
ปฏิเสธการจ่ายเงิน อ้างว่านาย ค. ได้อายัดไว้ นาย ง. จึงมีสิทธิดำเนิน

คดีอาญากับนาย ค. ตามความผิด พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คได้

มีปัญหาคือต่อไปว่า นาย ง. จะฟ้องเรียกเงินจากนาย ค. ได้หรือไม่ เห็นว่า นาย ง. เป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย นาย ค. จะยกข้อต่อสู้ระหว่างตนกับนาย ก. ขึ้นมาต่อสู้นาย ง. ไม่ได้ ตาม ป.พ.พ. ม.๙๑๖ ดังนั้น นาย ง. ย่อมฟ้องแพ่งเรียกให้ ค. ชำระเงินให้แก่ตนได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๙๑๖, ๙๐๐

นาย ง. ไม่มีความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์หรือรับของโจร เพราะเช็คที่นาย ง. ชื้อไว้จากนาย ก. ไม่ใช่ทรัพย์ที่นาย ก. ได้มาโดยการกระทำผิดฐานลักทรัพย์

ถาม เช็คมีอายุความเท่าไร และเป็นความผิดทางแพ่งหรือทางอาญา

ตอบ เรื่องอายุความแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

๑. อายุความทางแพ่ง มีอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่ตัวเงินหรือเช็คถึงกำหนด ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๐๒

๒. อายุความทางอาญาแยกได้เป็น ๒ ประการ คือ

๒.๑ อายุความร้องทุกข์ ต้องร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน ถ้าไม่ร้องทุกข์ภายในกำหนดนี้ คดีเป็นอันขาดอายุความ ม.๙๖ ป.อาญา

๒.๒ เมื่อได้ร้องทุกข์ตาม ป.อาญา ม.๙๖ แล้ว จะต้องดำเนินคดีผู้กระทำความผิดภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน มิฉะนั้นคดีขาดอายุความตาม ป.อาญา มาตรา ๙๕

ถาม นาย ก. ได้ลงลายมือชื่อในเช็คของธนาคารกรุงเทพ จำกัด ของ นาย ก. เอง แต่ยังมีได้กรอกข้อความใด ๆ ลงในเช็ค นาย ข. ได้มาลักเอาเช็ค

ของนาย ก. ไปแล้วนำไปขึ้นเงิน ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินอ้างว่า โปรตติดต่อผู้สั่งจ่าย นาย ก. จะมีความผิดทางอาญาหรือความรับผิดทางแพ่งอย่างไร หรือไม่

ตอบ เมื่อ นาย ข. เป็นผู้ลักเอาเช็คของนาย ก. ไปปรอกข้อความในเช็คเอาเอง นาย ข. จึงเป็นผู้ได้ตัวเงิน(เช็ค) มาโดยทุจริต จึงไม่ใช่ผู้มีตัวเงิน(เช็ค)ไว้ในครอบครองในฐานะผู้รับเงินหรือผู้ถือ จึงไม่ใช่ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๙๐๔, ๙๐๕ ดังนั้น ถึงแม้ธนาคารจะปฏิเสธการจ่ายเงิน นาย ก. ก็ไม่มีความรับผิดตามกฎหมายทั้งแพ่งและอาญา เพราะตัวเงิน(เช็ค)ดังกล่าวปราศจากมูลหนี้ตามกฎหมาย

ถาม นาย ก. กุ้ยืมเงินนาย ข. โดยเขียนเช็คไว้ให้เป็นการประกันการชำระหนี้ ต่อมาเช็คถึงกำหนด นาย ก. นำเช็คไปขึ้นเงิน แต่ถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน นาย ข. จึงเขียนเช็คใบใหม่ให้แทนเช็คใบเดิม นาย ก. สามารถฟ้องเรียกเงินตามเช็คใบเดิมได้หรือไม่

ตอบ นาย ข. ได้ออกเช็คใบใหม่แทนใบเก่า ดังนั้นหนี้ตามเช็คฉบับเดิมย่อมระงับไปแล้ว นาย ก. จึงไม่สามารถฟ้องเรียกเงินตามเช็คใบเดิมได้ ต้องรอให้เช็คฉบับใหม่ถึงกำหนดเสียก่อน ถ้าธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินอีก นาย ก. ก็ฟ้องตามเช็คฉบับใหม่ได้

* * * * *

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ทรัพย์สิน

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ทรัพย์สิน

ถาม นาย ก. มีที่ดินมือเปล่าแต่ไม่ได้ทำประโยชน์มาเกือบ ๑๐ ปีแล้ว เพียงแต่เสียภาษีบำรุงท้องที่ตลอดมา ต่อมา นาย ข. มาบุกรุกทำนา กุ้ง เกิน ๑ ปีแล้ว นาย ก. ไปแจ้งตำรวจ ตำรวจไม่สามารถจัดการให้ได้ จะต้องทำอะไร

ตอบ ที่ดินของนาย ก. เป็นที่ดินมือเปล่า เป็นที่ดินไม่มีโฉนด จึงไม่มีกรรมสิทธิ์ มีแต่สิทธิครอบครอง เมื่อถูกแย่งการครอบครองเกิน ๑ ปี นาย ก. ไม่มีสิทธิในที่ดินมือเปล่าผืนนี้ เพราะ นาย ก. ไม่ได้ฟ้องเรียกคืนการครอบครองภายใน ๑ ปี ดังนั้นเมื่อ นาย ข. บุกรุกเข้าทำนา กุ้ง ถือได้ว่า นาย ข. ได้สิทธิครอบครองในที่ดินมือเปล่าผืนนั้น (ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๕)

ถาม นาย ก. มีที่ดิน น.ส.๓ ได้นำไปจำนองไว้กับนาย ข. แต่ทั้งนาย ก. และนาย ข. มิได้ครอบครองทำกินในที่ดินแปลงดังกล่าว ต่อมา นาย ค. ได้เข้าครอบครองทำกินในที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นเวลา ๓ ปี เช่นนี้ผู้ใดมีสิทธิ

ตอบ ที่ดิน น.ส.๓ เป็นเพียงที่ดินที่เจ้าของมีเพียงสิทธิครอบครองการแย่งการครอบครองใช้เวลาเพียง ๑ ปี เท่านั้น และผู้ใดครอบครองยึดถือไว้ ผู้นั้นได้สิทธิครอบครอง ดังนั้น นาย ค. ครอบครองยึดถือ ๓ ปี (เกินกว่า ๑ ปีแล้ว) นาย ก. และ นาย ข. มิได้ฟ้องร้องเรียกคืนภายใน ๑ ปี นาย ค. ย่อม

ได้สิทธิครอบครองในที่ดิน น.ส.๓ แปลงดังกล่าว

ถาม นาย ก. ซื้อที่ดินจากนาย ข. ขณะตกลงซื้อขายกันนั้น มีทางเข้าออก ที่ดินแปลงนี้ได้ แต่เมื่อนาย ก. เข้าอยู่ในที่ดินแปลงดังกล่าวแล้ว นาย ข. ได้ก่อรั้วอิฐบล็อก ปิดทางเข้าออก นาย ก. ไม่สามารถเข้าออกที่พืพพพพ ได้โดยสิ้นเชิง ดังนี้ นาย ก. จะฟ้องร้องดำเนินคดีกับนาย ข. ได้หรือไม่

ตอบ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวที่ดินแปลงที่นาย ก. ซื้อไม่มีทางออกเลย นอกจากออกจากทางที่ดินของนาย ข. ที่ใช้อยู่เดิม นาย ข. ก่อรั้ว อิฐบล็อกปิดกั้น ดังนั้นทางดังกล่าวจึงเป็นทางจำเป็น ซึ่งนาย ก. มีอำนาจฟ้องร้องให้นาย ข. เปิดทางจำเป็นได้ แต่นาย ก. ต้องเสียค่าตอบแทนในการใช้ทางผ่านแก่นาย ข. ด้วยในราคาทั่วไป

ถาม นาย ก. มีนาอยู่ ๑ แปลง ห่างจากทางสาธารณะ นาย ก. ได้ใช้คันทนาของนาย ข. ซึ่งเป็นเจ้าของที่นา ซึ่งกั้นอยู่ระหว่างที่นา นาย ก. กับทางสาธารณะ เป็นทางเดินผ่านเข้าออกสู่ทางสาธารณะ มาเป็นเวลา ๑๐ ปี แล้วต่อมานาย ข. ได้ขายที่นาให้นาย ค. นาย ค. ซื้อแล้วปิดกั้นทางดังกล่าวไม่ให้ นาย ก. ใช้คันทนาดังกล่าวเดินผ่านเข้าออกอีกต่อไป เช่นนี้ นาย ก. จะมีสิทธิเรียกร้องอย่างไรได้บ้าง

ตอบ คดีนี้ นาย ข. ยอมให้นาย ก. ใช้คันทนาของตนเดินผ่านออกสู่ทางสาธารณะ มาครบ ๑๐ ปี แล้ว นาย ก. ย่อมได้การจำยอมในทางเดินตามคันทนาของนาย ข. โดยอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๐๑

ถาม นาย ก. มีที่นา น.ส.๓ อยู่ ๑ แปลง ให้นาย ข. เช่า นาย ข. ได้ครอบครองทำกินในที่ดินแปลงดังกล่าวติดต่อกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปีแล้ว ดังนี้ นาย ข. จะได้กรรมสิทธิ์ที่นาแปลงดังกล่าวหรือไม่

ตอบ ตามปัญหานี้ นาย ข. เข้าครอบครองที่นา น.ส.๓ ของนาย ก. โดยการเช่าที่นาจากนาย ก. จึงถือไม่ได้ว่า นาย ข. ได้ครอบครองที่นาโดยเจตนายึดถือที่นาเพื่อนาย ข. เองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๖๗ และยังถือไม่ได้ว่า นาย ก. ถูกนาย ข. แย่งการครอบครองที่นาความ ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๕

ดังนั้น แม้นาย ข. จะเข้าครอบครองที่นาเกินกว่า ๑๐ ปี นาย ข. ก็ไม่ได้สิทธิครอบครอง (ชาวบ้านเรียกว่ากรรมสิทธิ์) ในที่นาของ นาย ก. แปลงดังกล่าวโดยการครอบครอง

ถาม นาย ก. มีที่ดิน น.ส.๓ ๑ แปลง เนื้อที่ ๒๐ ไร่ ที่ดินด้านทิศเหนือติดต่อกับที่ดินของนาย ข. นาย ข. ได้ขออนาย ก. ทำสวนในที่ดินของนาย ก. ด้านทิศเหนือ ๑๐ ไร่ โดยนาย ข. ปลูกต้นไม้และล้อมรั้วในส่วน ๑๐ ไร่ ดังกล่าว ออกเป็นส่วนสัด และเข้าครอบครองยึดถือเป็นเวลาประมาณ ๑๕ ปี ต่อมา นาย ก. จะให้นาย ข. ถอนต้นไม้ และออกไปจากที่ดิน น.ส.๓ ดังกล่าว ดังนั้น นาย ก. จะสามารถกระทำได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหานี้ การที่นาย ข. เข้าไปปลูกต้นไม้และล้อมรั้วในที่ดิน น.ส.๓ ของนาย ก. ถึง ๑๐ ไร่ ก็เพราะได้ขออนุญาตจากนาย ก. และนาย ก. ก็อนุญาตให้นาย ข. ทำได้ จึงถือไม่ได้ว่า นาย ข. ได้ครอบครองที่ ๑๐ ไร่ ของนาย ก. นั้นเพื่อนาย ข. เอง ความ ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๖๗ และยังถือไม่ได้ว่า นาย ก. ถูกนาย ข. แย่งการครอบครองที่ดิน ๑๐ ไร่นั้นความ ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๕

ดังนั้น แม้นาย ข. จะได้เข้าครอบครองที่ดิน ๑๐ ไร่นั้นเป็นเวลาถึง ๑๕ ปี นาย ข. ก็ไม่ได้สิทธิครอบครอง (ชาวบ้านเรียกว่า กรรมสิทธิ์) ในที่ดิน ๑๐ ไร่ นั้น นาย ก. จึงสามารถให้นาย ข. ถอนต้นไม้และออกไปจากที่ดิน ๑๐ ไร่นั้นได้

ถาม นาย ก. มีที่ดิน ๑๒๐ ไร่ เป็นที่ดิน น.ส.๓ แต่นาย ก. ครอบครองทำประโยชน์เพียง ๕๐ ไร่ ที่เหลือปล่อยทิ้งไว้ นาย ข. ได้ครอบครองที่ดินส่วนที่เหลือเกิน ๑๐ ปี แล้วนาย ข. จะได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์หรือไม่

ตอบ ที่ดินที่จะครอบครองปรปักษ์ได้ต้องเป็นที่ดินมีโฉนด ส่วนที่ดิน น.ส.๓ ดังกล่าวมีเพียงสิทธิครอบครอง นาย ข. จะครอบครองนานเท่าใดก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ คงมีเพียงสิทธิครอบครองกรณีดังกล่าว นาย ข. แยกการครอบครองจากนาย ก. เกิน ๑ ปี แล้วนาย ข. ได้ ซึ่งสิทธิครอบครองในที่ดิน น.ส.๓ ส่วนที่เหลือจาก ๕๐ ไร่

ถาม นาง ป. ยกที่ดินของตนให้แก่ทางราชการด้วยวาจา จนกระทั่งปัจจุบันซึ่งชาวบ้านก็ใช้เป็นทางเดินประจำเป็นเวลากว่า ๑๐ ปีแล้ว ต่อมานาง ป. ได้ปิดกั้นทางเดินดังกล่าวเสียแต่ก็ยังให้เดินเป็นบางคน จะดำเนินการอย่างไร

ตอบ ถือว่า นาง ป. เจตนาสละที่ดินส่วนนั้นเพื่อสาธารณะประโยชน์แล้ว แม้จะไม่ได้จดทะเบียนโอนก็ตาม

ดังนั้นจึงฟ้องให้เปิดทางเดินดังกล่าวได้

ถาม นาย ก. และนาย ข. มีที่ดินติดต่อกัน นาย ก. ปลุกมะม่วง แต่กิ่งมะม่วงล้ำเข้าไปในที่ดินของนาย ข. นาย ข. บอกให้นาย ก. ตัดกิ่งมะม่วงดังกล่าวหลายครั้ง แต่นาย ก. ไม่ยอมตัด เมื่อมะม่วงมีผล นาย ข. กลับสอยมะม่วงจากกิ่งดังกล่าวไปกิน นาย ก. จะฟ้องร้องนาย ข. ได้หรือไม่อย่างไร

ตอบ การที่กิ่งมะม่วงของนาย ก. ล้ำเข้าไปในที่ดินของนาย ข. นาย ข. ต้องบอกให้นาย ก. ตัดกิ่งมะม่วงดังกล่าวก่อน ถ้านาย ก. ไม่ยอมตัด นาย ข. จึง

จะมีสิทธิตัดกิ่งมะม่วงดังกล่าวได้

การที่นาย ข. บอกกล่าวแล้วนาย ก. ไม่ตัดกิ่งมะม่วงแต่กลับสอยผลมะม่วงนั้นจากกิ่งมะม่วงนั้นไปกิน นาย ข. มีความผิดฐานลักทรัพย์

ถาม นาย ก. มีที่ดินอยู่แปลงหนึ่งได้บอกให้นาย ข. มาปลูกอยู่อาศัยในที่ดินแปลงนี้ได้ นาย ข. อยู่ในที่ดินแปลงนี้ได้ ๑๐ ปี ถ้านาย ก. ต้องการที่ดินคืน นาย ข. จะต้องคืนหรือไม่ ถ้าไม่คืน นาย ข. จะมีความผิดอย่างไร

ตอบ ที่ดินแปลงนี้ ยังคงเป็นของนาย ก. นาย ข. อยู่ในที่ดินแปลงนี้ ก็โดยการครอบครองแทนนาย ก. ผู้เป็นเจ้าของ ถึงแม้ว่านาย ข. จะอยู่มา ๑๐ ปี ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์นาย ก. มีสิทธิเรียกที่ดินคืน ถ้านาย ข. ไม่ยอมคืน นาย ก. มีสิทธิฟ้องร้องต่อศาลให้บังคับให้นาย ข. ออกไปจากที่ดินดังกล่าวได้

ถาม นาย ก. มีที่ดิน ๑ แปลง ไม่มีทางเข้าออก หากจะเข้าออกต้องผ่านที่ดินนาย ข. และนาย ค. ถ้าหากนาย ข. และนาย ค. ไม่ยอมให้ผ่านที่ดินของตน นาย ก. จะทำอย่างไร ถ้านาย ก. จะเดินผ่านระหว่างแดนของนาย ข. และนาย ค. จะมีความผิดหรือไม่

ตอบ ที่ดินแปลงใดมีที่ดินแปลงอื่นล้อมอยู่จนไม่มีทางออกถึงทางสาธารณะได้ เจ้าของที่ดินแปลงนั้นยอมมีสิทธิจะผ่านที่ดินซึ่งล้อมอยู่ไปสู่ทางสาธารณะได้ หรือหากมีทางออกได้แต่ต้องข้ามสระ บึงหรือทะเล หรือมีที่ชันเกินระดับที่ดินกับทางสาธารณะสูงกว่ากันมากก็ยอมมีสิทธิผ่านทางที่สะดวกออกสู่ทางสาธารณะ-เช่นกัน วิธีทำทางผ่านนั้นต้องเลือกให้พอสมควรแก่ความจำเป็นของผู้มีสิทธิจะผ่าน กับทั้งให้คำนึงถึงที่ดินที่ล้อมอยู่ให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด ถ้าจำเป็นถึงขนาดผู้มีสิทธิจะผ่านจะสร้างถนนเป็นทางผ่านก็ได้ แต่ผู้มีสิทธิจะผ่านต้องชดเชยค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินที่ล้อมอยู่เพื่อความเสียหายอันเกิดแต่เหตุที่ตัดทางผ่านนั้น เช่นชดเชยราคา

ที่ดินส่วนที่ตัดเป็นทางผ่านนั้น หรือจะกำหนดค่าตอบแทนเป็นรายปีแก่กันก็ได้

ซึ่งนักกฎหมายเรียกทางชนิดนี้ว่า “ทางจำเป็น” จะนั้น ถ้า ข. และ ค. ไม่ยอมให้ผ่าน ก. ก็ต้องฟ้องให้ ข. หรือ ค. เปิดทางให้แล้วแต่ว่าผ่านที่ดินของใครจะเป็นการสะดวกที่สุด ระยะสั้นที่สุดในการที่จะออกสู่ทางสาธารณะ หรือหากจะต้องแบ่งทางออกกระหว่างแดนของ ข. และ ค. อย่างที่ ก. คิดจะผ่านก็เป็นได้ ส่วนที่ถามว่าจะผิดกฎหมายหรือไม่นั้น เห็นว่าน่าจะไม่มีคามผิดเพราะไม่เช่นนั้นจะให้ ก. ออกสู่ทางสาธารณะได้อย่างไร

ถาม นายกิ่งปลูกบ้านอยู่หลังที่ดินของนายก้าน และนายกิ่งได้อาศัยทางเดินจากบ้านของนายกิ่งผ่านที่ดินของนายก้านออกสู่ถนนใหญ่มาเป็นเวลา ๑๑ ปีแล้ว นายกิ่งได้ฟ้องศาลโดยขอให้ทางเดินดังกล่าวเป็นทางภาระจำยอมและศาลก็ได้พิพากษาตามยอมแล้วต่อมาทางภาระจำยอมที่นายกิ่งเดินเข้าออกดังกล่าวมีสภาพชำรุดเดินไปมาไม่สะดวกและยังถูกน้ำเซาะพังอีกด้วยทำให้ทางเดินซึ่งเป็นทางภาระจำยอมแคบไปงอกเต็ม ดังนี้ นายกิ่งจะทำการซ่อมแซมทางภาระจำยอมให้ดีขึ้นดังเดิมจะได้หรือไม่ และเมื่อศาลได้สั่งให้ทางเดินดังกล่าวเป็นทางภาระจำยอมแล้ว นายก้านจะไม่ยอมไปจัดการจดทะเบียนให้ทางเดินเป็นทางภาระจำยอมภายในเวลาที่ศาลกำหนด นายกิ่งจะทำอย่างไร

ตอบ กรณีแรก เมื่อศาลได้สั่งให้ทางดังกล่าวเป็นทางภาระจำยอมแล้วต่อมาทางดังกล่าวได้ชำรุดทรุดโทรม นายกิ่งสามารถทำทางภาระจำยอมให้ดีขึ้นได้ดังเดิม แต่นายกิ่งต้องไม่ขยายเนื้อที่ดินหรือรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของนายก้าน ดังนั้นนายกิ่งย่อมสามารถทำการซ่อมแซมทางภาระจำยอมได้

กรณีหลัง ถ้านายก้านไม่ยอมไปจัดการจดทะเบียนทางเดินนั้นเป็น
ทางภาระจำยอมภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด นายกิ่งชอบที่จะถือเอา
คำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของนายก้าน ไปแจ้งให้เจ้าพนักงาน
จดทะเบียนภาระจำยอมได้

ถาม กรณีที่เราไปอาศัยอยู่ในที่ดินของบุคคลอื่นซึ่งรู้จักกันพอสมควรโดยไม่มี
สัญญาเช่าหรือทำหนังสือใด ๆ เป็นลายลักษณ์อักษรเกิน ๑๐ ปีขึ้นไป เรา
จะขอแยกทำ น.ส.๓ เป็นของเราเองได้หรือไม่

ตอบ เมื่อเราขออาศัยเขาอยู่ เขาให้อยู่ก็บุญแล้วยังคิดจะสุขเอาที่เป็นของเขา
เสียอีกดูจะเป็นการไม่บังควร การขออาศัยเขาอยู่แม้จะอยู่นานเท่าใดก็
ไม่มีสิทธิเป็นเจ้าของเพราะชื่อก็บอกแล้วว่าเป็นเพียงผู้อาศัย

ถาม ก. มีที่ดินติดต่อกับ ข. ก. ได้ทำการสร้างบ้านในที่ดินของตน แต่ภายหลัง
เมื่อทำการวัดโดยละเอียดแล้วปรากฏว่าบ้านของ ก. รุกล้ำเข้าไปในที่ดิน
ของ ข. ๑ เมตร ก. จึงยื่นยอมชดใช้ราคาที่ดินให้ แต่ ข. ไม่ยอมจะต้อง
ให้ ก. รื้อถอนในส่วนที่รุกล้ำนี้ออกไปทำเดี่ยว ซึ่ง ก. ก็ไม่อาจทำได้เพราะ
บ้านจะไม่เป็นรูปเป็นทรง ก. จึงขอปรึกษาว่าจะดำเนินการอย่างไร

ตอบ กรณีของ ก. นี้ถือว่าเป็นการสร้างโรงเรือนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้อื่น
ซึ่งกฎหมายวางหลักเอาไว้ว่า

“บุคคลใดสร้างโรงเรือนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริต
ไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นเป็นเจ้าของโรงเรือนที่สร้างขึ้น แต่ต้องเสียเงินให้
แก่เจ้าของที่ดินเป็นค่าใช้ที่ดินนั้น และจดทะเบียนสิทธิเป็นภาระจำยอม
ต่อภายหลังถ้าโรงเรือนสลายไปทั้งหมด เจ้าของที่ดินจะเรียกให้เพิกถอน
การจดทะเบียนเสียก็ได้

ถ้าบุคคลผู้สร้างโรงเรือนนั้นกระทำการโดยไม่สุจริต ท่านว่าเจ้าของที่ดิน

จะเรียกให้ผู้สร้างรื้อถอนไป และทำที่ดินให้เป็นตามเดิมโดยผู้สร้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายก็ได้” (ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๑๒)

ตามปัญหาจึงต้องพิจารณาว่า ขณะที่ ก. ทำการปลูกสร้างบ้านนั้น ได้กระทำการโดยสุจริตหรือไม่ กล่าวคือทราบหรือไม่ว่าที่ดินของตนมีแนวเขตถึงไหน ถ้ารู้แล้วว่าของตนแค่นี้ แต่ตั้งใจสร้างให้กินที่ของ ข. ก็เรียกว่า ก. สร้างบ้านของตนไม่สุจริต ข. บังคับให้รื้อถอนได้ และ ก. ต้องทำที่ดินของ ข. ในส่วนที่รื้อกล้านั้นให้เหมือนเดิม ถ้า ก. ไม่ยอมทำ ข. พ้องบังคับได้และหากเสียค่าทำดินให้เหมือนเดิมหมดไปเท่าใดก็เรียกให้ ก. ชดใช้ได้

แต่ตามคำถามน่าจะเชื่อว่า ก. คงจะสร้างโดยสุจริต เพราะเหตุว่าไม่มีใครหรอกที่ลงทุนสร้างบ้านแล้วจะจงใจเจตนาให้กินที่เพื่อนบ้าน ซึ่งจะก่อให้เกิดกินแค้นแครงใจกันต่อไป เมื่อเชื่อว่า ก. สุจริต ข. จึงบังคับให้ ก. รื้อส่วนที่รื้อกล้านี้ไม่ได้ต้องยอมให้คงอยู่ต่อไป ข. คงได้รับเพียงค่าใช้จ่ายที่ดินจาก ก. เท่านั้นโดยที่ดินยังคงเป็นของ ข. อยู่ดั้งเดิม แต่ต้องไปจดทะเบียนเป็นภาระจำยอมให้ ก. ใช้ที่ดินส่วนนั้นต่อไปจนกว่าบ้าน ก. มีอันต้องรื้อไป

ถาม ก. ปลูกบ้านลงในที่ดินของตนเองซึ่งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ต่อมาน้ำในลำแม่น้ำเซาะที่ดินใต้ถุนบ้านพังลงหลายปีติดต่อกัน จนสภาพที่ดินกลายเป็นที่ชายตลิ่ง แต่ ก. ก็ยังใช้สิทธิแห่งความเป็นเจ้าของอย่างเหนียวแน่น ถามว่าที่ดินใต้ถุนบ้าน ก. นั้นยังคงเป็นของ ก. หรือกลายเป็นที่ชายตลิ่งเสียแล้ว

ตอบ เมื่อนาย ก. ยังคงใช้สิทธิแห่งความเป็นเจ้าของ มิได้ปล่อยหรือทอดทิ้งให้เป็นที่ชายตลิ่งสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ต้องถือว่าที่ชายตลิ่ง

ได้ถูกบ้าน ก. นั้นยังเป็นของนาย ก. มิได้ตกเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินแต่อย่างใด

คำว่าที่ชายตลิ่ง ก็คือที่ซึ่งตามปกติน้ำจะท่วมถึงทุก ๆ ปี ถ้าน้ำท่วมไม่ถึงที่ชายตลิ่งนั้นอาจจะกลายเป็น “ที่งอกริมตลิ่ง” ซึ่งตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดินซึ่งติดกับที่งอกริมตลิ่งนั้น

ถาม ก. และข. เป็นเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงมีกำแพงรั้วกั้นกลาง ต่อมาผัดใจกันอย่างแรง ข. ไม่อยากเห็นหน้า ก. แม้กระทั่งชายคาบ้านยังไม่อยากมองจึงได้ต่อเติมกำแพงรั้วนั้นขึ้นไปอีก ๔ เมตร (จากเดิม ๒ เมตร) บังแสงแดดและทางลมเสียสนิท ก. มีความเดือดร้อนมากจึงอยากเรียนถามว่ามีทางที่จะแก้ไขอย่างไรได้บ้างหรือไม่

ตอบ ตามหลักกฎหมายนั้นการใช้สิทธิในทรัพย์สินของตนก็ต้องให้เป็นไปตามสมควรพอเหมาะพอดี ถ้าใช้สิทธิของตนจนเกินไปและเป็นเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น แล้วยอมกระทำไม่ได้ ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ดังนี้

“บุคคลใดใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้รับความเสียหาย หรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นการไป ตามปกติและเหตุอันควรในเมื่อเอาสภาพและตำแหน่งที่อยู่แห่งทรัพย์สิน นั้นมาคำนึงประกอบไซ้ ท่านว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิจะปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายหรือเดือดร้อนให้สิ้นไป ทั้งนี้ไม่ลบล้างสิทธิที่จะเรียกเอาค่าทดแทน” (ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๗)

ดังนั้น ก. ซึ่งได้รับความเดือดร้อนรำคาญมากเป็นพิเศษเพราะถูกปิดบังแสงแดดและทางลมย่อมมีสิทธิฟ้องบังคับให้ ข. รื้อกำแพงพินาศนั้นเสียได้

อนึ่ง ตามบทกฎหมายที่กล่าวมานี้ย่อมหมายความว่าความรวมถึงการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญประการอื่น ๆ ด้วย เช่น โรงงานใกล้เคียงส่งกลิ่นเหม็นจนเป็นที่เดือดร้อนรำคาญเป็นพิเศษ หรือส่งควนรบกวนจนบ้านใกล้เคียงเดือดร้อนรำคาญ หรือเขม่าเกาะเต็มไปหมด หรืออาจเป็นการส่งเสียงดังจนนอนไม่หลับ ทั้งนี้ โรงงานจะตั้งก่อนหรือหลังบ้านเราไม่สำคัญนะครับ

ถาม ถ้าจะถามต่อไปว่าถ้าหากไม่ใช่โรงเรือน เช่น ก. สร้างกำแพงรั้วรुकล้ำเข้าไปในที่ดินของ ข. โดยสุจริต ผลจะเป็นอย่างไร นั้น

ตอบ คำตอบก็คือ ก. ต้องรื้อกำแพงรั้วที่รुकล้ำนั้นจะอ้างว่าตนสร้างโดยสุจริตเพื่อไม่ต้องรื้อไม่ได้ เพราะกฎหมายยอมให้เฉพาะการสร้าง “โรงเรือน” โดยสุจริตเท่านั้น

ถาม ชาวบ้านในซอยแห่งหนึ่งได้อาศัยเข้าออกโดยซอยดังกล่าวซึ่งกว้างประมาณ ๖ เมตรติดต่อกันมาเป็นเวลาร่วม ๒๐ ปีแล้ว แต่เจ้าของซอยได้ปิดประกาศไว้ที่ซอยทั้งสองด้านว่า “ทางส่วนตัว” บัดนี้ เจ้าของซอยกำลังก่อสร้างตึกเพื่อทำเป็นโตะสนุกเกอร์และที่จอดรถ จึงปรึกษาว่าเจ้าของทางส่วนตัวจะปิดกั้นซอยเพื่อสร้างตึกและลานจอดรถได้หรือไม่ มีหลักกฎหมายว่าอย่างไร

ตอบ เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้หรือไม่กล้าแสดงตัวว่าเป็นใครอยู่ที่ใด อาจจะเกรงกลัวอิทธิพลของเจ้าของทางส่วนตัวที่กล่าวถึงก็เป็นได้

การมีป้ายปักไว้ว่าเป็นทางส่วนตัว เป็นเพียงการสงวนไว้ซึ่งกรรมสิทธิ์ในทางดังกล่าวมิให้ตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเท่านั้น มิใช่จะมีผลเลยไปถึงว่าที่ดินซึ่งเป็นทางซอยดังกล่าวจะปลอดจากภาระติดพันใด ๆ ทั้งสิ้นก็หาไม่

เมื่อชาวบ้านได้ใช้ทางซอยดังกล่าวเป็นทางสัญจรไปมารวม ๒๐ ปีแล้ว เพื่อเข้าออกสู่ทางสาธารณะโดยที่เจ้าของซอยมิได้ห้ามปรามหรือขัดข้องประการใด และตามพฤติการณ์ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการให้ใช้ซอยดังกล่าวอย่างถือวิสาสะ (ขอผ่านที่) ชาวบ้านจึงยอมได้สิทธิในทางภาระจำยอมโดยอายุความแล้ว (เกินกว่า ๑๐ ปี) เจ้าของซอยส่วนตัวดังกล่าวจึงหาอาจสร้างตึกหรือลานจอดรถได้ไม่ ต้องเปิดให้ชาวบ้านใช้ตามเดิม (เทียบกับคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๑๕/๒๕๒๘)

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ที่ดิน

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ที่ดิน

ถาม นางสาวเป็นบุคคลสัญชาติไทยได้จดทะเบียนสมรสกับนายมิโตะชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าว อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีบุตรชายเกิดในประเทศไทย ๑ คน ชื่อนายชูโตะ ปัจจุบันอายุ ๒๙ ปี ดังนี้ นางสาวหรือนายมิโตะ หรือนายชูโตะ บุตร นายมิโตะ จะมีสิทธิซื้อที่ดินในประเทศไทยได้หรือไม่

ตอบ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน คนต่างด้าวจะได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินก็โดยอาศัยบทสนธิสัญญา ที่บัญญัติให้คนสัญชาติไทย และคนสัญชาติแห่ง คู่สัญญาต่างฝ่ายต่างมีสิทธิที่ขอได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เช่นไทยกับ ญี่ปุ่นต่างมีสนธิสัญญาให้แต่ละฝ่ายต่างมีสิทธิขอได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน คือคนไทยในญี่ปุ่น ซื้อที่ดินในญี่ปุ่นได้ และคนญี่ปุ่นในประเทศไทย ซื้อที่ดินในประเทศไทยได้ โดยแต่เดิมไทยเรามีสนธิสัญญากับ ๑๖ ประเทศ คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา สวิสเซอร์แลนด์ เยอรมันนี เดนมาร์ก นอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ อินเดีย เบลเยียม สวีเดน อิตาลี ญี่ปุ่น พม่า โปรตุเกส และปากีสถาน ต่อมาบทสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับ นานาประเทศที่ระบุให้คนต่างด้าวได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในประเทศไทยดังกล่าว ได้สิ้นสุดไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์

พ.ศ. ๒๕๑๕ ดังนั้นบุคคลต่างด้าวไม่ว่าประเทศใด ๆ จึงไม่มีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในประเทศไทยแต่อย่างใด เว้นแต่กฎหมายบัญญัติเป็นอย่างอื่น นายมิโตะจึงไม่สามารถซื้อที่ดินได้ ส่วนนางขาวนั้นเป็นภรรยาของนายมิโตะสามีภรรยาเยื่อมถือว่าเป็นบุคคลเดียวกัน การที่นางขาวซื้อที่ดินก็เหมือนซื้อในฐานะเจ้าของแทนสามีซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าวหรือซื้อเพื่อประโยชน์ของบุคคลต่างด้าว ซึ่งเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย นางขาวจึงไม่สามารถซื้อที่ดินได้ (กฎหมายที่ดิน มาตรา ๘๖, ๙๔, ๙๖)

ส่วนบุตรของนางขาว และนายมิโตะ คือ นายชูโตะ เกิดในประเทศไทย ย่อมได้สัญชาติไทย หากนายมิโตะเข้าเมืองไทยโดยถูกต้องมีบัตรประจำตัวบุคคลต่างด้าว และบุตรของนายมิโตะบรรลุนิติภาวะแล้วและสามารถแสดงได้ว่ามีรายได้พลที่จะซื้อที่ดินได้ มิได้เอาเงินของบิดามารดาซื้อ หรือมิได้ซื้อเพื่อประโยชน์ของบุคคลต่างด้าว นายชูโตะบุตรของนายมิโตะก็สามารถซื้อที่ดินได้

แต่หากนายมิโตะ ไม่มีบัตรประจำตัวบุคคลต่างด้าว หรือเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับ ๓๓๗ บุตรของนายมิโตะอาจจะถูกถอนสัญชาติได้ จึงไม่มีสิทธิ์ที่จะถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ถาม นางสุนีย์อยู่กับฉันที่สามีภรรยา กับนายจอห์น สัญชาติอเมริกัน โดยมีได้จดทะเบียนสมรส เป็นเวลา ๕ ปีแล้ว ดังนี้ นางสุนีย์จะมีสิทธิซื้อที่ดินหรือไม่

ตอบ นางสุนีย์อยู่กับชาวอเมริกันฉันที่สามีภรรยา แม้มิได้จดทะเบียนสมรส ก็ต้องถือว่าสามี ภรรยาเป็นบุคคลเดียวกัน และได้อยู่กับกันฉันที่สามี ภรรยา ตามความเป็นจริง นางสุนีย์ แม้จะเป็นบุคคลสัญชาติไทย หาก

ซื้อที่ดินก็ต้องถือว่าซื้อเพื่อประโยชน์ของสามี ซึ่งเป็นบุคคลต่างตัวด้วย หรือซื้อมาในฐานะเป็นเจ้าของแทนคนต่างตัว ซึ่งเป็นกรไม่ชอบด้วย กฎหมายที่ดิน มาตรา ๘๖, ๙๔, ๙๖ ดังนั้น นางสุนีย์ จึงไม่สามารถ ซื้อที่ดินได้

ถาม นางแดงจดทะเบียนหย่ากับนายจอห์น ชาวสวิสเซอร์แลนด์แล้ว แต่ยังคง อยู่กันกันฉันท์สามีภรรยา ทำมาหากินร่วมกัน อยู่บ้านเดียวกัน ดังนี้ นางแดงสามารถซื้อที่ดินได้หรือไม่ และหากนางแดงปิดบังข้อเท็จจริงดังกล่าว ที่ว่ามีสามีเป็นคนต่างตัว ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจนเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียน โฉนดกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่นางแดง ภายหลัง ได้มีผู้ร้องเรียนว่า นางแดง มีสามีเป็นคนต่างตัวจดทะเบียนหย่าเพื่อจะได้ซื้อที่ดินได้ ความจริงยังคง อยู่กันฉันท์สามีภรรยากับนายจอห์นอยู่ ดังนี้ จะมีผลเช่นไร

ตอบ นางแดงแม้จะจดทะเบียนหย่ากับนายจอห์น บุคคลต่างตัวแล้ว แต่ก็ยังอยู่ กันกันฉันท์สามีภรรยา ทำมาค้าขายร่วมกัน และอยู่บ้านเดียวกัน ดังนี้ นางแดงไม่สามารถซื้อที่ดินได้ ถือว่าซื้อแทนคนต่างตัวหรือซื้อเพื่อ ประโยชน์ของบุคคลต่างตัว ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙๔, ๙๖

หากนางแดงปิดบังข้อเท็จจริงดังกล่าวจนเจ้าพนักงานที่ดินโอน กรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่นางแดง ต่อมาผู้ร้องเรียน หากตรวจสอบมีพยาน แน่ชัดว่าถือที่ดินแทนคนต่างตัว ถือเป็นกรณีได้มาซึ่งที่ดินแทนคนต่างตัว ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙๖ วัตถุประสงค์ของสัญญาซื้อขายจึง เป็นการต้องห้ามขัดแย้ง เพราะขัดกับประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘๖ จึงเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๓ นางขาว จะอ้างว่าเป็นเจ้าของมิได้ ชอบที่จะจำหน่ายที่ดินนั้นเสีย ตามประมวล กฎหมายที่ดิน มาตรา ๙๔ และนางขาวอาจถูกดำเนินคดีอาญาตามมาตรา

๑๑๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ฐาน ได้มาซึ่งที่ดินในฐานะเป็นตัวแทน
ของคนต่างด้าว มีโทษปรับไม่เกิน ๒ หมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

ถาม นาง ก. มีที่นา ๒ แปลง เป็นที่ดินมือเปล่า ไม่มีหลักฐาน สค.๑ หรือ นส.๓
แต่นาง ก. ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้
บังคับต่อมทวงราชการ ได้ออกมาเดินสำรวจออก นส.๓ ก. โดยรูปถ่าย
ทางอากาศ นาง ก. ได้ให้บุตรชายไปนำสำรวจ บุตรชายได้นำสำรวจ แจ้ง
ว่าตนเองเป็นผู้ทำประโยชน์และขอลอก นส.๓ ในชื่อบุตรชาย ต่อมา
นาง ก. จะแบ่งที่ดินให้บุตรของตนเอง ๕ คน จึงทราบว่าบุตรชายได้ลอก
นส.๓ ก. ใส่ชื่อบุตรชายไปแล้วเช่นนี้ นาง ก. จะทำอย่างไร

ตอบ กรณีดังกล่าว สามารถดำเนินการได้ ๒ ทาง ประการแรกร้องขอให้อธิบดี
กรมที่ดินถ้าที่ดินอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ถ้าที่ดิน
อยู่ในจังหวัดนั้น ดำเนินการเพิกถอน น.ส.๓ ก. เพราะออกโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๑ ประการที่ ๒ ดำเนิน
การทางศาล โดย นาง ก. จะต้องฟ้องศาลว่า นส.๓ ก.ดังกล่าว ออกโดยไม่
ชอบบุตรชายมิได้ครอบครองทำประโยชน์ ขอให้ศาลเพิกถอน น.ส.๓ ก.
ดังกล่าวเสียก่อน

ถาม นาย ก. ทำกินอยู่บนที่ดินสาธารณะประโยชน์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ดังนี้
นาย ก. จะขอจับจองมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงดังกล่าวได้หรือไม่

ตอบ ที่ดินสาธารณะประโยชน์ แม้นาย ก. จะครอบครองนานเท่าใดก็ไม่สามารถ
ได้กรรมสิทธิ์ เพราะนาย ก. ไม่สามารถยกอายุความขึ้นต่อสู้รัฐได้ไม่ว่าใน
กรณีใด ๆ (ป.พ.พ.๑๓๐๖)

ถาม ข้าพเจ้าและพวกอีกประมาณร้อยครอบครัวได้ปลูกบ้านอยู่บริเวณที่ดินซึ่งภายหลังทราบว่าเป็นที่ราชพัสดุ เช่นนี้ พวกข้าพเจ้าจะถูกฟ้องให้ออกจากที่ได้ไหม ผู้ครอบครองจะได้กรรมสิทธิ์หรือขออก น.ส.๓ ได้หรือไม่

ตอบ ที่ราชพัสดุถือว่าเป็นที่ดินของรัฐ ซึ่งกรมธนารักษ์เป็นผู้ดูแลตั้งนั้น กรมธนารักษ์ สามารถฟ้องขับไล่ผู้ที่เข้าไปอยู่บนที่ดินดังกล่าวโดยไม่ชอบได้ และผู้ที่เข้าไปอยู่บนที่ดินราชพัสดุ ไม่สามารถได้กรรมสิทธิ์หรือออก น.ส.๓ หรือโฉนดได้ แต่กรณีที่ราษฎรเข้าไปอยู่อาศัยถึงร้อยครอบครัว ราษฎรเหล่านั้นอาจยื่นคำร้องขอเช่าที่ราชพัสดุดังกล่าวได้ หากกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ยินยอมให้เช่า

ถาม นาย ก. มีที่ดิน สค.๑ เนื้อที่ ๔ ไร่ ๒ งาน ครอบครองทำกินมาประมาณ ๒๕ ปี โดยที่ดินติดกับของนาย ข. นาย ข. รุกล้ำเข้ามาในที่ของนาย ก. บางส่วนประมาณ ๒๐ ปี ขณะนี้นาย ก. ประสงค์จะขอลอกโฉนด แต่ยังออกไม่ได้ เนื่องจากยังตกลงกันไม่ได้กับที่ข้างเคียงขอปรึกษาว่าจะออกโฉนดได้หรือไม่อย่างไร

ตอบ ที่ดิน สค.๑ ผู้ใดครอบครองถือว่าผู้นั้นได้สิทธิครอบครอง นาย ก. ขอลอกโฉนดได้เฉพาะส่วนที่นาย ก. ครอบครอง ส่วนที่ นาย ข. ครอบครอง รุกล้ำ นาย ก. มิได้ฟ้องเรียกคืนภายใน ๑ ปี นาย ก. ย่อมเสียสิทธิครอบครองในส่วนที่นาย ข. แย่งการครอบครองไปแล้ว ดังนั้น ในส่วนที่นาย ข. รุกล้ำเข้ามา นาย ก. ไม่สามารถขอลอกโฉนดได้

ถาม นาย ก. มีที่ดิน น.ส.๓ ก. จำนวน ๖ ไร่ โดยครอบครองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จนปัจจุบัน ต่อมาประมาณเดือนมกราคม ๒๕๓๐ นาย ส. มาอ้างว่า น.ส.๓ ของนาย ส. ออกทับ น.ส.๓ ก. ของนาย ก. และนาย ส. มาบังคับ นาย ก. มิให้อยู่บนที่ดินดังกล่าว นาย ก. จะทำอย่างไร

ตอบ นาย ก. จะต้องไปยื่นคำร้องขอตรวจสอบเขตที่ดินสำนักงานที่ดินอำเภอ สำนักงานที่ดิน อำเภอจะเรียกคู่กรณีมาพบเพื่อตรวจสอบหลักฐานของการได้มาซึ่ง น.ส.๓ แต่ละราย หากฝ่ายใดไม่พอใจผลการไต่สวนให้นำคดีไปฟ้องร้องต่อศาลต่อไป

ถาม ส.ค.๑, น.ส.๓, น.ส.๔ แตกต่างกันอย่างไรร

ตอบ ที่ดินที่มีหลักฐาน ส.ค.๑ และ น.ส.๓ ผู้ถือการครอบครองไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว คงมีเพียงสิทธิครอบครองที่ดินเท่านั้น บางคนเรียกที่ดินประเภทนี้ว่าเป็นที่ดินมือเปล่า ส่วน น.ส.๔ หรือโฉนดที่ดินนี้ ผู้ถือการครอบครองมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ซึ่งสิทธิครอบครองและกรรมสิทธิ์นี้ โดยผลของกฎหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ

ส.ค.๑ และ น.ส.๓ ซึ่งมีสิทธิครอบครอง หากมีผู้มาแย่งการครอบครองแล้ว เจ้าของจะต้องฟ้องเอาคืนภายใน ๑ ปี นับแต่วันถูกแย่งการครอบครอง หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่สามารถฟ้องเอาคืนการครอบครองที่ดินดังกล่าวได้ (ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๕)

โฉนดที่ดินมีกรรมสิทธิ์นั้น หากมีผู้มาแย่งการครอบครองเกินกว่า ๑๐ ปี และการครอบครองดังกล่าวเป็นการครอบครองโดยสงบเปิดเผย มีเจตนาเป็นเจ้าของ ผู้แย่งการครอบครองก็จะได้กรรมสิทธิ์ไปโดยผลของกฎหมาย (ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒)

ถาม ฮ.ได้เข้าทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติมานานกว่า ๑๐ ปีแล้ว จะขออนุญาตได้หรือไม่

ตอบ เห็นทำจะไม่ได้เพราะเป็นการบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ มีโทษทางอาญาตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ แต่อย่าเพิ่งสิ้นหวังนะครับเพราะ

ขณะนี้ทางสภาผู้แทนราษฎรกำลังทำการพิจารณาออกกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (พ.ศ. ๒๕๓๒) เพื่อออกหลักฐานทางทะเบียนที่ดิน คือน.ส.๓ หรือโฉนดให้แก่ผู้เข้าทำกินในที่ดินป่าสงวนมาเป็นเวลานาน เช่นกรณีของ ฮ.นี่เป็นต้น แต่ถ้าบุกรุกเข้าทำกินใหม่จะไม่ได้รับสิทธิตามกฎหมายฉบับที่ว่ำนั้นะครับ ช้ายังมีโทษตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ อีกด้วย

ถาม ก.ได้ซื้อที่สวนจาก ข.และเข้าทำกินในที่ดินดังกล่าวมาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปีแล้ว โดย ข. มอบ ส.ค.๑ ซึ่งเป็นชื่อของ ข.ให้แก่ ก.ไว้เป็นหลักฐานด้วย ต่อมา ข.ได้ตายไป ทำอย่างไรจึงจะโอนชื่อใน ส.ค.๑ มาเป็นชื่อ ของ ก. หรือถ้าจะขอยก น.ส.๓ เป็นชื่อของ ก.เลยได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ การที่จะโอนชื่อใน ส.ค.๑ จาก ข.เป็น ก. นั้นเห็นจะทำไม่ได้ และไม่มี ความจำเป็นต้องทำด้วย เพราะการซื้อขายที่สวนรายนี้ถือว่ามี การโอน “สิทธิครอบครอง” แก่กันนับแต่วันที่ส่งมอบสวนให้ ก. เข้าทำกินแล้ว

ดังนั้น วิธีการโอนของ ก. จึงสามารถทำได้โดยการขอยก น.ส.๓ หรือโฉนดเป็นชื่อของ ก. ได้เลย โดยอาศัย ส.ค.๑ เป็นหลักฐานประกอบ เพื่อแสดงว่าที่สวนดังกล่าวมิใช่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินแต่เป็นที่ซึ่ง ราษฎรได้ครอบครองมาก่อนแล้ว จากนั้นเจ้าพนักงานที่ดินอำเภอ (ในกรณีขอยก น.ส.๓) หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (ในกรณีขอยก โฉนด) จะทำการสอบสวนพยานบุคคลซึ่งได้แก่ทายาทของ ข. ไว้เป็นหลักฐานหากข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นาย ข. ได้ขายที่สวนให้แก่ ก. จริง และ ทายาทของ ข. ทุกคนทราบเรื่องการขายดี และไม่คัดค้านการขอยก น.ส.๓ หรือโฉนดเป็นชื่อ ก. สำหรับที่ดินแปลงดังกล่าวเจ้าพนักงานที่ดิน ก็จะใส่ชื่อของ ก. ลงในเอกสารสิทธิดังกล่าว

ถาม ถ้าปรากฏว่าที่สวนซึ่ง ก. ซื้อมาจาก ข. นั้น ไม่มีหลักฐานใด ๆ เลย แม้แต่ ส.ค.๑ ถามว่า ก. จะออก น.ส.๓ ได้หรือไม่

ตอบ กรณีดังกล่าวที่สวนซึ่ง ก. ซื้อมาจาก ข. เป็นที่ดินซึ่งไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินประเภทใดเลย (ภาษาทางศาลหรือนักกฎหมายเรียกว่าเป็นที่ดินมือเปล่า) เมื่อ ข. ซึ่งเป็นเจ้าของขายให้ ก. และมอบการครอบครองให้ ก. แล้ว ก. ก็ได้สิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ถือว่า ก. เป็นผู้รับโอนโดยชอบด้วยกฎหมายและครอบครองต่อเนื่องจาก ข. จึงเป็นผู้มีสิทธิที่จะขออนุญาตออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) ได้

เมื่อ ก. เป็นผู้ที่มีสิทธิที่จะขออนุญาตออก น.ส.๓ ได้แล้ว ปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือที่สวนซึ่ง ก. ซื้อมาจาก ข. นั้น เป็นที่ดินซึ่งพึงจะออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมายหรือไม่ คำว่า พึงออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมายหาได้ หมายความว่า การออก น.ส.๓ จะอยู่ในหลักเกณฑ์อย่างเดียวกับการออกโฉนดที่ดิน เพราะการออกโฉนดที่ดินได้จะต้องเป็นที่ดินที่ได้มีการสร้างหลักฐานระวางแผนที่ไว้แล้วเท่านั้น ส่วนการออก น.ส.๓ ออกให้สำหรับที่ดินโดยทั่ว ๆ ไปได้แต่ต้องเป็นที่ดินที่อยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องเป็นที่ดินซึ่งผู้มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพที่ดินในท้องถื่นและสภาพกิจการที่ได้ทำประโยชน์ เช่น ที่ดิน ๕๐ ไร่ ทำสวนมะม่วง แต่ปรากฏว่า ปลูกมะม่วง ๓ ต้น เช่นนี้ไม่สมควรแก่สภาพที่ดินและสภาพกิจการ

(๒) ไม่เป็นที่ดินซึ่งราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ชายตลิ่ง

(๓) ไม่เป็นที่เขา ที่ภูเขา ที่สาธารณะประโยชน์ หรือที่สงวนหวงห้าม หรือที่ดิน ซึ่งทางราชการเห็นควรสงวนไว้เพื่อทรัพยากรธรรมชาติ หรือที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ดังนั้น หากที่สวนของ ก. อยู่ในหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ก็ย่อมเป็นที่ดินที่ ก. จะขออนุญาต น.ส.๓ ได้

วิธีการที่จะขออนุญาต น.ส.๓ โดยทั่วไป มี

(๑) การออก น.ส.๓ เฉพาะราย

(๒) การออก น.ส.๓ โดยการเดินสำรวจทั้งตำบล

การออก น.ส.๓ เฉพาะราย การออก น.ส.๓ โดยวิธีนี้ ไม่มีระวางที่โยงยึดมีรูปแผนที่แต่เป็นแผนที่รูปลอย และไม่จำเป็นว่าที่ดินนั้นต้องอยู่ในเขตบริเวณที่มีการเดินสำรวจทั้งตำบลแล้วหรือไม่ ผู้มีสิทธิในที่ดินยื่นคำขอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินซึ่งประจำอยู่อำเภอนั้น ๆ แล้วเจ้าหน้าที่จะต้องออกไปพิสูจน์การทำประโยชน์ในที่ดินนั้นโดยดูว่าผู้นั้นมีสิทธิในที่ดินหรือไม่ ได้ทำประโยชน์ในที่ดินหรือไม่พร้อมทั้งรังวัดเพื่อทราบระยะแนวเขตที่ดินให้ใกล้เคียงความจริง แล้วคิดเนื้อที่โดยประมาณและสอบสวนตัวผู้ขอและพยานข้างเคียง เพื่อรับรองแนวเขตติดต่อหากมี เมื่อได้ความแน่ชัดแล้ว จึงมีการประกาศคำขอรับรองการทำประโยชน์เป็นเวลา ๓๐ วัน ปิดไว้ที่ที่ว่าการอำเภอ ๑ ฉบับ บ้านกำนัน ๑ ฉบับ ในที่ดิน ๑ ฉบับ หากที่ดินอยู่ในเขตเทศบาลให้ปิดไว้ ณ สำนักงานเทศบาลอีก ๑ ฉบับ หากไม่มีผู้คัดค้านนายอำเภอจึงจะออก น.ส.๓ ในที่ดินนั้นให้ ในกรณีมีผู้คัดค้าน ให้นายอำเภอสอบสวนเปรียบเทียบ ใกล้เกลี่ย หากตกลงกันได้ก็ดำเนินการตามที่ตกลง หากตกลงไม่ได้ ให้มีคำสั่งว่าจะออกให้ฝ่ายใด และให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปฟ้องร้องต่อศาลใน ๖๐ วัน นับแต่ทราบคำสั่ง ในกรณีที่มีการฟ้องร้องต่อศาลแล้ว ให้รอเรื่องไว้จนกว่าศาลพิพากษามีคำสั่งประการใดก็ให้ดำเนินการไปตามที่ศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งถึงที่สุดตามระเบียบและวิธีการที่กรมที่ดินวางไว้ ถ้าไม่มีการฟ้องร้องในกำหนดเวลาดังกล่าวก็ให้

นายอำเภอดำเนินการออก น.ส.๓ ไปตามที่นายอำเภอได้มีคำสั่งชี้ขาดให้ออกให้แก่ผู้ใดไว้แล้ว

บุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะรายได้ มี

(๑) ผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีหลักฐานสำหรับที่ดินแล้ว เช่น แบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ใบจอง หรือ ใบเหี้ยมย่ำ หรือตราจองอย่างใดอย่างหนึ่งมีสิทธิจะขอลอก น.ส.๓ เฉพาะรายได้ (ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๙)

(๒) ผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (ก่อน พ.ศ. ๒๔๙๗) โดยไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินประเภทใดเลย และเป็นผู้ตกค้างแจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ กล่าวคือมิได้แจ้งการครอบครองต่อนายอำเภอท้องที่ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้บังคับ รวมทั้งผู้ครอบครองที่ดินต่อเนื่อง มีสิทธิที่จะขอลอก น.ส.๓ เฉพาะรายได้ แต่ต้องมีผู้ใช้ซึ่งมิได้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๒๗ ตรี มีสิทธิที่จะขอลอก น.ส.๓ เฉพาะรายได้ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๙ ทวิ กรณีที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี คือว่า เมื่อมีการประกาศเขตท้องที่เดินสำรวจเพื่อออก น.ส.๓ ทั้งตำบลในท้องที่ใด ผู้ซึ่งตกค้างแจ้งการครอบครองดังกล่าวข้างต้นนั้น ถ้าประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินจะต้องมาแจ้งการครอบครองต่อเจ้าพนักงานที่ดินในท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัด ถ้าผู้นั้นไม่มาแจ้งภายในกำหนด ๓๐ วัน แต่ตอนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมายกำหนดวันทำการรังวัดที่ดินนั้นผู้นั้นได้มานำชี้เขตที่ดินของตน อย่างนี้กฎหมายถือว่าผู้นั้นประสงค์จะได้สิทธิ

ในที่ดินแปลงนั้นอยู่ ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี แต่ถ้าผู้นั้นไม่แจ้งภายในกำหนดและไม่นำรังวัดที่ดินในวันที่พนักงานเจ้าหน้าที่นัดหมาย ถือว่าผู้นั้นนอนหลับทับสิทธิ์ ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี จึงหมดสิทธิที่จะขออนอก น.ส.๓ เฉพาะรายได้ถือว่าหมดโอกาสเลยทีเดียวเนื่องจากทางราชการเปิดโอกาสให้แล้วตนก็ไม่ได้มาใช้สิทธิอันนั้น การจะช่วยบุคคลดังกล่าวได้ก็มีหนทางเดียว คือแนะนำให้ไปขออนุญาตจับจองที่ดิน เป็นการเริ่มต้นใหม่แล้วขออนอกใบจองไปแล้วค่อยนำใบจองไปขออนอก น.ส.๓ หรือโฉนดที่ดินต่อไป

การขออนอก น.ส.๓ เฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวินี้ ให้ได้ไม่เกิน ๕๐ ไร่ ถ้าเกิน ๕๐ ไร่ ต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน แต่อย่างไรก็ตามต้องไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ เจตนารมณ์ของมาตรา ๕๙ ทวิ เพื่อป้องกันไม่ให้มีการฉวยโอกาสบุกรุกหรือขยายการครอบครองที่ดินของรัฐ และเพื่อช่วยเหลือผู้ตกค้างแจ้งการครอบครองจริง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนยากจน และเหตุผลอีกประการหนึ่งบางท้องที่ยังไม่มีการเดินสำรวจออก น.ส.๓ ทั้งตำบล ตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๕๘ ผู้ตกค้างแจ้งการครอบครองบางคนอาจมีความจำเป็นต้องขออนอก น.ส.๓ จะได้มาดำเนินการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออก น.ส.๓ ให้โดยไม่ต้องมีการเดินสำรวจเสียก่อน หากไม่มีมาตรานี้ก็จะต้องรอไปจนกว่าจะมีการประกาศเขตเดินสำรวจจึงจะขออนอกได้

การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยการเดินสำรวจทั้งตำบล (ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๘) เช่น น.ส.๓ ก. ออกโดยถือเอาระวางรูปถ่ายทางอากาศเป็นหลักเกณฑ์การออก โดยออกเฉพาะบริเวณที่มีการทำระวางรูปถ่ายทางอากาศแล้ว

วิธีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยการเดินสำรวจทั้งตำบล

๑. เมื่อจะมีการเดินสำรวจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในจังหวัดใดปีใด ร.ม.ต.ว่าการกระทรวงมหาดไทย จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดจังหวัดที่จะเดินสำรวจในปีนั้น ๆ

๒. เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้น ก่อนวันเริ่มต้นเดินสำรวจไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน โดยจะปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ท่าพรผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่นั้น

๓. เมื่อมีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ในขณะเดียวกัน นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ก็จะประกาศให้เจ้าของผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินไปแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ

๔. พนักงานเจ้าหน้าที่จะนัดหมายวัน เวลา กับเจ้าของที่ดินเพื่อให้ไปทำการสำรวจพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

๕. เมื่อถึงวันนัดหมาย เจ้าของที่ดินหรือตัวแทนจะต้องไปนำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการเดินสำรวจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยเจ้าของที่ดินไม่ต้องยื่นคำขอและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินสำรวจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์

๖. เมื่อได้มีการพิสูจน์การทำประโยชน์แล้ว ก็ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้

บุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยการเดินสำรวจทั้งตำบลให้ได้ มี ๓ ประเภท

๑. ผู้มีสิทธิในที่ดินโดยมีหลักฐานสำหรับที่ดินแล้ว เช่นมี ส.ค.๑ ใบจอง ใบเหี้ยบบ้าง เมื่อมีการเดินสำรวจทั้งตำบล ก็มีสิทธิที่จะขอรับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้

๒. ผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๔๙๗ ใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญในที่ดิน และเป็นผู้ตกค้างแจ้งการครอบครอง ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ กล่าวคือ มิได้แจ้งการครอบครองต่อนายอำเภอท้องที่ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่ พ.ร.บ.ให้ใช้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้บังคับ และเมื่อมีการประกาศเดินสำรวจทั้งตำบลได้มาแจ้งการครอบครองที่ดินเพื่อประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัด หากพ้นกำหนดนี้แล้วไม่แจ้งแต่ได้มานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการพิสูจน์สืบสวนการทำประโยชน์ตามวันนัดหมายไว้แล้ว ถือว่าเป็นผู้ได้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๒๗ ตรี ดังนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการออก น.ส.๓ โดยการเดินสำรวจทั้งตำบลให้ได้ แต่ไม่เกิน ๕๐ ไร่ ถ้าประสงค์จะได้เกินต้องขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด แต่อนุมัติได้ไม่เกิน ๑๐๐ ไร่

๓. ผู้ที่เข้าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่มีใบจอง ใบเหี้ยบบ้าง หรือผู้ที่เข้าครอบครองที่ดินโดยไม่มีหลักฐานอะไรเลย แต่ต้องครอบครองก่อนวันบังคับใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ไม่น้อยกว่า ๓ ปี ประกาศคณะปฏิวัติมีผลใช้บังคับวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ดังนั้น หากผู้ใดที่ครอบครองที่ดินหลังปี พ.ศ. ๒๔๙๗ (วันที่ประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน) แต่ก่อนวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ บุคคลเหล่านี้มีสิทธิที่จะ

รับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ แต่จะออกให้ได้ไม่เกิน ๕๐ ไร่ ถ้า ประสงค์จะได้เกิน ๕๐ ไร่ จะต้องขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งอนุมัติ ได้ไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ และที่ดินนี้ต้องตกอยู่ในข้อกำหนดห้ามโอน ๑๐ ปีด้วย

จากหลักเกณฑ์ทั่วไปดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าตามคำถามที่ว่า ก. ชื่อที่สวนมาจาก ข. โดยเป็นที่ดินซึ่งไม่มีหลักฐานใด ๆ เลย แม้แต่ส.ค.๑ ก. จะขออนุญาต น.ส.๓ ได้หรือไม่ นั้น อาจแยกพิจารณาได้ ดังนี้

๑. หากที่สวนดังกล่าวมีการครอบครองและทำประโยชน์ต่อเนื่อง กันมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ และเจ้าของที่ดินเดิม ตกค้างแจ้งการครอบครอง กล่าวคือ มิได้แจ้งการครอบครองต่อนาย- อำเภอก่อนที่ภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่ พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้บังคับ ก. ผู้รับโอนโดยชอบและครอบครองต่อเนื่องย่อม มีสิทธิที่จะขออนุญาต น.ส.๓ เฉพาะรายได้ หรือเมื่อมีการเดินสำรวจทั้ง ตำบลมาแล้วก็ขออนุญาต น.ส.๓ ในที่สวนดังกล่าวได้แต่หากบริเวณที่สวนดัง- กล่าวได้เคยมีการเดินสำรวจออก น.ส.๓ ทั้งตำบลมาแล้ว แต่เจ้าของที่ดิน เดิมมิได้แจ้งความจำนงค์ประสงค์จะขออนุญาต น.ส.๓ ในที่ดินแปลงดังกล่าว ต่อเจ้าพนักงานที่ดินภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศของผู้ว่าราชการ- จังหวัด อีกทั้งมิได้มานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการเดินสำรวจพิสูจน์การทำ- ประโยชน์ในที่ดินนั้นถือว่านอนหลับทับสิทธิ์ ก. ผู้รับโอนโดยชอบและครอบ- ครองต่อเนื่อง ก็หมดโอกาสที่จะขออนุญาต น.ส.๓ ก. ต้องไปเริ่มต้นใหม่ กล่าว- คือ ขออนุญาตจับจองต่อนายอำเภอใหม่ และขออนุญาตใบจอง แล้วจึงค่อยนำ- ใบจองไปขออนุญาต น.ส.๓ หรือโฉนดที่ดินต่อไป

๒. หากที่สวนดังกล่าวเจ้าของเดิมครอบครองทำประโยชน์หลังวันที่- ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (พ.ศ. ๒๔๙๗) แต่ก่อนวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ.- ๒๕๑๕ ก. มีสิทธิที่จะขอรับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ โดยเมื่อมี

การเดินสำรวจทั้งตำบล ก. ย่อมมีสิทธิแสดงความจำนงค์ขอรับ น.ส.๓ ได้ แต่ น.ส. ๓ นี้ออกได้ไม่เกิน ๕๐ ไร่ หากเกินต้องขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด และอนุมัติได้ไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ ทั้ง น.ส. ๓ ดังกล่าวนี้อยู่ในบังคับข้อกำหนดห้ามโอน ๑๐ ปี ยกเว้นโอนทางมรดกโอนให้ทบวงการเมือง หรือ สหกรณ์

ถาม ที่ดิน ส.ค.๑ เป็นชื่อของพระ ข. ซึ่งได้มอบให้ ก. บิดาของผู้ร้องเป็นผู้ครอบครองดูแลโดยมีข้อตกลงกันแต่แรกทำ ส.ค.๑ ว่า ถ้าพระ ข. มรณภาพก่อนก็ให้ที่ดินตกเป็นของ ก. หาก ก. ตายก่อนก็ให้ที่ดินตกเป็นของพระ ข. และให้ตกเป็นที่ธรณีสงฆ์ ปรากฏต่อมาว่าพระ ข. มรณภาพก่อน ก. ก็ได้ครอบครองติดต่อกันในที่ดินดังกล่าวตลอดมา จนกระทั่ง ก. ถึงแก่ความตาย ปัจจุบัน ค. ซึ่งเป็นภริยาของ ก. ได้เป็นผู้ครอบครองที่ดินร่วมกับผู้ร้อง ผู้ร้องประสงค์ที่จะแบ่งแยกที่ดินกับ ค. เพื่อออก น.ส.๓ คนละแปลงจะดำเนินการอย่างไรได้หรือไม่

ตอบ ต้องดำเนินการขออนุญาต น.ส.๓ โดยอ้าง ส.ค.๑ เป็นหลักฐานก่อนแล้วจึงขอแบ่งแยก น.ส.๓ เป็นส่วนของ ค. และของผู้ร้องตามสัดส่วนแห่งสิทธิของแต่ละคน วิธีดำเนินการนั้นก็ทำได้โดยไปให้พนักงานที่ดินอำเภอทำให้เจ้าพนักงานที่ดินอาจออกไปรังวัดออก น.ส.๓ โดยเอา ส.ค.๑ เป็นหลักฐานเพื่อออก น.ส.๓ ทั้งแปลง และในการออกไปรังวัดครั้งเดียวกันนี้อาจทำการรังวัดแบ่งแยก น.ส.๓ เอาไว้ด้วยเพื่อจะได้ไม่ต้องออกไปทำการรังวัดอีกเป็นครั้งที่สอง อันนี้เป็นเทคนิคของพนักงานที่ดิน

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ครอบครัว

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ครอบครัว

ถาม นาง ข. หญิงหม้ายมีลูกติดมาด้วยกัน ๔ คน ต่อมาได้เกิดชอบพอรักใคร่ในทางชู้สาวกับนาย ค. ซึ่ง นาย ค. มีครอบครัวแล้ว ต่อมา นาย ค. ได้ขอยุ่กินร่วมกันฉันท์สามีภรรยา (ภรรยาหน้า) โดยจะไม่มีจดทะเบียนสมรสกันกับนาง ข. นาง ข. ยินยอมแต่ขอเงินค่าสินสอด ๓,๐๐๐ บาท นาย ค. ตกลง และได้จัดงานเลี้ยงและส่งมอบสินสอดให้แก่ นาง ข. ในวันงานเลี้ยง ครั้นทั้งคู่อยู่กินกันมาได้ ๑ อาทิตย์ ฝ่ายหญิงคือ นาง ข. ได้ไล่ให้นาย ค. ออกไปจากบ้านไม่อยากจะอยู่ด้วยกันแล้ว นาย ค. ไม่ยอมไปเว้นแต่จะได้เงินค่าสินสอด ๓,๐๐๐ บาท และค่าที่ต้องจัดงานเลี้ยงอีก ๕,๐๐๐ บาท คิน ดังนี้ถ้านาง ข. ไม่ให้มีทางใดบ้าง นาย ค. จะได้เงินคิน

ตอบ การที่ นาย ค. มอบเงิน ๓,๐๐๐ บาท ให้แก่นาง ข. และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดงานเลี้ยงจำนวน ๕,๐๐๐ บาท เป็นเพราะต้องการจะอยู่กินกันฉันท์สามีภรรยา โดยจะไม่มีจดทะเบียนสมรสกันกับ นาง ข. ซึ่งถือว่าเป็นการชู้สาวที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย เพราะกฎหมายได้บัญญัติให้ชายหญิงที่จะสมรสกันต้องยินยอมเป็นสามีภรรยากันโดยต้องไปแสดงความยินยอมดังกล่าวด้วยการไปจดทะเบียนสมรสกันต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

การชำระหนี้ที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายและศีลธรรมอันดีดังกล่าวจะเรียกคืนไม่ได้ (ป.พ.พ. มาตรา ๔๑๑)

ดังนั้น นาย ค. จึงไม่มีสิทธิเรียกเงินที่ชำระไปคืนได้

ถาม นาย ก. สมรสกับ นาง ข. ได้จัดงานสมรสโดยจัดงานเลี้ยงใหญ่โต และได้มอบเงินค่าสินสอดให้แก่บิดา มารดานาง ข. ไปเรียบร้อยแล้ว และได้จดทะเบียนสมรสกันถูกต้องตามกฎหมาย แต่ นาง ข. ไม่ยินยอมให้ นาย ก. ร่วมหลับนอนด้วยตั้งนี้ หากนาย ก. จะขอหย่า และเรียกเงินค่าสินสอดคืนได้หรือไม่

ตอบ นาง ข. ไม่ยินยอมให้ นาย ก. ร่วมหลับนอนด้วยถือได้ว่า นาง ข. ทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการเป็นสามีภริยากันอย่างร้ายแรง ถ้าการกระทำนั้นถึงขนาดที่ทำให้ นาย ก. เดือดร้อนในเมื่อเอาสภาพฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภริยามาคำนี้ประกอบ นาย ก. สามารถฟ้องหย่าได้ (ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖ (๖))

เงินสินสอดที่ นาย ก. มอบให้แก่บิดามารดาของ นาง ข. เป็นทรัพย์สินซึ่ง นาย ก. ให้แก่บิดามารดาของ นาง ข. เพื่อตอบแทนในการที่ นาง ข. ยอมสมรสด้วย นาย ก. จะเรียกคืนได้ก็ต่อเมื่อไม่มีการสมรสกันเมื่อข้อเท็จจริงตามปัญหาปรากฏว่าได้มีการสมรสกันระหว่าง นาย ก. และ นาง ข. แล้ว ดังนั้น นาย ก. จึงเรียกเงินสินสอดที่ชำระไปแล้วคืนไม่ได้ (ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๓๗ วรรค ๓)

ถาม นาย ก. และ นาย ข. เป็นฝาแฝดซึ่งมีหน้าตาเหมือนกันมาก นางสาว ข. ได้ทำการสมรสกับ นาย ก. โดยเข้าใจผิดคิดว่าเป็น นาย ข. แผลผู้น้อง นางสาว ข. จะขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการสมรสได้หรือไม่

ตอบ เป็นกรณีที่ทำการสมรสโดยสำคัญผิดในตัวคู่สมรส ทำให้การสมรสเป็นโมฆียะ ตัว นางสาว ข. ซึ่งเป็นคู่สมรสที่สำคัญผิดสามารถขอเพิกถอนการสมรสได้ แต่ต้องฟ้องขอเพิกถอนการสมรสภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสมรส (ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๐๕)

ถาม นาย ก. หมั้นกับ นางสาว ข. ภายหลังไม่ได้ทำการสมรสเนื่องจากนางสาว ข. ไปได้เสียกับ นาย ค. เสียก่อนโดยความเต็มใจของนางสาว ข. และนาย ค. ก็รู้ว่า นางสาว ข. เป็นคู่หมั้นของ นาย ก. นาย ก. จะเลิกสัญญาหมั้น และเรียกค่าทดแทนพร้อมค่าเสียหายจากใครได้บ้าง

ตอบ นางสาว ข. ไปได้เสียกับ นาย ค. ภายหลังการหมั้น นับได้ว่าเป็นการกระทำชั่วอย่างร้ายแรง นาย ก. มีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้ และ นางสาว ข. ต้องคืนของหมั้นให้แก่ นาย ก. (ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๔๒) พร้อมทั้งต้องรับผิดชอบใช้ค่าทดแทนให้แก่ นาย ก. เสมือน นางสาว ข. เป็นผู้ผิดสัญญาหมั้น ซึ่งค่าทดแทนได้แก่

- ค่าทดแทนความเสียหายต่อกายหรือชื่อเสียง
- ค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้น บิดา มารดา หรือบุคคลผู้กระทำการในฐานะเช่น บิดา มารดา ได้ใช้จ่ายหรือต้องตกเป็นลูกหนี้ เนื่องในการเตรียมการสมรสโดยสุจริตและตามสมควร
- ค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้นได้จัดการทรัพย์สินหรือการอื่นอันเกี่ยวแก่อาชีพ หรือทางทำมาหาได้ของตนไปโดยสมควร ด้วยการคาดหมายว่าจะได้สมรส (ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๓๙, ๑๔๔๐)

อีกทั้ง นาย ก. ยังสามารถเรียกค่าทดแทนจากนาย ค. ซึ่งได้ร่วมประเวณี กับ นางสาว ข. โดยรู้ว่า นางสาว ข. เป็นคู่หมั้นกับ นาย ก. แล้วแต่นาย ก. ต้องบอกเลิกสัญญาหมั้นเสียก่อน (ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๔๕)

ถาม นาย ก. ได้หมั้นกับ นางสาว ข. และได้แต่งงานกันตามประเพณี แต่นาย ก. ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับ นางสาว ข. โดยมีใช้ความผิดของ นางสาว ข. นางสาว ข. จะมีสิทธิเรียกให้ นาย ก. รับผิดชอบค่าทดแทนฐานผิดสัญญาหมั้นได้อย่างไรบ้าง

ตอบ กรณีนี้ นางสาว ข. มีสิทธิเรียกค่าทดแทน

๑. ค่าทดแทนความเสียหายต่อกายหรือชื่อเสียงของ นางสาว ข.

๒. ค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่ นางสาว ข. หรือบิดามารดาหรือผู้ที่อยู่ในฐานะกระทำการเช่นบิดามารดาได้ใช้จ่ายหรือต้องตกเป็นลูกหนี้เนื่องในการเตรียมการสมรสโดยสุจริตและสมควร เช่น การที่ นางสาว ข. ใช้จ่ายไปเพื่อซื้อข้าวของเครื่องใช้เพื่อเตรียมไว้ใช้สอยร่วมกันเมื่อได้ทำการสมรสในภายหลัง ส่วนค่าใช้จ่ายในการจัดงานเลี้ยงตามประเพณี เช่น ค่าเลี้ยงแขก ค่าเสื้อผ้าชุดแต่งงาน ไม่ใช่ค่าทดแทนความเสียหายตามกรณีนี้

๓. ค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่ นางสาว ข. ได้จัดการทรัพย์สินหรือการอื่นอันเกี่ยวแก่อาชีพหรือทางทำมาหาได้ไปโดยสมควร ด้วยคาดหมายว่าจะได้สมรส เช่น ถ้า นางสาว ข. มีร้านเสริมสวยแต่คาดหมายว่าเมื่อสมรสกับ นาย ก. แล้วต้องไปอยู่กับ นาย ก. ที่จังหวัดอื่น จึงได้เช่าร้านเสริมสวยให้ผู้อื่นไป

ถาม ก. และ ข. เป็นสามีภรรยากันโดยจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย อยู่กินกัน ๒๕ ปี มีบุตรด้วยกัน ๖ คน แต่ต่อมาได้แยกทางกันโดยไม่จดทะเบียนหย่าเป็นเวลา ๑๐ ปีเศษแล้ว ทั้ง ก. และ ข. ต่างก็ไปมีภรรยาและสามีใหม่แล้ว ถามว่าทะเบียนสมรสยังมีผลอยู่หรือไม่ ทำอย่างไรทะเบียนสมรสจึงจะหมดสภาพไป

ตอบ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑๕ ความว่า “เมื่อได้จดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ การหย่าโดยความยินยอมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อสามีและภรรยาได้จดทะเบียนการหย่ากันแล้ว”

ฉะนั้น ตามปัญหาที่หมายความว่าทะเบียนสมรสระหว่าง ก. และ ข. ยังคงมีผลอยู่ พุดง่าย ๆ ก็คือ ก. และ ข. ยังเป็นสามีภรรยากันอยู่ตามกฎหมายถ้าจะให้การสมรสหรือทะเบียนสมรสหมดสภาพก็ต้องจูงแขนกันไปจดทะเบียนหย่า ณ ที่ว่าการอำเภอ จะทำบันทึกหย่ากันเองก็ไม่ได้ นะครับต้องไปจดทะเบียนหย่าเท่านั้น

ถาม นาย ก. และนาง ข. อยู่กินด้วยกันเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส ขณะนี้ นาง ข. ตั้งครรภ์ได้ ๓ เดือนเศษ นาย ก. ต้องการจดทะเบียนสมรสกับนาง ข. แต่นาง ข. ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสด้วย ดังนั้นนาง ข. จะมีสิทธิอย่างไรบ้างเกี่ยวกับบุตร

ตอบ เมื่อนาย ก. ขอจดทะเบียนสมรสกับ นาง ข. แต่นาง ข. ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสด้วย ดังนั้นบุตรที่จะเกิดจากนาง ข. ก็จะเป็นบุตรนอกกฎหมายของนาย ก. แต่จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของนาง ข. ซึ่งนาง ข. มีอำนาจปกครองบุตร ในระหว่างที่บุตรยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยมีสิทธิต่าง ๆ ที่จะได้จากบุตร ตามที่ ป.พ.พ. ลักษณะครอบครัวได้บัญญัติไว้ในหมวด ๒ เรื่องสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร เช่นมีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรและให้การศึกษแก่บุตร จนกว่าบุตรจะบรรลุนิติภาวะและมีสิทธิที่จะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบุตร กำหนดที่อยู่ของบุตร ทำโทษบุตรตามสมควรเพื่อว่ากล่าวสั่งสอน ให้บุตรทำงานตามสมควรแก่ความสามารถและฐานานุรูป เรียกบุตรคืนจากบุคคลอื่น ซึ่งกักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย จัดการทรัพย์สินของบุตร เป็นต้น

ถาม นาย ก. จะไปจดทะเบียนสมรสกับนางสาว ข. ซึ่งมีอายุ ๑๕ ปี (เกิด ๑ มกราคม ๒๕๑๓) แต่ทางอำเภอโดยนายทะเบียนไม่ยอมจดทะเบียนสมรสให้ ทั้ง ๆ ที่มีมารดาไปให้ความยินยอม (บิดาหญิงถึงแก่ความตาย) และขณะนี้ น.ส.ข. ตั้งครรภ์มาแล้วประมาณ ๘ เดือน นาย ก. จะทำอย่างไรจึงจะจดทะเบียนได้

ตอบ นาย ก. จะสมรสกับ น.ส.ข. ไม่ได้ เพราะ น.ส.ข. อายุไม่ถึง ๑๗ ปีบริบูรณ์ แต่นาย ก. จะต้องร้องขอต่อศาล เพราะเป็นกรณีมีเหตุอันสมควรคือ น.ส.ข. ตั้งครรภ์ ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๔๘

ถาม การฟ้องหย่าของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงเมื่อแต่งงานและจดทะเบียนสมรสกันแล้ว จะฟ้องหย่าในลักษณะใดได้บ้าง

ตอบ คำถามนี้กว้างเหลือเกิน เพราะเหตุแห่งการหย่านั้นมีหลายประการโดย ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖ ได้บัญญัติเหตุฟ้องหย่าไว้คือ

(๑) สามีนุ่ปลการะเลียงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันกรรยา (สามีมมีเมียน้อย) หรือกรรยามมีชู้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๒) สามีหรือกรรยาประพฤติชั่ว ไม่ว่าจะความประพฤติช้วนั้นจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง

ก) ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง

ข) ได้รับความดูถูกเกลียดชังเพราะเหตุที่คงเป็นสามีหรือกรรยาของฝ่ายที่ประพฤติช้วนอยู่ต่อไป หรือ

ค) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควรเมื่อเอาสภาพฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีกรรยามาคำนึ่งประกอบ

อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๓) สามีหรือภริยาทำร้ายหรือทรมาณร่างกายหรือจิตใจหรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ ถ้าเป็นการร้ายแรงอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๔) สามีหรือภริยาจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๕) สามีหรือภริยาถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาปสูญ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๖) สามีหรือภริยาไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควรหรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสามีภริยากันอย่างร้ายแรงทั้งนี้ถ้าการกระทำนั้นถึงขนาดที่อีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อนเกินควรในเมื่อเอาสภาพฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนี้ประกอบอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๗) สามีหรือภริยาวิกลจริตตลอดมาเกินสามปี และความวิกลจริตมีลักษณะยากจะหายได้ กับทั้งความวิกลจริตถึงขนาดที่จะทนอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาต่อไปไม่ได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๘) สามีหรือภริยาผิดทณฑ์บนที่ทำไว้เป็นหนังสือในเรื่องความประพฤติอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๙) สามีหรือภริยาเป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรงอันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่งและโรคมีลักษณะเรื้อรัง ไม่มีทางที่จะหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ (ทุกวันนี้ก็เห็นจะมีโรคเอดส์เพียงโรคเดียวที่ติดต่อกันมีลักษณะเรื้อรัง ไม่อาจหายได้ เพราะโรคอื่นเช่น วัณโรคแต่เดิมเป็นโรคติดต่อที่รักษาไม่หาย ปัจจุบันก็รักษาหายแล้ว)

(๑๐) สามีหรือภริยามีสภาพร่างกายทำให้สามีภริยานั้นไม่อาจร่วมประเวณีได้ตลอดกาล (แค่ตัดมดลูกยังไม่ถึงขั้นร่วมประเวณีไม่ได้) อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

ถาม นาย ก. เป็นสามีภรรยา กับ นาง ข. โดยจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมา นาย ก. ได้อุปการะ นาง ค. เป็นภรรยาอีกคนหนึ่งโดยนำ นาง ค. เข้ามาร่วมอยู่ในบ้านเดียวกัน นาง ข. จึงไล่ นาย ก. และนาง ค. ออกจากบ้าน ดังนี้ นาย ก. มีสิทธิจะฟ้องหย่า นาง ข. ได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหา เหตุที่ นาง ข. ไล่นาย ก. ออกจากบ้านเป็นเพราะความผิดของ นาย ก. เองที่นาย ก. ยกย่องและเลี้ยงดูหญิงอื่นเป็นภรรยา นาย ก. ไม่มีสิทธิฟ้องหย่านาง ข. (ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖(๑))

ถาม นาย ก. จดทะเบียนสมรสโดยถูกต้องตามกฎหมายกับ น.ส.ข. ต่อมาอีกประมาณ ๕ ปี ได้สืบทราบมาว่าสามีไปมีผู้หญิงอื่นและได้ไปอยู่กินร่วมกันทราบชื่อว่า น.ส.ง. และหลังจากไปอยู่กับ น.ส.ง. แล้วไม่ไปมาหาสู่ น.ส.ข. เลยเป็นเวลาประมาณ ๓ ปี ต่อมาจึงทราบอีกว่า นาย ก. และน.ส.ง. จะทำพิธีแต่งงาน น.ส.ข. ไม่อยากอยู่ร่วมกับ นาย ก. และอยากให้นาย ก. ส่งเสียเลี้ยงดู น.ส.ข. ด้วย น.ส.ข. จะต้องทำอย่างไร

ตอบ ตามปัญหาดังกล่าว การที่นาย ก. ไปอยู่ร่วมกับผู้หญิงอื่นคือ น.ส.ง. และจะทำพิธีแต่งงานกับ น.ส.ง. ถือว่านาย ก. สามีได้อุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันทสามีภรรยา และยังทิ้งร้าง น.ส.ข. ไปเป็นเวลาเกิน ๑ ปี ถือว่าเป็นเหตุหย่าที่ น.ส.ข. ฟ้องหย่านาย ก. ได้ และเหตุหย่าที่สามียกย่องหญิงอื่นฉันทภรรยาซึ่ง เมื่อศาลพิพากษาให้หย่าแล้ว ภริยามีสสิทธิได้รับค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามี ในทำนองชู้สาวได้

การที่หย่ากันแล้ว น.ส.ข. จะเรียกค่าเลี้ยงชีพได้ต่อเมื่อ น.ส.ข. พิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าเหตุแห่งการหย่าเป็นความผิดของนาย ก. แต่ฝ่ายเดียวและการหย่านั้นเป็นเหตุให้ น.ส.ข. ยากจนลง เพราะไม่มีรายได้พอ

จากทรัพย์สินหรือจากการงานตามที่เคยทำอยู่ในระหว่างสมรส ศาลก็จะพิจารณาจ่ายค่าเลี้ยงชีพให้โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้ให้และฐานะของผู้รับ

ถาม นาง ก. ได้จดทะเบียนสมรสกับ นาย ค. และมีบุตรด้วยกันหนึ่งคนคือ เด็กหญิง จ. อายุ ๓ ขวบ ต่อมานาง ก. ทราบว่านาย ค. มีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนที่จะจดทะเบียนสมรสกับนาง ก. ชื่อนาง ข. และนาย ค. กับนาง ข. ยังไม่ได้จดทะเบียนหย่า ปัจจุบันนาย ค. แยกไปอยู่กับผู้หญิงคนอื่นโดยยกย่องหญิงนั้นเป็นภรรยาและไม่ส่งเสียเลี้ยงดูครอบครัว ดังนี้ นาง ก. มีสิทธิอย่างไรบ้าง

ตอบ ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้ ถ้าได้มีการสมรสกันการสมรสนั้นก็จะเป็นโมฆะ แต่อย่างไรก็ตามคำพิพากษาของศาลเท่านั้นที่จะแสดงว่าการสมรสใดเป็นโมฆะ ดังนั้นทราบได้ที่ยังมิได้มีการพิพากษาว่าให้การสมรสนั้นเป็นโมฆะ การสมรสนั้นก็จะสมบูรณ์

กรณีตามปัญหา การสมรสระหว่าง นาง ก. กับนาย ค. จึงสมบูรณ์ ถือได้ว่า นาง ก. เป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ค. จึงมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายลักษณะครอบครัวทุกประการ

ถาม นาง ก. จดทะเบียนสมรสกับ นาย ข. เป็นเวลา ๑๐ ปี ในระหว่างสมรสมีทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกันคือ ที่ดินและบ้านบนที่ดินนั้น ต่อมา นาง ก. และ นาย ข. จดทะเบียนหย่าดังนี้จะจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินอย่างไร

ตอบ ทรัพย์สินที่ได้มาในระหว่างสมรสถือว่าเป็นสินสมรส และเมื่อหย่ากันให้แบ่งสินสมรสให้ชายและหญิงได้ส่วนเท่ากัน เพราะฉะนั้น เมื่อ นาง ก. กับ นาย ข. จดทะเบียนหย่า ก็ต้องแบ่งสินสมรสคือบ้านและที่ดินคนละครึ่ง เว้นแต่ นาง ก. และนาย ข. จะตกลงกันเป็นอย่างอื่นก็ได้

ถาม นาย ก. จดทะเบียนสมรสกับนาง ข. ต่อมาปรากฏว่านาง ข. เคยมีสามีมาก่อนแล้วแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน ดังนั้นจะมีผลอย่างไร

ตอบ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๕๗ บัญญัติว่าการสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนสมรสกันแล้วเท่านั้น ดังนั้นแม้ว่านาง ข. จะเคยมีสามีมาก่อน แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน จึงถือว่าเป็นสามีภริยากันโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายถือว่านาง ข. ยังไม่มีคู่สมรสอยู่ก่อน เมื่อนาง ข. จดทะเบียนสมรสกับนาย ก. การสมรสระหว่างนาย ก. กับนาง ข. จึงมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

ถาม นางเขียวและนายดำได้จดทะเบียนสมรสกันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน ๓ คน ต่อมาประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๓๐ นายดำ ได้ไปมีภริยาใหม่อีกคนหนึ่งชื่อ นางขาว โดยไปอยู่กินกับนางขาว ไม่เคยไปมาหาสู่นางเขียวเลยเป็นเวลาประมาณ ๓ ปีแล้ว ไม่เคยส่งเสียเลี้ยงดูนางเขียวและลูก ๆ เลย ต่อมานายดำและนางเขียวตกลงจะไปทำการหย่าที่อำเภอแต่ไม่สามารถตกลงกันเรื่องทรัพย์สินในระหว่างสมรสได้ รวมทั้งเงินต่าง ๆ ที่เป็นหนี้สินบุคคลอื่นอีก จึงไม่สามารถหย่ากันได้ นางเขียวจะฟ้องหย่าได้ไหม และจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินของสามีที่ไปกู้เขามาด้วยหรือไม่

ตอบ ตามปัญหาดังกล่าวจะได้แยกพิจารณาดังต่อไปนี้ ในกรณีฟ้องหย่านั้น เมื่อปรากฏหลักฐาน นายดำไปมีภริยาใหม่และทิ้งนางเขียวไปอยู่กินกับนางขาวถึง ๓ ปี จึงถือได้ว่านายดำอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันทภริยาและทิ้งร้างนางเขียวไปเกินกว่า ๑ ปี นางเขียวมีสิทธิที่จะฟ้องหย่าได้

สำหรับปัญหาเรื่องหนี้สินก่อนฟ้องหย่านั้นจะต้องพิจารณาว่า หนี้สินนั้นเป็นหนี้ที่สามีได้ก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อประโยชน์สุขร่วมกันของครอบครัว หากเป็นหนี้ที่สามีก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว

นางเขียวซึ่งเป็นภรรยาก็ไม่ต้องรับผิดชอบ แต่หากเป็นหนี้ที่กู้มาเพื่อประโยชน์ร่วมกัน นางเขียวก็ต้องร่วมรับผิดชอบด้วย

ถาม นาย ก. และนาง ข. จัดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย อยู่กินด้วยกันตลอดตามมีบุตรด้วยกัน ๓ คน คือ เด็กชายหนึ่ง, เด็กชายสอง เด็กชายสาม อายุ ๘, ๖, ๔ ขวบตามลำดับ ต่อมา นาย ก. ไปติดพันหญิงอื่นคือ นาง ค. ถึงขั้นรับเลี้ยงดูเป็นภรรยาอย่างออกหน้าออกตา ดังนี้ นาง ข. มีสิทธิฟ้องหย่าและเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหา นาง ข. มีสิทธิฟ้องหย่า นาย ก. ได้ เพราะเหตุ นาย ก. อุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นนันทภริยา ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑๖(๑) แต่นาง ข. ต้องฟ้องหย่า นาย ก. ภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่นาง ข. รู้หรือควรจะรู้ว่า นาย ก. ไปเลี้ยงดูหญิงอื่นเป็นภริยา หากเกิน ๑ ปี จะอ้างเหตุนี้ฟ้องหย่าไม่ได้ สำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรทั้ง ๓ คนนั้น ศาลจะเป็นผู้กำหนดค่าอุปการะเลี้ยงดูให้โดยอาจกำหนดให้ นาย ก. เป็นผู้เสียค่าอุปการะเลี้ยงดู

ถาม นาง ข. ได้อยู่กินกับ นาย ก. นันทสามีภริยาเป็นเวลา ๒ ปี โดยมีได้จดทะเบียนสมรสและมีบุตรด้วยกัน ๑ คน ต่อมา นาย ก. ได้ขับไล่นาง ข. ออกจากบ้าน และไม่ส่งเสียอุปการะเลี้ยงดู นาง ข. จะฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูได้หรือไม่

ตอบ นาง ข. ไม่สามารถฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูได้ เพราะมิได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๕๗ แต่ฟ้องแทนบุตรได้ โดยฟ้องขอให้ นาย ก. จัดทะเบียนรับผู้เยาว์เป็นบุตรและให้ส่งเสียค่าอุปการะเลี้ยงดูได้

ถาม นายแดงและนางดำ เป็นสามีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน ๒ คน โดยอยู่กินด้วยกันมาประมาณ ๑๐ ปี ต่อมานางดำหนีไปมีสามีใหม่ อีกหลายคน ภายหลังนางดำจะกลับมาขอคืนดีกับนายแดง แต่นายแดงไม่ยอมคืนดีด้วย โดย นายแดงได้เลี้ยงดูบุตรทั้งสองคนและยังอาศัยอยู่ใน บ้านที่เป็นสินสมรส ต่อมานายแดงจะมีภรรยาใหม่ นายแดงต้องการจะ ขอหย่ากับนางดำแต่นางดำไม่ยอมจดทะเบียนหย่า ถามว่านายแดงจะฟ้อง หย่าได้หรือไม่ และนายแดงต้องการจะยกที่ดินให้บุตรทั้งสองคนจะได้ หรือไม่ และจะต้องทำอย่างไรบ้าง

ตอบ ตามปัญหา เมื่อนางดำไม่ยอมไปจดทะเบียนหย่ากับนายแดง นายแดงก็มีสิทธิฟ้องหย่านางดำได้ โดยอ้างเหตุฟ้องหย่า ดังนี้

๑. เหตุเพราะนางดำมีชู้ เพราะนางดำหนีไปมีสามีใหม่

๒. เหตุเพราะนางดำประพฤติชั่ว เพราะหนีไปมีสามีใหม่ เป็นเหตุ ให้นายแดงต้องได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง

๓. เพราะเหตุ นางดำละทิ้งร้าง นายแดง เกิน ๑ ปี ถ้าหากการที่ นางดำหนีไปมีสามีใหม่นั้นหนีไปเกินกว่า ๑ ปี

แต่การฟ้องหย่าโดยอ้างเหตุตามข้อ ๑ และข้อ ๒ นั้น นายแดง จะต้องฟ้องหย่าภายใน ๑ ปี นับแต่วันรู้หรือควรรู้ความจริงเรื่องที่นางดำ หนีไปมีสามีใหม่ หากเกิน ๑ ปี จะอ้างเหตุดังกล่าวฟ้องไม่ได้ แต่นายแดง ก็ฟ้องโดยอ้างเหตุตามข้อ ๓ ได้ เพราะไม่มีอายุความฟ้อง (ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖(๑)(๒)(๔), ๑๕๒๙)

ส่วนกรณีเกี่ยวกับที่ดินที่เป็นสินสมรส เมื่อนายแดงต้องการจะยก ใ้บุตรทั้งสอง นายแดงก็ต้องให้นางดำให้ความยินยอมในส่วนของนางดำ เสียก่อน

ถาม นาย ก. และนาง ข. เป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีบุตร ๑ คน คือ ด.ช.ค. ต่อมา นาย ก. ได้จดทะเบียนหย่ากับ นาง ข. โดยความยินยอม ทั้งสองฝ่ายและมีได้ทำความตกลงกันว่าใครเป็นผู้มีอำนาจปกครองบุตร ดังนั้น ระหว่าง นาย ก. และ นาง ข. ใครจะมีอำนาจปกครองบุตร

ตอบ การหย่าโดยความยินยอม ถ้าทำความตกลงเป็นหนังสือว่าฝ่ายใดมีอำนาจปกครองบุตรก็ให้เป็นไปตามที่ตกลงกัน แต่ถ้าไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นหนังสือหรือไม่สามารถตกลงกันได้ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาดว่าฝ่ายใดจะมีอำนาจปกครองบุตร (ป.พ.พ. ม.๑๕๒๐)

ถาม นาง ข. เป็นภริยาโดยถูกต้องตามกฎหมายของนาย ก. มีบุตร ๕ คน ซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว ปรากฏว่านาย ก. มีภริยาอื่นอีก ๓ คน แต่ก่อนนาย ก. ให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่นาง ข. เดือนละ ๓,๕๐๐ บาท เพิ่งขาดส่งได้ ๓ เดือน ต่อมานาย ก. ได้ลาออกจากอาชีพรับราชการโดยขอรับเงินบำเหน็จ นาง ข. ได้ไปติดต่อกับนาย ก. เรื่องเงินบำเหน็จ แต่นาย ก. ไม่ยินยอมจะแบ่งให้นาง ข. จะต้องดำเนินการอย่างไรในเรื่องนี้

ตอบ กรณีนี้ นาง ข. จะต้องฟ้องขอหย่าขาดจากการสมรส โดยมีเหตุหย่าคือนาย ก. อุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นอันนั้ทภริยาตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖(๑) นาง ข. มีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากนาย ก. ได้เมื่อศาลพิพากษาให้หย่าขาดจากกันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖(๑) นอกจากนี้ นาง ข. จะให้นาย ก. จ่ายค่าเลี้ยงชีพให้ก็ได้ ถ้าการหย่านั้นจะทำให้ นาง ข. ยากจนลงตามป.พ.พ. มาตรา ๑๕๒๖ ส่วนเงินบำเหน็จนั้น นาง ข. จะต้องยื่นคำร้องขออายัดเงินบำเหน็จที่นาย ก. จะได้รับไว้ในระหว่างพิจารณาคดี

ถาม นาง ข. สมรสกับนาย ก. เป็นเวลา ๑๒ ปี มีบุตรด้วยกัน ๓ คน ต่อมา นาย ก. ได้ใช้กำลังประทุษร้ายต่อร่างกายของนาง ข. ถึงบาดเจ็บพันห้ก

๓ ซี หัวแตกเย็บ ๑๐ เข็ม นาง ข. ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนแล้ว และก่อนหน้านั้นนาย ก. ก็ทำร้ายตบตีนาง ข. อยู่เป็นประจำ แต่นาง ข. ไม่ได้ร้องทุกข์ไว้ กรณีเช่นนี้นาง ข. จะฟ้องหย่าจากนาย ก. ได้หรือไม่

ตอบ นาง ข. จะฟ้องหย่าขาดจากนาย ก. ได้ เพราะมีเหตุฟ้องหย่าตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖ (๓) ที่ว่า สามีทำร้ายหรือทรมาณร่างกายหรือจิตใจแก่ภริยา ภริยาฟ้องหย่าได้ แต่ต้องฟ้องหย่าภายใน ๑ ปี นับแต่วันถูกทำร้ายร่างกาย (ป.พ.พ. ม. ๑๕๒๙) และนาง ข. มีสิทธิได้รับค่าทดแทนจกนาย ก. ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๒๔

ถาม นาย ก. เป็นบิดาของนาง ข. ซึ่งเป็นภริยานาย ค. ตามกฎหมาย นาง ข. มีบุตรกับนาย ค. ๔ คน ต่อมานาย ค. ไปมีภริยาใหม่และมีบุตรกับภริยาใหม่ ๑ คน นาย ก. ต้องการให้หย่า ซึ่งนาง ข. ก็ต้องการหย่า แต่นาย ค. ไม่ยอม กรณีนี้จะต้องทำอย่างไร

ตอบ กรณีนี้นาง ข. สามารถฟ้องหย่าต่อศาลได้ เพราะมีเหตุหย่าตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖(๑) คือสามีอุปการะเลี้ยงดูหญิงอื่นฉันทภริยา แต่ต้องฟ้องภายใน ๑ ปี นับแต่รู้หรือควรรู้ความจริงที่นาย ค. ไปมีภริยาใหม่ (ป.พ.พ. ม. ๑๕๒๙) และเมื่อศาลพิพากษาให้หย่าแล้ว นาง ข. มีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากนาย ค. ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๒๓ และสามารถได้รับค่าเลี้ยงชีพ ถ้าการหย่าจะทำให้นาง ข. ยากจนลง ตาม มาตรา ๑๕๒๖

ถาม นายหมี่ ได้จดทะเบียนสมรสกับนางหมู ต่อมานายหมี่ก็ไปจดทะเบียนกับนางหมา นางหมูทราบเรื่องจึงมาขอแนะนำว่า นางหมูจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากนายหมี่ได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหา นางหุมจะเรียกค่าเสียหาย (ค่าทดแทน) จากนายหมีสามมีได้ ต่อเมื่อนางหุมได้ฟ้องหย่า นายหมีเพราะเหตุนายหมียกย่องนางหามาฉันท์ภรรยา โดยการไปจดทะเบียนสมรสกับนางหมา และศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุดังกล่าว (ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๒๓ วรรคแรก)

ถาม นายแจ้กับนางไก่อ เป็นสามีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ต่อมาหลังจากนั้นอีก ๑ ปี นายแจ้ได้ไปอยู่กับฉันท์สามีภรณากับนางเป็ดอีกคนหนึ่ง โดยที่นายแจ้ก็ยังส่งเงินให้นางไก่อใช้ทุก ๆ เดือน แต่นางไก่อมีความประสงค์จะฟ้องหย่า มีปัญหาว่า นางไก่อมีสิทธิฟ้องหย่าได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหา การที่นายแจ้ได้ไปอยู่กับฉันท์สามีภรณากับนางเป็ด ถือได้ว่านายแจ้ได้อุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันท์สามีภรรยา ซึ่งตามกฎหมายถือเป็นเหตุหย่าได้ นางไก่อจึงฟ้องหย่าได้ แต่นางไก่อ ต้องฟ้องหย่าภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่นางไก่อรู้หรือควรรู้ถึงการที่นายแจ้ไปอยู่กับฉันท์สามีภรณากับนางเป็ด (ป.พ.พ. ม. ๑๕๑๖(๑) ๑๕๒๙)

ถาม นายยามาชิตะและนางมิโคริ เป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมายมีบุตรด้วยกัน ๒ คน ต่อมานายยามาชิตะ ได้แยกไปอยู่กับฉันท์สามีภรณากับหญิงอื่นโดยไม่เคยมาอุปการะเลี้ยงดูนางมิโคริและบุตรทั้งสองเลย และนายยามาชิตะยังห้ามมิให้นางมิโคริมีสามีใหม่อีกด้วย ดังนั้นนางมิโคริจะฟ้องหย่านายยามาชิตะพร้อมทั้งเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหา การที่นายยามาชิตะได้แยกไปอยู่กับฉันท์สามีภรณากับหญิงอื่นโดยไม่ยอมอยู่กับฉันท์สามีภรณากับนางมิโคริและไม่เคยอุปการะเลี้ยงดู ซึ่งเป็นการไม่ช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกันและเป็นการยกย่องหญิงอื่นเป็นภรรยา เข้าเหตุหย่าตาม ป.พ.พ. ม. ๑๕๑๖(๑), (๖) นางมิโคริฟ้องหย่าได้

ส่วนค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรนั้น นางมิตรีฟ้องเรียกเอาจากนาย ยามาชิตะได้ เพราะบิดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควร แก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์

ถาม สิ้นส่วนตัว หรือสิ้นสมรสของสามีภรรยาจะตกเป็นมรดกหรือไม่ เมื่อคู่ สมรสตายลง

ตอบ มรดกนั้น หมายความว่า ทรัพย์สินที่ผู้ตายมีอยู่แล้วก่อนตาย รวมทั้งสิทธิ และหน้าที่ที่ผู้ตายมีอยู่ก่อนตายด้วย

สิ้นสมรสเป็นทรัพย์สินที่สามี ภรรยา มีส่วนได้คนละครึ่ง ดังนั้นเมื่อ ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตาย ส่วนของฝ่ายนั้นจึงตกเป็นทรัพย์สินมรดก สำหรับสิน ส่วนตัวตกเป็นทรัพย์สินมรดกทั้งหมด

ถาม สามี ภรรยา จดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย ต่อมาภรรยาได้รับมรดกจาก บิดา ทรัพย์สินมรดกดังกล่าวจะเป็นสิ้นสมรสหรือสินส่วนตัว

ตอบ ตามกฎหมายสินส่วนตัวได้แก่ทรัพย์สินดังต่อไปนี้

- ทรัพย์สินที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอยู่ก่อนสมรส
- ทรัพย์สินที่เป็นเครื่องใช้สอยส่วนตัว หรือเครื่องมือในการ ประกอบวิชาชีพ
- ทรัพย์สินที่ฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรสโดยการรับมรดกหรือการ ให้โดยเสน่หา
- ที่เป็นของมัน

ตามปัญหาทรัพย์สินที่ภรรยาได้รับมาโดยการรับมรดกของบิดา จึง เป็นสินส่วนตัวของภรรยา (ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑(๓))

ถาม นาย ก. และนาง ข. เป็นสามีภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ในระหว่างอยู่กิน เป็นสามีภรณานั้น บิดาของนาง ข. ได้ยกที่ดินและบ้านให้แก่ นาย ข. ดังนี้

ที่ดินและบ้านดังกล่าวเป็นสินส่วนตัวหรือสินสมรส

ตอบ กรณีตามปัญหานั้นถือได้ว่า ที่ดินและบ้านที่บิดานาง ข. ยกให้แก่นาง ข. นับเป็นสินส่วนตัวของนาง ข. เพราะเป็นทรัพย์สินที่นาง ข. ได้มาระหว่างสมรส โดยการให้โดยเสน่หาจากบิดาของนาง ข. ซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นสินส่วนตัว (ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑ (๓))

ถาม นายโด่งต้องการจะซื้อที่ดินของนางดิบซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน มีปัญหาว่า

(ก) ถ้านางดิบมีสามีแล้ว การจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์จะต้องให้สามีของนางดิบให้ความยินยอมด้วยหรือไม่

(ข) ถ้าที่ดินของนางดิบนี้ได้มาโดยการรับมรดกหลังแต่งงาน มีปัญหาว่า นางดิบจะโอนขายที่ดินโดยนายติกสามีไม่ให้ความยินยอมได้หรือไม่

ตอบ ข้อ ก. ตามปัญหา ถ้านางดิบได้จดทะเบียนสมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย และ

(๑) นางดิบได้ที่ดินมาก่อนสมรส นางดิบสามารถขายที่ดินได้ทันทีโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากสามีทั้งนี้เพราะถือเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของนางดิบ

(๒) ถ้านางดิบได้ที่ดินมาหลังการสมรสที่ดินดังกล่าวถือเป็นสินสมรส ดังนั้น ถ้านางดิบต้องการจะขายที่ดินดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากสามีคือนายติกก่อนจึงจะขายที่ดินได้

ข้อ ข. ตามปัญหา เมื่อที่ดินที่นางดิบได้มานี้ ได้มาโดยการรับมรดกแม้จะได้รับมาก่อนหรือหลังการสมรสก็ตาม ก็ถือเป็นสินส่วนตัว ดังนั้นเมื่อนางดิบต้องการขายที่ดินก็สามารถขายให้นายโด่งได้เลย โดย

ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากสามี ทั้งนี้เพราะที่ดินที่ได้มาโดยการรับมรดกเป็นสินส่วนตัวของนางดิบ

ถาม นาย ก. บิดาของ นางสาว ข. ได้ยกที่ดินให้นางสาว ข. โดยถูกต้องตามกฎหมาย หลังจาก นางสาว ข. ได้แต่งงานและจดทะเบียนสมรสกับ นาย ค. แล้ว ต่อมา นางสาว ข. พ้องหย่าขาดกับ นาย ค. แต่ นาย ค. จะขอแบ่งที่ดินที่ นางสาว ข. ได้จากนาย ก. ดังนี้ นาย ค. จะขอแบ่งที่ดินได้หรือไม่

ตอบ นาย ค. จะขอแบ่งที่ดินจาก นางสาว ข. ไม่ได้ เพราะที่ดินที่ นางสาว ข. ได้มาจาก นาย ก. บิดานั้น นาย ก. ยกให้ นางสาว ข. คนเดียว จึงเป็นสินส่วนตัวของ นางสาว ข. ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑ (๓) ไม่ใช่เป็นสินสมรส นาย ค. จึงไม่มีกรรมสิทธิ์ร่วมในที่ดินนั้น

ถาม นาง ข. ได้แต่งงานใหม่กับ นาย ก. โดยจดทะเบียนสมรสกัน โดยที่ยังไม่ได้บอกเลิกกับ นาย ค. สามีมเดิม แต่ นาง ข. กับ นาย ค. ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน ขณะที่แต่งงานใหม่กับ นาย ก. นั้น นาง ข. ได้ทรัพย์สินเพิ่มขึ้น เช่น ที่ดิน โทรมทัศน์ ตู้เย็น นาย ค. จะฟ้องเอาของเหล่านี้ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ นาย ค. จะฟ้องเอาของเหล่านี้ไม่ได้เพราะว่า นาย ค. ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับ นาง ข. ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๕๗ กฎหมายจึงไม่ยอมรับ นาย ค. จะอ้างสิทธิความเป็นสามีเดิมไม่ได้

ถาม นาย ก. ทำการสมรสกับนาง ข. โดยถูกต้องตามกฎหมาย ก่อนสมรสนาย ก. มีที่ดินอยู่ ๔ แปลง นาย ก. อยากทราบว่าที่ดินทั้ง ๔ แปลงนี้ นาย ก. สามารถจัดการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองหรือไม่

ตอบ นาย ก. สามารถจัดการที่ดินทั้ง ๔ แปลงได้ด้วยตนเอง เพราะเป็นสินส่วนตัวตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑ (๑) ซึ่งสินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายนั้นเป็นผู้จัดการตาม มาตรา ๑๔๗๓

ถาม นาง ก. ได้นำบุตรสาวอายุ ๒ ขวบมาฝากไว้ให้นาย ข. ช่วยเลี้ยงดูเนื่องจากนาง ก. จะไปทำงานที่ต่างประเทศอีก ๑ ปีจึงจะกลับ และได้ส่งเงินค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูมาให้นาย ข. เป็นเวลา ๓ เดือน แต่หลังจากนั้นแล้วก็ไม่ได้ติดต่อกันอีกเลยเป็นเวลาประมาณ ๕ ปีแล้ว ตามหาพ่อแม่เด็กก็ไม่เจอเลย หากนาย ข. ประสงค์จะรับบุตรสาวของนาง ก. เป็นบุตรบุญธรรม แต่ไม่มีทะเบียนบ้าน สุตีบตรจะต้องทำอย่างไรบ้าง

ตอบ ตามปัญหานี้ถือได้ว่าลูกของนาง ก. ซึ่งเป็นผู้เยาว์ถูกทอดทิ้งและนาย ข. ได้อุปการะเลี้ยงดูลูกของนาง ก. มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี การขอรับบุตรบุญธรรมจึงไม่ต้องขอความยินยอมจากแม่ของเด็กอีก เพราะถือได้ว่านาย ข. เป็นบุคคลผู้อาจให้ความยินยอมในการรับบุตรบุญธรรมได้ ดังนั้นหาก นาย ข. จะรับผู้เยาว์ผู้ถูกทอดทิ้งเป็นบุตรบุญธรรมก็ทำได้โดยยื่นคำขอต่อศาล ณ ที่ นาย ข. มีภูมิลำเนาอยู่ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตต่อไป (ป.พ.พ.มาตรา ๑๕๔๘/๒๒ และ ๑๕๔๘/๒๔)

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตแล้วก็ต้องไปยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่ออธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ ถ้ามีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ และต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และก็จะมีคำสั่งให้ทดลองเลี้ยงเด็ก และมีคำสั่งให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ นาย ข. จึงจะไปจดทะเบียนขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้

ถาม นาง ก. และนาง ข. เป็นสามีภริยากัน มีบุตรด้วยกันหนึ่งคน คือเด็กชาย ค. วันหนึ่ง นาง ก. และนาย ข. เดินทางไปธุระต่างจังหวัด รถโดยสารเกิด

อุบัติเหตุทำให้ นาง ก. และนาย ข. เสียชีวิต นายใจบุญเป็นญาติของนาง ก. เกิดความสงสารเด็กชาย ค. ที่กำพร้าบิดามารดา จึงได้เลี้ยงดูเด็กชาย ค. ตลอดมา นายใจบุญจะรับเด็กชาย ค. เป็นบุตรบุญธรรมได้หรือไม่

ตอบ การรับบุตรบุญธรรมนั้น ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปี และผู้รับบุตรบุญธรรมแก่กว่าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อยสิบห้าปี และการรับบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเป็นบุตรบุญธรรมจะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของบิดามารดาของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม แต่กรณีตามปัญหานี้ บิดามารดาของเด็กชาย ค. ไม่มีแล้ว จึงเป็นกรณีที่ไม่มีบุคคลที่จะให้ความยินยอมได้ นายใจบุญจึงต้องให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรม เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตแล้ว หากนายใจบุญเป็นผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นนายใจบุญก็สามารถเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมได้ (ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๔๘/๒๑วรรคสอง)

ถาม นาย ก. ได้นำเด็กมาอุปการะเลี้ยงดูตั้งแต่อายุ ๒ ขวบ เมื่อนำเด็กไปเข้าเรียน ทาง ร.ร.ขอสูติบัตรของเด็ก ถ้าไม่เช่นนั้นทาง ร.ร.อาจจะไม่พิจารณารับเด็กเข้าเรียน นาย ก. จึงไปติดต่อกับพ่อแม่ของเด็ก แต่ไม่ทราบว่พ่อแม่เด็กไปอยู่ที่ใด จึงจะขอรับเด็กคนนี้เป็นบุตรบุญธรรมเลยจะได้ไหม กรณีดังกล่าวข้างต้นมีทางที่จะรับเด็กคนนี้เป็นบุตรบุญธรรมบ้างไหม

ตอบ ตามปัญหา หากนาย ก. ได้อุปการะเลี้ยงดูเด็กนั้นมาไม่น้อยกว่า ๑ ปี แล้วไม่ต้องขอรับความยินยอมจากบิดามารดาของเด็ก แต่ประการใดแต่ต้อง

ยื่นคำร้องขอต่อศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรม (ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๙๘/๒๒ ประกอบ มาตรา ๑๕๙๘/๒๔) ถ้าผู้ขอรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ หรือต่างประเทศ บุคคลนั้น จะต้องยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ต่ออธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ เพื่อขอนำเด็กไปทดลองเลี้ยงดูเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน และเพื่อ ขออนุมัติรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจากคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญ ธรรมต่อไป

ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ก็ให้ยื่น คำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเพื่อขอนำเด็กไป ทดลองเลี้ยงดูเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน และเพื่อขออนุมัติรับ เด็กเป็นบุตรบุญธรรม

เมื่อได้รับคำขอเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พนักงานเจ้าหน้าที่ก็จะตรวจ สอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสม ของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมใน การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมแล้วจะมี คำสั่งให้ทดลองเลี้ยงเด็ก เมื่อครบกำหนดหากคณะกรรมการสั่งอนุมัติ ให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจึงจะไปยื่น คำขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่อไปได้

(พ.ร.บ.การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ม.๒๐,๒๑,๒๗)

ถาม นาย ก. มีบุตรอายุ ๕ เดือน โดยยังไม่ได้จดทะเบียนกับคู่สมรส มีความ ประสงค์ที่จะจดทะเบียนรับรองบุตร โดยบุตรมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านอยู่ที่ นครราชสีมา แต่นาย ก. มีทะเบียนบ้านอยู่ที่กรุงเทพฯ ปัจจุบันทำงาน ธนาคารที่ปัตตานี นาย ก. จะจดทะเบียนรับรองบุตรอย่างไร

ตอบ นาย ก. ต้องดำเนินการจดทะเบียนรับรองบุตร ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่ได้แจ้งเกิดบุตรไว้โดยนำเด็กและมารดาเด็กไปให้คำยืนยันต่อนายทะเบียนด้วยว่า เด็กหรือมารดาเด็กไม่คัดค้านการจดทะเบียนรับรองบุตร ถ้ามีการคัดค้านให้ไปดำเนินการร้องขอต่อศาล โดยให้ศาลพิพากษาเป็นบุตรหรือนาย ก. อาจจัดการสมรสกับภริยาโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือโดยนาย ก. รับรองบุตรโดยประการอื่น เช่น ให้ใช้นามสกุลก็ถือว่าเป็นการรับรองบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายได้เช่นกัน

ถาม ปรีक्षाเกี่ยวกับเด็กซึ่งถูกมารดาทอดทิ้งไม่ปรากฏหลักฐานการเกิด ไม่ปรากฏว่าบิดามารดาเป็นใคร ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้นำเด็กมาอุปการะเลี้ยงดูตั้งแต่แรกตลอดมา ต้องการหลักฐานเกี่ยวกับการเกิดของเด็กเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการศึกษาต่อไป

ตอบ กรณีนี้ ผู้ร้องจะต้องไปแจ้งความลงประจำวันไว้ที่สถานีตำรวจท้องที่ เพื่อเป็นหลักฐานแล้วนำหลักฐานการลงประจำวันไปแจ้งการเกิดของเด็กที่นายทะเบียนท้องที่คือ ถ้าอยู่ในเขตเทศบาลก็แจ้งที่เทศบาล หากอยู่นอกเขตเทศบาลก็ไปแจ้งที่อำเภอ เมื่อได้หลักฐานการแจ้งเกิดแล้วจึงนำหลักฐานดังกล่าวไปแจ้งชื่อเด็กเข้าในทะเบียนบ้านของผู้ร้องต่อไป

หมายเหตุ ถ้าเป็นกรณีที่ได้มีการแจ้งการเกิดของเด็กไว้แล้ว แต่หลักฐานต่าง ๆ บิดามารดาของเด็กนำมาเอาไป โดยที่ผู้ที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กอยู่ไม่มีหลักฐานอะไรเกี่ยวกับเด็กเลย กรณีนี้หากพอจะรู้ว่าเป็นบุตรของใคร เกิดที่โรงพยาบาลไหนก็ไปขอค้นหลักฐานการเกิดของเด็กแล้วนำหลักฐานที่ค้นได้นั้นไปขอคัดสำเนาสูติบัตรของเด็กที่นายทะเบียนท้องที่ที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยให้นายทะเบียนรับรองสำเนาสูติบัตรของเด็ก ซึ่งสำเนาเอกสารดังกล่าวสามารถใช้แทนต้นฉบับเอกสารได้

ถาม นางสาว ก. อายุ ๓๕ ปี มีหลานสาวคนหนึ่งอายุ ๑๕ ปี ชื่อนางสาวหนึ่ง ซึ่งเกิดจากนาง ข. พี่สาวของตน นางสาว ก. มีความประสงค์ที่จะรับนางสาว หนึ่งเป็นบุตรบุญธรรมเพราะเหตุว่าบิดาของนางสาวหนึ่ง ถึงแก่กรรม จึงอยากจะรับอุปการะนางสาวหนึ่ง ดังนี้จะต้องทำอย่างไร

ตอบ การรับบุตรบุญธรรมนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/ ๑๙ บัญญัติว่า บุคคลที่อายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีจะรับบุคคลอื่นเป็นบุตร-บุญธรรมก็ได้ แต่ผู้นั้นต้องมีอายุแก่กว่าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย สิบห้าปีและมาตรา ๑๕๙๘/๒๐ บัญญัติว่า การรับบุตรบุญธรรม ถ้าผู้ที่ จะเป็นบุตรบุญธรรมมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปี ผู้นั้นต้องให้ความยินยอมด้วย และมาตรา ๑๕๙๘/๒๑ ได้บัญญัติว่า การรับบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เป็นบุตรบุญธรรมจะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของบิดาและมารดา ของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม ในกรณีที่บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งตาย หรือคนใดคนหนึ่งถูกถอนอำนาจปกครองต้องได้รับความยินยอมของบิดา มารดา ผู้มีอำนาจปกครองที่ยังมีชีวิตอยู่ ดังนั้นนางสาว ก. จะรับนางสาว หนึ่ง เป็นบุตรบุญธรรมได้ก็ต้องถามความยินยอมของเด็กหญิงหนึ่งด้วยว่า ยินยอมเป็นบุตรบุญธรรมของตนหรือไม่ และต้องได้รับความยินยอมจาก นาง ข. ด้วย ในฐานะที่นางสาว ข. เป็นผู้มีอำนาจปกครองเด็กหญิงหนึ่ง เมื่อได้รับความยินยอมครบถ้วนดังกล่าวแล้ว ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตร บุญธรรม มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ หรือต่างประเทศ บุคคลนั้นจะต้องยื่น คำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมพร้อมด้วยหนังสือแสดงความยินยอมต่อ อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ เพื่อขอให้นำเด็กไปทดลองเลี้ยงดูเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่าหกเดือน และเพื่อขออนุมัติรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจาก คณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่อไป

ถ้า ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดก็ให้ ยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นเพื่อขอนำเด็ก ไปทดลองเลี้ยงดูเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนและเพื่อขออนุมัติรับ เด็กเป็นบุตรบุญธรรมจากคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเช่น เดียวกัน

ถาม นางแดงมีบุตรอยู่ ๑ คน คือ ด.ญ.ดำ นายขาวซึ่งเป็นข้าราชการบำนาญ กรมสรรพากรและเป็นบิดาของนางแดงได้รับเด็กหญิงดำไว้เป็นบุตร บุญธรรม และนายขาวได้ทำหนังสือไว้กับกรมสรรพากรให้เด็กหญิงดำ เป็นผู้รับเงินบำเหน็จตกทอดต่อมานายขาวได้ถึงแก่กรรม กรมสรรพากรได้ แจ้งว่าเด็กหญิงดำซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของนายขาวยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องไปร้องขอต่อศาลตั้งผู้ปกครองก่อนเพื่อรับเงินบำเหน็จตกทอดแทน ดังนั้นนางแดงจะต้องดำเนินการอย่างไร

ตอบ ตามปัญหา นางแดงซึ่งเป็นมารดาของเด็กหญิงดำ ควรไปยื่นคำร้องต่อ ศาล เพื่อให้ศาลตั้งนางแดงเป็นผู้ปกครองของเด็กหญิงดำ เนื่องจาก กฎหมายมิได้บัญญัติให้อำนาจปกครองบุตรบุญธรรมกลับคืนสู่บิดามารดา ที่แท้จริงในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมตาย กรณีนี้เมื่อผู้รับบุตรบุญธรรม ถึงแก่ความตายจึงทำให้เด็กหญิงดำไม่มีผู้ปกครอง นางแดงจึงควรไปยื่น คำร้องต่อศาล ณ ศาลที่มีเขตอำนาจคือศาลที่นางแดงมีภูมิลำเนา

ถาม คุณสมบัติของการที่จะเป็นผู้ปกครองบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมีอย่างไรบ้าง และมีขึ้นได้ในกรณีใด

ตอบ บุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะจะมีผู้ปกครองได้ในกรณีที่บุคคลดังกล่าว ไม่มี บิดามารดา เช่น บิดามารดาตาย หรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง

ผู้ปกครองนั้นจะตั้งโดยพันธกรรมของบิดาหรือมารดาซึ่งตายที่หลังก็ได้ หรือเมื่อญาติของผู้เยาว์หรืออัยการร้องขอ ศาลจะตั้งก็ได้

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้ปกครอง

๑. ต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว

๒. ต้องไม่เป็นผู้ซึ่งศาลสั่งว่าเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

๓. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

๔. ต้องไม่เป็นผู้ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะปกครองผู้เยาว์หรือทรัพย์สินของผู้เยาว์

๕. ต้องไม่เป็นผู้ซึ่งมีหรือเคยมีคดีในศาลกับผู้เยาว์ ผู้บุพการีหรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดากับผู้เยาว์

๖. ต้องไม่เป็นผู้ซึ่งบิดาหรือมารดาที่ตายที่หลังได้ระบุชื่อห้ามไว้มิให้เป็นผู้ปกครองผู้เยาว์นั้น

ถาม นาง ก. ได้อยู่กินฉันท์สามีภริยากับ นาย ข. โดยมีได้จดทะเบียนสมรสจนมีบุตรคือ ด.ช.ค. ต่อมา นาง ก. จึงทราบว่า นาย ข. มีภริยาอยู่แล้ว ซึ่งขณะนั้น นาย ข. ได้พา ด.ช.ค. ไปเสียจากนาง ก. นาง ก. จะมีสิทธิเรียกร้องบุตรคืนจาก นาย ข. ได้หรือไม่

ตอบ นาง ก. และนาย ข. ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน ดังนั้น ด.ช.ค. จึงเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของ นาง ก. ส่วน นาย ข. ตราบใดที่ยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับ นาง ก. หรือยังไม่ได้จดทะเบียนรับรอง ด.ช.ค. เป็นบุตรหรือศาลยังไม่ได้พิพากษาว่า ด.ช.ค. เป็นบุตรของนาย ข. แล้ว ด.ช.ค. ย่อมมิใช่บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของนาย ข. อำนาจปกครองบุตรจึงตกแก่ นาง ก. ตาม ม. ๑๕๖๖ ซึ่ง นาง ก. มีสิทธิที่จะเรียกบุตรคืนจาก นาย ข. ได้ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๕๖๗ (๔)

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

มรดก

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

มรดก

ถาม นาย ก. และนาง ข. เป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน ๑ คน คือนางสาว ค. ในระหว่างสมรสนั้นมีทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกันคือบ้านและที่ดิน มีชื่อ นาย ก. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ต่อมานาง ข. ถึงแก่ความตาย นาย ก. และนางสาว ค. ก็ยังคงอยู่ในบ้านบนที่ดินแปลงนี้ตลอดมา ต่อมา นาย ก. ได้กู้ยืมเงินจากนาง ง. โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือและมีข้อตกลงกันว่า ถ้า นาย ก. ไม่ชำระเงินกู้ยืมภายในกำหนดเวลาให้ นาง ง. รื้อบ้านไปเป็นการชำระหนี้ เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ นาย ก. ไม่ชำระหนี้ นาง ง. จึงมารื้อถอนบ้านไปเป็นการชำระหนี้ ดังนี้ นางสาว ค. มีสิทธิคัดค้านหรือไม่

ตอบ บ้านและที่ดินเป็นทรัพย์สินที่ นาย ก. และนาง ข. ได้มาระหว่างสมรส จึงเป็นสินสมรส ซึ่ง นาย ก. และนาง ข. มีส่วนเท่ากัน เมื่อนาง ข. ตาย บ้านและที่ดินในส่วนที่เป็นของนาง ข. ย่อมตกให้แก่ทายาทโดยธรรมของ นาง ข. ซึ่งได้แก่ นาย ก. และนางสาว ค. คนละเท่า ๆ กัน ดังนั้นเมื่อนาย ก. ผิดนัดไม่ชำระหนี้กู้ยืมให้แก่ นาง ง. โดยมีข้อตกลงยอมให้ นาง ง. ไปรื้อบ้านไปเพื่อการชำระหนี้ นางสาว ค. ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในบ้านด้วย จึงมีสิทธิร้องคัดค้านได้

การทำพินัยกรรม

ถาม นางสาว ก. อายุ ๑๕ ปี ประสงค์จะทำพินัยกรรมไว้ ดังนั้นนางสาว ก. จะต้องทำอย่างไร

ตอบ นางสาว ก. แม้เป็นผู้เยาว์ ก็สามารถทำพินัยกรรมไว้โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเพราะ นางสาว ก. มีอายุครบ ๑๕ ปี ตามกฎหมาย สามารถทำพินัยกรรมได้ (ป.พ.พ. มาตรา ๒๕,๑๗๐๓) ซึ่งนางสาว ก. จะทำพินัยกรรมตามแบบอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ก็ได้ คือ

พินัยกรรมแบบธรรมดา

๑. ต้องทำเป็นหนังสือกำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเอง ซึ่งจะเขียนหรือพิมพ์ก็ได้ โดยนางสาว ก. จะเขียนหรือพิมพ์เองก็ได้ หรือให้คนอื่นเขียนหรือพิมพ์แทนก็ได้

๒. ต้องลง วัน เดือน ปี ในขณะที่ทำพินัยกรรมนั้น

๓. นางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องเซ็นชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คน พร้อมกัน ถ้านางสาว ก. เขียนหนังสือไม่เป็นก็พิมพ์นิ้วมือแทนก็ได้แต่ต้องมีพยาน ๒ คน เซ็นต์ชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ทำพินัยกรรมอีก (ซึ่งเป็นพยานต่างหากจากพยานผู้รู้เห็นในการทำพินัยกรรม) คือต้องให้พยาน ๒ คนนั้นเซ็นรับรองลายพิมพ์นิ้วมือของเจ้ามรดกนั้นอีกแห่งหนึ่ง

พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

๑. นางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องเขียนข้อความกำหนดการเพื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเองลงในพินัยกรรมทั้งฉบับด้วยลายมือของตนเอง

๒. ลง วัน เดือน ปี

๓. นางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงลายมือชื่อ (ลายเซ็น) ไว้ในพินัยกรรมนั้นจะลงลายพิมพ์นิ้วมือไม่ได้

(พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับไม่ต้องมีพยานรู้เห็นในการทำพินัยกรรมแต่อย่างไร)

พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง

นางสาว ก. ต้องไปติดต่อขอทำพินัยกรรมแบบนี้ที่ว่าการอำเภอ โดยเป็นหน้าที่ของนายอำเภอ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. นางสาว ก. ต้องไปแจ้งข้อความกำหนดการเพื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเองที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่นายอำเภอ

๒. นายอำเภอต้องจดข้อความที่นางสาว ก. แจ้งให้ทราบนั้นลงไว้และอ่านข้อความนั้นให้พยานและนางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรมฟัง

๓. เมื่อนางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่าข้อความที่นายอำเภอจดนั้นเป็นการถูกต้องตรงกันกับที่นางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรม

แจ้งไว้แล้ว นางสาว ก. และพยานต้องลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

๔. ข้อความที่นายอำเภอจดไว้ นั้น ให้นายอำเภอลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี ทั้งจดลงไว้ด้วยตนเองเป็นสำคัญว่าพินัยกรรมนั้นได้ทำขึ้นถูกต้องตามข้อ ๑ ถึง ข้อ ๓ ข้างต้น แล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ

พินัยกรรมแบบเอกสารลับ

๑. นางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อในพินัยกรรม

๒. นางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรมต้องฉีกพินัยกรรมนั้นแล้วลงลายมือชื่อตามรอยฉีกนั้น

๓. นางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมที่ฉีกนั้น ไปแสดงต่อนายอำเภอและพยานอีกอย่างน้อย ๒ คน และให้ถ้อยคำต่อบุคคลทั้งหมดเหล่านั้นว่าเป็นพินัยกรรมของตน ถ้าพินัยกรรมนั้น ผู้ทำพินัยกรรมมิได้เขียนเองโดยตลอดผู้ทำพินัยกรรมจะต้องแจ้งนามและภูมิลำเนาของผู้เขียนให้ทราบด้วย

๔. เมื่อนายอำเภอจดถ้อยคำของนางสาว ก. ผู้ทำพินัยกรรม และลงวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรมมาแสดงไว้บนซองนั้น และประทับตราประจำตำแหน่งแล้วให้นายอำเภอผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อบนซองนั้น

ถาม นาย ก. แต่งงานกับ นาง ข. โดยจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายในระหว่างที่ นาย ก. เป็นสามีภรรยา กับ นาง ข. นั้น นาย ก. ได้จดทะเบียนสมรสกับ นาง ค. อีก จนนาง ค. มีบุตรด้วยกันกับ นาย ก. หนึ่งคน คือ เด็กหญิง ง. ดังนี้เมื่อ นาย ก. ตาย เด็กหญิง ง. มีสิทธิได้รับมรดกของ นาย ก. หรือไม่

ตอบ ตามบทบัญญัติของกฎหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๒ บัญญัติว่า ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้ ดังนั้นการที่ นาย ก. จดทะเบียนสมรสกับ นาง ค. อีก จึงเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ตราบไต่ที่ศาลยังไม่ได้พิพากษาว่าการสมรสระหว่าง นาย ก. กับ นาง ค. เป็นโมฆะ การสมรสระหว่าง นาย ก. กับ นาง ค. จึงคงสมบูรณ์อยู่ และเมื่อนาง ค. มีบุตรด้วยกันกับ นาย ก. เด็กที่เกิดจากนาง ค. ก็เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของ นาย ก. เพราะฉะนั้น เด็กหญิง ง. ซึ่งเป็นบุตร จึงมีฐานะเป็นทายาทโดยธรรมของ นาย ก. ดังนั้นเมื่อนาย ก. ตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ เด็กหญิง ง. ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมจึงมีสิทธิได้รับมรดกของ นาย ก.

ถาม นาย ก. กับนาง ข. เป็นสามีภรรยาโดยจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมา นาย ก. เดินทางไปทำงานต่างจังหวัด นับแต่นาย ก. ไปทำงานต่างจังหวัดนั้น นาย ก. ไม่เคยกลับมาหานาง ข. ทั้งไม่ได้ส่งเสียเงินทองให้แก่ นาง ข. จนกระทั่งปัจจุบันเป็นเวลา ๒ ปีเศษ ดังนั้นนาง ข. มีสิทธิฟ้องหย่านาย ก. ได้หรือไม่

ตอบ กรณีตามปัญหานี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติเหตุหย่าไว้ในมาตรา ๑๕๑๖ ซึ่งมีเหตุหย่า ๑๐ ประการ ประการหนึ่งก็คือ สามีหรือภริยาจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่า

ได้ ฉะนั้นกรณีของนาย ก. ที่ตั้งใจทิ้งร้างนาง ข. ไปเกิน ๑ ปี นาง ข. มีสิทธิฟ้องหย่านาย ก. ได้

ถาม นาย ก. มีที่ดินอยู่ ๘ แปลง ต่อมานาย ก. ถึงแก่กรรม นาย ก. มีบุตร ๘ คน จะทำอะไรจึงจะได้ที่ดินมาแบ่งกันได้ ถ้าในกรณีฟ้องศาลต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่าไร

ตอบ ตามปัญหาเมื่อ นาย ก. ตาย ที่ดินทั้ง ๘ แปลง ของนาย ก. กฎหมายถือว่าเป็นมรดก ซึ่งจะตกทอดให้แก่ทายาท แต่ถ้านาย ก. ได้ทำพินัยกรรมไว้ว่ายกที่ดินให้แก่ใครบ้าง ก็ต้องถือตามเจตนาของผู้ทำพินัยกรรม แต่ในกรณีนี้ นาย ก. ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ จึงต้องเป็นไปตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้คือ ทายาท ซึ่งได้แก่ ลูก ๆ ของนาย ก. มีสิทธิได้รับมรดกทุก ๆ คน และเท่า ๆ กัน ซึ่งในการรับมรดกในที่ดินดังกล่าวหากบุตรทั้งแปดคนของนาย ก. ไม่เกี่ยงงอนกันก็สามารถที่จะไปพบเจ้าพนักงานที่ดินพร้อมกันทุกคนเพื่อให้ใส่ชื่อของตนลงในที่ดินทุก ๆ แปลงในฐานะเป็นเจ้าของร่วมกันต่อมาภายหลังจึงค่อยทำการแบ่งแยกที่ดิน ซึ่งในกรณีนี้ไม่ต้องไปฟ้องศาล

ถาม นายแดงและนางดำ เป็นสามีภรรยาโดยถูกต้องตามกฎหมายและมีบุตรด้วยกัน ๑ คน คือ เด็กชายขาว ต่อมานายแดงได้ไปมีภรรยาใหม่คือนางดาว และมีบุตรด้วยกัน ๑ คนคือ เด็กชายเหลือง โดยนายแดงได้จดทะเบียนรับรองเด็กชายเหลืองเป็นบุตรด้วย ต่อมานายแดงถึงแก่ความตาย เด็กชายเหลือง บุตรนอกกฎหมายที่นายแดงได้รับรองแล้วจะมีสิทธิรับมรดกของนายแดงหรือไม่

ตอบ ตามปัญหา เมื่อนายแดงได้จดทะเบียนรับรองบุตร (เด็กชายเหลือง) แล้วก็ถือได้ว่าเด็กชายเหลืองเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว ดังนั้น

เด็กชายเหลืองยอมมีสิทธิรับมรดกของนายแดงในฐานะเป็นผู้สืบสันดาน เหมือนกับเด็กชายขาวที่เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของนายแดง ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๖๒๗

ถาม นาย ก. ก่อนตายได้ให้นายอำเภอซึ่งเป็นเพื่อนรักกันมาช่วยทำพินัยกรรมที่บ้าน โดยมีนาย ข. อยู่ด้วย ในขณะที่ทำพินัยกรรมซึ่งตามปกติ นาย ก. เขียนหนังสือได้ แต่ในวันที่ทำพินัยกรรม นาย ก. ป่วยหนักมากแต่สติสัมปชัญญะยังสมบูรณ์ดี มือเกร็งเป็นอัมพาต จึงได้ทำการพิมพ์ลายนิ้วมือ นาย ก. ลงไป พินัยกรรมนี้สมบูรณ์หรือไม่อย่างไร

ตอบ พินัยกรรมที่นาย ก. ทำขึ้นเป็นพินัยกรรมแบบธรรมดาจะให้สมบูรณ์ต้องทำเป็นหนังสือ ลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำขึ้น และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน ซึ่งพยานทั้งสองคนนี้ต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน ซึ่งพยานทั้งสองคนนี้ต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้น

กรณีตามปัญหา พินัยกรรมที่นาย ก. ทำขึ้นเป็นโมฆะ (เสียเปล่าไม่สมบูรณ์) เพราะไม่ได้ทำต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคน และไม่มีพยานอย่างน้อย ๒ คน ลงลายมือชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมือของนาย ก. ผู้ทำพินัยกรรม

ถาม นาง ก. เป็นหม้ายสามีตาย มีบุตร ๔ คน นาง ก. ถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ ทรัพย์มรดกของนาง ก. มีเงินสดในธนาคาร ๑๒,๐๐๐ บาท พี่น้องทั้ง ๔ คนตกลงกันให้เงินสดในธนาคารแก่เด็กหญิง ข. ซึ่งเป็นน้องสุดท้องดังนี้จะต้องทำอย่างไร

ตอบ พี่น้องทั้ง ๔ คน ต้องตกลงในระหว่างกันเองว่าจะให้ใครเป็นผู้จัดการมรดก โดยผู้ที่จะเป็นผู้จัดการมรดกนั้นต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ และไม่เป็นบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนล้มละลาย เมื่อตกลงกันได้แล้วก็ให้บุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนดังกล่าวไปร้องต่อศาลที่นาง ก. มีภูมิลำเนาอยู่ก่อนตาย ให้ศาลมีคำสั่งตั้งให้ตนเป็นผู้จัดการมรดก หรือจะไปร้องให้พนักงานอัยการเพื่อให้พนักงานอัยการร้องต่อศาลให้ตั้งตนเป็นผู้จัดการมรดก เมื่อศาลมีคำสั่งให้ตนเป็นผู้จัดการมรดกแล้ว บุคคลนั้นก็ให้นำคำสั่งศาลไปขอถอนเงินจากธนาคารและเมื่อได้รับเงินมาแล้วก็นำมาจัดการมรดกโดยให้พี่น้องทั้ง ๔ คน ทำหนังสือสัญญาประนีประนอมยอมความในระหว่างกันเองว่า จะไม่เกี่ยวข้องในเงินจำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท และยอมให้เงินจำนวนนี้ ได้แก่ เด็กหญิง ข. น้องคนสุดท้ายแต่ผู้เดียว

ถาม นาย ก. เป็นข้าราชการบำนาญไปทำพินัยกรรมไว้ที่อำเภอ เมื่อ นาย ก. ตายจะต้องทำอะไรบ้าง นาย ก. มีทายาทคือ ภรรยา และลูกสาวตั้งนี้ ทายาทมีสิทธิจะได้ทรัพย์มรดกหรือไม่อย่างไร

ตอบ ตามปัญหาพินัยกรรมที่นาย ก. ทำที่อำเภอนั้นตามกฎหมายถือว่าเป็นเอกสารฝ่ายเมือง เมื่อนาย ก. ตาย ทายาทจะต้องไปที่อำเภอดังกล่าว แจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองทราบว่าผู้ทำพินัยกรรมได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว ทายาทประสงค์จะมารับพินัยกรรมของผู้ตายไปดำเนินการตามพินัยกรรมต่อไป ส่วนปัญหาที่ว่า ทายาทคนใดจะมีสิทธิรับมรดกหรือไม่ก็ต้องดูว่าพินัยกรรมได้ยกทรัพย์สินให้แก่ผู้ใดบ้าง และมีทรัพย์สินใดบ้างที่ผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมยกให้แก่ผู้ใด ผู้มีชื่อในพินัยกรรมก็มีสิทธิรับมรดกตามพินัยกรรม ส่วนผู้ที่ไม่มี

ข้อในพินัยกรรมก็มีสิทธิรับมรดกทรัพย์สินที่ผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมยกให้แก่ผู้ใด

ถาม นาย ก. มีบุตร คือ นาย ข. ต่อมา นาย ก. ถึงแก่ความตาย โดยไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ นาย ก. มีทรัพย์สินมรดก คือ ที่ดินมีโฉนด ๑ แปลง นาย ข. ต้องการจะขายที่ดินมรดกให้แก่ นาย ค. จะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง

ตอบ นาย ข. ในฐานะทายาทเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ต้องร้องขอต่อศาลขอให้ตั้ง นาย ข. เป็นผู้จัดการมรดก เมื่อศาลได้มีคำสั่งตั้งให้ นาย ข. เป็นผู้จัดการมรดกแล้ว นาย ข. จึงมีสิทธิดำเนินการโอนขายที่ดินดังกล่าวให้แก่ นาย ค. ได้

ถาม นาย ก. มีบุตรทั้งหมด ๗ คน บุตรคนที่ ๗ ได้หายสาบสูญไปเป็นเวลา ๒๕ ปี โดยไม่มีผู้ใดทราบข่าวคราวอย่างไร ต่อมา นาย ก. ถึงแก่ความตายลง โดยมีที่ดินมรดก ๑ แปลง บุตรที่เหลือทั้ง ๖ คน จะดำเนินการอย่างไร เพื่อที่จะแบ่งที่ดินมรดกแปลงนี้

ตอบ บุตรของ นาย ก. คนใดคนหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียจะต้องร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลสั่งให้บุตรคนที่ ๗ เป็นคนสาบสูญ ซึ่งมีผลเท่ากับว่าถึงแก่ความตายเสียก่อนแล้ว หลังจากนั้นจะต้องร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลตั้งผู้จัดการมรดก เพื่อทำหน้าที่แบ่งปันมรดกให้แก่ทายาทที่เหลือทั้งหมด

ถาม นาย ก. และนาย ข. เป็นทายาทของนาง ช. ผู้ตาย ศาลได้แต่งตั้ง นาย ค. เป็นผู้จัดการมรดกของนาง ช. แต่ยังไม่ได้จัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก นาย ค. ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกถึงแก่ความตาย ดังนั้น นาย ก. และนาย ข. ต้องทำอย่างไร

ตอบ ตามปัญหา การเป็นผู้จัดการมรดกเป็นสิทธิเฉพาะตัวของบุคคลนั้น เมื่อบุคคลผู้เป็นผู้จัดการมรดกถึงแก่ความตาย สิทธิในการเป็นผู้จัดการมรดกก็

เป็นอันหมดสิ้นไป ดังนั้นเมื่อทรัพย์มรดกยังไม่ได้จัดการแบ่งปัน ทายาท
ได้แก่นาย ก. หรือนาย ข. จะต้องร้องขอต่อศาลให้แต่งตั้งบุคคลใดบุคคล
หนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เป็นผู้จัดการมรดกคนใหม่ เพื่อจัดการมรดกของ
นาง ช. ต่อไป

ถาม นาย ก. กับนาง ช. เป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน
๑ คน คือนาย ค. และนาย ก. เคยมีบุตรชอบด้วยกฎหมายกับภริยาก่อน
ซึ่งหย่าขาดไปแล้ว ๑ คน คือ นาย ง. ต่อมา นาย ก. ถึงแก่กรรมโดย
ไม่ได้ทำพินัยกรรม นาย ก. มีเงินฝากอยู่ในธนาคารจำนวน ๓ แสนบาทซึ่ง
ได้มาระหว่างสมรสกับ นาง ช. ดังนี้ใครจะมีสิทธิเป็นผู้จัดการมรดกของ
นาย ก.

ตอบ ตามปัญหานี้ ผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมไว้ และมีได้ตั้งให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการ
มรดกไว้ก่อนตาย ดังนี้ทายาทของผู้ตายหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงาน
อัยการมีอำนาจร้องขอต่อศาลขอให้ตั้งบุคคลใดเป็นผู้จัดการมรดกได้ แต่
จะต้องเป็นบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือบุคคลซึ่ง
ศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถและไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้น
นาง ช. ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย นาย ค. และนาย ง. บุตรชอบด้วย
กฎหมายของนาย ก. ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
มีสิทธิเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ก. ได้เพราะเป็นทายาทโดยชอบด้วย
กฎหมายและเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับ นาย ก. (ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๑๓,
๑๗๑๗)

ถาม นาย ข. นาง ก. ได้จดทะเบียนสมรสในระหว่างอยู่ด้วยกันนั้น ไม่มีลูกนาง ก.
ได้ตายไป และนาย ข. ได้อยู่กินกันฉันท์สามีภริยากับนาง ง. นาง ง. มีลูก

ติดมาด้วย ๓ คน ต่อมานาย ข. ตาย อียากราบว่านาง ง. และลูกของนาง ง. มีสิทธิรับมรดกของนาย ข. หรือไม่

ตอบ ตามปัญหาเมื่อนาย ข. ตาย ทรัพย์สินของนาย ข. ย่อมเป็นมรดกตกทอดให้แก่ทายาทโดยธรรมอันได้แก่

๑. ผู้สืบสันดาน
๒. บิดามารดา
๓. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
๔. พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน
๕. ปู่ย่า ตายาย
๖. ลุงป้า น้าอา

คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่ก็เป็นทายาทโดยธรรม แต่ต้องจดทะเบียนโดยชอบด้วยกฎหมาย

นาง ง. ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับนาย ข. จึงไม่ใช่คู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ข. ดังนั้นนาง ง. จึงไม่มีสิทธิในการรับมรดกของนาย ข. ในฐานะทายาทโดยธรรม แต่นาง ง. ก็อาจจะขอแบ่งทรัพย์สินที่หามาได้ร่วมกันในระหว่างที่ได้มาอยู่กินร่วมกันกับนาย ข. โดยถือว่าทั้งนาง ง. และนาย ข. เป็นหุ้นส่วนร่วมกัน

ลูกที่ติดนาง ง. มาไม่ใช่ผู้สืบสันดานของนาย ข. จึงไม่มีสิทธิได้รับมรดกของนาย ข.

ถาม บิดามารดามีที่ดิน ๔ แปลง ได้แบ่งให้ลูกแล้วคนละแปลง เหลืออีก ๑ แปลง พ่อแม่เอาไว้ทำกินในระหว่างมีชีวิตอยู่ แต่นาย จ. ไปหากินที่กรุงเทพฯ พ่อแม่จึงไม่ได้แบ่งใส่ชื่อไว้ให้ ต่อมาพ่อแม่ตาย ที่ดินที่เหลืออีก ๑ แปลง พี่น้องที่ได้รับแบ่งไปแล้วจะมีส่วนในที่ดิน ๑ แปลงนี้อีกไหม

ตอบ ตามปัญหา เมื่อบิดามารดาไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินอันเป็นที่นาที่เหลือให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ ไร่ก็ต้องถือว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นมรดกอันจะตกทอดให้แก่ ทายาททุกคนรวมทั้งนาย จ. ด้วย ดังนั้นทายาททุกคนรวมทั้งบุคคลที่พ่อแม่ได้แบ่งที่ดินให้ไปแล้ว ก็ยังสามารถมีสิทธิในที่ดินแปลงนี้ได้อีก

ถาม นาง ก. กับนาย ข. เป็นสามีภริยาโดยจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีบุตรด้วยกัน ก่อนสมรส นาง ก. มีที่ดิน ๑ แปลง ต่อมา นาง ก. ถึงแก่ความตาย ในขณะที่ถึงแก่ความตายนั้น นาง ก. มีพี่น้องร่วมบิดามารดาอยู่ด้วย ๓ คน แต่บิดามารดาถึงแก่กรรมไปก่อนแล้ว ดังนั้นใครจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับมรดกของนาง ก. บ้าง

ตอบ ที่ดิน ๑ แปลงของ นาง ก. เป็นสินส่วนตัวเพราะมีมาก่อนสมรส เมื่อนาง ก. ถึงแก่ความตายที่ดินนี้ก็เป็นที่ดินมรดกอันตกทอดให้แก่ทายาทคือ นาย ข. ผู้เป็นคู่สมรสครึ่งหนึ่งของที่ดินแปลงนั้น ส่วนอีกครึ่งหนึ่งได้แก่พี่น้องร่วมบิดามารดาของ นาง ก. ทั้ง ๓ คน เช่น ที่ดินแปลงนั้นมีทั้งหมด ๑๘ ไร่ นาย ข. มีสิทธิได้รับ ๙ ไร่ และพี่น้องของ นาง ข. แต่ละคนมีสิทธิได้รับที่ดินคนละ ๓ ไร่

ถาม นาย ก. เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของนางสาว ข. นาย ก. มีที่ดินอยู่ ๑ แปลง ได้อนุญาตให้น้องชายคือ นาย ค. ปลูกบ้านบนที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยต่อมา นาย ก. ถึงแก่ความตาย โดยมีนางสาว ข. เพียงผู้เดียวเป็นทายาทของนาย ก. และนาย ค. ก็ยังคงอยู่ในที่ดินตลอดมา ต่อมา นาย ค. ถึงแก่ความตาย นางสาว ข. จึงเรียกที่ดินคืนจากทายาทของนาย ค. แต่ทายาทของนาย ค. อ้างว่าที่ดินเป็นของ นาย ค. ตามที่กรรมการอิสลามชี้ขาด ดังนั้น นางสาว ข. จะต้องทำอย่างไร

ตอบ ตามหลักกฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ นำไปใช้ได้ ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ซึ่งใช้หลักศาสนาอิสลามบังคับได้เท่าที่ไม่ขัดกัน ตามหลักศาสนาอิสลามน้องไม่มีสิทธิรับมรดกของพี่และตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๓๐ บัญญัติไว้ว่า ทราบไตที่ทายาทซึ่งยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ยังไม่ขาดสายแล้วแต่กรณีในลำดับหนึ่งๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒๙ ทายาทผู้ที่อยู่ชั้นลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตาย ดังนั้น สิทธิที่จะได้รับมรดกของนาย ก. จึงได้แก่ นางสาว ข. ผู้เดียว คำชี้ขาดของคณะกรรมการอิสลามไม่ถูกต้อง นางสาว ข. มีสิทธิฟ้องขับไล่ทายาทของ นาย ค. ออกจากที่ดินอันเป็นทรัพย์มรดกได้

ถาม นาง ก. แต่งงานกับ นาย ข. แต่ไม่ได้ทำการจดทะเบียนสมรส นาง ก. และ นาย ข. อยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภรรยาตลอดมาจนมีบุตรด้วยกันหนึ่งคน คือ เด็กหญิง ค. ดังนี้ เด็กหญิง ค. มีสิทธิได้รับมรดกของนาย ข. หรือไม่

ตอบ เด็กหญิง ค. จะมีสิทธิได้รับมรดกของนาย ข. หรือไม่ต้องพิจารณาว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของ นาย ข. หรือไม่ ถ้าเป็นก็มีสิทธิได้รับมรดก ถ้าไม่เป็นก็ไม่มีสิทธิได้รับมรดก

กรณีตามปัญหาเด็กหญิง ค. เป็นบุตรที่เกิดจากบิดามารดาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกันจึงเป็นบุตรนอกกฎหมายของ นาย ข. ไม่มีสิทธิได้รับมรดกของนาย ข.

แต่ถ้านาย ข. รับรองว่าเด็กหญิง ค. เป็นบุตร เช่นให้ใช้นามสกุลแจ้งการเกิดหรือไปจดทะเบียนรับรองว่าเด็กหญิง ค. เป็นบุตรหรือให้ศาลพิพากษาว่าเด็กหญิง ค. เป็นบุตรของตนกรณีเช่นนี้ถือว่าเด็กหญิง ค.

เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของ นาย ข. จึงมีสิทธิได้รับมรดกของ นาย ข.

ถาม นายมีได้อยู่กันฉันท์สามีภรรยากับนางบังอร มานาน ๕ ปีโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันมีบุตรด้วยกัน ๔ คน ในระหว่างเวลาดังกล่าวนายมีได้ซื้อที่นา มี นส.๓ ไร่สี่ตนาไร่จำนวน ๔ แปลง ภายหลังจากนายมีได้ไปทำมาหากินต่างจังหวัดและมีภริยาใหม่เกิดบุตรด้วยกันหลายคนและนายมีไม่เคยกลับมาเยี่ยมเยียนภรรยาและบุตรเดิมเลยเป็นเวลาเกือบ ๒๐ ปี จนนางบังอรภรรยาเดิมได้สามีใหม่และเกิดบุตรใหม่อีกหลายคน ต่อมานายมีถึงแก่ความตาย อยากทราบว่าบุตรที่เกิดจากภรรยาคนใหม่ของนายมีจะมาฟ้องนางบังอรและบุตรเดิมของนายมีเพื่อขอแบ่งมรดกที่ดินจำนวน ๔ แปลงดังกล่าวได้หรือไม่

ตอบ การที่นายมีได้ไปทำมาหากินต่างจังหวัดเป็นเวลา ๒๐ ปีโดยไม่มีการติดต่อเยี่ยมเยียนภรรยาและบุตรเดิมเลย จนภริยาเดิมได้สามีและเกิดบุตรใหม่อีกหลายคน ดั่งนี้ย่อมแสดงว่าเป็นการเจตนาสละการครอบครองที่นา นส.๓ (ที่นามือเปล่า) ให้แก่นางบังอรภรรยาและบุตรเดิมแล้ว ดังนั้นบุตรที่เกิดจากภรรยาคนใหม่ของนายมีจะมาฟ้องขอแบ่งว่าเป็นมรดกของนายมีไม่ได้

ถาม นายเขียวกับนางขาวเป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน ๒ คนคือ นายแดงและนายดำ และมีหลานซึ่งอยู่ในความอุปการะของนายเขียวและนางขาว ๓ คน คือนายฟ้า นายน้ำเงิน และนายคราม โดยระหว่างที่นายเขียวและนางขาวยังมีชีวิตอยู่นั้นมีทรัพย์สินคือ ที่ดินจำนวน ๑๐ ไร่ ต่อมาทั้งนายเขียวและนางขาวถึงแก่ความตาย อยาก

ทราบว่าจะใครจะได้รับมรดกดังกล่าวบ้าง และศาลหรือเจ้าพนักงานที่ดิน จะมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของผู้ตายทั้งสองอย่างไรบ้างหรือไม่

ตอบ ตามปัญหา เมื่อนายเชียวกับนางสาวได้ถึงแก่ความตายโดยยังมีได้มีการจัดการแบ่งที่ดินแต่อย่างใด ดังนั้นที่ดินดังกล่าวย่อมตกให้แก่ผู้สืบสันดานของผู้ตายคือ ทายาทอันดับหนึ่งคือ นายแดงและนายดำคนละเท่า ๆ กัน ส่วนหลานไม่มีสิทธิรับมรดกของนายเชียวและนางสาวแต่อย่างใด

เมื่อบิดามารดาของนายแดงและนายดำได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว ศาลหรือเจ้าพนักงานที่ดินยังไม่มีอำนาจเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าวจนกว่าทายาทของผู้ตาย คือ นายแดงและนายดำจะขอตั้งผู้จัดการมรดกโดยให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตายเสียก่อน และเมื่อศาลได้มีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกโดยให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตายเสียก่อน และเมื่อศาลได้มีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกเรียบร้อยแล้ว ต่อจากนั้นจึงจะนำคำสั่งศาลดังกล่าวไปขอเปลี่ยนแปลงชื่อในโฉนดที่ดิน ณ สำนักงานที่ดินที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ในเขตอำนาจโดยยื่นต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อเปลี่ยนชื่อของผู้ตาย เป็นชื่อของผู้มีสิทธิต่อไป

ถาม เจ้ามรดกมีที่ดินอยู่ ๑ แปลง เจ้ามรดกมีภรรยาและบุตร ๔ คน บุตรคนเล็กมีทายาทคือเด็กชายแดง ต่อมาบุตรคนเล็กของเจ้ามรดกได้ถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดก เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ใครบ้างมีสิทธิได้รับมรดกของเจ้ามรดก และเด็กชายแดงจะมีสิทธิได้รับมรดกหรือไม่

ตอบ ตามปัญหา เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย บุตรทั้ง ๔ คนของเจ้ามรดก ซึ่งเป็นผู้สืบสันดานย่อมมีสิทธิได้รับมรดกในส่วนเท่า ๆ กัน แต่เนื่องจากบุตรคนเล็กของเจ้ามรดกถึงแก่ความตายก่อนเจ้ามรดก เด็กชายแดงซึ่งเป็น

บุตรของบุตรคนเล็กของเจ้ามรดกย่อมมีสิทธิได้รับมรดกแทนที่บุตรคนเล็กของเจ้ามรดก

ถาม นาย ก. ได้แต่งงานกับนางสาว ข. โดยจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย ในระหว่างสมรส นาย ก. ได้รื้อเรือนของนาง ข. มาต่อเติมเรือนของตนที่มีอยู่เดิม ต่อมานาง ข. ได้ถึงแก่ความตาย โดยขณะก่อนแต่งงานนาง ข. ได้มีลูกติดมาด้วย ๑ คนจากสามีเดิมคือ นาย ค. นาย ค. ได้มาขอแบ่งเอาเรือนที่อยู่ของนาย ก. โดยอ้างว่า เป็นของนาง ข. มารดาของตน ดังนี้ นาย ค. จะมีสิทธิในเรือนดังกล่าวหรือไม่

ตอบ นาย ค. จะมีสิทธิขอแบ่งเอาเรือนที่อยู่ของนาย ก. โดยอ้างว่าเป็นของนาง ข. มารดาผู้ตายได้ กล่าวคือ ในระหว่างสมรส นาย ก. ได้รื้อเรือนของนาง ข. ซึ่งเดิมเป็นสินส่วนตัวตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑ (๑) มาต่อเติมเรือนของตนที่มีอยู่เดิม ซึ่งเป็นสินส่วนตัวด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑ (๑) จึงทำให้เรือนหลังใหม่ของนาย ก. เป็นสินสมรสตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๔ (๑) เพราะเป็นทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส ต่อมานาง ข. ได้ถึงแก่ความตาย เรือนที่อยู่ซึ่งเป็นสินสมรสจะต้องแบ่งกันคนละครึ่งระหว่างนาย ก. สามี และนาง ข. ภรรยาผู้ตาย และทรัพย์สินของนาง ข. ผู้ตายจึงเป็นทรัพย์มรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมต่อไป เพราะนาง ข. มิได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๐ ทายาทโดยธรรมของนาง ข. ผู้ตาย ผู้มีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังคือ ผู้สืบสันดาน ได้แก่ นาย ก. สามีและนาย ค. ลูกติดมาจากสามีเดิม ดังนั้น นาย ก. และนาย ค. มีสิทธิได้รับทรัพย์สินของนาง ข. ผู้ตายแบ่งกันคนละครึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๓๔ ประกอบกับ มาตรา ๑๖๓๕ สรุป นาย ค. จะมีสิทธิขอแบ่งเอาเรือนที่อยู่ของนาย ก. ได้ ๑/๔ ของเรือนดังกล่าว

ถาม ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีคำสั่งแต่งตั้งนายแดง เป็นผู้จัดการมรดกของนายดำ เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยมีคำสั่งให้นายแดงผู้จัดการมรดก จัดการแบ่งทรัพย์สินของนายดำ ให้กับทายาททุกคนให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ปรากฏว่าหลังจากศาลมีคำสั่งแล้ว ๑ ปี นายแดงยังไม่ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดกของนายดำแต่ประการใด ทายาทของนายดำจะร้องขอถอนผู้จัดการได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหากรณีนี้ ผู้จัดการมรดกมีหน้าที่ต้องจัดการและแบ่งปันมรดกให้เสร็จภายใน ๑ ปี ตาม ม. ๑๗๓๒ และต้องลงมือจัดทำบัญชีทรัพย์สินมรดกภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่เริ่มหน้าที่เป็นผู้จัดการมรดกตาม ม. ๑๗๒๘ (๒) คือวันที่ศาลอ่านคำสั่งตั้งให้นายแดงเป็นผู้จัดการมรดกเป็นวันผู้จัดการมรดกเริ่มทำหน้าที่

เมื่อศาลได้มีคำสั่งตั้งนายแดงเป็นผู้จัดการมรดกของนายดำ แต่ นายแดงละเลยไม่ทำหน้าที่ ทายาทของนายดำ มีสิทธิร้องขอให้ศาลสั่งถอนนายแดงออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกได้

ถาม นางสำลีและนายสำรวยเป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน ๓ คน คือ แดง ดำ และขาว ระหว่างที่นางสำลีและนายสำรวยอยู่กินด้วยกันได้ร่วมกันซื้อที่ดิน ๒ แปลง โดยแปลงแรกใส่ชื่อนายสำรวยเป็นเจ้าของแต่ผู้เดียว ส่วนแปลงที่ ๒ ใส่ชื่อนางสำลีและนายสำรวยเป็นเจ้าของ ต่อมานางสำลีถึงแก่ความตาย นายสำรวยซึ่งเป็นบิดาของ ดำ แดง และขาว ได้เป็นผู้จัดการมรดกและจัดการโอนทรัพย์สินทั้งหมดโดยไม่ได้แบ่งให้บุตรของตนทั้ง ๓ คนเลย ดังนี้ แดง ดำ และขาวซึ่งเป็นบุตร จะมีสิทธิขอแบ่งมรดกของนางสำลี มารดาจากนายสำรวยหรือไม่อย่างไร

ตอบ ตามปัญหา แยกตอบเป็น ๒ กรณี คือ

(ก) สำหรับที่ดินแปลงแรก แม้นางสำลี จะยินยอมให้ นายสำรวย ลงชื่อในโฉนดแต่เพียงผู้เดียวก็ตาม ไม่ถือว่านางสำลียกที่ดินดังกล่าวให้แก่ นายสำรวย ซึ่งเป็นสามีโดยเสน่หา ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นสินสมรส เมื่อนางสำลีตายที่ดินส่วนของนางสำลีจึงเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาท คือ นายสำรวย นายดำ นายแดง และนายขาว คนละส่วนเท่ากัน

(ข) สำหรับที่ดินแปลงที่สอง ซึ่งมีชื่อนายสำรวยและนางสำลีนั้น ดำ แแดงและขาว ซึ่งเป็นบุตรมีสิทธิขอแบ่งที่ดินดังกล่าวได้ แม้นายสำรวย จะได้จัดการมรดก โดยใส่ชื่อนายสำรวยแต่เพียงผู้เดียวก็ตามแต่เมื่อที่ดินแปลงที่ ๒ นี้ มีชื่อ นางสำลีอยู่ด้วยเมื่อนางสำลีถึงแก่ความตายทรัพย์สินของนางสำลีย่อมตกแก่ทายาท คือ ดำ แแดง และขาว และนายสำรวยซึ่งเป็นสามีด้วย โดยนายสำรวยมีสิทธิได้ ๑ ส่วน เท่ากับบุตร ฉะนั้น ที่ดินแปลงที่ ๒ นี้ ต้องแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนก่อนโดยกันส่วนของนายสำรวยออกไป และนำส่วนของนางสำลีมาแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน เท่า ๆ กัน

ฉะนั้น แแดง ดำ และขาว และนายสำรวย ต่างมีสิทธิในที่ดินส่วนที่เป็นมรดกของนางสำลี คนละ ๑ ส่วน เท่า ๆ กัน

ถาม มีที่ดินอยู่แปลงหนึ่ง ในโฉนดที่ดินมีชื่อเจ้าของร่วมกัน ๓ คน คือ นาย ก. ข. และ ค. ต่อมานาย ก. ข.ตาย ก่อนตายนาย ข. ได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินส่วนของนาย ข. ให้นายแดง ต่อมานายแดง มีความประสงค์จะใส่ชื่อของตนแทนนาย ข. ซึ่งต้องมี นาย ค. ไปพบเจ้าหน้าที่ที่ดินด้วย แต่นาย ค. ไม่ยอมไปพบ เจ้าหน้าที่ที่ดินจึงจัดการไม่ได้ นายแดง จึงควรจะดำเนินการอย่างไรกับที่ดินในส่วนที่ตนควรจะได้รับตามพินัยกรรมของ นาย ข.

ตอบ ตามปัญหา เมื่อนาย ข. เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทรัพย์มรดกของนาย ข. ซึ่งเป็นที่ดินย่อมตกทอดแก่นายแดง ผู้รับพินัยกรรม นายแดงผู้รับพินัยกรรมย่อมมีสิทธิเรียกร้องทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมได้ ตั้งแต่นาย ข. ผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตายเมื่อนาย ค. ไม่ยอมไปพบเจ้าหน้าที่ที่ดิน นายแดงก็ย่อมจะฟ้องเรียกร้องทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมได้

ถาม นายเหลืองกับนายแดง เป็นบุตรของนายดำ และนางขาว นายดำและนางขาวมีสมบัติคือที่ดินอยู่ ๑ แปลง ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ นายดำถึงแก่ความตาย ส่วนนางขาวได้ตายไปก่อนหน้านั้นนานแล้ว นายเหลืองซึ่งเป็นพี่ชาย ได้ไปดำเนินการเปลี่ยนแปลงในโฉนดที่ดินดังกล่าวเป็นชื่อนายเหลืองแต่เพียงผู้เดียว อีก ๒ ปีต่อมา นายเหลืองจึงฟ้องขับไล่ นายแดงให้ออกจากที่ดินดังกล่าว ถามว่านายแดงจะมีสิทธิได้รับมรดกในที่ดินดังกล่าว หรือไม่

ตอบ ตามปัญหา นายแดงและนายเหลือง ซึ่งเป็นบุตรของนายดำ ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกของนายดำ ในฐานะทายาทโดยธรรม เมื่อนายเหลืองได้ไปดำเนินการเปลี่ยนแปลงในโฉนดดังกล่าวเป็นชื่อนายเหลืองแต่เพียงผู้เดียว และต่อมาอีก ๒ ปี นายเหลืองก็ได้ฟ้องขับไล่ นายแดง นายแดงซึ่งเป็นทายาทก็จะฟ้องขอแบ่งทรัพย์มรดกไม่ได้ เพราะสิทธิเรียกร้องส่วนแบ่งมรดกนั้นเกินกำหนด ๑ ปี นับแต่ได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก คดีย่อมขาดอายุความ

ถาม นาย ก. เป็นบุตรบุญธรรมของนาย ข. โดยได้จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมายแล้ว ต่อมานาย ข. ได้ถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมยกที่นาซึ่งมีหลักฐานอยู่จำนวน ๙ ไร่ ให้แก่ผู้ใดมีปัญหาว่า นาย ก. จะมีสิทธิในที่ดินดังกล่าวของ นาย ข. บ้างหรือไม่

ตอบ เมื่อนาย ข. ได้จดทะเบียนรับนาย ก. เป็นบุตรบุญธรรมโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว นาย ก. ก็มีสิทธิรับมรดก(ที่ดิน)ของนาย ข. ได้ โดยกฎหมายให้ถือเสมือนว่านาย ก. มีฐานะอย่างเดียวกับบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ข. ฉะนั้น นาย ก. จึงมีสิทธิรับมรดกของนาย ข. เท่าเทียมกับบุตรคนอื่น ๆ ของนาย ข.

ถาม นายเขี้ยวกับนางขาว ได้แต่งงานกันโดยได้จดทะเบียนสมรสโดยถูกต้องตามกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน ๔ คนโดยขณะนี้ลูกคนโตอายุ ๑๙ ปี ลูกคนสุดท้องอายุ ๑๒ ปี และนายเขี้ยวได้ถึงแก่ความตาย ก่อนตายนายเขี้ยวได้ซื้อที่ดิน นส.๓ จากเพื่อนบ้านมา ๑ แปลง จำนวน ๑๐ ไร่ ๒ งาน โดยใส่ชื่อนายเขี้ยวเป็นเจ้าของที่ดินดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว บัดนี้นางขาวได้ยากจนลงประกอบกับต้องการจะได้เงินส่งให้ลูก ๆ เรียนหนังสือ อยากทราบว่ามามีวิธีการใดบ้างที่นางขาวจะขายที่ดินดังกล่าว

ตอบ ที่ดินแปลงดังกล่าวถือได้ว่าเป็นมรดกของนายเขี้ยวผู้ตาย ฉะนั้นเมื่อนางขาวประสงค์จะได้ที่ดินแปลงดังกล่าวมาขายเพื่อนำเงินมาส่งให้ลูกเรียนหนังสือ นางขาวจะต้องไปหาพนักงานอัยการหรือทนายความเพื่อให้บุคคลดังกล่าวยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งตั้งให้ตนเป็นผู้จัดการมรดกและเมื่อศาลมีคำสั่งตั้งนางขาวเป็นผู้จัดการมรดกแล้ว นางขาวจะต้องคัดคำสั่งศาลไปแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินพร้อมด้วย นส.๓ ฉบับที่มีชื่อของนายเขี้ยว เพื่อให้เจ้าพนักงานที่ดินโอนชื่อใน นส.๓ จากนายเขี้ยวมาเป็นนางขาว ในฐานะผู้จัดการมรดกซึ่งภายหลังจากนี้แล้วนางขาวก็สามารถที่จะขายที่ดินดังกล่าวเฉพาะส่วนของตนเพื่อการศึกษาของบุตรทั้งสี่ได้”

ถาม นาย ก. และ นาง ข. เป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยมีสินสมรสร่วมกัน คือ บ้านและที่ดิน ต่อมา นาย ก. ถึงแก่ความตาย โดยทำ

พินัยกรรมยกบ้านและที่ดินให้แก่ ด.ญ.ค. ทั้งหมด พินัยกรรมฉบับนี้จะมีผลเพียงใด

ตอบ บ้านและที่ดินเป็นสินสมรสของ นาย ก. และ นาง ข. นาย ก. มีสิทธิเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น อีกครึ่งหนึ่งเป็นส่วนของ นาง ข. นาย ก. ไม่มีสิทธิที่จะทำพินัยกรรมยกให้แก่ใครได้ ดังนั้น พินัยกรรมที่ได้ยกบ้านและที่ดินให้แก่ ด.ญ.ค.ทั้งหมด จึงมีผลใช้ได้เฉพาะส่วนของ นาย ก. เท่านั้น

ถาม นาย ก. และ นาง ข. เป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย ในระหว่างอยู่กินกัน นาง ข. ได้รับมรดกจากบิดามารดาซึ่งมีบ้านและที่ดิน ต่อมา นาง ข. ถึงแก่ความตาย นาย ก. จะมีสิทธิในบ้านและที่ดินหรือไม่

ตอบ เมื่อ นาง ข. ถึงแก่ความตายลง บ้านและที่ดินจึงเป็นทรัพย์มรดกที่ต้องตกทอดแก่ทายาทตามกฎหมาย นาย ก. เป็นคู่สมรสของ นาง ข. ซึ่งนับว่าเป็นทายาทโดยธรรมตาม ป.พ.พ. ม. ๑๖๒๙ จึงมีสิทธิรับมรดกของ นาง ข.

ถาม นาย ก. ถึงแก่ความตายโดยไม่มีทายาทโดยธรรม หรือผู้รับพินัยกรรม หรือการตั้งมูลนิธิตามพินัยกรรม มรดกของ นาย ก. จะตกทอดแก่ใครบ้าง

ตอบ นาย ก. ถึงแก่ความตายโดยไม่มีทายาทโดยธรรม และทั้งไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้แก่ผู้ใด มรดกของ นาย ก. ย่อมจะตกทอดแก่แผ่นดิน แต่ก่อนที่ตกทอดแก่แผ่นดิน เจ้าหนี้ของเจ้ามรดกมีสิทธิจะบังคับเอาชำระหนี้จากทรัพย์มรดกเสียก่อน ที่เหลืออยู่เท่าใดจึงตกทอดแก่แผ่นดิน

ถาม น้องสาวของนาย ก. ได้แต่งงานใหม่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสมีบุตร ๒ คน ต่อมาน้องสาวของนาย ก. ถึงแก่กรรม น้องสาวของนาย ก. มีที่ดิน ซึ่งปรากฏว่าเป็นชื่อน้องสาวของนาย ก. และเงินที่ฝากไว้ในธนาคาร บุตรของน้องสาวได้ไปขอเบิกเงินต่อธนาคาร ๆ แจ้งว่าขอให้ศาลตั้งเป็นผู้จัดการ

มรดกของน้องสาวนาย ก. ก่อน จึงจะจ่ายเงินได้ กรณีนี้จะขอต่อศาลขอ
ให้ตั้งเป็นผู้จัดการมรดกได้หรือไม่

ตอบ กรณีนี้บุตรของน้องสาวนาย ก. สามารถยื่นคำร้องต่อศาลขอเป็นผู้จัดการ
มรดกได้ เพราะเป็นทายาทของผู้ตาย ซึ่งผู้จัดการมรดกมีหน้าที่รวบรวม
ทรัพย์สินของผู้ตายทำบัญชีทรัพย์สินใน ๑ เดือน และแบ่งปันมรดกให้
เสร็จภายใน ๑ ปี

ถาม นาย ก. อยู่กินกับ นาง ข. โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีบุตร ๑ คน โดย
นาย ก. ได้ส่งเสียค่าอุปการะเลี้ยงดูตลอดมา ต่อมา นาย ก. ได้ไปจด
ทะเบียนสมรสกับนางสาว ค. อีก และได้เสียชีวิตลงในภายหลัง นาง ข.
และบุตร นาง ค. จะมีสิทธิได้รับมรดกของ นาย ก. อย่างไร ถ้า นาย ก.
ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ก่อนตาย

ตอบ ตามปัญหาปรากฏว่า นาง ข. ไม่ใช่ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ นาย ก.
ดังนั้น นาง ข. จึงไม่ใช่ทายาทโดยธรรมของ นาย ก. ตาม ป.พ.พ. ม.๑๖๒๙
ดังนั้น นาง ข. จึงไม่มีสิทธิรับมรดกของ นาย ก. แต่กรณีนี้ถือว่ากิจการที่
นาย ก. และ นาง ข. ทำร่วมกันในระหว่างอยู่กินฉันท์สามีภรรยาเป็นการ
กระทำในระหว่างหุ้นส่วนดังนั้นทรัพย์สินที่นาย ก. และนาง ข. ได้มา
ระหว่างระยะเวลาดังกล่าว นาย ก. และนาง ข. เป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่ง
นาง ข. มีส่วนเป็นเจ้าของอยู่ครั้งหนึ่ง ส่วนบุตรของ นาง ข. ปรากฏว่า
นาย ก. ได้รับรองโดยพยานจากการส่งเสียอุปการะจึงถือว่ามีสิทธิรับ
มรดกของบิดาในฐานะทายาทโดยธรรม

ส่วน นาง ค. เป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นทายาทโดยธรรม
มีสิทธิรับมรดกของ นาย ก. เช่นเดียวกัน

ถาม • นาย ก. และนาง ข. เป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยมีบุตรด้วยกัน ๒ คน คือ นายหนึ่ง และ นายสอง ต่อมา นาย ก. ถึงแก่ความตายโดยนาย ก. ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ นาง ข. นายหนึ่ง นายสอง จะมีสิทธิในทรัพย์มรดกของ นาย ก. หรือไม่ อย่างไร

ตอบ ทั้ง นาง ข. นายหนึ่ง และ นายสอง ต่างเป็นทายาทโดยธรรมของนาย ก. มีสิทธิได้รับมรดกของ นาย ก. ทั้งสามคน โดย นาง ข. ซึ่งเป็นคู่สมรสและนายหนึ่ง นายสอง ต่างมีสิทธิได้ส่วนแบ่งในทรัพย์มรดกเท่ากัน ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๖๓๕(๑)

ถาม พ่อแม่มีที่นาอยู่ก่อนตายได้โอนที่ดินให้บุตรคนโตเพื่อจะให้แบ่งให้น้อง ๆ แต่ต่อมาพ่อแม่ตายหมด บุตรชายคนโตไม่ยอมแบ่งให้น้อง ๆ น้อง ๆ จะฟ้องขอแบ่งทรัพย์มรดกจากพี่ชายคนโตได้หรือไม่

ตอบ ปัญหานี้เกิดขึ้นมากในชนบทไทย พ่อแม่ตายพี่ชายคนโตก็มักจะอ้างว่าพ่อแม่ให้ตนคนเดียว การที่พ่อแม่ทำการโอนใส่ชื่อลูกคนโตคนหนึ่งโดยบอกว่าให้เอาไว้แบ่งให้คนอื่น ๆ นั้นเป็นอันตรายที่จะก่อความวุ่นวายแก่ลูก ๆ ในอนาคตจริงอยู่ตอนพ่อแม่ยังอยู่นั้น ลูก ๆ ก็สามัคคีกันดีเพราะอาจจะเกรงใจหน่อย แต่พอสิ้นบุญพ่อแม่แล้วปัญหาทั้งหลายจะตามมาทางที่ดีก็ควรใส่ชื่อลูก ๆ ทุกคนไว้ในโฉนด หรือ น.ส. ๓ เป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้

การที่พ่อแม่โอนที่ดินให้แก่บุตรคนโตก่อนตาย ถือได้ว่าเป็นการยกให้บุตรคนโต แม้พ่อแม่จะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แบ่งแก่น้อง ๆ เมื่อไม่ปรากฏทางทะเบียน น้อง ๆ ก็ไม่มีสิทธิ และที่ดินดังกล่าวไม่เป็นมรดกเพราะกรรมสิทธิ์ได้ตกเป็นของบุตรคนโตก่อนที่พ่อแม่ตาย

ถาม นายดำและนางแดง ได้อยู่กินฉันท์สามีภรรยาโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันขณะที่นางแดงตั้งครรภ์ก็ได้เลือกร่างกับนายดำ โดยนายดำได้ไปจดทะเบียนสมรสกับนางขาว ต่อมาเมื่อนางแดงคลอดบุตรคือเด็กชายเหลือง นายดำก็ได้ไปแจ้งเกิดโดยได้ให้เด็กชายเหลืองใช้นามสกุลของตน ต่อมา นายดำถึงแก่ความตายโดยที่นายดำมีที่ดินอยู่ ๑ แปลง ถามว่าเด็กชายเหลืองจะมีสิทธิในทรัพย์มรดกหรือไม่

ตอบ ตามปัญหา การที่นายดำและนางแดง ได้อยู่กินฉันท์สามีภรรยาและมีบุตรด้วยกัน ๑ คนคือ เด็กชายเหลืองซึ่งถือได้ว่าเด็กชายเหลืองเป็นบุตรนอกกฎหมายของนายดำ เมื่อนายดำได้ไปแจ้งเกิดโดยระบุว่าเด็กชายเหลืองเป็นบุตรของตนและยินยอมให้เด็กชายเหลืองใช้นามสกุลของตน จึงถือได้ว่านายดำได้รับรองบุตรโดยนิตินัย ดังนั้นเด็กชายเหลืองย่อมมีสิทธิรับทรัพย์มรดกดังกล่าวในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมของนายดำ

ถาม นายแดงกับนางดำ ได้อยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภรรยาประมาณ ๒๐ ปี มีบุตร ๓ คน ในระหว่างอยู่กินด้วยกัน นางดำได้รับมรดกมาจากบิดามารดา คือ ที่ดิน น.ส. ๓ จำนวน ๑ แปลง แต่ได้ใส่ชื่อนายแดงเป็นเจ้าของที่ดิน ต่อมานายแดงตาย นางดำเอาที่ดินแปลงดังกล่าวไปจำนองธนาคาร ธนาคารไม่รับจำนองเพราะไม่มีชื่อนางดำเป็นผู้ถือครองที่ดินดังกล่าว จึงมีปัญหาว่าทำอย่างไรนางดำจะใส่ชื่อของตนเองในที่ดินได้

ตอบ ตามปัญหา ปรากฏว่า นายแดงกับนางดำไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน ถึงแม้ว่าจะอยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภรรยามานานถึง ๒๐ ปี ก็ไม่เป็นสามีภรรยา กันโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ทรัพย์มรดก (ที่ดิน น.ส. ๓) ที่นางดำได้มาในระหว่างอยู่กินฉันท์สามีภรรยา กับนายแดงจึงไม่เป็นสินสมรส แต่เป็นทรัพย์ส่วนตัวของนางดำ การที่นายแดงใส่ชื่อของตนในที่ดินแปลง

ดังกล่าวก็เป็นแต่เพียงตัวแทนของนางดำเท่านั้น ทรัพย์สินดังกล่าวไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของนายแดงแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อนายแดงตาย นางดำก็มีสิทธิที่จะได้คืนซึ่งทรัพย์สินของตน ในกรณีนี้นางดำจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลขอเป็นผู้จัดการมรดกของนายแดง เมื่อศาลมีคำสั่งดังกล่าวแล้ว นางดำก็ต้องดำเนินการให้เจ้าพนักงานทะเบียนที่ดินใส่ชื่อของตนลงในที่ดินแปลงดังกล่าวต่อไป ซึ่งเจ้าพนักงานก็จะเปลี่ยนแปลงให้

ถาม นาย ก. นาง ข. มีบุตร ๗ คน มีที่ดิน ๑ แปลง ก่อนตายได้ยกที่ดินให้แก่บุตรเพียง ๓ คน อีก ๔ คน ไม่ได้ยกให้เพราะไม่ค่อยมาเยี่ยมเยียนและความประพฤติไม่ค่อยดี เมื่อ นาย ก. นาง ข. ตาย ลูกทั้ง 4 คน ประสงค์อยากจะได้ส่วนแบ่งในที่ดินแปลงนี้บ้าง มีสิทธิจะได้ไหม

ตอบ เมื่อ นาย ก. นาง ข. ได้ยกที่ดินให้แก่บุตร ๓ คน ก่อนตาย ที่ดินดังกล่าวจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุตร ๓ คน เมื่อ นาย ก. นาง ข. ตาย ที่ดินดังกล่าวไม่เป็นมรดก ลูกอีก ๔ คน ไม่มีสิทธิที่จะได้รับส่วนแบ่งในที่ดินแปลงนี้

ถาม พี่น้อง ๔ คน มีที่ดิน น.ส.๓ ก. อยู่ ๑ แปลง แต่เป็นชื่อของมารดาโดยมารดาตายมา ๕ ปีแล้ว บิดาตายมา ๖ ปีแล้ว พี่น้องทั้ง ๔ คนนี้ต้องการใส่ชื่อตนเองแทนมารดา จะต้องทำอย่างไรบ้าง ถ้าน้องชายของแม่ต้องการให้ใส่ชื่อตนเองในที่ดินนี้ด้วย แล้วพี่น้องทั้ง ๔ คน ไม่ยอม น้องชายแม่มีสิทธิจะทำได้ไหม

ตอบ ตามปัญหาดังกล่าว เมื่อมารดามีที่ดิน ๑ แปลง ก่อนตายที่ดินนั้นย่อมเป็นมรดกซึ่งจะตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมให้แก่บุตรซึ่งเป็นทายาทชั้นสนิทที่สุดเท่านั้นที่มีสิทธิรับมรดก น้องชายของแม่จะมีสิทธิได้รับมรดกต่อเมื่อไม่มีทายาทในลำดับก่อนตนได้แก่บุตรเจ้าของมรดกหรือบิดามารดาของเจ้ามรดก ถ้ามีทายาทในลำดับดังกล่าว ก็จะตัดพี่น้องร่วมบิดามารดาให้รับมรดก ดังนั้นน้องชายแม่จึงไม่มีสิทธิรับมรดก

บุตรทั้ง ๔ คน ของเจ้ามรดกต้องการใส่ชื่อตนเองลงในเอกสาร จะต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินขอจดทะเบียนรับโอนมรดกลงชื่อ บุตรทั้ง ๔ ลงในโฉนดที่ดิน ตาม ป.ม.กม.ที่ดิน ม.๘๑

หากเจ้าพนักงานที่ดินไม่ยอมจดทะเบียนให้บุตรคนใดคนหนึ่งยื่นคำร้อง ต่อศาลเป็นผู้จัดการมรดกแล้วยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินลงชื่อบุตรทั้งสี่ ลงในโฉนด

ถาม นาย ก. นาง ข. อยู่กินด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีบุตร ๕ คน นาย ก. ตาย ทรัพย์สินของ นาย ก. เป็นมรดกหรือไม่

ตอบ เมื่อ นาย ก. นาง ข. ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันกิจการที่ นาย ก. และ นาง ข. ทำร่วมกันถือว่าทั้ง นาย ก. และนาง ข. เป็นหุ้นส่วนกัน ทรัพย์สิน ที่ นาย ก. และนาง ข. หามาได้ในระหว่างอยู่กินกันถือว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน เมื่อ นาย ก. ตาย ทรัพย์สินส่วนที่เป็นของ นาย ก. จึงเป็นมรดกตกทอด แก่ทายาทของนาย ก.

ถาม นาย ก. มีบุตร ๒ คน คือ นาย ข. และ นาย ค. นาย ก. มีทรัพย์มรดกคือ รถยนต์ ๑ คัน และที่ดิน ๑ แปลง ต่อมา นาย ก. ถึงแก่ความตายโดย ได้ทำพินัยกรรมยกรถยนต์ให้แก่ นาย ข. เมื่อ นาย ข. ได้รับรถยนต์ตาม พินัยกรรมแล้วจะมีสิทธิในที่ดินอีกหรือไม่

ตอบ ตามปัญหา ปรากฏว่า นาย ข. มีสิทธิรับมรดกสองฐานะ คือ ในฐานะ ทายาทผู้มีสิทธิตามพินัยกรรม และในฐานะทายาทโดยธรรม ในฐานะ ทายาทตามพินัยกรรม นาย ข. ได้รับรถยนต์ตามที่ ก. ได้ทำพินัยกรรมไว้ ส่วนที่ดินซึ่งเป็นทรัพย์มรดกที่ นาย ก. ไม่ได้ทำพินัยกรรมยกให้แก่ผู้ใด ดังนั้น ทายาทโดยธรรมของนาย ก. ทุกคนจึงมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในที่ดิน คนละเท่า ๆ กัน ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๖๒๑, ๑๖๓๓

ถาม นาย ข. นาง ก. สมรสถูกต้องตามกฎหมายไม่มีบุตร ต่อมานาง ก. ตาย นาย ข. ได้หญิงหม้ายลูกติด ๓ คน คือ นาง ง. มาเป็นภรรยาอยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภรรยา นาย ข. ตาย ผู้ใดเป็นทายาทมีสิทธิรับมรดกของ นาย ข. บ้าง

ตอบ เมื่อ นาย ข. ตาย ทรัพย์มรดกของนาย ข. ไม่ตกได้แก่ นาง ง. เพราะนาง ง. ไม่ใช่ภรรยาของนาย ข. โดยชอบด้วยกฎหมาย และลูกที่ติดมากับนาง ง. ก็ไม่ใช่ผู้สืบสันดานตามความเป็นจริงของนาย ข. จึงไม่มีสิทธิรับมรดกของ นาย ข.

แต่ทรัพย์สินระหว่างที่นาย ข. อยู่กินกับ นาง ง. เป็นต้นมาจน นาย ข. ตาย ถือว่าเป็นหุ้นส่วนกัน นาง ง. มีสิทธิในทรัพย์สินในระหว่างที่อยู่กินด้วยกัน นาย ข. ครั้งหนึ่ง ที่เหลือจากส่วนนี้จึงเป็นทรัพย์มรดก หากนาย ข. ไม่มีทายาท ทรัพย์มรดกจะตกทอดแก่แผ่นดินตามกฎหมาย

ถาม นาย ก. จดทะเบียนรับ ด.ช.ข. เป็นบุตรบุญธรรม ต่อมา นาย ก. ถึงแก่ความตายลง ด.ช.ข. จะมีสิทธิรับมรดกของ นาย ก. หรือไม่

ตอบ ตามกฎหมายบุตรบุญธรรมมีฐานะเช่นเดียวกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรม และให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรม เมื่อผู้รับบุตรบุญธรรมตายลง บุตรบุญธรรมจึงมีสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม ลำดับที่ ๑ ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๖๒๙ (๑)

ถาม นาง ก. จดทะเบียนสมรสกับ นาย ข. โดย นาย ข. มีภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว หากนาย ข. ถึงแก่ความตายลง นาง ก. และบุตรที่เกิดกับนาย ข. จะมีสิทธิรับมรดกของ นาย ข. หรือไม่

ตอบ การที่ นาง ก. จดทะเบียนสมรสกับ นาย ข. โดยที่ นาย ข. มีภริยาชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้วถือว่าเป็นการสมรสซ้อนซึ่งต้องห้ามตามกฎหมาย แต่ตราบิตที่ศาลยังมีได้พิพากษาให้การสมรสระหว่าง นาง ก. และ นาย ข. เป็นโมฆะ ถือว่าการสมรสระหว่างบุคคลดังกล่าวยังสมบูรณ์มีผลใช้ได้ อยู่ เมื่อ นาย ข. ตายลง นาง ก. และบุตรที่เกิดกับ นาย ข. ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมของนาย ข. แต่ภริยาของ นาย ข. ที่ นาย ข. ได้จดทะเบียนสมรสเป็นคนแรกอาจร้องขอต่อศาลให้พิพากษาว่าการสมรสระหว่าง นาง ก. และ นาย ข. เป็นโมฆะได้ และถ้าศาลพิพากษาให้การสมรสเป็นโมฆะแล้วก็จะไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางด้านทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา นาง ก. ก็ไม่มีสิทธิรับมรดกของสามี แต่บุตรของ นาง ก. ที่เกิดกับ นาย ข. ถึงแม้ศาลจะพิพากษาให้การสมรสเป็นโมฆะแล้วก็ไม่กระทบกระเทือนถึงความเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนแล้ว บุตรของ นาง ก. จึงมีสิทธิรับมรดกของ นาย ข. ในฐานะทายาทโดยธรรมได้

ถาม นาย ก. บิดาของนาย ข. ได้ถึงแก่ความตาย นาย ก. มีบุตร ๖ คน นาย ค. บุตรคนหนึ่งของนาย ก. ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ก. ซึ่งมีที่ดินมีโฉนด ๑ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๑ งาน นาย ข. เกรงว่าเมื่อนาย ค. ได้รับการตั้งให้เป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลแล้วจะไม่แบ่งให้ตนหรือแบ่งให้ก็ไม่เป็นธรรม ดังนี้ นาย ข. จะต้องทำอย่างไร

ตอบ นาย ข. จะต้องทราบเสียก่อนว่า ผู้จัดการมรดกมีหน้าที่รวบรวมทรัพย์สินของผู้ตายทำบัญชีทรัพย์สินใน ๑ เดือน และแบ่งปันมรดกให้เสร็จภายใน ๑ ปี บัญชีทรัพย์สินต้องมีพยาน ๒ คน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกองมรดก ถ้านาย ข. เกรงว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็สามารถยื่นคำร้องขอ

เป็นผู้จัดการมรดกร่วมก็ได้ โดยหาทนายจัดการให้ หรือเมื่อนาย ค. ผู้จัดการมรดกแบ่งให้ตนไม่เป็นธรรมก็สามารถฟ้องเป็นคดีอาญาได้

ถาม นาย ก. มีภรรยาชื่อ นาง ข. มีบุตรด้วยกัน ๓ คน ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อมานาย ก. ถึงแก่กรรม มีมรดกที่ตกทอดแก่ทายาทคือ ที่ดินมีโฉนด ๑ แปลง นาง ข. ต้องการจะนำโฉนดที่ดินดังกล่าวไปเป็นประกันเงินกู้ยืมที่ สหกรณ์ออมทรัพย์ จะต้องดำเนินการอย่างไร

ตอบ เมื่อนาย ก. ถึงแก่กรรม มรดกต้องตกแก่ทายาทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๐๒ ซึ่งทายาทก็คือ นาง ข. กับบุตรอีก ๓ คน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๙ แต่ บุตร ๓ คนเป็นผู้เยาว์ นาง ข. ในฐานะผู้ปกครองซึ่งเป็นมารดาของบุตร ทั้ง ๓ คน ย่อมมีสิทธิที่จะจัดการที่ดิน ๑ แปลงนั้น แต่ต้องได้รับอนุญาต จากศาลก่อน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๗๔ (๑)

ถาม นายแดง ได้จดทะเบียนรับนางดำเป็นบุตรบุญธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยมีนางน้อย ภริยาของนายแดงได้ให้ความยินยอม ต่อมาปี ๒๕๐๐ นายแดงถึงแก่ความตาย และได้ทำพินัยกรรมยกสมบัติให้นางน้อยและนางดำ ซึ่งทั้งสองได้ครอบครองมรดกสืบต่อกันมา ต่อมาปี ๒๕๒๔ นางน้อยถึงแก่กรรม โดยไม่ได้ทำพินัยกรรมและไม่มีทายาทอื่น นางดำจะขอรับมรดกโดยจะขอโอนที่ดิน แต่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ยอมจดทะเบียนให้ และอ้างกฎหมายใหม่ว่า ผู้รับบุตรบุญธรรมเป็นนายแดงแต่เพียงผู้เดียว นางดำมิใช่บุตรบุญธรรมของนางน้อย ถามว่า นางดำจะเป็นบุตรบุญธรรมของนางน้อยหรือไม่และมีสิทธิรับมรดกของนางน้อยหรือไม่ และควรทำอย่างไร ในเมื่อที่ดินดังกล่าวมีชื่อนางน้อยและนางดำ

ตอบ ตามปัญหา นางดำไม่ใช่บุตรบุญธรรมของนางน้อย คงเป็นเพียงบุตรบุญธรรมของนายแดงคนเดียวเท่านั้น ดังนั้น นางดำจึงไม่มีสิทธิรับมรดกของนางน้อย ความเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ดินชอบแล้ว

กรณีเกี่ยวกับที่ดิน ซึ่งมีชื่อนางน้อยและนางดำ ร่วมกัน นางดำจึงควรยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกนางน้อย และขอแบ่งที่ดินดังกล่าวออกเป็นส่วนของนางดำเสียครึ่งหนึ่ง

ถาม นางแดงมารดาของนางดำได้เสียชีวิตลง นางแดงมีทรัพย์สินคือ ที่ดินประมาณ ๒๐ ไร่ แต่นางแดงไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ นางแดงมีบุตร ๔ คนคือ นางดำและนางขาว อีก ๒ คนเสียชีวิตแล้ว ต่อมานางขาวได้ยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก และศาลได้มีคำสั่งตามคำร้องแล้ว นางดำจะขอแบ่งทรัพย์มรดก แต่นางขาวไม่ยอมดังนี้ นางดำจะดำเนินการอย่างไร จึงจะมีสิทธิในทรัพย์มรดก

ตอบ นางขาวเป็นผู้จัดการมรดกของนางแดงจึงมีสิทธิที่จะจัดการแบ่งมรดกให้แก่ทายาท โดยสิทธิตามกฎหมายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๐๓ เพราะนางแดงมิได้ทำพินัยกรรมไว้ ทั้งนางดำและนางขาวต่างก็เป็นทายาทโดยธรรมลำดับ ๑ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๒๙ ฐานเป็นผู้สืบสันดานและตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๓๓ ทายาทโดยธรรมลำดับเดียวกันชอบที่จะได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน ดังนั้น นางขาวจะต้องแบ่งที่ดินให้นางดำครึ่งหนึ่ง จะเอาที่ดินทั้งหมดไม่ได้

กฏหมายอาญา

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

กฎหมายอาญา

ถาม นาย ก. ได้ใช้อาวุธปืนยิงนาย ข. ถึงแก่ความตาย ตำรวจได้จับนาย ก. ไปดำเนินคดี นาย ก. จะมีความผิดฐานใด

ถ้าต่อมานาย ก. ได้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่พ่อ แม่ นาย ข. และพ่อ แม่ นาย ข. ได้ทำหนังสือสัญญาไม่ติดใจให้ตำรวจดำเนินคดีแก่นาย ก. ฐานยิงนาย ข. ตายอีก โดยนำหนังสือสัญญานั้นไปมอบให้ตำรวจเจ้าของคดี ทางตำรวจจะดำเนินคดีแก่นาย ก. อีกหรือไม่

ตอบ นาย ก. มีความผิดฐานฆ่าคนตาย ตาม ป. อาญา ม. ๒๘๘

เนื่องจากความผิดฐานฆ่าคนตาย เป็นความผิดร้ายแรงเป็นอาญาแผ่นดิน และกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้เป็นความผิดยอมความได้ ดังนั้นแม้พ่อ แม่ นาย ข. ได้รับชดใช้เงินและทำหนังสือไม่ติดใจให้ตำรวจดำเนินคดีแก่นาย ก. ก็ตาม ทางตำรวจก็ต้องดำเนินคดีกับนาย ก. ต่อไป

ถาม นาย ก. ใช้ไม้ตีทำร้ายร่างกายนาย ข. เป็นเหตุให้นาย ข. หัวแตกต้องให้หมอเย็บบาดแผลถึง ๕ เข็ม รักษา ๑๕ วันหาย นาย ก. ได้ชดใช้เงินแก่นาย ข. เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท โดยมีนาย ค. ผู้ใหญ่บ้านทำบันทึกไว้เป็น

หนังสือ และในหนังสือเขียนไว้ว่า นาย ก. ไม่เอาความกับนาย ข. อีกต่อไป
ในกรณีเช่นนี้นาย ข. จะไปแจ้งความให้ดำเนินคดีกับนาย ก. ได้อีกหรือไม่

ตอบ การกระทำของนาย ก. เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายนาย ข. เป็นเหตุ
ให้ได้รับอันตรายแก่กายตาม ป. อาญา ม. ๒๙๕ ซึ่งความผิดนี้ เป็นความผิด
ที่ย่อมความไม่ได้ ดังนั้น แม้นาย ก. จะได้ทำบันทึกขดใช้ค่าเสียหายให้
นาย ข. และนาย ข. ไม่ติดใจเอาความกับนาย ก. อีกก็ตามข้อตกลงดังกล่าว
ไม่ทำให้คดีนั้นระงับไป นาย ข. มีสิทธิไปแจ้งความกับตำรวจให้ดำเนินคดี
กับนาย ก. อีกได้ ภายในอายุความ ๑๐ ปี นับแต่วันนาย ข. ถูกนาย ก.
ทำร้ายร่างกาย

ถาม นายคตได้นำโคไปหลอกขายนายชื้อว่าโคของตนมีท้องเพื่อที่โคของตนจะ
ได้ราคาสูงกว่าโคธรรมดา และถ้านายชื้อรู้ว่าโคของนายคตไม่มีท้องจริง
นายชื้อก็คงไม่รับซื้อไว้ในราคาที่สูงมากกว่าโคธรรมดา การกระทำของ
นายคตจะมีความผิดฐานใด หรือไม่

ตอบ นายคตมีความผิดตาม ป.อาญา ม.๒๗๑ ที่ว่าผู้ใดขายของโดยหลอกลวง
ด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือ
ปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐาน
ฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

ถาม นายกรรมได้ไปขโมยรถจักรยานยนต์มาไว้ที่บ้านของนายเวรพóta โดย
พótaหรือไม่ได้ไปแจ้งความไว้ แล้วนายกรรมก็หนีไป กรณีเช่นนี้ นาย-
เวรจะมีความผิดฐานใดหรือไม่ และทำอย่างไรจึงจะไม่มีผิด

ตอบ ถ้านายเวรพ่อตาว่าเป็นรถที่ขโมยมาและนายกรรมหลบหนีไป นายเวรก็น่าจะนำรถไปมอบให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ แต่ถ้านายเวรกลับช่วยซ่อนเร้นรถ ช่วยแก้ไขตัดแปลงรถเพื่อไม่ให้เจ้าของจำได้ นายเวรก็มีความผิดฐานรับของโจร

ถาม นาย ก. ขับรถมอเตอร์ไซค์ด้วยความเร็วสูง ชนเด็กที่กำลังข้ามถนนได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย แต่ไม่ยอมรับผิดชอบชดเชยพ่อแม่เด็กทว่าเด็กวิ่งผ่านหน้ารถต่อมา นาย ก. สำนึกผิดภายหลังจะทำขวัญด้วยเงินเพียงเล็กน้อย กรณีเช่นนี้ นาย ก. ควรจะต้องรับผิดชอบชดเชยอย่างไร

ตอบ ในทางอาญานั้น นาย ก. ขับรถด้วยความเร็วสูงจึงเป็นความผิดฐานขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การที่ นาย ก. กลับอ้างว่า เด็กวิ่งผ่านหน้ารถนั้นไม่น่าจะรับฟังเพราะถ้านาย ก. ไม่ขับรถด้วยความเร็วสูงก็น่าจะหยุดรถทัน และในทางแพ่ง นาย ก. ต้องชดเชยค่าเสียหายตามที่เด็กผู้นั้นได้รับตามความเป็นจริง

ถาม นาย ก. กับพวกใช้ตะเกียงแก๊สส่องปลาในนาข้าวของ นาย ข. นาย ก. จะมีความผิดฐานใด หรือไม่

ตอบ ปลาที่อยู่ในนาข้าวของผู้ใดย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้น เมื่อผู้ใดลักไปย่อมมีความผิด นาย ก. จึงมีความผิดฐานลักทรัพย์ การที่นาย ก. เข้าไปในนาของเขาด้วยก็เป็นความผิดฐานบุกรุกอีกด้วย

ถาม นายสันติมีที่นา ๒๕ ไร่ โดยมี น.ส. ๓ ถูกต้อง ทางทิศใต้จดคลองสาธารณะ โดยริมคลองเป็นปากกว้างประมาณ ๑๐ วา ยาว ๒ เส้น ที่นายสันติเว้นไว้สำหรับเป็นที่เลี้ยงสัตว์ได้ถูกนายหิงสาซึ่งมีที่นาอยู่ทางทิศใต้ติดกันได้

ก่อสร้างรั้วข้ามเข้ามาล้อมที่ป่าที่นายสันติเว้นไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ดังกล่าว นายสันติจะอย่างไร นายหิงสาจึงจะคืนที่ให้ และนายหิงสามีความผิดฐานใด หรือไม่

ตอบ นายหิงสามีความผิดอาญาฐานบุกรุกที่ดินของนายสันติ นายสันติต้องไปแจ้งความดำเนินคดีกับนายหิงสาที่สถานีตำรวจ และในทางแพ่งก็มีอำนาจฟ้องขับไล่นายหิงสาออกจากที่ดินของนายสันติได้

ถาม ในตอนกลางคืนตอนดึก นาย ก. นอนอยู่กับบ้านแล้ว นาย ก. ตกใจตื่นเมื่อได้ยินเสียงไก่ร้องแล้วลงมาพบ นาย ข. อยู่ที่เล้าไก่ นาย ก. ก็เลยใช้อาวุธปืนยิง นาย ข. ตายแล้ว นาย ก. จะได้รับโทษหรือไม่

ตอบ การกระทำของ นาย ก. เป็นการป้องกันทรัพย์สินของตน ถ้าได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดจึงต้องดูว่าการที่ นาย ก. เห็น นาย ข. อยู่ที่เล้าไก่นั้นอยู่ในลักษณะใด ถ้านาย ข. เห็น นาย ก. แล้วกำลังจะหลบหนีก็ถูกนาย ก. ยิงก็น่าจะเป็นการเกินสมควรแก่เหตุ แต่ถ้า นาย ข. เห็น นาย ก. แล้วตรงเข้าจะทำร้าย นาย ก. ด้วยอาวุธ การที่ นาย ก. ยิงไปย่อมเป็นการป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุไม่เป็นความผิดเลย

ถาม นายมีกับนางมาเป็นสามีภริยากัน ขณะที่นางมากำลังเย็บเสื้อผ้าของตนอยู่นั้น นายมีได้ใช้ให้นางมาเย็บกางเกงของตน แต่นางมาจึงขอผลัดว่าคำ ๆ จะเย็บให้เป็นที่เหตุให้นายมีโกรธใช้ไม้ตีนางมา มีบาดแผลได้รับบาดเจ็บรักษา ๗ วันหาย ดังนี้ นายมีจะมีความผิดหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ สามีไม่มีอำนาจที่จะทำร้ายร่างกายภริยาของตน ดังนั้น นายมีจึงมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายนางมาเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บเป็นอันตรายแก่กายและจิตใจ ตาม ป. อาญา มาตรา ๒๙๕ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถาม ครูอาร์ได้เขียน ด.ช.แก่น อายุ ๑๒ ปี ไป ๕ ที่ ด้วยแขนงไม้ไผ่โตผ่า ศูนย์กลางเกือบ ๑ ซม. ตามข้อบังคับของแผนกกรรมการเป็นแนวที่ น่องชาอ่อน หนึ่งแตกโลหิตไหลเล็กน้อย ในฐานะที่ ด.ช.แก่น พกมีดไป โรงเรียนเพื่อจะทำร้ายเพื่อนนักเรียน ดังนี้ ครูอาร์จะมีความผิดหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ ครูมีอำนาจลงโทษเขียนตีศิษย์ได้ตามสมควร เพื่ออบรมสั่งสอนรักษา ระเบียบวินัย และฝึกอบรมของสถานศึกษา ตามคำถามนี้การที่ครูอาร์ เขียน ด.ช.แก่น เป็นการกระทำที่สมควรจึงไม่เป็นความผิด

ถาม นาย ก. ลักลอบได้เสียกับ น.ส.ข. จน น.ส.ข. มีท้อง นาย ก. ต้องการเอา เด็กออก แต่ น.ส.ข. ไม่ยินยอมจึงได้หลอกให้ น.ส.ข. กินยานอนหลับ แล้วพาไปให้หมอเถื่อนทำแท้ง ดังนี้จะมีความผิดฐานใด

ตอบ ทั้ง นาย ก. และหมอเถื่อนมีความผิดฐานร่วมกันทำให้หญิงแท้งลูกโดย หญิงนั้นไม่ยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม.๓๐๓) และถ้าการกระทำนั้น เป็นเหตุให้ น.ส.ข. ได้รับอันตรายถึงสาหัส หรือตาย ย่อมมีโทษหนักขึ้น ตามลำดับ

ถาม นายหมูและนางแมวเป็นสามี ภริยากันตามกฎหมาย โดยได้จดทะเบียน สมรสกัน ต่อมานายหมูไปได้นางสาวไม้เป็นภรรยา นางสาวไม้จึงให้ นายหมูไปจดทะเบียนสมรสกับนางสาวไม้ หากนายหมูไปจดทะเบียนกับ นางสาวไม้ นายหมูจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ ถ้านายหมูยอมไปจดทะเบียนสมรสกับนางสาวไม้ตามคำขอของนางสาวไม้ นายทะเบียนผู้รับจดทะเบียน จะต้องถามนายหมูว่า ได้เคยจดทะเบียนสมรส กับใครอื่นมาก่อนหรือไม่ หากนายหมูตอบว่า ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับ

ใครนายหมูก็น่าจะมีความผิดฐาน แจ้งความเท็จแก่เจ้าพนักงาน ตาม ป.อาญา ม. ๑๓๗

ถ้านายหมูแจ้งว่า ได้จดทะเบียนสมรสอยู่กับนางแมแล้ว ซึ่งเป็นความจริง นายทะเบียนก็จะไม่จดทะเบียนสมรสให้แก่นายหมูและนางสาวไม้ เพราะนายหมูมีนางแมเป็นภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว

ถาม คดีอาญาเรื่องหนึ่ง ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยตลอดชีวิต จำเลยจะอุทธรณ์ฎีกาได้หรือไม่

ตอบ จำเลยอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ หากต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คือให้จำคุกจำเลยตลอดชีวิตเหมือนศาลชั้นต้น จำเลยมีสิทธิยื่นฎีกาต่อศาลฎีกาได้เพื่อให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษาอีกครั้งหนึ่ง ส่วนจำเลยจะอุทธรณ์ หรือฎีกาหรือไม่นั้นเป็นเรื่องที่จำเลยจะต้องพิจารณาตัดสินใจเอาเอง

ถาม นาย ก. ได้ขับรถจักรยานยนต์ไปตามถนนด้วยความเร็วสูง และขับไปชนกับรถยนต์คันที่นาย ข. ขับแล่นสวนทางมาในเส้นทางแล่นรถของนาย ข. อย่างแรง นาย ก. ถึงแก่ความตาย นาย ข. มีความผิดหรือไม่ และจะต้องชดใช้ค่าเสียหายที่นาย ก. ตายหรือไม่

ตอบ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะความประมาทของนาย ก. เอง ที่ขับรถด้วยความเร็วสูงแล้วไปชนรถยนต์นาย ข. ในเส้นทางแล่นรถของนาย ข. นาย ข. จึงไม่มีความผิดฐานขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เมื่อการตายของนาย ก. ไม่ใช่เกิดจากการกระทำผิดโดยประมาทของนาย ข. นาย ข. จึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายที่นาย ก. ตาย

ถาม นายสุทัศน์มีที่ดินติดกับที่ดินของนายโพ แต่ที่ดินของนายโพอยู่สูงกว่า เมื่อเกิดฝนตกน้ำจะไหลลงสู่ที่ดินของนายสุทัศน์ตามร่องน้ำที่มีอยู่ ต่อมา นายสุทัศน์ได้ปิดร่องน้ำ โดยถมดินให้สูงขึ้น ทำให้น้ำท่วมที่ดินนายโพ

นายสุทัศน์มีความผิดหรือไม่ และนายโพควรจะทำอย่างไร

ตอบ ตามกฎหมายแพ่ง เจ็วของที่ดินต่ำกว่าจะต้องรับน้ำที่ไหลมาจากที่ดินที่อยู่สูงกว่า ถ้าหากก่อนหน้านั้นน้ำได้ไหลเข้ามาในที่ดินที่ต่ำกว่าตามธรรมชาติอยู่แล้ว ดังนั้นตามคำถามนี้นายสุทัศน์จะต้องยอมรับน้ำที่ไหลมาจากที่ดินของนายโพ ซึ่งอยู่สูงกว่า เมื่อนายสุทัศน์ได้ปิดร่องน้ำให้สูงขึ้น ทำให้น้ำท่วมที่ดินของนายโพ และทำให้ทรัพย์สินของนายโพเสียหาย นายสุทัศน์ก็มีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ในกรณีเช่นนี้นายโพ มีสิทธิที่จะฟ้องนายสุทัศน์ให้เปิดร่องน้ำให้น้ำได้ไหลไปตามปกติได้

ถาม บริษัท ก. ได้ออกประกาศทางหนังสือพิมพ์ รับสมัครคนงานไปทำงานต่างประเทศ นาย ข. กับพวกอ่านพบประกาศดังกล่าว จึงได้ไปสมัครไปทำงานต่างประเทศกับบริษัท ก. และได้จ่ายเงินให้แก่บริษัท ก. คนละ ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อมาบริษัท ก. ไม่ส่งนาย ข. กับพวกไปทำงานต่างประเทศตามที่ประกาศโฆษณาไว้ เพราะไม่มีงานในต่างประเทศแต่อย่างใด ถ้านาย ข. กับพวกไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับบริษัท ก. บริษัท ก. จะมีความผิดฐานใดหรือไม่

ถ้าบริษัท ก. ยอมคืนเงินคนละ ๕๐,๐๐๐ บาท แก่นาย ข. กับพวก และนาย ข. กับพวก ไปถอนแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจะดำเนินคดีแก่บริษัท ก. ได้อีกหรือไม่

ตอบ การกระทำของบริษัท ก. มีความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓. เพราะเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่ประชาชนทางหนังสือพิมพ์ แม้ต่อมาบริษัท ก. จะได้คืนเงินแก่นาย ข. กับพวกคนละ ๕๐,๐๐๐ บาท และนาย ข. กับพวกได้ไปถอนแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน ไม่ตั้งใจให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่บริษัท ก.

เป็นความผิดที่ย่อมความกันไม่ได้ ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงต้องดำเนินคดีกับบริษัท ก. จนถึงที่สุด

หากนาย ข. กับพวกต้องการช่วยเหลือบริษัท ก. ก็ทำได้โดย เมื่อมีการฟ้องบริษัท ก. ต่อศาล นาย ข. กับพวก ก็ไปแถลงศาลว่า ได้รับเงินที่เสียไปคืนแล้ว ขอให้ศาลลงโทษ บริษัท ก. ในสถานเบา ส่วนศาลจะลงโทษบริษัท ก. หนักเบาเพียงใด ก็เป็นดุลพินิจของศาลเอง

ถาม นายแดงปลูกถั่วไว้ในที่ดินสวนของนายแดง วันหนึ่งวัวของนายดำซึ่งปล่อยไว้ให้กินหญ้าใกล้บริเวณที่ดินสวนของนายแดงได้เข้าไปกินต้นถั่วของนายแดง นายแดงจึงใช้ขวานขว้างไล่วันนั้น คมขวานถูกหัวของนายดำได้รับบาดเจ็บ นายแดงและนายดำจะมีความผิดฐานใดหรือไม่

ตอบ นายดำเจ้าของวัวมีความผิดฐานปล่อยปละละเลยวัวเข้าไปในที่ดินสวนที่นายแดงปลูกถั่วไว้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๕ ซึ่งมีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท และนายแดงมีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายในกรณีต้นถั่วเสียหายเนื่องจากถูกวัวนายดำกินไปจากนายดำ

สำหรับนายแดง ไม่มีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เพราะการที่นายแดงใช้ขวานขว้างไล่วันนายดำ ก็เพื่อป้องกันไม่ให้วัวนายดำกินต้นถั่วของนายแดง จึงเป็นการป้องกันสิทธิของนายแดงในฐานะที่เป็นเจ้าของต้นถั่วเพื่อไม่ให้ต้นถั่วของตนถูกวัวนายดำกินต่อไปและการใช้ขวานขว้างไปแม้จะถูกวัวนายดำได้รับบาดเจ็บ ก็เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ

ถาม นาย ก. และนาย ข. เป็นเพื่อนบ้านกัน นาย ก. อิจฉานาย ข. ที่นาย ข. ทำนาข้าวและนาทุ่ง ได้ผลดีกว่าของนาย ก. วันหนึ่งนาย ก. ได้นำยาพิษไปโรยใส่ในนาข้าวและนาทุ่งของนาย ข. จนทำให้ต้นข้าวและทุ่งตายจำนวนมาก นาย ก. จะมีความผิดหรือไม่

ตอบ นาย ก. มีความผิดฐานทำให้เสียชีวิต (ต้นข้าวและกุ้ง) ของนาย ข. เพราะการที่ นาย ก. นำเอายาพิษไปโรยใส่ในนาข้าวและนากุ้งของนาย ข. นั้น นาย ก. มีเจตนาให้ต้นข้าวและตัวกุ้งของนาย ข. ตาย ดังนั้นเมื่อต้นข้าวและตัวกุ้งของนาย ข. ตาย จึงเป็นการทำให้ทรัพย์สินของนาย ข. เสียหาย นาย ก. จึงมีความผิดฐานทำให้เสียชีวิต

นอกจากนั้นการที่ต้นข้าวและตัวกุ้งของ นาย ข. ต้องตายเพราะการกระทำของนาย ก. ดังกล่าว ถือได้ว่านาย ก. ได้กระทำละเมิดต่อนาย ข. นาย ข. เสียหายจากการที่ต้นข้าวและตัวกุ้งตายไปเท่าไร นาย ข. มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายนั้นจากนาย ก. ได้

ถาม นายแดงเป็นเกษตรกร มีอาชีพปลูกผักสวนครัวออกจำหน่าย นายดำเป็นเพื่อนบ้านของนายแดง มีอาชีพเลี้ยงสัตว์จำพวกไก่ เป็ด และหมู นายดำได้ปล่อยให้สัตว์เลี้ยงของตนเข้าไปเหยียบย่ำและจิกกินพืชผักต่าง ๆ ในไร่ของนายแดงได้รับความเสียหายแล้วนายแดงได้บอกเตือนนายดำหลายครั้งเพื่อให้นายดำกักขังสัตว์เลี้ยงของตนไว้ แต่นายดำเพิกเฉยยังคงปล่อยสัตว์เลี้ยงของตนให้ออกไปหากินตามลำพังเช่นเดิม และสัตว์ดังกล่าวยังคงไปเหยียบย่ำทำลายพืชผักในไร่ของนายแดงอีก ดังนั้นมีปัญหาวว่า ในคราวต่อไปหากนายแดงได้พบเห็นสัตว์เลี้ยงของนายดำเข้าไปทำลายพืชผักของนายแดงอีก นายแดงจะฆ่าสัตว์ดังกล่าวได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหานี้ เป็นเรื่องที่นายดำปล่อยปละละเลยให้สัตว์เลี้ยงของตนเข้ามาทำความเสียหายในที่ดินของนายแดง ซึ่งเป็นเรื่องที่นายดำกระทำละเมิดเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของนายแดงเสียหาย ในกรณีเช่นนี้ นายแดงมีสิทธิแต่เพียงจะจับสัตว์เลี้ยงของนายดำไว้เพื่อเป็นหลักประกันในการเรียกค่าเสียหายจากนายดำเท่านั้น นายแดงไม่มีสิทธิฆ่าสัตว์เลี้ยงดังกล่าวของ

นายดำ เว้นแต่ว่าในขณะที่นายแดงไล่จับสัตว์เลี้ยงของนายดำอยู่นั้น สัตว์ดังกล่าวจะทำอันตรายต่อชีวิตของนายแดงและนายแดงไม่สามารถจับโดยวิธีอื่นได้ (เช่น จับวัว ควาย ที่ถูกรายมาทำลายทรัพย์สินในไร่ นา) นายแดงจึงจะมีสิทธิฆ่าสัตว์ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ตาม ป.พ.พ. ม. ๔๕๒

ถาม นายแดงปลูกข้าวในที่สาธารณะประโยชน์สำหรับราษฎรใช้เลี้ยงสัตว์ร่วมกัน ต่อมาทางอำเภอโดยนายอำเภอมิคำสั่งให้นายแดงออกไปจากที่ดินดังกล่าว หากนายแดงไม่ยอมออก นายแดงจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ ที่ดินที่เป็นทำเลเลี้ยงสัตว์สาธารณะประโยชน์สำหรับราษฎรใช้เลี้ยงสัตว์ร่วมกันนั้นเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นหน้าที่ของนายอำเภอจะต้องคอยตรวจตรารักษามิให้ผู้ใดกีดกันเอาไปเป็นประโยชน์เฉพาะตัว ฉะนั้นเมื่อนายแดงบุกรุกเข้าทำนาในที่ดินดังกล่าว นายอำเภอย่อมมีอำนาจมีคำสั่งให้นายแดงผู้บุกรุกนั้นออกไปได้ หากนายแดงฝ่าฝืนนายแดงก็มีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ วัน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท

ถาม ในกรณีที่มีน้ำหลากเข้าไปตามท้องนาในฤดูฝนและมีปลาชนิดต่าง ๆ ไปอาศัยอยู่ตามท้องนาด้วย ครั้นน้ำลดลงปรากฏว่ายังคงมีปลาต่าง ๆ อยู่ในนาและเจ้าของนาไม่ได้ปิดประกาศห้ามจับปลาไว้ ดังนี้ชาวบ้านจะจับปลาในนาดังกล่าวได้หรือไม่

ตอบ ตามปัญหาดังกล่าว เป็นเรื่องที่ปลาซึ่งแต่เดิมเป็นสัตว์ไม่มีเจ้าของและอาศัยอยู่ตามที่สาธารณะได้เข้ามาอาศัยในที่นาซึ่งเป็นที่ดินที่มีเจ้าของครอบครอง ฉะนั้น จึงถือได้ว่าปลาดังกล่าวได้เข้ามาอยู่ในความครอบครองของเจ้าของที่นาแล้ว เมื่อมีผู้ใดมาจับปลาในที่นาดังกล่าวก็เป็นการเอาทรัพย์สินซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้อื่นไปโดยทุจริต ผู้นั้นจึงมีความ

ผิดฐานลักทรัพย์ ถึงแม้ว่าเจ้าของที่นาจะไม่ได้ปิดประกาศห้ามจับปลาไว้ก็ตาม เพราะตามกฎหมายถือได้ว่าปลาดังกล่าวอยู่ในความครอบครองของเจ้าของที่นาแล้ว โดยสภาพจึงห้ามมิให้ผู้อื่นมารบกวนสิทธิของเจ้าของที่นา

ถาม นายแดงปลูกข้าวในที่สาธารณะประโยชน์ซึ่งทางราชการได้สงวนไว้สำหรับให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันในการเลี้ยงสัตว์ นายเขียวได้ไล่ต้อนโคกระบือไปเหยียบย่ำและกินต้นข้าวที่นายแดงได้ปลูกไว้ดังกล่าวแล้ว นายเขียวจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ ตามหลักกฎหมายนั้นที่สาธารณะประโยชน์ทุก ๆ แห่ง ราษฎรทุกคนมีสิทธิใช้สอยทำประโยชน์ได้เว้นแต่ทางราชการจะหวงห้ามไว้ใช้เพื่อประโยชน์แก่ราชการ โดยเฉพาะซึ่งในระหว่างราษฎรด้วยกันผู้ใดเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวก่อนผู้นั้นมีสิทธิใช้ประโยชน์ดีกว่าผู้อื่น ซึ่งบุคคลอื่นจะทำประการใดให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ใช้ประโยชน์ไว้ก่อนไม่ได้ การกระทำของนายเขียวดังกล่าวมีเจตนาจะให้ต้นข้าวของนายแดงเสียหาย ฉะนั้นนายเขียวจึงมีความผิดฐานทำให้เสียหาย

ถาม นายสุจริตและคณะกรรมการหมู่บ้านได้ทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการเกษตรกรรมเลี้ยงเป็ดในหมู่บ้านโดยใช้ทุนขององค์การยูนิเซฟ เมื่อขายได้กำไรก็แบ่งกันในหมู่บ้านตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง นายอิจฉาได้ไปพูดให้ชาวบ้านคนอื่นฟังว่า นายสุจริตและคณะกรรมการหมู่บ้านทุจริตโกงกิน กินบ้านกินเมือง ดังนี้ นายอิจฉา จะมีความผิดฐานใด

ตอบ นายอิจฉามีความผิดฐานหมิ่นประมาทใส่ความนายสุจริตและคณะกรรมการหมู่บ้านต่อชาวบ้านอื่นโดยประการที่น่าจะทำให้ นายสุจริตและคณะกรรมการหมู่บ้านถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

แต่ถ้านายสุจริตและคณะกรรมการหมู่บ้านใช้ทุนขององค์การยูนิเซฟโดยทุจริต ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านไม่ได้รับประโยชน์จากเงินทุนขององค์การยูนิเซฟเท่าที่ควร และเป็นการโกงกินจริงตามที่นายอิจฉาพูดแล้วกฎหมายยอมให้นายอิจฉापิสุจน์ความจริงที่พูดนั้นต่อศาลได้ ถ้าการพิสูจนนั้นเป็นประโยชน์แก่ประชาชนเมื่อนายอิจฉापิสุจน์ได้ นายอิจฉาก็ไม่ต้องรับโทษ

ถาม นายศักดิ์กับนายกำแหงทะเลาะวิวาทกันถึงขั้นลงมือลงไม้ชกต่อยกัน นายศักดิ์สู้ไม่ได้จึงใช้ขวานขวุ่นนายกำแหง นายกำแหงจึงเดินหนีไป นายศักดิ์จะมีความผิดฐานใด

ตอบ นายศักดิ์มีความผิดฐานชกหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ วัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท แต่ถ้านายศักดิ์วางไล่ฟันนายกำแหง แต่ฟันไม่ถูกโดยเจตนาจะฆ่านายกำแหงแต่นายกำแหงหลบทันเป็นความผิดฐานพยายามฆ่านายกำแหง

ถาม นายขำ เจ้าของที่ดินได้ปลูกพืชผักไว้ในที่ดินของตน ต่อมาได้มีไก่อของนายเขียวเพื่อนบ้านเข้าไปจิกกินพืชผักดังกล่าว นายขำได้ตักเตือนนายเขียวให้ใช้ความระมัดระวังไม่ให้ปล่อยปละละเลยให้ไก่เข้าไปจิกกินพืชผักของนายขำอีก แต่นายเขียวเพิกเฉย นายขำจึงใช้อันตราชนิดไว้ที่พืชผัก ต่อมาไก่อของนายเขียวได้เข้าไปจิกกินพืชผักของนายขำอีกและไก่อดังกล่าวได้ตายด้วยพิษยาที่ฉีดไว้บนพืชผัก อยากทราบว่านายเขียวเจ้าของไก่อจะเรียกค่าไก่อจากนายขำได้หรือไม่

ตอบ นายเขียวเจ้าของไก่อจะเรียกค่าเสียหายที่ไก่อของคนตายจากนายขำไม่ได้ เนื่องจากนายเขียวมีความจงใจและประมาทเลินเล่อในการปล่อยปละละเลยให้ไก่อของตนเข้าไปจิกกินพืชผักของนายขำ ทำให้นายขำได้รับความ

เสียหาย ฉะนั้นการที่นายขำเจียดยอันตรายไว้บนพืชผักของตนก็เพื่อเป็นการป้องกันทรัพย์สินของตนให้พ้นจากภัยอันตรายซึ่งอาจเกิดจากไก่ของนายเขียวอีก ถือได้ว่าการกระทำของนายขำเป็นการป้องกันทรัพย์สินของตนพอสมควรแก่เหตุ นายขำจึงไม่จำเป็นต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ นายเขียว

ถาม นาย ก. จับกระบือได้ ๑ ตัว ไม่ทราบว่าเป็นของใคร นาย ก. จึงนำไปแจ้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านจึงบันทึกไว้เป็นหลักฐานแล้วให้ นาย ก. นำไปเก็บรักษาไว้ แต่พอถึงเวลากลางคืนเจ้าของกระบือกลับมาเอากระบือของตัวเองไป อยากทราบว่าเจ้าของกระบือมีความผิดหรือไม่ นาย ก. ควรทำอย่างไร

ตอบ เจ้าของกระบือมีสิทธิติดตามเอากระบือของตนกลับไปจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะเป็นทรัพย์ของตัวเอง นาย ก. ควรจะไปแจ้งเรื่องให้ผู้ใหญ่บ้านทราบอีกครั้งหนึ่งว่าเจ้าของมาเอากระบือนั้นคืนไปแล้ว

ถาม นายต่างได้นำลอบดักปลา ไปวางดักปลาในหนองน้ำสาธารณะ ปรากฏว่ามีปลาว่ายเข้าไปติดในลอบดักปลาที่นายต่างวางดักไว้จำนวน ๕ ตัว ต่อมา นายแจ่มได้ไปยกลอบดักปลาดังกล่าว เห็นมีปลาอยู่ ๕ ตัวจึงได้เอาปลาทั้ง ๕ ตัว ในลอบดักปลานั้นไป นายแจ่มจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ นายแจ่มมีความผิดฐานลักทรัพย์ (ปลา) ของนายต่าง ทั้งนี้เพราะปลาที่อยู่ในลอบดักปลาของนายต่างที่นำไปดักไว้ นั้น ตามกฎหมายถือว่าเป็นปลาของนายต่างแล้วหาใช่เป็นปลาที่ไม่มีเจ้าของไม่ ดังนั้นเมื่อนายแจ่มเอาปลาทั้ง ๕ ตัวนั้นไป นายแจ่มจึงมีความผิดฐานลักทรัพย์ผู้อื่น

ถาม นายดำจอดเรือพายของตนไว้ที่หน้าของตน วันหนึ่งนายตีได้นำเอาเรือของนายดำลำดังกล่าวไป ใช้พายข้ามฝากไปอีกฝั่งหนึ่งเพื่อทำธุระ โดยมีได้บอกให้นายดำทราบ นายตีไปทำธุระอยู่นานสองชั่วโมงก็พายเรือกลับมาจอดที่หน้าของนายดำตามเดิม นายตีจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ นายตีไม่มีความผิดใด แม้ความผิดฐานลักทรัพย์ก็ตาม เพราะนายตีไม่ได้มีเจตนาที่จะเอาเรือของนายดำไปเป็นของนายตี ที่เอาไปก็มีเจนาเพียงนำเอาไปใช้เพียงชั่วคราวเท่านั้น

ถาม นายแดงกับนายดำเป็นเพื่อนรักกัน วันหนึ่งนายแดงได้ออกปากขอยืมรถจักรยานยนต์ของนายดำโดยบอกว่าจะขับไปซื้ออาหารมากินกัน นายดำให้ไป แต่นายแดงกลับนำรถจักรยานยนต์นี้ไปวิ่งราวทรัพย์ของผู้อื่นแล้วถูกจับ ต่อมาศาลพิพากษาลงโทษจำคุกนายแดงและสั่งริบรถจักรยานยนต์ของนายดำ นายดำจะขอรถจักรยานยนต์ของตนที่ศาลสั่งริบคืนได้หรือไม่

ตอบ หากนายดำมิได้รู้เห็นเป็นใจกับนายแดง ในการนำรถจักรยานยนต์ของตนไปวิ่งราวทรัพย์ นายดำก็มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอคืนรถจักรยานยนต์คืนดังกล่าวได้ แต่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในกำหนด ๑ ปีนับแต่คำพิพากษาถึงที่สุด โดยต้องแสดงหลักฐานให้ศาลเชื่อว่า นายดำเป็นเจ้าของรถ และมีได้รู้เห็นเป็นใจกับนายแดง ในการกระทำผิดวิ่งราวทรัพย์นั้น

ถาม มีคนตาย เจ้าภาพงานซึ่งมีรถปิกอัพ สั่งให้ญาติที่มาช่วยงานขับรถไปซื้อโลงศพที่ในเมืองโดยไปด้วยกัน ๕ คน เมื่อซื้อเสร็จ ขากลับคนที่ไปด้วยกัน ๔ คน นั่งตอนหน้ารถ อีกคนหนึ่งนั่งกะบะท้ายรถ ขณะวิ่งมากลางทางเป็นเวลาพลบค่ำเกิดฝนตก คนที่อยู่กะบะท้ายรถต้องหลบเข้าไปอยู่ในโลง เพราะกลัวเปียก เมื่อรถวิ่งมาอีกช่วงระยะก็มีคนโบกมือขออาศัยโดยสารมาด้วย คนขับรถก็รับให้ขึ้นด้านหลังกะบะที่บรรทุกโลงและเมื่อรถวิ่งมาอีก

ระยะฝนหยุดตก คนที่อยู่ภายในโรงต้องการจะทราบว่าฝนหยุดตกหรือไม่ จึงแง้มฝาโรงแล้วยื่นมือออกมาเพื่อตรวจสอบฝนว่าหยุดตกหรือไม่ ขณะนั้นคนที่ขออาศัยโดยสารซึ่งนั่งอยู่ด้านหลังไม่ทราบว่ามีคนหลบเข้าไปนอนอยู่ในโรงตกใจคิดว่าเป็นผี เลยกระโดดตกรถที่กำลังวิ่งอยู่สี่ระยะนิ้วคพื้นตาย ต้องการทราบว่าเรื่องนี้ใครเป็นผู้มีความผิด เจ้าภาพซึ่งเป็นเจ้าของรถ คนขับรถ หรือผู้ที่อยู่ภายในโรงศพ

ตอบ ไม่เป็นความผิดของใครเลย เป็นเวรกรรมของคนโดยสารที่เข้าใจผิดไปเองว่าคนที่นอนในโรงศพเป็นผี โดยไม่มีผู้ใดเจตนาให้คนโดยสารเข้าใจผิดอย่างนั้นเลย

ถาม นาย ก. นาย ข. นาย ค. และ นาย ง. ได้พากันออกไปล่าสัตว์(กระต่าย) ในเวลากลางคืน เมื่อพบกระต่ายทั้ง ๔ คนจึงแยกย้ายกันตีวงล้อม โดยทุกคนมีไฟติดหม้อแบตเตอรี่และมีอาวุธปืนแก๊ป ต่อมาสักครู่ทุกคนได้ยินเสียง นาย ก. ตะโกนว่า “เห็นแล้ว ๆ ระวัง” และแล้วก็ได้ยินเสียงปืนจาก นาย ข. ดังขึ้น พร้อมกับเสียงร้องโอดโอยของ นาย ก. ขึ้น ทุกคนจึงวิ่งไปทาง นาย ก. และพบ นาย ก. ถูกกระสุนปืนของ นาย ข. และถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา นาย ข. จะมีความผิดหรือไม่

ตอบ นาย ข. มีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เพราะปืนเป็นอาวุธที่ร้ายแรงอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต การออกไปล่าสัตว์ในเวลาค่ำคืนต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ และถ้า นาย ข. ใช้ความระมัดระวังเพียงพอแล้วก็คงจะไม่ยิงปืนไปทาง นาย ก. เพราะกระสุนปืนอาจถูก นาย ก. ได้ และด้วยความประมาทกระสุนปืนก็ถูก นาย ก. ถึงแก่ความตาย

ถาม นาย ก. เจตนาจะยิง นาย ข. แต่ยิงไม่ถูก นาย ก. จะผิดฐานใด ถ้ากระสุนปืนที่ยิงพลาดไปถูก นาย ค. ตาย นาย ก. จะผิดฐานใด

ตอบ การที่ นาย ก. ใช้อาวุธปืนยิง นาย ข. แต่ยิงไม่ถูกนั้น นาย ก. มีความผิดฐานพยายามฆ่า ตาม ป. อาญา ม. ๘๐ และ ๒๘๘ แต่ถ้ากระสุนปืนพลาดไปถูก นาย ค. ตายนั่น กฎหมายให้ถือว่า นาย ก. มีเจตนาจะฆ่า นาย ค. ด้วย ดังนั้น นอกจาก นาย ก. จะผิดฐานพยายามฆ่า นาย ข. แล้ว ยังมีความผิดฐานฆ่า นาย ค. ตายด้วย แต่ศาลจะลงโทษฐานฆ่า นาย ค. อันเป็นบทหนักกว่าพยายามฆ่า นาย ข. เพียงบทเดียวเท่านั้น

ถาม นาย ก. หลงรัก น.ส.ข. จึงแอบเข้าไปในบ้าน น.ส.ข. ในเวลากลางคืน เพื่อหาทางปิ่นเข้าไปในห้องนอนของ น.ส.ข. ระหว่างที่กำลังหาทางปิ่นหน้าต่างห้องนอน น.ส.ข. อยู่ นั้น สุนัขบ้าน น.ส.ข. ได้ตรงเข้ากัด นาย ก. ที่ขา นาย ก. จึงใช้มีดแทงสุนัขของ น.ส.ข. ตาย แล้ววิ่งหลบหนีไป นาย ก. จะมีความผิดฐานใดบ้าง

ตอบ การกระทำของ นาย ก. มีความผิดฐานบุกรุกเคหสถานของ น.ส.ข. ในเวลากลางคืน ซึ่งเป็นความผิดที่ย่อมความกันไม่ได้ และนอกจากนี้ นาย ก. ยังมีความผิดฐานทำให้เสียชีวิต (ฆ่าสุนัขของ น.ส.ข. ตาย) ซึ่งเป็นความผิดที่ย่อมความได้อีกด้วย

ถาม นาย ก. ทะเลาะโต้เถียงกับ นาง ข. ซึ่งกำลังท้องแก่ นาย ก. ได้ใช้มือตีที่ท้องของ นาง ข. ด้วยความโกรธที่ นาง ข. ด่า นาย ก. เป็นเหตุให้ลูกในท้องของนาง ข. ตายก่อนคลอด นาย ก. จะมีความผิดฐานใด

ตอบ นาย ก. มีความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นอันตรายสาหัส เพราะการแท้งลูกนั้นเป็นอันตรายสาหัส ตาม ป. อาญา มาตรา ๒๙๗

ถาม นายแพทย์นักเขาสีมีดผ่าตัด คีม และสำลีไว้ในห้องคนไข้ จะต้องรับผิดชอบหรือไม่

ตอบ นายแพทย์นักเขามีความผิดฐานกระทำโดยประมาท ถ้าเป็นเหตุให้คนไข้ถึงแก่ความตาย สาหัส หรือเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ก็จะต้องได้รับโทษมาก และน้อยตามลำดับ

ถาม นายเบ่งกับนายบานเดินไปเที่ยวงานวัดด้วยกัน ระหว่างทางพบนายเวรคู่ปรับเก่าของนายเบ่งเดินมากับนายประจักษ์ นายเบ่งจึงใช้อาวุธปืนยิงนายเวรถึงแก่ความตาย นายเบ่งและนายบานจะมีความผิดฐานใด หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ แยกตอบได้ ๒ กรณี

ก. ถ้านายเบ่งแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้ใช้อาวุธปืนยิงนายเวรโดยนายบานไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เพียงแต่ยืนดูเหตุการณ์เฉย ๆ ยังฟังไม่ได้ว่านายบานมีส่วนร่วมกับการยิงนายเบ่งฆ่านายเวร นายเบ่งมีความผิดฐานฆ่าคนตาย นายบานไม่มีความผิดฐานร่วมฆ่านายเวรด้วย

ข. ถ้านายบานได้แสดงกริยาอาการเข้าร่วมกับนายเบ่งเพื่อให้ยิงนายเวร เช่น ร้องห้ามไม่ให้นายประจักษ์ช่วยเหลือในขณะที่นายเบ่งยิงนายเวร หรือเข้าชกต่อยทำร้ายนายเวรเพื่อให้นายเวรไม่มีทางป้องกันตัว และเมื่อนายเบ่งยิงนายเวรแล้ว นายเบ่งและนายบานได้หลบหนีไปด้วยกัน เช่นนี้ ทั้งนายเบ่งและนายบานจะมีความผิดฐานร่วมกันฆ่านายเวร ทั้ง ๆ ที่นายบานจะไม่ได้เป็นผู้ยิงนายเวรเลยก็ตามที่

ผู้ที่กระทำผิดฐานฆ่าผู้อื่นนอกจากจะต้องรับโทษทางอาญาแล้วยังจะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้กับบิดามารดาหรือคู่สมรสของคนตายในทางแพ่งด้วย

ถาม ขณะที่ นาย ก. กำลังใช้จอบขุดดินทำงานอยู่ นาย ข. ซึ่งเป็นคู่อริมาก่อน ผ่านมาจึงตรงเข้าชกต่อยนาย ก. นาย ก. จึงได้ใช้อาวุธปืนยิง นาย ข. ถึงแก่ความตาย นาย ก. จะมีความผิดฐานใด หรือไม่

ตอบ การกระทำของ นาย ก. เป็นการป้องกันตัวซึ่งถ้าเป็นการป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุก็ไม่ต้องรับผิดในกรณีนี้จะเห็นได้ว่า นาย ก. ทำไปเกินสมควรแก่เหตุเพราะ นาย ข. ตรงเข้าชกต่อยด้วยมือเปล่า ๆ เท่านั้น ถ้าปรากฏว่า นาย ก. เพียงแต่ใช้ด้ามจอบตีหัว นาย ข. ก็เพียงพอที่จะทำให้ นาย ข. ไม่สามารถชกต่อย นาย ก. ได้ ดังนั้น การกระทำของ นาย ก. ในกรณีนี้จึงเป็นความผิดฐานฆ่าคนตาย แต่ศาลจะลงโทษเพียงใดก็ได้ เว้นแต่ว่าการที่ นาย ก. ใช้อาวุธปืนยิง นาย ข. เกิดจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษ นาย ก. ก็ได้

ถาม โจรเข้าปล้นบ้านของนาย ก. นาย ก. ได้เข้าต่อสู้ป้องกันทรัพย์สินและยิงโจรถึงแก่ความตาย นาย ก. จะมีความผิดทางอาญาหรือไม่ เมื่อปืนที่ นาย ก. ใช้นั้นเป็นปืนไม่มีทะเบียน

ตอบ นาย ก. ไม่มีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ตาม ป. อาญา มาตรา ๒๘๘ เพราะการกระทำของนาย ก. เป็นการป้องกันสิทธิของตนเองให้พ้นจากภัยอันตราย ซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและไม่เกินสมควรแก่เหตุ ตาม ป. อาญา มาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๖๘ จึงไม่มีความผิด

อย่างไรก็ตามการที่นาย ก. ใช้อาวุธปืนไม่มีทะเบียนมายิงผู้อื่น ซึ่งปืนไม่มีทะเบียนเป็นปืนที่ผิดกฎหมาย นาย ก. มีความผิดฐานมีอาวุธปืนเถื่อนเท่านั้น

ถาม นาย ก. เวลาร่วมวงดื่มเหล้ากับเพื่อน ๆ ชอบเอาปืนออกมาควงชูเชื้ญทำท่าจะยิงคนนั้นคนนี้แต่ไม่ยิง อยากทราบว่า นาย ก. มีความผิดฐานอะไรบ้างหรือไม่

ตอบ การที่นาย ก. ใช้อาวุธปืนซึ่งเป็นอาวุธร้ายแรงซึ่งหากยิงออกไปสามารถทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายได้ ชูเชื้ญทำท่าจะยิงคนนั้นคนนี้ทำให้ผู้อื่นซึ่งถูกนาย ก. ชูเชื้ญทำท่าจะยิงเกิดความกลัวหรือความตกใจได้ ดังนั้น นาย ก. จึงมีความผิดอาญาตาม ป. อาญา ม. ๓๘๒ ฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความตกใจกลัว ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถาม นาย ก. และนาย ข. มีที่ดินติดกันมีคั่นนาเป็นแนวเขตกันระหว่างที่ดินของนาย ก. นาย ข. ต่อมานาย ก. ได้ทำการบุกรุกคั่นนาเข้ามาในที่ดินของนาย ข. นาย ก. จะมีความผิดทางแพ่งหรือทางอาญา

ตอบ ตามปัญหาดังกล่าวการที่นาย ก. ได้ทำคั่นนาบุกรุกเข้าไปในที่ดินอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ของนาย ข. เป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของนาย ข. การกระทำของนาย ก. จึงมีความผิดฐานบุกรุกในทางอาญา ส่วนจะเป็นความผิดในทางแพ่งด้วยหรือไม่นั้น จะต้องดูว่า การที่นาย ก. บุกรุกเข้ามาทำให้ทรัพย์สินอะไรของนาย ข. เสียหายบ้างหรือไม่หากมีความเสียหายก็เป็นเรื่องละเมิดในทางแพ่งด้วย

ถาม นายแดงมีรถตุ๊ก ๆ ให้เช่า ต่อมานายดำได้มาเช่ารถตุ๊ก ๆ คันหนึ่งมาจากนายแดง นายดำได้นำรถตุ๊ก ๆ คันดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิด ต่อมานายดำถูกจับในข้อหาลักทรัพย์หรือรับของโจร โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ยึดรถตุ๊ก ๆ คันดังกล่าวเป็นของกลางด้วย นายแดงไม่ได้ร่วมในการ

กระทำความผิดครั้งนี้ และมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยแต่อย่างไร นายแดงต้องการรถคืน นายแดงควรทำอย่างไร

ตอบ ตามปัญหา นายแดงต้องไปพบพนักงานสอบสวนและร้องขอรถตุ๊ก ๆ ของกลางคืนโดยอ้างว่าตนไม่รู้เห็นเป็นใจกับการกระทำผิดของนายดำ หากพนักงานสอบสวนไม่ยอมให้คืนนายดำจะต้องไปยื่นคำร้องต่อพนักงานอัยการและศาลต่อไป สำหรับการยื่นคำร้องที่ศาลนั้น นายแดงต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด

ถาม นาย ก. เป็นผู้เสียหายในคดีที่กล่าวหานาย ข. ฉ้อโกงทรัพย์ แต่นาย ก. ประสงค์จะถอนคำร้องทุกข์ ไม่ตั้งใจดำเนินคดีกับนาย ข. อีกต่อไป เพราะนาย ข. เป็นญาติกับนาย ก. และนาย ข. ได้ชดใช้ค่าเสียหายให้นาย ก. จนเป็นที่พอใจแล้ว นาย ก. จะถอนคำร้องทุกข์ได้หรือไม่

ตอบ ความผิดฐานฉ้อโกงเป็นความผิดอันยอมความได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๘ เมื่อนาย ก. ประสงค์จะถอนคำร้องทุกข์ก็ทำได้

ถาม บุคคลที่มีสติปัญญาเพื่อนกระทำความผิดอาญาจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ บุคคลที่กระทำความผิดอาญาในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะเป็นโรคจิตบกพร่องหรือจิตฟั่นเฟือนมีความผิดทางอาญา แต่บุคคลนั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าได้กระทำความผิดในขณะที่ยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้างหรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษแต่ศาลอาจจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ถาม เด็กชาย ก. อายุ ๖ ปีเศษ กำลังเล่นปืนอยู่ และมีเด็กชาย ข. กำลังเล่นลูกหินอยู่ใกล้ ๆ เด็กชาย ก. ทำปืนลั่นถูกเด็กชาย ข. ที่อยู่ใกล้ ๆ กันนั้น

ตาย เด็กชาย ก. จะมีความผิดและต้องรับโทษหรือไม่ และใครจะต้องรับผิดชอบในความตายของเด็กชาย ข.

ตอบ การกระทำของเด็กชาย ก. มีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตาม ป. อาญา มาตรา ๒๙๑ แต่เนื่องจากอายุของเด็กชาย ก. ยังไม่เกิน ๗ ปีจึงไม่ต้องรับโทษตาม ป. อาญา มาตรา ๗๓ เนื่องจากการกระทำผิดของเด็กชาย ก. เป็นความผิดทางอาญาและเป็นการทำละเมิดต่อเด็กชาย ข. บิดามารดาของเด็กชาย ก. ต้องรับผิดชอบร่วมกับเด็กชาย ก. ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บิดามารดาของเด็กชาย ข. ที่ต้องเสียเด็กชาย ข. ไป เว้นแต่บิดามารดาของเด็กชาย ก. จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้น จึงจะพ้นความรับผิดชอบไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บิดามารดาของเด็กชาย ข.

ถาม นายแพทย์นกเขาได้ทำการผ่าตัดด้วยความยินยอมของคนไข้แต่ไม่สามารถรักษาชีวิตของคนไข้ไว้ได้ นายแพทย์นกเขาต้องรับผิดอย่างไรหรือไม่

ตอบ แยกตอบได้ ๒ กรณี

ก. ถ้านายแพทย์นกเขาทำการผ่าตัดด้วยความระมัดระวังเช่นนายแพทย์ทั่วไปจะพึงกระทำตามวิชาชีพของตนจนสุดความสามารถแล้วก็ยังไม่สามารถรักษาชีวิตคนไข้ไว้ได้ ย่อมเป็นเหตุสุดวิสัย นายแพทย์นกเขาไม่ต้องรับผิดทั้งในทางอาญาและไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายในกรณีที่การกระทำของตนเป็นเหตุให้คนไข้ถึงแก่ความตายแต่อย่างใด

ข. ถ้านายแพทย์นกเขาทำการผ่าตัดด้วยความประมาทคือไม่ได้ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพออย่างเช่นแพทย์ทั่ว ๆ ไปพึงกระทำตามวิชาชีพของตน จนเป็นเหตุให้คนไข้ถึงแก่ความตาย แม้แต่คนไข้จะยินยอมให้นายแพทย์นกเขาทำการผ่าตัดตัวเขาได้ก็มิได้หมายความว่าคนไข้จะยินยอม

ให้นายแพทย์นงเขาทำการผ่าตัดโดยประมาทได้ นายแพทย์นงเขายังคงต้องรับผิดชอบในทางอาญา คือมีความผิดฐานกระทำให้อื่นถึงแก่ความตายโดยประมาท ตาม ป.อาญา มาตรา ๒๕๑ และการกระทำความผิดเป็นละเมิด ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บิดามารดาหรือคู่สมรสของคนไข้ด้วย

✓ **ถาม** นายเขียวได้เข้าไปสั่งอาหารในร้านขายอาหารของนายมี มารับประทานเป็นค่าอาหารทั้งสิ้น ๒๐๐ บาท เมื่อนายเขียวทานเสร็จแล้ว นายมีได้มาเก็บเงินค่าอาหาร ๒๐๐ บาทจากนายเขียว นายเขียวไม่มีเงินจ่าย ในกรณีเช่นนี้นายเขียวจะมีความผิดใด

ตอบ หากนายเขียวรู้ในขณะสั่งอาหารจากนายมีมารับประทานแล้วว่าตนไม่มีเงินจะชำระค่าอาหารนั้นแก่นายมี แต่ก็ยังสั่งอาหารจากนายมีมารับประทาน นายเขียวก็มีความผิดฐาน ฉ้อโกงค่าอาหาร

แต่ถ้าหากว่านายเขียวมีเงินที่จะชำระค่าอาหารที่สั่งมารับประทาน แต่ในขณะที่สั่งนั้นปรากฏว่าเงินของนายเขียวที่เก็บไว้ในกระเป๋าถูกคนร้ายเอาไปโดยนายเขียวไม่รู้ ในกรณีเช่นนี้ ถือว่านายเขียวไม่มีเจตนาที่จะกระทำผิด แม้ต่อมาจะไม่มีเงินชำระค่าอาหารแก่นายมี นายเขียวก็ไม่มี ความผิด ฐานฉ้อโกงค่าอาหาร

ถาม นาย ก. ได้ลักลอบสูบบุหรี่เป็นประจำ เพราะเป็นคนติดกัญชา วันหนึ่งตำรวจได้รับแจ้งว่านาย ก. กำลังสูบบุหรี่จึงไปจับ ขณะไปถึงนาย ก. สูบเสร็จแล้วหลักฐานอื่นจับไม่ได้ นาย ก. จะมีความผิดหรือไม่

ตอบ หากทางตำรวจส่งตัวนาย ก. ไปให้แพทย์ตรวจร่างกาย และแพทย์สามารถตรวจพิสูจน์และยืนยันได้ว่านาย ก. ได้สูบบุหรี่มาแล้ว แม้ไม่มีหลักฐานอื่นกฎหมายก็ถือว่านาย ก. ได้สูบบุหรี่แล้ว นาย ก. มีความผิดฐานสูบ

กัญชา ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๗ แล้ว

ถาม นางแมวนำสร้อยคอตองคำแบบลูกโซ่ (๓๐ ข้อ) หนัก ๑ บาท จำนวน ๑ เส้น ราคา ๕,๐๐๐ บาท ไปจำหน่ายกับนางหนูราคา ๒,๐๐๐ บาท กำหนดไถ่ถอนคืนในหนึ่งเดือน พอครบหนึ่งเดือน นางแมวนำเงิน ๒,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยไปไถ่ถอนสร้อยคอนั้นคืนจากนางหนู นางหนูรับเงินแล้ว จึงมอบสร้อยคอตองคำ ๑ เส้นให้แก่นางแมวไป ถ้า

๑. สร้อยคอทองคำที่นางแมวรับคืนไปจากนางหนู เป็นคนละเส้น กับที่นายแมวจำนำไว้กับนางหนู ส่วนเส้นของนางแมวจริง ๆ นางหนูได้เก็บไว้ใช้เอง นางหนูจะมีความผิดฐานใดหรือไม่ และ

๒. สร้อยคอตองคำที่นางแมวรับคืนจากนางหนูเป็นของนางแมว ที่จำหน่ายกับนางหนูจริง แต่สร้อยคอนั้นขาดหายไปสองข้อ เป็นเงิน ๓๐๐ บาท เพราะนางหนูตัดเอาไว้เสียเอง นางหนูจะมีความผิดฐานใดหรือไม่

ตอบ ตามคำถามข้อ ๑. การที่นางหนูรับจำหน่ายสร้อยคอตองคำ ๑ เส้น (๓๐ ข้อ) หนัก ๑ บาท ราคา ๕,๐๐๐ บาท ไว้ และเก็บสร้อยคอนั้นไว้ ตามกฎหมาย ถือว่านางหนูได้ครอบครองสร้อยคอ ๑ เส้นของนางแมว ดังนั้นเมื่อนางแมวมาไถ่ถอนคืนนางหนูจะต้องคืนสร้อยคอเส้นนั้นแก่นางแมว จะคืนสร้อยคอเส้นอื่นให้นางแมว โดยเอาสร้อยคอของนางแมวนำมาจำหน่ายไว้เป็นของนางหนูเองไม่ได้ เมื่อปรากฏว่า นางหนูเอาสร้อยคอของนางแมวไว้เป็นของตนเอง โดยมอบสร้อยคอเส้นอื่นคืนแก่นางแมว นางหนูจึงมีความผิดฐานยกยอกทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ เพราะนางหนูได้เบียดบังเอาสร้อยคอตองคำของนางแมว ซึ่งอยู่ในความครอบครองของนางหนู ไปเป็นของนางหนูโดยทุจริต และในกรณีเช่นนี้

นางแมวมีสัทธิฟ้องให้นางหนูคืนสร้อยคอ ๑ เส้นของนางแมวนั้น แก่ นางแมวได้ และหากนางหนูไม่สามารถคืนได้ นางแมวก้เรียกค่าเสียหาย จากนางหนูได้

สำหรับคำถามที่ ๒ นั้นการที่นางหนูตัดเอาสร้อยคอของนางแมวไว้ ๒ ข้อ คิดเป็นเงิน ๓๐๐ บาท ไว้เสียเอง ทำให้นางแมวได้สร้อยคอคืนไป ไม่ครบ ๓๐ ข้อ นางหนูจึงมีความผิดฐานยักยอกทรัพย์ (สร้อยคอทองคำ จำนวน ๒ ข้อ ราคา ๓๐๐ บาท) ของนางแมวไปโดยทุจริต ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ เพราะการกระทำความผิดของนางหนู เป็น การเบียดบังเอาทรัพย์ (สร้อยคอทองคำ ๒ ข้อ) ของนางแมวไปโดย ทุจริต ในขณะที่สร้อยคอทองคำนั้นอยู่ในความครอบครองของนางหนู นอกจากนั้น นางแมวมีสัทธิฟ้องนางหนูให้คืนสร้อยคอทองคำ ๒ ข้อที่ นางหนูยักยอกไป หรือให้นางหนูชดใช้ค่าเสียหายได้ด้วย

ถาม นายเผอญขับซักรจักรยานไปตามถนนผ่านหน้าบ้านเศรษฐีมีซึ่งกำลังเปิด ประตูรั้วบ้านเพื่อเอารถออก สุนัขวิ่งออกมาจากบ้านเศรษฐีมีและเห่ากรรโชก และวิ่งไล่จะกัดนายเผอญ นายเผอญตกใจขับรถหลบออกจากถนนวิ่งไป ชนวิวของนายทนที่อยู่กลางทุ่งนางจันว้าขาหัก และนายเผอญได้รับบาดเจ็บ เพราะรถจักรยานล้มโดยสุนัขไม่ได้กัดทั้งคนทั้งวิว ใครจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบกรณีที่เกิดขึ้นดังกล่าว

ตอบ มีหลักกฎหมายอาญาอยู่ว่า ผู้ใดควบคุมสัตว์ดุหรือสัตว์ร้ายปล่อยปละ ละเลยให้สัตว์นั้นเที่ยวไปโดยลำพัง ในประการที่อาจทำอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่ง พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ป. อาญา มาตรา ๓๗๗) กรณีดังกล่าวพอจะ ฟังได้ว่าเศรษฐีมีเป็นเจ้าของต้องเป็นผู้ควบคุมสุนัข ซึ่งตามพฤติการณ์

เห็นได้ว่าเป็นสัตว์ดุเพราะวิ่งไล่กัดคนแต่ได้ปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมสุนัขให้อยู่ในบ้านให้ตีควรถามโซ่ขณะเปิดประตูไว้แต่ไม่ได้กระทำจนสุนัขวิ่งไล่กัดนายผอัญ เศรษฐีจึงต้องรับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าวซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ และในทางแพ่งก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้กับนายผอัญและนายทนายเจ้าของวัวเพราะผลของการปล่อยปละละเลยให้สุนัขตนไปวิ่งไล่กัดคนนั้นทำให้เกิดความเสียหายแก่นายผอัญและวัวของนายทนาย

ถาม ร.ต.ท.เทียน จับ นายชื้อ ในข้อหาลักทรัพย์ชาวบ้านมาทำการสอบสวน โดยมีผู้เสียหายมาชี้และยืนยันให้จับ แต่นายชื้อปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำผิด ร.ต.ท.เทียนจึงร่วมกับพลตำรวจโทจับนายชื้อมัดและชกต่อนายชื้อจนได้รับบาดเจ็บ นายชื้อทนายวิธีการสอบสวนดังกล่าวไม่ไหวจึงรับสารภาพ และบอกที่ซ่อนทรัพย์ที่ลักไป การกระทำของ ร.ต.ท.เทียน และพลตำรวจโท จะมีความผิดฐานใดหรือไม่

ตอบ แม้ ร.ต.ท.เทียนจะมีอำนาจสอบสวนคำให้การของนายชื้อ แต่ก็ไม่มีอำนาจที่จะใช้วิธีสอบสวนโดยการทำร้ายร่างกายนายชื้อ แม้จะเชื่อว่านายชื้อผิดจริงก็ตาม และแม้นายชื้อจะต้องโทษในข้อหาลักทรัพย์ ร.ต.ท.เทียนและพลตำรวจโทก็ยังคงมีความผิดฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายนายชื้ออยู่นั่นเอง

ถาม นายเอ ลักลอบได้เสียกับ ด.ญ.บี อายุ ๑๔ ปีเศษ นายเอ จะมีความผิดหรือไม่

ตอบ นายเอ มีความผิดฐานกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปีตาม ป. อาญา มาตรา ๒๗๗

ถาม นายโศกใช้ให้ ด.ญ.บุญน้อยไปเก็บผักที่บ่อน้ำข้างบ้านห่างไปประมาณ ๓๐๐ เมตร ขณะ ด.ญ.บุญน้อยเก็บผักอยู่นั้น ได้ถูกคนร้ายร่วมกันปลุกปล้ำ

และข่มขืนกระทำชำเราจนสำเร็จความใคร่แล้วก็ฆ่าปิดปาก พอตีนายโศกไปเจอเข้าแล้วก็ใช้อาวุธปืนหรือมีดโต้ฆ่าชายคนร้ายถึงแก่ความตาย กรณีนี้ นายโศกจะต้องรับผิดชอบทางอาญาหรือไม่

ตอบ ถ้านายโศกไปพบในขณะที่คนร้ายกำลังจะฆ่า ด.ญ.บุญน้อย บุตรสาวของตนจึงเข้าไปต่อสู้กับคนร้ายและฆ่าคนร้ายตายแม้จะช่วย ด.ญ.บุญน้อยไม่ได้ และ ด.ญ.บุญน้อย ถึงแก่ความตาย นายโศกก็ได้ชื่อว่ากระทำไปโดยป้องกัน ด.ญ.บุญน้อย ไม่มีความผิด แต่ถ้านายโศกไปพบศพ ด.ญ.บุญน้อย หลังจากถูกฆ่าแล้วจึงติดตามไปฟันคนร้ายที่กำลังหลบหนีเช่นนี้ นายโศกจะอ้างเหตุป้องกันไม่ได้ แต่เป็นการกระทำ เพราะความเจ็บแค้น นายโศกย่อมมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

ถาม นาย ก. นำมันสำปะหลังไปขายให้กับร้านค้าในตลาดเป็นเงิน ๕๐๐ บาท ผู้ซื้อได้มอบธนบัตรฉบับละ ๕๐๐ บาทให้กับนาย ก. เป็นค้ำประกันสำปะหลัง ต่อมา นาย ก. นำธนบัตรดังกล่าวไปซื้อของในตลาด และภายหลังจากนั้นอีก ๑ วัน เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ติดตามจับกุม นาย ก. โดยกล่าวหาว่าปลอมและใช้ธนบัตรฉบับละ ๕๐๐ บาทปลอม นาย ก. จะมีความผิดอย่างไรหรือไม่

ตอบ ในกรณีการปลอมธนบัตรไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดยืนยันว่า นาย ก. เป็นผู้ปลอม ทั้งนี้เพราะนาย ก. รับธนบัตรจากร้านค้าจากการขายมันสำปะหลัง ดังนั้น นาย ก. ย่อมไม่มีความผิดฐานปลอมเงินตราตาม ป. อาญา ม. ๒๔๐ ส่วนกรณีการใช้ธนบัตรปลอมนั้น หากปรากฏว่าขณะที่นาย ก. รับธนบัตรมาโดยไม่รู้ว่าเป็นของปลอมซึ่งเงินตรา ถ้าต่อมานาย ก. รู้ว่าเป็นธนบัตรปลอม ยังขึ้นนำออกใช้ ย่อมมีความผิดตาม ป. อาญา ม. ๒๔๕ หากขณะที่นำออกใช้นาย ก. ไม่รู้ว่าเป็นธนบัตรปลอม นาย ก. ย่อมไม่มีความผิด

ถาม นางช้อยกับนางฉ้อเป็นเพื่อนสนิทกัน และไปจ่ายของในตลาดด้วยกัน นางฉ้อซื้อของในตลาดและส่งธนบัตรให้แม่ค้าแต่เป็นธนบัตรปลอมแม่ค้าจึงแจ้งตำรวจจับทั้งนางช้อยและนางฉ้อ นางช้อยและนางฉ้อจะต้องรับผิดร่วมกันหรือไม่

ตอบ การที่นางช้อยและนางฉ้อเป็นเพื่อนกันจะถือว่าร่วมกันกระทำความผิดยังไม่ได้ และการที่นางฉ้อจ่ายธนบัตรปลอมให้กับแม่ค้าก็ต้องพิสูจน์ว่านางฉ้อรู้ว่าเป็นธนบัตรปลอม และเจตนาจะใช้ธนบัตรปลอมนั้น นางฉ้อจึงจะต้องรับผิดฐานปลอมและใช้ธนบัตรปลอม แต่สำหรับนางช้อยนั้นจะต้องพิสูจน์ได้ว่ามีเจตนาร่วมกับนางฉ้อปลอมและใช้ธนบัตรปลอมด้วย ถ้าเพียงแต่มาด้วยกันโดยนางช้อยไม่รู้ว่านางฉ้อมีธนบัตรปลอมและนำออกใช้ นางช้อยก็ไม่ต้องรับผิดร่วมกับนางฉ้อฐานปลอมและใช้ธนบัตรปลอม

ถาม นายโหดมีบุตรชื่อ ด.ช.ลูกหิน เป็นเด็กเกเร ชอบหนีโรงเรียนอยู่เป็นประจำ วันหนึ่งนายโหดจับได้ว่า ด.ช.ลูกหินหนีโรงเรียนจึงหยิบไม้กระบองตี ด.ช.ลูกหินด้วยความโกรธที่ ด.ช.ลูกหินไม่ยอมเชื่อฟังตน กระบองถูกศีรษะและแขน ขา จน ด.ช.ลูกหินได้รับบาดเจ็บสาหัสถึงกับสมองพิการ แขนขาหัก ดังนี้ นายโหดจะมีความผิดฐานใดหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ หลักกฎหมายมีว่า บิดามารดากับบุตรนั้น ผู้ใช้อำนาจปกครองมีสิทธิทำโทษบุตรได้ตามสมควร เพื่อว่ากล่าวสั่งสอน (ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๖๗) แต่การทำโทษนั้น จะทำได้ก็แต่เพียงที่เป็นการสมควรจะทำเกินไปไม่ได้ และทำโดยมูลเหตุจูงใจเพื่อว่ากล่าวสั่งสอนเท่านั้น จะทำเพราะความโกรธแค้นด้วยโทสะจริตไม่ได้ ดังนั้น ตามคำถามนี้จึงเห็นได้ว่า นายโหดได้ลงโทษ ด.ช.ลูกหินลูกของตนรุนแรงเกินกว่าความผิดของ ด.ช.ลูกหินที่หนีโรงเรียนเท่านั้น และนายโหดได้กระทำด้วยความโกรธ ด้วยโทสะจริตการกระทำ

ของนายโหดจึงเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ด.ช.ลูกหินลูกของตนจนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บเป็นอันตรายแก่กายถึงสาหัส ตาม ป.อาญา มาตรา ๒๙๗ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี

ถาม นาย ก. เป็นผู้ใหญ่บ้านเห็นคนร้ายกำลังขโมยโคของชาวบ้านอยู่ นาย ก. จึงเข้าทำการขัดขวางและจับกุม แต่คนร้ายมีถึง ๒ คน ขณะที่ นาย ก. กำลังจับคนที่ ๑ คนที่ ๒ ได้ชักมีดออกมาจะแทง นาย ก. นาย ก. เห็นก่อน จึงใช้ปืนยิงคนร้ายไป ๑ นัด คนร้ายถึงแก่ความตาย และคนร้ายอีกคนได้วิ่งหนีไป นาย ก. จึงยิงไล่หลังคนร้ายไป ๓ นัด ถูกคนร้ายตายคาที่ นาย ก. จะมีความผิดฐานใด หรือไม่

ตอบ การที่ นาย ก. ตรงเข้าขัดขวางคนร้ายไม่ให้ลักขโมยโคนั้น เป็นการป้องกันทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งการกระทำดังกล่าวหากทำไปพอสมควรแก่เหตุก็ไม่เป็นความผิดและเมื่อคนร้ายคนที่ ๑ ชักมีดจะแทงนาย ก. นาย ก. ย่อมมีสิทธิที่จะป้องกันตัวเองโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่ยิงคนร้ายตายในขณะที่ยิงคนร้ายจะชักมีดแทงตนนั้นเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุไม่เป็นความผิด แต่ยิงคนร้ายคนที่ ๒ ขณะที่วิ่งหลบหนีไปนั้น เป็นการกระทำที่เกินกว่ากรณีที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันจึงเป็นการเกินสมควรแก่เหตุ เท่ากับว่ายังเป็นความผิดอยู่แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ถาม วันหนึ่งเวลากลางวันนาย ก. จอดรถยนต์ของตนไว้ริมถนนด้านซ้ายมือ นาย ข. ขับรถจักรยานยนต์มาด้วยความเร็วสูง แล้วพุ่งเข้าชนท้ายรถยนต์ของนาย ก. ที่จอดไว้ ปรากฏว่านาย ก. ถึงแก่ความตาย นาย ก. จะมีความผิดใดหรือไม่

ตอบ นาย ก. ไม่มีความผิด เพราะนาย ก. มิได้ประมาทเป็นเหตุให้นาย ข. ถึงแก่ความตาย เหตุการตายของนาย ข. เป็นเพราะความประมาทของนาย ข. เอง ที่ขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูงโดยประมาท จนรถจักรยานยนต์คันที่นาย ข. ขับแล่นชนท้ายรถยนต์ของนาย ก. ที่จอดอยู่ริมถนนเฉย ๆ

ถาม นายแดงจัดการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ มีเพื่อนบ้านมาช่วยงานจำนวนมาก นายดำซึ่งเป็นคู่อริของนายแดงก็มาช่วยงานด้วย และได้ก่อความจนเกิด ความไม่สงบขึ้นในงาน นายแดงเข้าไปห้ามปรามแล้วไล่ให้นายดำกลับบ้าน นายดำยอมกลับไปแต่โดยดี ในวันนั้นเองนายดำได้กลับมาในงานนั้น อีก นายแดงไล่ให้กลับแต่ไม่ยอมกลับ นายแดงโกรธจึงใช้มีดปลายแหลมแทงนายดำไป ๑ ที่ ถูกที่บริเวณราวมขขวาของนายดำ แต่นายดำไม่ถึงแก่ความตาย นายแดงจะมีความผิดฐานใดหรือไม่

ตอบ นายแดงมีความผิดฐานพยายามฆ่านายดำ เพราะบริเวณหน้าอกที่นายดำ ถูกแทงเป็นอวัยวะสำคัญของร่างกายซึ่งอาจถึงตายได้ นายแดงจะอ้างว่าทำไปเพื่อป้องกันตัวไม่ได้ เพราะนายดำมิได้ทำร้ายนายแดงแต่อย่างใด นายดำเพียงแต่ไม่ยอมออกจากงานเพื่อนายแดงไล่ให้ออกเท่านั้น

ถาม นาย ก. ถืออาวุธปืนไปยิงนกที่บินมากินปลาในบ่อปลาที่นาย ก. เลี้ยงไว้ นาย ก. เห็นนกกระสาตัวหนึ่งยืนจับปลากินอยู่ข้างบ่อ โดยขณะนั้นมีนาย ข. ยืนห่างจากนกกระสาตัวนั้นประมาณ ๒ เมตร นาย ก. ได้ใช้ปืนนั้นยิงนกกระสา แต่กระสุนปืนไปถูกนาย ข. ถึงแก่ความตาย นาย ก. จะมีความผิดฐานใด

ตอบ นาย ก. มีความผิดฐานฆ่านาย ข. ถึงแก่ความตาย เพราะนาย ข. เองยอม คาดเห็นได้ว่า กระสุนปืนที่นาย ก. ยิงนกนั้นอาจพลาดไปถูกนาย ข. ได้แต่

นาย ก. ก็ยังยิงไปจนเป็นเหตุให้กระสุนปืนถูกนาย ข. ตาย

ถาม นายแดงกับนายดำต่างมีอาวุธปืนคนละ ๑ กระบอก ถือเข้าไปยิงสัตว์ในป่า พอถึงป่าต่างก็แยกกันหาสัตว์คนละทางกัน นายแดงเดินหาจนเหนื่อย จึงนั่งพักเหนื่อยในพุ่มไม้พุ่มหนึ่ง นายดำเดินถึงพุ่มไม้นั้น เห็นพุ่มไม้นั้น ไหวไปมา นายดำเข้าใจว่าเป็นสัตว์ป่าจึงใช้ปืนยิงไปที่พุ่มไม้นั้นกระสุนปืนถูกนายแดงซึ่งอยู่ในพุ่มไม้นั้น ถึงแก่ความตาย นายดำจะมีความผิดฐานใดหรือไม่

ตอบ นายดำไม่มีความผิดฐานฆ่านายแดงตายโดยเจตนา เพราะนายดำไม่รู้ว่านายแดงอยู่ในพุ่มไม้นั้น แต่นายดำมีความผิดฐานทำให้นายแดงตายโดยประมาท เพราะนายดำไม่ได้ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอก่อนที่จะยิงปืนไปที่พุ่มไม้ ทั้งนี้หากก่อนยิงปืนไปที่พุ่มไม้ นายดำใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอ โดยร้องตะโกนถามหานายแดงก่อน นายดำก็จะทราบว่าในพุ่มไม้นั้นเป็นนายแดง ไม่ใช่สัตว์ป่าแต่อย่างใด ซึ่งนายดำใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่นายดำก็ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้น

ถาม นายเขียวขังวัวของตนไว้ในคอกใต้ถุนบ้าน ๒ ตัว คืนหนึ่งเวลาประมาณ ๕ ทุ่มนายมันได้เข้าไปลักวัว ๒ ตัวของนายเขียวที่ขังอยู่ใต้ถุนบ้านไป ขณะนายมันจูงวัว ๒ ตัวนั้นห่างจากบ้านนายเขียว ๕๐๐ เมตร นายเขียวได้ถือปืนไล่มาทัน ได้ร้องตะโกนให้นายมันหยุด แต่นายมันไม่หยุด ยังจูงวัวต่อไปนายเขียวจึงใช้อาวุธปืนยิงไป ๑ นัด ถูกนายมันถึงแก่ความตาย นายเขียวและนายมันมีความผิดฐานใดหรือไม่

ตอบ นายมันมีความผิดฐานลักทรัพย์ (วัว) ของนายเขียวในเคหสถานของนายเขียวในเวลากลางคืน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (เคหสถานคือ สถานที่บุคคลใช้อาศัย และให้รวมถึงบริเวณที่อยู่อาศัย

นั้นด้วย ได้ถูกรับเป็นบริเวณที่อยู่อาศัย) สำหรับนายเชียวนั้นแม้จะร้อง
ตะโกนให้นายมันปล่อยวัวของนายเชียว แต่นายมันไม่ยอมปล่อยโดย
จูงวัวเดินต่อไปก็ตาม นายเชียวก็จะใช้อาวุธปืนยิงนายมันไม่ได้ จะทำได้
ก็แต่ยิงชู้เท่านั้น เพื่อป้องกันไม่ให้นายมันจูงวัวต่อไป เมื่อนายเชียวใช้
ปืนยิงนายมันถึงแก่ความตาย นายเชียวก็มีความผิดฐานฆ่านายมันตายโดย
การป้องกันทรัพย์ของตนไม่ให้นายมันจูงไปอันเป็นการเกินสมควรแก่เหตุ
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ประกอบด้วย มาตรา ๖๙

ถาม นายมานะได้เข้าซื้อรถจักรยานยนต์ ๑ คันไปจากนายอำนวยในราคา ๒๐,๐๐๐
บาท ชำระราคาวันเข้าซื้อ ๕,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลืออีก ๑๕,๐๐๐ บาท ชำระ
เป็นรายเดือน ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท รวม ๑๕ เดือน หลังจากนั้นนายมานะได้
ชำระราคารถจักรยานยนต์อีก ๒ งวด เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท แล้วไม่ชำระ
ต่อมานายมานะได้นำรถจักรยานยนต์คันดังกล่าวไปขายให้บุคคลอื่นโดย
ไม่แจ้งให้นายอำนวยทราบ นายมานะจะมีความผิดฐานใด

ตอบ นายมานะมีความผิดฐานยักยอกทรัพย์(รถจักรยานยนต์)ของนางอำนวย
ตาม ป. อาญา ม. ๓๕๒ เพราะในระหว่างที่นายมานะยังชำระราคาค่าเช่า
ซื้อรถจักรยานยนต์ ยังไม่หมด รถจักรยานยนต์คันนั้นยังเป็นกรรมสิทธิ์
ของนายอำนวย แม้นายมานะจะได้รถจักรยานยนต์นั้นไปใช้และเก็บรักษา
ก็ตาม ก็เป็นการครอบครองแทนนายอำนวยเท่านั้น เมื่อนายมานะเอารถ
จักรยานยนต์นั้นไปขายผู้อื่น จึงเป็นการเบียดบังเอารถจักรยานยนต์ของ
นายอำนวยที่อยู่ในความครอบครองของนายมานะไปโดยทุจริตแล้ว

ถาม นายจันได้เข้าไปนั่งทานอาหารในร้านอาหารแห่งหนึ่ง นางสาวศรีนำ
อาหารมาตั้งที่โต๊ะ ซึ่งขณะนั้นนายจันมีอาการเมาสุราจึงได้ใช้มือจับนม
นางสาวศรีต่อหน้าบุคคลอื่นที่นั่งทานอาหารในร้านนั้น นางสาวศรีจึงไป

แจ้งความตำรวจ นายจันจะมีความผิดฐานใด หากต่อมานายจันชดใช้
ค่าเสียหายแก่นางสาวศรี นางสาวศรีจะถอนแจ้งความได้หรือไม่

ตอบ นายจันมีความผิดฐานกระทำอนาจารนางสาวศรี ต่อหน้าธารกำนัล ตาม
ป. อาญา มาตรา ๒๗๘, ๒๘๑ เพราะนายจันได้จับนมนางสาวศรี ในร้าน
อาหารต่อหน้าคนหลายคน

ในกรณีนี้แม้ต่อมานางสาวศรีจะถอนแจ้งความ กรณีก็ไม่ระงับไป
เพราะเป็นความผิดที่ยอมความกันไม่ได้ ทางตำรวจยังต้องดำเนินคดีกับ
นายจันต่อไป

ถาม กรณี นาย ก. อยู่บ้านพร้อมลูกเมียและพี่น้องในตอนกลางวันและมี นาย ข.
ถือลูกระเบิดมาขู่ นาย ก. นาย ข. มีความผิดหรือไม่

ตอบ นาย ข. มีความผิดฐานมีลูกระเบิดไว้ในความครอบครอง บุกรุกบ้านของ
นาย ก. และขู่ข่มขู่ทำให้ผู้อื่นตกใจกลัว

ถาม คดีทำร้ายร่างกาย ผู้เสียหายไม่เอาเรื่องแล้ว ทำไมอัยการต้องฟ้องผู้ต้องหา

ตอบ คดีทำร้ายร่างกาย เป็นความผิดอาญาแผ่นดินยอมความกันไม่ได้ ดังนั้น
แม้ผู้เสียหายจะไม่เอาเรื่องกับผู้ต้องหาแล้ว ก็ไม่ทำให้คดีระงับไป เมื่อคดี
มีหลักฐานเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริง อัยการก็ต้องฟ้องผู้ต้องหา
ต่อศาล ให้พิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลย(ผู้ต้องหา)

ถาม นาย ก. กับนาย ข. ทะเลาะโต้เถียงกัน นาย ก. โต้เถียงสู้ไม่ได้จึงได้ชัก
อาวุธปืนที่พกติดตัวมาถือไว้ในมือ นาย ข. กลัวจึงวิ่งหนีไป นาย ก. จะมี
ความผิดฐานใดหรือไม่

ตอบ การที่นาย ก. ชักอาวุธปืนออกมาถือไว้ในมือในขณะที่ทะเลาะโต้เถียงกับ
นาย ข. นาย ก. มีความผิดฐานชักหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้ ตาม

ป. อาญา ม. ๓๗๙ ถ้าปีนนั้นเป็นปีนไม่มีทะเลียน (ปีนเถื่อน) นาย ก. ก็มีความผิดฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ตาม พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ

ถ้าสถานที่ทะเลียนได้เถียงกันนั้นเป็นหมู่บ้านหรือบนถนน ทางสาธารณะ นาย ก. ก็มีความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในหมู่บ้านและทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาตอีกข้อหาหนึ่งด้วย

* * * * *

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พ.ร.บ.อาวุธปืน ฯลฯ

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พ.ร.บ.อาวุธปืน ฯลฯ

ถาม ผู้รับใบอนุญาตตาย (เจ้าของปืน) ผู้รับมรดกอาวุธปืนจะต้องปฏิบัติอย่างไร

ตอบ กรณีผู้รับใบอนุญาตตาย กฎหมายบัญญัติให้ผู้ซึ่งมีอาวุธปืน หรือผู้ที่ใบอนุญาตของผู้ตายตกอยู่ในความครอบครอง (มักจะเป็นผู้รับมรดก) ต้องนำความไปแจ้งการตายต่อนายทะเบียนท้องที่ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ทราบการตายของผู้รับใบอนุญาต โดยจะแจ้งต่อท้องที่ใดท้องที่หนึ่งในสามท้องที่ต่อไปนี้ก็ได้อีกคือ

ก. แจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ผู้แจ้งมีถิ่นที่อยู่ เช่น ทายาทของผู้ตายกับผู้ตายอยู่คนละจังหวัด ทายาทของผู้ตายเมื่อทราบเรื่องอาจแจ้งแก่นายทะเบียนท้องที่แห่งจังหวัดที่ตนมีถิ่นที่อยู่ก็ได้ หรือ

ข. แจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาต เช่น ผู้รับใบอนุญาตตายในท้องที่ที่ออกใบอนุญาตนั้นเอง การแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่นั้น จะเป็นการสะดวกแก่ทายาทผู้ตาย หรือ

ค. แจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ผู้รับใบอนุญาตตาย เช่น ผู้รับใบอนุญาตตายโดยอุบัติเหตุในต่างท้องที่ ดังนี้ ทายาทย่อมแจ้งการตายต่อนายทะเบียนท้องที่นั้น ๆ ได้

ผู้จัดการมรดกหรือทายาทในกรณีที่ไม่มีผู้จัดการมรดกมีสิทธิขอ
ใบอนุญาตใหม่ได้

ถาม ลูกรับมรดกอารุปีนมีทะเบียนจากพ่อซึ่งถึงแก่ความตายแล้ว ครอบครอง
อารุปีนนั้นมาเป็นเวลาหลายปี โดยมีได้ดำเนินการอย่างใด ๆ จะมีความ
ผิดฐานใดหรือไม่

ตอบ ลูกมีความผิดฐานรับมรดกอารุปีนแล้วไม่แจ้งความต่อเจ้าพนักงานภายใน
๓๐ วัน นับแต่วันที่ทราบการตายของผู้รับใบอนุญาต (ฎีกา ๑๔๘๐/๒๔๙๒)

ถาม การรับจำนำอารุปีนของผู้อื่นไว้ มีความผิดตามกฎหมายหรือไม่

ตอบ การรับจำนำอารุปีนของผู้อื่นไว้ไม่ว่าจะเป็นอารุปีนมีทะเบียนหรือไม่ก็
ตาม ถือว่าเป็นการมีไว้ในครอบครองซึ่งอารุปีนตามกฎหมายแล้ว และ
เมื่อไม่มีใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ จึงเป็นความผิดฐานมีไว้ใน
ครอบครองซึ่งอารุปีนโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมาย

ถาม บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อารุปีนจากนายทะเบียนท้องที่โดย
ชอบแล้ว จะมีสิทธิพกพาอารุปีนดังกล่าวไปในทางสาธารณะที่ต่าง ๆ ได้
หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ จะต้องมิใบอนุญาตพกพาเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากใบอนุญาตให้มี
และใช้อารุปีนดังกล่าวเสียก่อนจึงจะมีสิทธิพกพาอารุปีนนั้นไปได้ และ
พกพาได้แต่ภายในเขตตามประเภทใบอนุญาตที่ได้รับคือ

ก. สำหรับในเขตกรุงเทพมหานครและทั่วราชอาณาจักร ซึ่งอธิบดี
กรมตำรวจเป็นผู้ออกใบอนุญาต

ข. เฉพาะภายในเขตจังหวัดของตน และเฉพาะผู้ที่มีที่อยู่ในเขต
จังหวัดนั้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ออกใบอนุญาต

ถาม นายตีมีอาวุธปืนหนึ่งกระบอกมีทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ด้วยความเกรงว่าอาวุธปืนเก็บไว้ในบ้านจะหาย เนื่องจากไม่มีคนเฝ้าบ้าน นายตีจึงนำอาวุธปืนดังกล่าวติดตัวไปทำนาในท้องนาด้วย ซึ่งต้องเดินผ่านถนนหลวงทางสาธารณะ นายตีจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ การที่นายตีนำอาวุธปืนติดตัวไปทำนาด้วยดังกล่าวโดยไม่มีใบอนุญาตพกพา จึงเป็นความผิดฐานพาอาวุธปืนไปในทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาต และกรณีที่น่ายตีอ้างว่าเกรงว่าอาวุธปืนของตนหาย ถ้าเก็บไว้ในบ้านโดยไม่มีคนอยู่บ้านนั้น ไม่อาจเป็นเหตุอ้างให้ตนพ้นผิดได้ตามกฎหมายแต่อย่างไร

ถาม อาวุธปืนมีทะเบียนโดยชอบของพ่อ ลูกจะมีสิทธิอ้างความเป็นลูกหรือทายาทนำมาใช้ได้หรือไม่

ตอบ ลูกไม่ใช่ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนดังกล่าว จึงไม่มีสิทธิมีไว้หรือใช้อาวุธปืนนั้นได้ เพราะการได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนนั้น ๆ เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น นอกเสียจากเป็นเหตุอันได้รับยกเว้นตามกฎหมาย เช่น มีโจรมาปล้นทรัพย์ที่บ้าน ลูกได้ใช้อาวุธปืนนั้นยิงโจรเพื่อป้องกันตนเองโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น

ถาม นาย ก. มีบ้านอยู่ในเมือง ไม่มีใบอนุญาตพกอาวุธปืนติดตัว ถ้าจะเอาเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ไปฝากธนาคาร ซึ่งอยู่ในเมืองนั้นเองจะพกอาวุธปืนมีทะเบียนของตนไปเพื่อป้องกันตัวได้หรือไม่

ตอบ การนำเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ไปฝากธนาคารแล้วจะพกอาวุธปืนดังกล่าวไปเพื่อป้องกันตัวนั้นไม่ได้ เพราะโดยหลักกฎหมาย การจะพกพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้านทางสาธารณะได้นั้นจะต้องมีใบอนุญาตให้พกพาเสีย

- ก่อน จึงจะพกพาอาวุธปืนนั้น ๆ ไปได้ การนำเงินไปเพื่อฝากธนาคาร ดังกล่าวไม่ใช่กรณีการป้องกันตัวตามกฎหมาย ทั้งไม่ใช่กรณีอันมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ตามที่กฎหมายยกเว้นให้พกพาได้
- ถาม นาย ก. เพิ่งขายข้าวได้เงินแสน และจำเป็นต้องนำไปฝากธนาคารซึ่งอยู่ในเมืองห่างบ้านราว ๑๐ กม. เก็บที่บ้านไม่ได้ นาย ก. จึงพาอาวุธปืนซึ่งมีทะเบียนโดยถูกต้องของตนติดตัวพร้อมด้วยเงินแสนเพื่อนำไปฝากธนาคารให้ทันก่อนธนาคารปิดในวันนั้น ซึ่งต้องผ่านถนนทางเปลี่ยวและมีเหตุการณ์จี้ปล้นในท้องที่บริเวณนั้นอยู่เป็นประจำ ดังนี้ นาย ก. จะมีความผิดฐานพกพาอาวุธปืนไปโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่
- ตอบ ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวถือได้ว่า มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์สำหรับกรณีของนาย ก. แล้ว จึงได้รับยกเว้นจากกฎหมายให้พกพาได้ตามกฎหมาย จึงไม่มีความผิด
- ถาม นายแดงจะเข้าห้องน้ำ จึงได้อาวุธปืนมีทะเบียนเป็นของตนฝากนายดำไว้ไ้ในระหว่างเข้าห้องน้ำนั้น นายดำจะผิดหรือไม่
- ตอบ นายดำไม่ผิด เพราะนายดำยึดถืออาวุธปืนระหว่างนั้นไว้แทนนายแดงเป็นการชั่วคราว ยังไม่เป็นการมีไว้ครอบครองซึ่งอาวุธปืนตามความหมายแห่งกฎหมาย (นัยฎีกา ๑๘๒๔/๒๔๙๙)
- ถาม มีกระสุนปืนไว้ในความครอบครอง ๑ ลูก จะผิดหรือไม่
- ตอบ มีกระสุนปืนไว้ในครอบครองไม่ว่าจะกี่ลูก ก็มีความผิดตามกฎหมาย เว้นแต่จะเป็นกระสุนปืนที่มีไว้ใช้กับอาวุธปืนที่ตนได้รับใบอนุญาตแล้ว
- ถาม มีปลอกกระสุนปืน ๑ ปลอกไว้ในความครอบครองจะผิดกฎหมายหรือไม่

ตอบ ปลอกกระสุนปืนตามสภาพเป็นเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำหรือใช้ ประกอบเครื่องกระสุนปืนได้ ผู้มีไว้ในครอบครองจึงมีความผิดตามกฎหมาย เว้นแต่ปลอกกระสุนปืนนั้น ไม่มีสภาพเป็นเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืนเสียแล้ว เช่น มีปลอกกระสุนปืนไว้ สำหรับใช้สวมปลายไม้ตะพด (เป็นเครื่องประดับ) เป็นต้น จึงจะถือว่า ไม่ใช่กระสุนปืนตามความหมายแห่งกฎหมายอันมีไว้ ไม่เป็นความผิด

ถาม นายแดงได้พาเพื่อน ๆ มาเลี้ยงสังสรรค์กันที่บ้าน นายดำเพื่อนคนหนึ่ง ได้พกพาอาวุธปืนไม่มีทะเบียน (ปืนเถื่อน) มาด้วย เสร็จจากงานเลี้ยง ทุกคนพากันไปเที่ยวนอกบ้านต่อ ระหว่างทางบนถนนหลวง นายดำและเพื่อน ๆ ถูกตำรวจจับพร้อมอาวุธปืนที่ตัวนายดำ โดยเพื่อน ๆ นายดำไม่ ทราบว่านายดำมีและพกพาอาวุธปืนดังกล่าวมาด้วย เพื่อน ๆ ของนายดำ จะมีความผิดด้วยหรือไม่

ตอบ เพื่อน ๆ ของนายดำไม่ทราบถึงการมีและพกพาอาวุธปืนดังกล่าวของนายดำ และมีใช้เป็นผู้ร่วมมีและพกพาอาวุธปืนดังกล่าวด้วย ทั้งมิได้เข้าเกี่ยวข้อง ในการเข้าร่วมมีไว้ในครอบครองหรือพกพาอาวุธปืนดังกล่าวกับนายดำเลย (เป็นกรณีที่มีพยานหลักฐานฟังได้เช่นนี้) เพื่อน ๆ นายดำจึงไม่มีความผิด ฐานมีและพกพาอาวุธปืนไปในทางสาธารณะโดยผิดกฎหมายด้วยกับนายดำ

ถาม นาย ก. เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมีอาวุธปืนมีทะเบียน และได้รับใบพกพา ภายในเขตจังหวัดของตนโดยชอบแล้ว จะนำอาวุธปืนดังกล่าวพกพาไป ในทางสาธารณะนอกเขตจังหวัดของตนจะได้หรือไม่

ตอบ โดยหลักกฎหมายแล้ว นาย ก. จะพกพาอาวุธปืนดังกล่าวออกนอกเขต จังหวัดที่ได้รับใบอนุญาตไม่ได้ ยกเว้นจะเป็นกรณีกฎหมายบัญญัติให้

อำนาจไว้โดยมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ เช่น กรณีจำเป็นต้องไล่ติดตามคนร้ายต่อเนื่องเข้าไปในเขตอื่น เป็นต้น

ถาม นายปรีชาโอนขายอาวุธปืนมีทะเบียนโดยชอบเป็นของตนเองให้แก่นายสมชายแบบกันเอง โดยนายสมชายมิได้รับใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืน เช่นนี้ นายปรีชาและนายสมชายจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ มีความผิดทั้งสองคนกล่าวคือ

ก. สำหรับนายปรีชานั้น ถือได้ว่าเป็นการโอนอาวุธปืนให้แก่ผู้ที่มีได้รับใบอนุญาต ซึ่งตามกฎหมายผู้จะซื้อและมีอาวุธปืนไว้โดยชอบนั้น จะต้องได้รับใบอนุญาตเสียก่อนจึงจะรับโอนซื้ออาวุธปืนมาได้ นายปรีชาผู้โอนขายจึงมีความผิดฐานโอนอาวุธปืนให้แก่ผู้ซึ่งมิได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน

ข. นายสมชายซื้อและมีอาวุธปืนไว้โดยมิได้รับใบอนุญาตโดยชอบจากนายทะเบียนท้องที่ จึงมีความผิดฐานซื้อและมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต เป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวหลายบท (สองบท)

ถาม นายชอบเก็บอาวุธปืนซึ่งตัวปืนและลำกล้องปืนชำรุดใช้การไม่ได้ได้ที่ข้างถนน เห็นว่าเป็นปืนมีลักษณะสวยดี จึงเก็บไว้เป็นของตนเอง นายชอบจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ นายชอบมีความผิดฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต แม้จะเป็นปืนที่ชำรุดใช้การไม่ได้ก็ตาม (ฎีกา ๑๐๒๒/๒๕๒๒)

ถาม การพกอาวุธปืนกับการพาอาวุธปืน มีลักษณะแตกต่างกันอย่างไรหรือไม่ หากการพกอาวุธปืนแตกต่างกับการพาอาวุธปืน จะพกและพาอาวุธปืนไปอย่างไร ไป ณ ที่ใด จึงจะเป็นการถูกต้องตามกฎหมาย

ตอบ การพกอาวุธปืน หมายความว่า การเห็บติดตัวหรือห่อหรือซ่อนไว้ในเครื่องแต่งกายหรือใส่กระเป๋าสื่อกางเกง ส่วนการพาอาวุธปืน หมายความว่า การนำอาวุธปืนไปไม่ว่าอยู่ในลักษณะใดก็ตาม

โดยปกติการพาอาวุธปืนอยู่ภายในบ้านพัก ซึ่งมีใช้สาธารณสถาน ย่อมไม่มีความผิด แต่ในกรณีการพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวย่อมเป็นความผิด อย่างไรก็ตามการพาอาวุธปืนติดตัวไปดังกล่าวโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว หากเป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ก็ย่อมไม่มีความผิด เช่น นาย ก. จำเป็นต้องเดินไปในหมู่บ้านในยามวิกาลโดยกระชั้นหัน โดยมีทรัพย์สินมีค่าเป็นจำนวนมากติดตัวไปด้วย การพาอาวุธปืนติดตัวไปด้วยในกรณีเช่นนี้ ถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ นาย ก. ย่อมไม่มีความผิด

แม้ว่าจะมีใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว หากพกอาวุธปืนไปโดยเปิดเผยหรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นโดยย่อมมีความผิดทั้งสิ้น

ถาม นาย ก. ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนโดยชอบแล้ว หากเกิดกรณีดังต่อไปนี้

ก. นาย ก. พกพาอาวุธปืนติดตัวไปขณะนำฝูงโคไปเลี้ยงที่กลางทุ่งนาและได้นอนพักอยู่ที่ชานกลางทุ่งนา เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พบอาวุธปืนที่นาย ก. พกพาไปดังกล่าว จึงได้ทำการจับกุมนาย ก. พร้อมกับยึดอาวุธปืนไปเป็นของกลางหรือ

ข. ขณะที่นาย ก. กลับจากทุ่งนาเพื่อไปนำอาหารที่บ้านมารับประทานโดยพกพาอาวุธปืนติดตัวไปด้วย ระหว่างทางนาย ก. ถูกเจ้าหน้าที่

ตำรวจจับกุมพร้อมอาวุธปืนของกลางดังกล่าว นาย ก. อ้างว่าหากเก็บอาวุธปืนไว้ที่ขนำเกรงว่าจะสูญหายไป

จากกรณีทั้งสองที่เกิดขึ้นดังกล่าว นาย ก. จะมีความผิดอย่างไรหรือไม่

ตอบ แม้ว่า นาย ก. จะได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนจากนายทะเบียนท้องที่แล้ว หากนาย ก. ไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว ตามกรณีข้อ ก. และ ข. นั้น นาย ก. ย่อมมีความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในหมู่บ้านในทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาต

ถาม พ่อตาของ ก. มีอาวุธปืนอยู่ ๑ กระบอก มีทะเบียนถูกต้อง ระหว่างมีชีวิตอยู่ได้นำไปจำหน่ายไว้กับ ข. ครั้นต่อมาพ่อตาตายไปเป็นเวลาปีเศษ ก. ได้ไปไถ่ถอนมาไว้ในครอบครองโดยไม่แจ้งให้ทางอำเภอทราบ ก. จะมีสิทธิครอบครองอาวุธปืนได้หรือไม่

ตอบ การที่บุคคลใดจะมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองนั้น กฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืนกำหนดให้บุคคลนั้นต้องขออนุญาตจากนายทะเบียนเสียก่อน ซึ่งตามต่างจังหวัดก็คือ นายอำเภอเป็นนายทะเบียน ส่วนในกรุงเทพมหานครก็คือแผนกทะเบียนอาวุธปืนฯ กองทะเบียน กรมตำรวจ หากบุคคลใดยังไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง (ใบ ป.๔) ถ้าซื้อหรือได้ปืนมาไว้ในครอบครองแล้วย่อมมีความผิดฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่รับอนุญาตซึ่งมีโทษถึงจำคุก ทั้งนี้ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีปืนไว้ในครอบครองเพราะรับมรดกมากก็ตาม

ดังนั้น การที่ นาย ก. ไถ่ถอนจำหน่ายเอาอาวุธปืนของพ่อตามาไว้ในครอบครอง โดยไม่แจ้งให้ทางอำเภอทราบถ้าถูกจับได้ก็ผิดฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตเช่นกัน ทางที่นาย ก. ควรปฏิบัติคือ

เมื่อพ่อตาย นาย ก. ต้องแจ้งนายอำเภอในฐานะนายทะเบียนท้องถิ่น ภายในกำหนด ๓๐ วัน พร้อมนำอาวุธปืนหรือใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนฯ (ใบ ป.๔) ไปมอบแก่นายทะเบียนด้วย กฎหมายจะให้อำนาจนายทะเบียน เก็บอาวุธปืนไว้อย่างไร ณ ที่ใดก็ได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อรอให้ นาย ก. หรือทายาทขออนุญาตรับ “ใบ ป.๔” เสียก่อนแล้วจึงมอบคืนให้แก่ ก. หรือทายาทไป

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่า นาย ข. ผู้รับจำนำอาวุธปืนไว้วันนั้น พึงระวังอย่า เห็นแก่ดอกเบี้ยยเล็ก ๆ น้อย ๆ เพราะการที่ ข. รับจำนำปืนไว้ในครอบครอง นั้นติดคุก หากถูกจับกุมเพราะมีความผิดฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับใบอนุญาตนั่นเอง

* * * * *

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พ.ร.บ.ป่าไม้

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พ.ร.บ.ป่าไม้

ถาม ป่า คืออะไร

ตอบ ป่า หมายถึงที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน รวมตลอดถึง
ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ ที่ชายทะเลที่
ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

ถาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้มีอยู่กี่ฉบับ อะไรบ้าง

ตอบ มีอยู่ด้วยกัน ๓ ฉบับ คือ

- ๑) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔
- ๒) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
- ๓) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

ถาม เราจะทราบได้อย่างไรว่า ป่าในท้องที่ใดเป็นป่าธรรมชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ
หรือเขตอุทยานแห่งชาติ

ตอบ เราจะทราบได้ดังนี้ คือ

ป่าธรรมชาติ นั้นไม่มีหลักเขตและป้าย หรือเครื่องหมายที่แสดง
แนวเขตไว้ แต่ดูได้จากสภาพคือเป็นที่ ๆ มิได้ขึ้นอยู่กับและยังไม่มีบุคคลใด
ได้สิทธิในที่ดินดังกล่าวมาโดยชอบตามกฎหมายที่ดิน

ป่าสงวนแห่งชาติ จะมีหลักเขตและป้ายหรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไว้ เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ชัดว่าเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และนอกจากนี้การที่จะกำหนดว่าป่าใดควรเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้น รัฐมนตรีจะต้องออกเป็นกฎกระทรวง และมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย กับจะต้องปิดประกาศสำเนากฎกระทรวงและแผนที่ท้ายกฎกระทรวงดังกล่าวไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอท้องที่ หรือที่ทำการกำนันท้องที่ และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านในท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ

เขตอุทยานแห่งชาติ จะมีหลักเขตและป้ายหรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตอุทยานแห่งชาติไว้เพื่อให้ประชาชนทราบได้ว่าเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ และนอกจากนี้การที่จะกำหนดว่าบริเวณพื้นที่ใดควรเป็นอุทยานแห่งชาตินั้น รัฐบาลจะต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกาและมีแผนที่แสดงแนวเขตบริเวณที่กำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

ข้อสังเกต ป่าสงวนแห่งชาติ กำหนดมาจากสภาพป่าธรรมชาติ

อุทยานแห่งชาติ กำหนดมาจากสภาพที่ดินที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ

ถาม การเข้าไปในป่าจะต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่

ตอบ การเข้าไปในป่า ในป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ เพื่อเที่ยวชมธรรมชาติไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่สำหรับในเขตอุทยานแห่งชาติจะนำอาวุธใด ๆ ติดตัวเข้าไปด้วยไม่ได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ถาม การนำ วัว ควาย เข้าไปเลี้ยงในป่าจะมีความผิดหรือไม่

ตอบ การนำ วัว ควาย ไปเลี้ยงในเขตป่าธรรมดาและในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หากไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่าก็ไม่เป็นความผิด แต่การนำวัว ควาย ไปเลี้ยงในเขตอุทยานแห่งชาติย่อมเป็นความผิดเสมอ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ถาม ประชาชนมีสิทธิเข้าไปปลูกพืชไร่หรือทำสวนในป่าได้หรือไม่

ตอบ ในเขตป่าธรรมดา ป่าสงวนแห่งชาติ และอุทยานแห่งชาติ มีกฎหมายห้ามมิให้ประชาชนเข้าไป ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำลายป่า หรือเข้าไป ยึดถือครอบครองที่ดิน ดังนั้นประชาชนจึงไม่มีสิทธิเข้าไปปลูกพืชไร่ หรือ ทำสวนในป่า เพราะในการปลูกพืชไร่หรือทำสวนจะต้องมีแผ้วถาง และ เผาป่าไปในตัวด้วย เว้นแต่ได้กระทำในเขตพื้นที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศแยกไว้เป็นพื้นที่สำหรับการเกษตรกรรม

ถาม ไม้ในป่า แบ่งออกเป็นกี่ประเภท มีอะไรบ้าง

ตอบ แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ

๑) ไม้ที่มีใช้ไม้หวงห้าม

๒) ไม้หวงห้าม

ถาม ประชาชนจะทราบได้อย่างไรว่า ไม้ชนิดใดเป็นไม้หวงห้ามหรือไม่

ตอบ หลักมีอยู่ว่า ไม้สักและไม้ยาง ไม่ว่าจะขึ้นอยู่ที่ใดเป็นไม้หวงห้ามทั้งนั้น ส่วนไม้ชนิดอื่นในป่าจะเป็นไม้หวงห้ามหรือไม่ก็ต้องดูจากพระราชกฤษฎีกา กำหนดไม้หวงห้าม

ถาม ในทุก ๆ ท้องที่จะมีการกำหนดชนิดของไม้หวงห้ามเหมือนกันหรือไม่

ตอบ สำหรับไม้สักและไม้ยาง เป็นไม้หวงห้ามเหมือนกันหมดทุก ๆ ท้องที่ แต่ สำหรับไม้ชนิดอื่น ๆ นั้นจะเป็นไม้หวงห้ามในท้องที่ใดหรือไม้ก็ต้องดูจาก

พระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้ามเช่นเดียวกัน ซึ่งบางครั้งไม้ชนิดหนึ่ง เป็นไม้หวงห้ามในท้องที่หนึ่ง แต่ไม่เป็นไม้หวงห้ามในอีกท้องที่หนึ่ง

ถาม พระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้ามประชาชนจะดูได้จากที่ใดบ้าง

ตอบ โดยหลักแล้วต้องดูจากหนังสือราชกิจจานุเบกษา แต่ในกรณีนี้กฎหมาย กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่คัดสำเนาพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ไปติด ประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน หรือที่สาธารณสุขสถานใน ท้องที่ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือจะไปสอบถามเจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอ หรือป่าไม้ จังหวัดก็ได้

ถาม การตัดฟันไม้ในป่ามาสร้างบ้านของตนเองเป็นความผิดหรือไม่

ตอบ ถ้าไม้ที่ตัดฟันเป็นไม้หวงห้าม การตัดฟันย่อมเป็นความผิดเสมอ เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ถ้าไม้ที่ตัดฟันมิใช่เป็นไม้ หวงห้าม ต้องแยกพิจารณา ดังนี้ คือ หากเป็นการตัดฟันในป่าธรรมดา การตัดฟัน ไม้มีความผิด แต่ถ้าเป็นการตัดฟันในเขตป่าสงวนแห่งชาติและ อุทยานแห่งชาติ การตัดฟันย่อมเป็นความผิดเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่ (ปัจจุบัน ได้มีกฎหมายห้ามตัดฟันไม้ในป่าทั้งหมดแล้ว)

ถาม ประชาชนจะเข้าไปปลูกบ้านเรือนอาศัยอยู่ในป่าได้หรือไม่

ตอบ ตามหลักกฎหมายแล้ว ห้ามประชาชนมิให้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดิน ในป่าธรรมดา ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานแห่งชาติ แต่มีข้อยกเว้น ดังต่อไปนี้

ในเขตป่าธรรมดา เมื่อทางราชการได้ประกาศกำหนดให้พื้นที่ป่า ส่วนใดเป็นพื้นที่ใช้เพื่อการเกษตรกรรม ประชาชนผู้ได้รับอนุญาตให้

ทำกินในที่ดินดังกล่าวมีสิทธิที่จะสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยเพื่อดูแลผลผลิตของตนได้

ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อทางราชการได้ผ่อนผันให้ประชาชนเข้าทำกินในป่าเสื่อมโทรมในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ประชาชนก็มีสิทธิเข้าไปปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าวได้ตามเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนด

ถาม ไม้ที่ทางราชการประกาศกำหนดให้เป็นไม้หวงห้าม หากขึ้นในที่ดินที่มี ส.ค.๑ น.ส.๓ หรือ โฉนด จะถือว่าเป็นไม้หวงห้ามหรือไม่

ตอบ ไม้ที่ทางราชการประกาศกำหนดให้เป็นไม้หวงห้ามนั้น ถ้าขึ้นในที่ดินที่ราษฎรมีเอกสารสิทธิ์ดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นไม้หวงห้ามแต่อย่างใด เพราะคำว่าไม้หวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้ามนั้น หมายถึงไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าเว้นแต่ไม้สักกับไม้ยาง ถึงแม้ว่าจะขึ้นในที่ดินที่ราษฎรมีเอกสารสิทธิ์ กฎหมายก็ให้ถือว่าเป็นไม้หวงห้ามอยู่

ถาม การเลื่อยไม้ท่อนซึ่งตัดฟันมาจากที่ดินซึ่งมีเอกสารสิทธิ์ ส.ค.๑ น.ส.๓ หรือ โฉนด เพื่อนำมาสร้างบ้าน จะต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่

ตอบ ถ้าหากว่าไม้ดังกล่าวไม่ใช่ไม้สักกับไม้ยางแล้ว การเลื่อยไม้เพื่อนำมาใช้สอยก็ไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด

ถาม การมีไม้แปรรูป ซึ่งแปรสภาพมาจากไม้ที่ตัดฟันมาจากที่ดินซึ่งมีเอกสารสิทธิ์ ส.ค.๑ น.ส.๓ หรือโฉนด เกินกว่า ๐.๒๐ ลูกบาศก์เมตร จะต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่

ตอบ ถ้าหากไม้ดังกล่าว ไม่ใช่ไม้สักกับไม้อย่างแล้วก็ไม่ต้องขออนุญาตแต่อย่างใด

ถาม ที่ดินในป่า ประชาชนจะซื้อขายกันได้หรือไม่

ตอบ ที่ดินในป่าเป็นทรัพย์สินของรัฐ ประชาชนจึงไม่มีสิทธิที่จะนำที่ดินในป่า ไปทำการซื้อขายกัน

ถาม ประชาชนมีสิทธิเข้าไปเก็บหาไม้ในป่ามาใช้สอยในครัวเรือน ได้หรือไม่

ตอบ ประชาชนสามารถเข้าไปเก็บหาเศษไม้ปลายไม้ตายแห้งที่ล้มขอน นอนไพร ที่มีลักษณะเป็นไม้พินซึ่งมิใช่เป็นไม้สักหรือไม้หวงห้ามไปใช้สอยในครัวเรือนจากป่าธรรมดาได้

ถาม ของป่า คืออะไร มีอะไรบ้าง

ตอบ ของป่า หมายถึง บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่าตามธรรมชาติ มีดังนี้ คือ

๑) ไม้พิน ถ่าน เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชันไม้ และยางไม้ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากไม้

๒) พืชต่าง ๆ เช่น หญ้า อ้อ พง แคม ปรีอ คา กก กระจูด กล้วยไม้ กต เห็ด ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากพืชนั้น

๓) ซากสัตว์ ไช้ หนัง เขา นอ งา กราม ขนวย กระดุก ขน รังนก ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ชีผึ้ง และมูลค้างคาว

๔) ดิน กรวด ทราย แร่ น้ำมัน และหินที่มีใช้แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

ถาม ของป่ามีกี่ประเภท

ตอบ ของป่ามี ๒ ประเภท คือ ของป่าหวงห้าม และของป่าธรรมดา

ถาม ของป่าหวงห้ามกับของป่าธรรมดา มีผลแตกต่างกันอย่างไร

ตอบ การเก็บหาของป่าหวงห้ามจากในป่าทุก ๆ ป่า จะต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนจึงจะเข้าไปเก็บหาได้ ส่วนการเก็บหาของป่าซึ่งไม่ใช่ของป่าหวงห้าม หากเป็นการเข้าไปเก็บหาในป่าธรรมดา ไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ถาม ของป่าหวงห้ามมีอะไรบ้าง แต่ละชนิดมีไว้ในครอบครองได้จำนวนเท่าใด จึงไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ตอบ ของป่าชนิดใดจะเป็นของป่าหวงห้ามหรือไม่ ต้องดูจากพระราชกฤษฎีกากำหนดของป่าหวงห้ามแต่ละฉบับไป ส่วนจะมีของป่าหวงห้ามไว้ในครอบครองได้จำนวนเท่าใดนั้นต้องดูจากประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง กำหนดปริมาณของป่าหวงห้ามที่ให้ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้สอยในครัวเรือนแห่งตน โดยไม่ต้องรับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นคราว ๆ ไปเช่นเดียวกัน ซึ่งขณะนี้ได้มีประกาศกำหนดให้มีของป่าหวงห้ามไว้ในครอบครอง ดังนี้

๑) กล้วยไม้ป่าทุกชนิด	๒๐ ต้น
๒) จันทน์แดง จันทน์ผา	๑ กิโลกรัม
๓) ชันทุกชนิด	๓๐ กิโลกรัม
๔) ชันไม้กฤษณาและกฤษณา	๑/๒ กิโลกรัม
๕) ชันไม้จันทน์หอม	๑ กิโลกรัม
๖) ฝาง ง้าย	๓ กิโลกรัม
๗) ถ่านไม้ทุกชนิด	๑๓๐ กิโลกรัม
๘) น้ำมันยาง	๒๐ ลิตร

๙) ไบลาน	๑๐๐ ไบ
๑๐) เปลือกไม้ของไม้	
๑๐.๑ ก่อ มะก้อ กอ ค้อ	๑๐ กิโลกรัม
๑๐.๒ กัดลัน ซ้อาย มะเฟืองป่า	
แก้วสาร ลำไยป่า พญาไก่เถื่อน	๓๐ กิโลกรัม
๑๐.๓ ตะเคียนทอง ตะเคียนใหญ่เคียน	
แคน	๓๐ กิโลกรัม
๑๐.๔ เคี่ยม	๓๐ กิโลกรัม
๑๐.๕ บง ยางบง หมี่ ไก่	๑๐ กิโลกรัม
๑๐.๖ หมี่เหม็น อี้เหม็น	๑๐ กิโลกรัม

* * * * *

พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พ.ร.บ. แรงงานสัมพันธ์

ถาม นาย ก. ไปสมัครเพื่อทำงานในต่างประเทศกับ หจก.เอส.เอ.ตั้งอยู่ที่ตำบล
ลำโรงเหนือ อ.เมือง สมุทรปราการ โดยเสียค่าบริการให้แก่ห้าง โดย
ห้างสัญญาว่าเมื่อครบกำหนดจะส่งไปทำงานตามข้อตกลง ครั้นครบกำหนด
ห้างฯ ไม่ส่งไปทำงานและไม่ยอมคืนเงินให้นาย ก. กับพวกจึงได้ไปแจ้ง
ความต่อพนักงานสอบสวนดำเนินคดี ฐานฉ้อโกงประชาชน ขณะนี้คดีอยู่
ในระหว่างการพิจารณาของศาล กรณีนี้นาย ก. มีสิทธิเรียกเอาเงินคืน
หรือไม่ หาก หจก.เอส.เอ.คืนเงินให้บางส่วน นาย ก. พอใจจะไม่ดำเนิน
คดีกับห้างฯ ได้หรือไม่

ตอบ ห้างเป็นฝ่ายผิดสัญญา มีหน้าที่ต้องคืนเงินให้แก่ นาย ก. นาย ก. มีสิทธิ
เรียกเอาเงินคืนได้ แม้คดีจะอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล นาย
ก. จะแถลงศาลว่าไม่ติดใจเอาความก็ได้ แต่ควรแถลงเมื่อได้รับเงินคืนเป็น
ที่พอใจแล้ว การกระทำได้กล่าวไม่ทำให้คดีเลิกกันและยุติได้ เพราะคดีนี้
เป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ไม่อาจยอมความได้ ศาลยังคงพิจารณา
และพิพากษาคดีต่อไป

ถาม นาย จ. ได้เป็นลูกจ้างทำนาให้กับนาย ส. ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยอยู่กินในบ้านของนายจ้าง โดยนายจ้างจ่ายค่าจ้างปีละ ๓,๐๐๐ บาท จนถึงพฤศจิกายน ๒๕๓๑ นายจ้างยังไม่ได้ให้ค่าจ้างรวม ๓ ปี เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท นายจ้างไม่ยอมให้กับขับไล่ นาย จ. ออกจากงาน นาย จ. จะต้องทำอย่างไรจึงจะได้รับเงินจากนาย ส.

ตอบ การกระทำของนาย ส. ซึ่งเป็นนายจ้างเป็นการทำผิดสัญญาจ้างแรงงาน นาย จ. จึงมีสิทธิที่จะฟ้องต่อศาลให้นาย ส. ชำระค่าแรงงานจำนวน ๙,๐๐๐ บาท ได้

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ทะเลเบียมราษฎร

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ทะเบียนราษฎร

ถาม กรณีที่เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎร เขียนชื่อ นามสกุล ผิดพลาด โดยสะกดพยัญชนะวรรณยุกต์ การันต์ผิดไปจะแก้ไขอย่างไร และกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้เขียนผิดจะมีการลงโทษอย่างไรหรือไม่

ตอบ วิธีการดำเนินการ คือ นำหลักฐานเดิมที่มีอยู่ เช่น ใบสูติบัตร หลักฐานการเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล(ถ้ามี) หรือหลักฐานทางทะเบียนของโรงเรียนหรือหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ไปยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอเพื่อขอแก้ไขให้ถูกต้องตรงความเป็นจริง เมื่อนายทะเบียนอำเภอทำการสอบสวนตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว จะมีคำสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้อง โดยมีการแก้ไขในทะเบียนบ้านทุกฉบับ ทั้งฉบับของทางอำเภอ ของนายทะเบียนตำบล (กำนัน) และฉบับเจ้าบ้าน เมื่อได้ดำเนินการแก้ไขแล้ว จะต้องนำไปขอแก้ไขหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องตรงกันต่อไป

ส่วนกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้เขียนชื่อ นามสกุลผิดไปจากความเป็นจริง จะมีการลงโทษอย่างไรหรือไม่นั้น

การพิจารณาแบ่งเป็น ๒ กรณี

กรณีแรก หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ได้เขียนไปโดยขาดเจตนา เขียน

ผิดพลาดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือคัดจากหลักฐานเดิมที่มีการคลาดเคลื่อนหรือไม่ชัดเจนมาก่อน ผู้บังคับบัญชาอาจจะเรียกมาว่ากล่าวตักเตือนให้ระมัดระวังในการปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

อีกกรณีหนึ่ง เหตุปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า เจ้าหน้าที่นั้นมีเจตนาเขียนให้ผิดไปจากความจริงโดยตรง ย่อมมีความผิดทางวินัย และอาจถึงขั้นถูกดำเนินคดีอาญาอีกต่างหากก็ได้ หากการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการหรือประชาชน

* * * * *

๖

สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือ
ทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) กรมอัยการ

10165

KC
33
อ569ร
2533
ล.2

กรมอัยการ. สำนักงานคุ้มครองสิทธิ
และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่
ประชาชน
รวมกฎหมายที่ประชาชนควรรู้
เล่ม 2

พิมพ์ที่ บริษัทศรีสมบัติการพิมพ์ จำกัด

๓๕๕/๒๑ ถนนเจริญสนิทวงศ์ บางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐

โทร. ๔๓๓-๒๒๖๓, ๔๓๓-๔๕๓๕

นายอุดม พรหมสกุลชัย ผู้พิมพ์-ผู้โฆษณา พ.ศ.๒๕๓๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑/๑๐๐,๐๐๐

“ทุกข์ของประชาชน
คือทุกข์ของแผ่นดิน”

มีทุกข์เกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

ปรึกษา...

สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมาย

แก่ประชาชน (สคช.) กรมอัยการ

หรือ

ณ ที่ทำการอัยการจังหวัดทั่วราชอาณาจักร